

Knjiga
II

Koncentracioni
logor
Jasenovac

Antun Miletić

Antun Miletić
Koncentracioni
logor
Jasenovac

DRUGO
IZDANJE

DOKUMENTA

Biblioteka ***IZVORI***

Urednici

Vidak Perić

Vasilije Kalezić

Borivoje Vulin

Recenzenti

dr Narcisa Lengel-Krizman

Dragoje Lukić

Likovna oprema

Zoran Branković

Antun Miletić
KONCENTRACIONI
LOGOR
JASENOVAC
1941-1945.

Dokumenta

Knjiga II

NARODNA KNJIGA, BEOGRAD
Spomen-područje JASENOVAC

GLAVA TREĆA

GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
NASTAVLJA ZLODJELA UNS-a: LOGORIŠE, UBIJA NA SVE
MOGUĆE NAČINE POJEDINAČNO, GRUPNO — NA
DESETINE I ŠTOTINE ŠTO SE ZA 1943. GODINU
SMATRA „SNOŠLJIVIJIM STANJEM“, A PO NEKIMA
I „MIRNIM LOGOROM“

Uputnice, odluke i spiskovi za logorisanje pojedinaca, celih partizanskih porodica i grupa od desetak i stotine lica; Pavelić smenjuje Miloša, Luburiča i druge, novim zločincima; Ravsigur što i UNS; Uputstva kako postupati sa stanovništvom za logorisanje; Komunisti-logoraši o stanju u logoru; Pojedinačna bekstva i pomilovanja iz logora; Crveni krst NDH skuplja decu po logoru; Pomoć zagrebačkih komunista i simpatizera u hrani i novcu drugovima u logoru; Spiskovi za zamenu, pregovori, način i mesto razmene i razmena logoraša za funkcionere NDH; Partizanska štampa i izjave logoraša po zameni, bekstvu ili izlasku iz logora; Da li se može smatrati „mirnim“ logorom.

Br. 234

**DOPISNA KARTA BARICE KRKAČ IZ LOGORA STARA
GRADIŠKA OD 8. JANUARA 1943. JELI ŠALEDIC
U MARKUŠEVICI¹**

Šalje: zatočenik br. 1076
IME I PREZIME: Barica Krkač

Draga Jela, jeli se Pepek javil iz vojske. Molim šalji paket, ako možeš maramice, pa odgovori. Jesi li zdrava? Ja zdrava. Pozdrav

Barica

Dne 8. siječanj 1943.

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

Br. 235

**MOLBA RAVNATELJSTVA DRŽAVNIH ŽELJEZNICA
SARAJEVO OD 11. JANUARA 1943. USTAŠKOJ NADZORNOJ
SLUŽBI SARAJEVO DA SE ODOBRI POVRATAK U SLUŽBU
ALOJZU REBICU, POVRATNIKU IZ KONCENTRACIONOG
LOGORA STARA GRADIŠKA¹**

USTAŠKOJ NADZORNOJ SLUŽBI

Sarajevo

Naš redovni tokar **Alojs Rebić**, bio je na prisilnom radu u sabirnom logoru u Staroj Gradiški u vremenu od 18. XI. 1941 do 18. XII. 1942. kojim danom je pušten na slobodu.

¹ Faksimil originalne dopisnice objavljen u knjizi: Marijana Amulić (Buca) i Cedomil Huber, **OTPOR U LOGORU STARA GRADIŠKA** (iz sjećanja bivših logoraša) **Spomen-područje Jasenovac, Biblioteka Poruke**, 1980, knjiga 19, str. 88.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 172, reg. tor. 2/7.

Izgled logora Stara Gradiška s krvavim stepenicama

Molimo da nas povratkom ovog spisa izvijestite možemo li imenovanog povratiti u službu.

Napomenuti nam je, da je obitelj imenovanog dosada dobivala polovinu njegovih beriva.

Sarajevo, 11. siječnja 1943.

Nadstojnik Obćeg Pododsjeka
Strojarskog odsjeka

MP

² Potpis nečitak.

Br. 236

PROPRATNI AKT UREDA I USTAŠKE NADZORNE SLUŽBE
NDH OD 14. JANUARA 1943. UREDU II UZ DOKUMENTA
ZA UPUĆIVANJE RAKASOVIC MARE U KONCENTRACIONI
LOGOR¹

I z v j e š ć e br. 762.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA
URED I.
Broj 1355-IIa-3/43.

Zagreb, dne 14. I. 1943.

Predmet: RAKASOVIC MARA, upućenje
u logor.

USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA URED II.

ZAGREB

Dostavlja se u prilogu odluka za predmetnu, s primjerkom predloga i zapisnika, koja se upućuje u sabirni logor na prisilni boravak, radi znanja i očevidnosti.

ZA DOM SPREMNI!

ZAMJENIK UPRAVITELJA:
SABAN,⁸ v.r.

M. P.

USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA UOS

BROJ 2683. Primitljeno 21. I. 1943.

Priloga 4.

¹ Arhiv. VII, a. NDH, mikroteka „UDB Zagreb“, r. 20, s. 864.

¹ Ivan.

Br. 237

**PROPRATNI AKT ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI U
BANJOJ LUCI OD 15. JANUARA 1943. ZAPOVEDNIŠTVU
KONCENTRACIONOG LOGORA JASENOVAC UZ ODLUKU
I UPUTNICU U LOGOR SALIHA DZELICA¹**

**NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST U BANJOJ LUCI**

Broj: T. 3073/42

U Banjoj Luci, dne 15. januara 1943.

Predmet: Dželić Salih, upućenje u logor

SKUPNOM RADNOM LOGORU

**u/
JASENOVCU**

U privoju dostavlja se naslovu u dva primjerka odluka Ustaške nadzorne službe Ureda I. broj U. Z. 97896/42-1. i uputnica u skupni radni logor u Jasenovac za Saliha Dželića, koji je prijedlog ove oblasti tom odlukom upućen u logor od 11. XII. 1942 do 11. XII. 1943, s razloga spomenutog u obrazloženju na odluci. Ujedno se preporučuje i Salih Dželić.

ZA DOM SPREMNI!

**REDARSTVENI UPRAVITELJ
(Dr. I. Gromes)**

G. Tajniku upraviteljst.
na daljnje uredovanje prema usmenom
dogovoru. Zatim natrag II odsjeku radi
objave po gradu.

BL. 10. II. 43

P.n. R. up.

¹ Neregistrovana kopija dokumenta.

Br. 238

IZVOD IZ ZAPISNIKA OD 15. JANUARA 1943. SAČINJEN U
NEDIČEVOM KOMESARIJATU ZA IZBEGLICE I
PRESELJENIKE U BEOGRADU U KOJEM JOVANKA
TRIVUNČIĆ GOVORI O SVOM BORAVKU U
KONCENTRACIONOM LOGORU JASENOVAC
I STARA GRADIŠKA¹

ZAPISNIK

od 15. januara 1943. godine

SASTAVLJEN U KOMESARIJATU ZA IZBEGLICE I PRESELJENIKE
U BEOGRADU.

TRIVUNCIC JOVANKA, žena Trivunčić Petra, zemljoradnika iz
Jasenovca, opštine iste, sreza Novska — iskazala je:

Na 7. maja 1942. godine u veće ustaše iz Jasenovca sa stranim ustašama blokirali su mesta Jasenovac i Ušticu tako, da niko nije mogao tu noć izići iz sela. Na 8. maja 1942. godine rano u jutro, išli su ustaše od kuće do kuće i odreda kupili sve srpske porodice iz ovih mesta i terali ih u jasenovački logor, koji se nalazi u Bačićevoj ciglani. Najpre su došli do kuće Borojevića Jove u Jasenovcu i na kućnom pragu ubili njega i njegovog sina Gavru i to bez ikakvog razloga, a Gavrinu ženu i decu oterali su u jasenovački logor, gde su ih preko noći miučili i naposljetku ubili. Potom su zaredali i po ostalim kućama i digli beziznimno sve srpske porodice u ovim selima i oterali u jasenovački logor. Tada sam i ja bila odvedena sa mojim mužem Petrom i decom Danicom starom 6 godina, i Đordem, starim 4 godine.

Sutradan na 9. maja 1942. godine, mi žene i deca otpremljeni smo u logor u Staru Gradišku, a odrasli muškarci ostali su iza nas u logoru u Jasenovcu. Putovali smo vozom sa decom do Okučana, a odatle peške do Stare Gradiške. Kada smo stigli u Staru Gradišku, bilo je već pola noći. Smeštene smo sa decom u zatvoreničke ćelije, a ležale smo na golom podu.

Posle nekoliko dana doterali su ustaše u Staru Gradišku iz Hrvatske i Bosanske Dubice više hiljada srpskih žena i dece, za koje su kazali, da su ih našli u šumama, a još kasnije doterali su mnogo žena i dece sa Korduna, za koje su također kazali, da su ih našli u šumama. Međutim smo od samih žena i dece čuli, da su ih ustaše pokupili po njihovim selima, kod njihovih kuća i bez ikakove krivice doterali u logor u Staru Gradišku, kako su to učinili i sa nama. — Tako je bilo nas žena i dece u logoru u Staroj Gradiški više hiljada.

U logoru u Staroj Gradiški dobijali smo svi skupa za jelo na vodi kuhanu kravlju repu, koja nije bila niti osoljena, niti začinjena tako, da je niti svinje ne bi htele jesti. Pa i ovo smo dobivali jedanput dnevno. Hleba nismo nikada dobijali niti mi, niti naša deca. Posle kada je nestalo

¹ Arhiv VII, Nda, k. 40, reg. br. 28/1.

kravlje repe, davali su nam jedanput dnevno škroba skuhanog od pokvarenog kukuruzovog brašna. Škrob je bio nekada presoljen, a nekada nije bio uopšte osoljen. Naša deca bila su od gladi užasno oslabila i iznurena tako, da su u masama umirala. Znalo je koje jutro i po 30 dece osvanuti mrtvo. Zatočenici — Zidovi kupili su svako jutro mrtvu decu i odnosili i negde zakopavali. Za vreme mogega boravka u Staroj Gradiški umrlo je u logoru od gladi oko 200 srpske dece.

I žene su umirale od gladi, a naročito starije.

S nama je bila zatvorena u logoru Salković Anda, žena Salkovića Laze iz Jasenovca, čiji je muž ostao u logoru Jasenovcu, a ona sa šestoro malodobne dece sa nama dovedena u Staru Gradišku. Ona je drugi dan nakon dolaska u logor u Staru Gradišku poludela i ustaše su je posle toga od nas odlučili i zatvorili u posebnu sobu, gde je nakon dva dana umrla, ili su je možda ustaše tamo ubili. Mi smo videle kako su Zidovi — zatočenici jedno jutro njezin leš izneli iz sobe, u kojoj je bila smeštena i odneli nekuda zakopati.

14 dana nakon našega dolaska u logor u Staru Gradišku odvojili su ustaše između nas sve devojke, te mlade žene, koje su bile bez dece, za koje su kazali da će ih poslati u Nemačku na rad.

Stare žene, koje usled starosti i slabosti nisu bile sposobne za nikakav rad, strpali su ustaše po noći u kamione i odvodili izvan Stare Gradiške i ubijali. Nije mi poznato mesto gde su ih ubijali. Na taj način je ubijeno 500 do 600 starih žena. Samo iz Jasenovca ubijeno je oko stotinu starih žena. Na taj način ubijene su iz Jasenovca: Sedlarić Anda, Bačić Ljuba, Čolak Kata, Vukajlović Nasta, Drača Ana i Ugrinić Đuja, dok se imena drugih ne sećam.

Starije žene, koje su bile sposobne za lakši rad odvodili su nekuda, a kazali su da ih odvođe u Đakovo i da će ih tamo uposliti na biskupskoj ekonomiji.

Naposletku ostale smo u logoru samo mi žene, koje smo sobom imale malu decu, te nekoliko starijih žena, koje su sa sobom imale malu unučad.

Na 28. juna 1942. godine, odvojili su ustaše našu decu od nas sa izjavom, da će decu poslati na odgoj u Zagreb, a nas mlađe žene u Nemačku na rad. Našu decu su odmah odveli u drugu kaznioničku zgradu i mi ih više nismo mogle videti.

Na 29. juna 1942. godine, ustaše su nas mlađe žene odveli na želj. stanicu u Okučane, a nekoliko starijih žena, koje su bile ostale radi unučadi, zadržali su i dalje u logoru. Kod polaska molile smo, da nam dozvole, da bar još jedanputa vidimo svoju deou, ali nam to nisu dozvolili. Ustaše su nas vozom dopratili do Maribora, ali nas tamo nemačke vlasti nisu htele primiti, jer smo sve bale od velike gladi potpuno iznurene i za svaki rad nesposobne. Ustaše su nas potom vratili nazad, te su nas razmestili po raznim selima. Ja sam bila smeštena u selu Bodegraj, opštine iste, sre,:a Novska, gde sam radila kod jednog seljaka.

O svojoj deci koja su oduzeta u logoru u Staroj Gradiški, ne znam više ništa. Isto tako ne znam ništa niti o mužu, koji je iza mene ostao u logoru u Jasenovcu.

Ja sam na 10. januara 1943. godine pomoću jednog Hrvata — željezničara koji mi je otprije bio poznat, doputovala u Žemun. U Zemunu sam dobila propusnicu i prešla u Beograd na 12. januara 1943. godine. Drugo ništa mi nije poznato, a na iskazano i pročitano mi mogu se zakleti.¹

DOVRŠENO

SASLUŠAO I OVERAVA:
Rodić Đuro s. r.

ZAPISNIČAR:
Tatalović Nevenka s. r.

Trivunčić Jovanka s. r.

¹ Sličnu izjavu dao je i Đuro Vujičić 23. januara 1943. u kojoj, između ostalog, kaže:

„Čim su nas ustaše oterali na želj. stanicu u Dubicu, utovarili su nas u teretne vagone, gde su nas zatvorili i tako zatvorene u vagonima držali ceo dan i sledeću noć. U vagonima smo bili na gusto zbijeni, jer nas je bilo više, nije to prostor dopuštao. U mojem vagonu bilo nas je 78. Sledeće noći, još dok smo stajali na želj. stanici u Dubici, ugušio se je u mojem vagonu jedan čovek iz sela Slabinje, koji se je slučajno našao u Dubici, pa su i njega ustaše pokupili s nama. Njegov leš ostao je u vagonu u Okučanima iza nas.

Na 31. maja 1942. godine oko 3 sata u jutro, krenuli smo iz Dubice i istoga dana oko 8 sati stigli smo na želj. stanicu u Okučane. U Okučanima su nas izveli iz vagona sa izjavom, da možemo ići piti vode, a naše stvari da ostavimo u vagonima. Kad smo mi izašli, ustaše su nas postrojili u red i oterali u Staru Gradišku tako, da su nam sve stvari ostale u vagonima na želj. stanici u Okučanima.

Na putu iz Okučana za Staru Gradišku, koja je udaljena 16 km — nagonili su nas ustaše, da trčimo. Mi smo trčali prva 4 km, a posle nismo mogli, pa su nas ustaše tukli kundacima i koljem, koje su usput vadili iz ograda. Koji niti nakon tučnjave nisu mogli trpeti, te su ostavljali na putu i njih su kupili kamionima.

Istog dana oko 2 sata posle podne, došli smo u Staru Gradišku. Bili smo razmešteni i zatvoreni u kaznioničkim sobama, i prva tri dana nismo dobili ništa za jesti, nego samo vode i to u kantama, u kojima smo morali po noći vršiti nuždu. Zene i deca su već bili kod dolaska u Staru Gradišku odeljeni od nas.

Četvrtog dana pitali su nas, da li želimo ići na rad u Nemačku — svi smo se javili da želimo dobrovoljno ići na rad u Nemačku. Javili su se čak i stariji ljudi, izjavljujući, da su mlađi, nego što jesu. Moj otac Milan, koji je star 56 godina, izjavio je, da je mlađi 15 godina, jer je želeo na svaki način otići na rad u Nemačku. Posle toga su nas ustaše bolje hranili. Dobijali smo 3 puta dnevno pasulja, a primali smo i hleba.

Za vreme našeg boravka u Staroj Gradiški dovođeni su tamo uvek nove grupe Srba i to ljudi, žena i dece iz raznih mesta, a najviše sa Korduna. Jednoga dana ubili su iz jedne ovako dovedene grupe 12 Srba, koji su bili dovođeni iz okolice Petrinje. Njih su ustaše odveli na obalu Save i tamo ubili". (Arhiv VII, Nda, k. 40, reg. br. 31/i;.

Br. 239

**IZVEŠTAJ ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI U BANJOJ
LUCI OD 19. JANUARA 1943. USTAŠKOJ NADZORNOJ
SLUŽBI U VEZI S MIŠLJENJEM OPŠTINSKOG
POGLAVARSTVA U PALANČISTU DA JOVA KESICA TREBA
PUSTITI IZ KONCENTRACIONOG LOGORA
STARA GRADIŠKA¹**

19. siječnja [194]3

Taj. 3468/42.

Jovo Kesić, podatci. —

USTAŠKOJ NADZORNOJ SLUŽBI URED 7.

Zagreb

Savezno sa dopisom Naslova od 15. prosinca 1942, broj 93792-IIb-5-1942, u predmetu gornjem, čast je ovoj oblasti izvijestiti Naslov da je po prednjem obćinsko poglavarstvo u Palančistu podnijelo ovoj oblasti slijedeće izvješće:

„U vezi naprijed navedenog izvješćuje se da je Jovo Kesić, 14. godišnji sin Pave Kesića iz Garevaca Doljnih u mjesecu srpnju 1942. prigodom operacija po njemačkoj vojsci kod kuće zatečen i odveden navodno bez ikakve krivice, te je isti bio odpremljen u sabirni logor Stara Gradiška.

Po dokazu sadašnjeg kneza Jure Mitrovića i susjeda, zaista zaslu-
žuje da se pusti na slobodu“.

Moli se gornje primiti do znanja.

ZA DOM SPREMNI!

**UPRAVITELJ REDARSTVA
(Dr. Ivo Gromes)**

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 163, reg. br. 20/12.

Br. 240

**ZAKONSKA ODREDBA POGLAVNIKA NDH ANTE PAVELIĆA
OD 21. JANUARA 1943. O UKIDANJU USTAŠKE
NADZORNE SLUŽBE¹**

ZAKONSKA ODREDBA

o ukidanju Ustaške Nadzorne Službe

§ 1.

Ustaška nadzorna služba, postrojena zakonskom odredbom o Ustaškoj nadzornoj službi od 16. kolovoza 1941. broj CCLXVII-1192-Z. p.-1941, ukida se, a spomenuta zakonska odredba sa svim njezinim promjenama i nadopunama stavlja se izvan snage.

§ 2.

Svi poslovi zaštitnog redarstva, obavještajne i obranbene službe, kao grana Ustaške nadzorne službe u smislu § 1. zakonske odredbe od 30. travnja 1942. br. CXXVI-955-Z-1942² preinači zakonske odredbe o

¹ Narodne novine, službeni list broj 17 od 22. januara 1943.

² Zakonska odredba o preinaci zakonske odredbe o ustaškoj nadzornoj službi od 16. kolovoza 1941. broj CCLXVII-1192-Z. p.- 1941

§ 1.

Paragraf 3. zakonske odredbe o ustaškoj nadzornoj službi od 16. kolovoza 1941. ibroj CCLXVII-1192-Z. p.-1941. premazuje se i glasi:

Ustaška nadzorna služba ima četiri grane:

1. zaštitno redarstvo,
2. obavještajna služba,
3. obranbena služba i
4. sigurnostna služba.

§ 2.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama, ikojim danom prestaje vriediti zakonska odredba od 13. ožujka 1942. broj LXXII-621-Z-1942.

U Zagrebu, 30. travnja 1942.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:
Dr. Ante Pavelić v. r.

Broj: CXXVI-955-Z-1942.

Ministar unutarnjih poslova:
Dr. Andrija Artuković v. r.

Ministar pravosuđa i bogoštovlja:
Dr. Mirko Puk v. r.

Ustaškoj nadzornoj službi od 16. kolovoza 1941. broj CCLXVII-1192-Z. p.-1941, prenose se u djelokrug Ministarstva unutarnjih poslova — Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost.

§ 3.

Svi poslovi, označeni u § 1. br. 4. zakonske odredbe od 30. travnja 1942. broj CXXVI-955-Z-1942, kao grana Ustaške nadzorne službe, prenose se u djelokrug Zapovjedništva Poglavnikovih tjelesnih sdrugova. Ovim poslovima rukovodit će posebna jedinica pod nazivom: „Zapovjedništvo Poglavnikovih tjelesnih sdrugova — sigurnostna služba“, koja nema oblastnog djelokruga, ni izvršne redarstvene vlasti.

Sve državne građanske i vojne oblasti kao i sve samoupravne oblasti dužine su „Zapovjedništvu Poglavnikovih tjelesnih sdrugova — sigurnostnoj službi“ u vršenju njezinih zadataka pružati u granicama svoje nadležnosti odmah svaku zatraženu pomoć.

§ 4.

Svi službenici Ustaške nadzorne službe stavljaju se na raspoložbu, i to oni na službi kod Zapovjedništva ustaške nadzorne službe — zaštitnog redarstva, obavještajne i obrambene službe — Ministarstvu unutarnjih poslova — Glavnom ravnateljstvu za javni red i sigurnost, a ostali Zapovjedništvu Poglavnikovih tjelesnih sdrugova.

§ 5.

Zapovjednik Ustaške nadzorne službe predat će Ministarstvu unutarnjih poslova — Glavnom ravnateljstvu za javni red i sigurnost prostorije, spise, očevidnike i tehnička pomagala Zapovjedništva Ustaške nadzorne službe — zaštitnog redarstva, obavještajne i obrambene službe, — a druge prostorije, spise, očevidnike i tehnička pomagala zapovjedniku Poglavnikovih tjelesnih sdrugova.

§ 6.

Od navjera, predviđenih u proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943. za Ustašku nadzornu službu, prenosi se na Ministarstvo unutarnjih poslova — Glavno ravnateljstvo za javni red i sigurnost onaj dio, koji otpada na njemu pripojene delove, a ostatak na Zapovjedništvo Poglavnikovih tjelesnih sdrugova.

Ministarstvo unutarnjih poslova — Glavno ravnateljstvo **za javni**
red i sigurnost preuzima sve na teret državnog proračuna **za godinu 1942.**
propisno preuzete, a neizpunjene obveze Ustaške nadzorne službe.³

§ 7-

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u
Narodnim novinama, kojim danom prestaju vriediti svi protivni joj pro-
pisi.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru unutarnjih
poslova.

Zagreb, dne 21. siečnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:
Ante Pavelić v. r.

Broj: X-151-D. V.-1943.

Državni prabilježnik — državni ministar:
Dr. Mirko Puk v. r.

' Iz komande nemačkog opunomoćenog generala u Zagrebu o ukidanju UNS-a
u Berlin su poslali sledeći izveštaj, koji u izvodu glasi:

„Kada je javnost upoznata sa zakonskom odredbom o ukidanju ustaške nad-
zorne službe, toliko ozloglašene zbog nebrojenih ubistava i drugih terorističkih dela
počinjenih po Eugenu Kvaterniku i njegovim krvnicima, moglo se očigledno kon-
statovati da je stanovništvo odahnulo i s mnogo strana je izražavano mišljenje, da
to treba zahvaliti nemačkom uticaju, koji se konačno počinje očitovati u pozitivnom
smislu.

Taj prvi povoljni utisak netragom je nestao već posle nekoliko dana, kada
je utvrđeno, da se u stvari praktično nije ništa izmenilo. U zatvorima Nadzorne
ustaške službe na trgu Kulina Bana i na Šavskoj cesti ostalo je sve pri starom, zat-
vorenike se muči takoreći usred grada Zagreba, stotinama, iz dana u dan i to na
najbestijalniji način, a hapšenja potpuno nedužnih ljudi od strane pandura ustaške
nadzorne službe nesmetano se nastavljaju kao i do sada, kao da se ništa nije do-
godilo. ..

Ovim manevrom fingiranja ukidanja Ustaške nadzorne službe poglavnik je
opet jednom dokazao svoju neiskrenost i podmuklost. Uostalom, nije više tajna da je
on lično onaj zloduh, koji je ne samo skrivio sve što se u ovoj zemlji pod ustaškim
režimom strahotnoga dešavalo, nego da je najčešće on to i inspirisao. (Arhiv VII,
Na, NAV-T-501, r. 265, s. 138—40).

Br. 241

IZVOD IZ IZVEŠTAJA ŠTABA TREĆE OPERATIVNE ZONE
OD 24. JANUARA 1943. GŠ NOV I PO HRVATSKE
O DEJSTVIMA POTČINJENIH JEDINICA
U REJONU NOVSKE¹

Operativni izveštaj

od 24. XII. 1942 do 24. I. 1943.

STAB
III OPERATIVNE ZONE
N.O.V. i P.O.
HRVATSKE
O. broj: 127/43
Dana 24. januara 1943

GLAVNOM ŠTABU NARODNO-OSLOBODILACKE VOJSKE
I PARTIZANSKIH ODREDA HRVATSKE

I. OPĆA VOJNIČKA SITUACIJA NA SEKTORU III OPERATIVNE
ZONE

2

VI. AKCIJE VELIKOG VOJNO-POLITICKOG ZNAČAJA KOJE BI SE
MOGLE IZVESTI³

a) Uništavanje železničkog čvorišta Novske, s tim u vezi napad na
klaonicu br. 1 NDH Jasenovački logor, i mosta na Savi. Za izvedbu tih

¹ Arhiv VII, a. NOP-a, k. 1484, reg. br. 6/2.

¹ i * Ispušteno se ne odnosi na logor Jasenovac.

³ Mnogo kasnije, dana 16. 7. (1943) u 5 sati u jutro napalo je selo Krapje 650 partizana i to tako zvana „Češka brigada“. Posada naša u selu Krapju povukla se na crkveni toranj, te je odatle držala borbu sa partizanima sve skoro do podne, dok nije stigla pomoć iz Jasenovca. Kroz sve to vrijeme bili su partizani gospodari situacije te su u selu zapalili općinu koja je kasnije izgorjela. Od seljaka odveden je samo jedan, ime se za sada nezna.

Za vrijeme borbe ubijen je znatan broj partizana, koje su odmah odmetnici sa sobom odveli na trojim kolima. Kasnije nađeno je oko crkve još 11 partizana ali mrtvih. Na crkvenom tornju poginuo je jedan ustaša i jedan domobranski častnik. Kad je stigla pomoć iz Jasenovca povlačili su se partizani prema selu Puška te ih je prigodom povlačenja dosta ubijeno. Kod ove potjere poginulo je 7 ustaša te vjerovatno jedan častnik.

(Grada za historiju NOP-a u Slavoniji, knjiga VI, dok. br. 155; Reč je o napadu na ustašku posadu jačine oko 60 ustaša u selu Krapje od strane delova 17. NO brigade. U izveštaju Štaba 10. divizije piše da je 17. brigada imala 5 mrtvih i 4 ranjena borca.

akcija mišljenja smo da bi trebalo oko dve divizije i to izvesti sa kombinovanim snagama severno i južno od Save sa glavnim pravcem dejstva Novska—Jasenovac. Vojnički bi time dobili to, da bi neprijatelju za dulje vreme uništili jedan od najglavnijih puteva, zatim našim bi se jedinicama pružila prilika da polože ispit zajedničkog sadejstva sa jedinicama sa drugih sektora. . *

SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU!

Politkomesar:

Komandant:

Br. 242

UPUTNICA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED
I SIGURNOST OD 6. FEBRUARA 1943. ZA GAMAZ ŠTIPANA
U KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA¹

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Glavno ravnateljstvo za javni red i sigurnost

U Z A G R E B U

Br. 30709-43-2

U P U T N I C A

u skupni radni logor

Zapovjedniku logora u Staru Gradišku

Na temelju odluke ovog ureda br. 30709-43-2 od 6. II. 1943. upućuje se osoba: GAMAZ ŠTIPAN, rođen 16. V. 1902. na izvršenje prisilnog boravka u trajanju od 1 (jedne) god. tj. od 6. II. 1943. do 6. II. 1944.

Nad imenovanom osobom ima se primjeniti stepen opreza i pazke obično

Izvršenje prepraćenja u logor povjereno je Župskoj redarstvenoj oblasti u Mostaru.

Datum 6. II. 1943.

M. P.

Po nalogu Glavnog Ravnatelja
NADSTOJNIK ODSJEKA

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 198, reg. br. 26/12.

Br. 243

RASPIS ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI U SARAJEVU
OD 16. FEBRUARA 1943. NEMAČKOG OPUNOMOĆENOG
GENERALA U NDH ZA POSTUPAK SA STANOVNIŠTVOM
I UPUTSTVOM ZA SPROVOĐENJE¹

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST U SARAJEVU
Taj. Broj: 1090/43

Sarajevo, 16. veljače 1943.

Odredbe Zapovjednika Njemačkih
četa za rad na smirivanju

O K R U Ž N I C A

Od Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost, rješenjem R. S. Prs. 7256/43. od 9. II. 1943, primljene su smjernice za postupak sa pučanstvom u operativnom području. Te smjernice glase kao što sliedi:

„Glavni stožer domobranstva, dopisom od 27. I. 1943. Op. broj 1008/Taj. dostavio je sljedeće:

„Hrvatski častnik za vezu kod 718. njemačke pješačke divizije-Sarajevo 3-Konak sa Br. 628/tajno od 22. siječnja 1943. dostavio je zapovied 718. pješačke divizije Odjel Ia br. 135/43. Taj.

„Zapovjedajući njemačkih četa u Hrvatskoj zapovjedio je dne 12. I. 1943.:

„U hrvatskom prostoru vriede sljedeće smjernice:

1) Svaka mjera, potrebna za osiguranje četa i svrsishodna za smirivanje, opravdana je.

2) Poželjna je dalekosežna suradnja hrvatskih vojnih i građanskih oblasti sa vlastitom odgovornošću.

3) Nitko se radi pooštrenog postupka ne smije pozivati na odgovornost. Samo se po sebi razumije, da se time ne odobravaju djela iz nečasnih pobuda (u. pr. osobno obogaćivanje, zlostavljanje žena i djece).

4) **Postupak sa pučanstvom:**

Tko god sudjeluje ili je sudjelovao u borbi protiv posadnih četa ili protiv Države Hrvatske, imade se objesiti ili strijeljati. U to se ubrajaju i stranci kao i oni, koji se na bojištu zateknu.

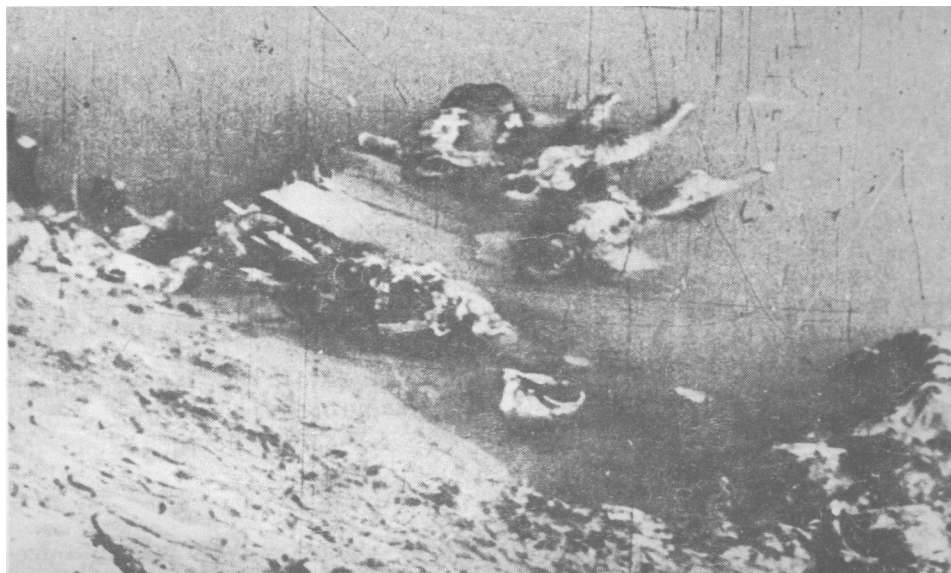
One, za koje se sumnja, da su u borbi sudjelovali, treba uhititi. Vode upotrebiti kod zamjene zarobljenika, ostale sumnjive zadržati kod divizije kao taoce i strijeljati ih, kad nastane potreba odmazde.

Svi ostali za borbu sposobni muškarci, stariji od 15 godina, koji potiču iz partizanskih zadojenih područja, imadu se pod stražom odpre-

¹ Neregistrovana kopija dokumenta.

Svakodnevni prizori na obalama Save iz godina ustaških zločina u Jasenovcu.

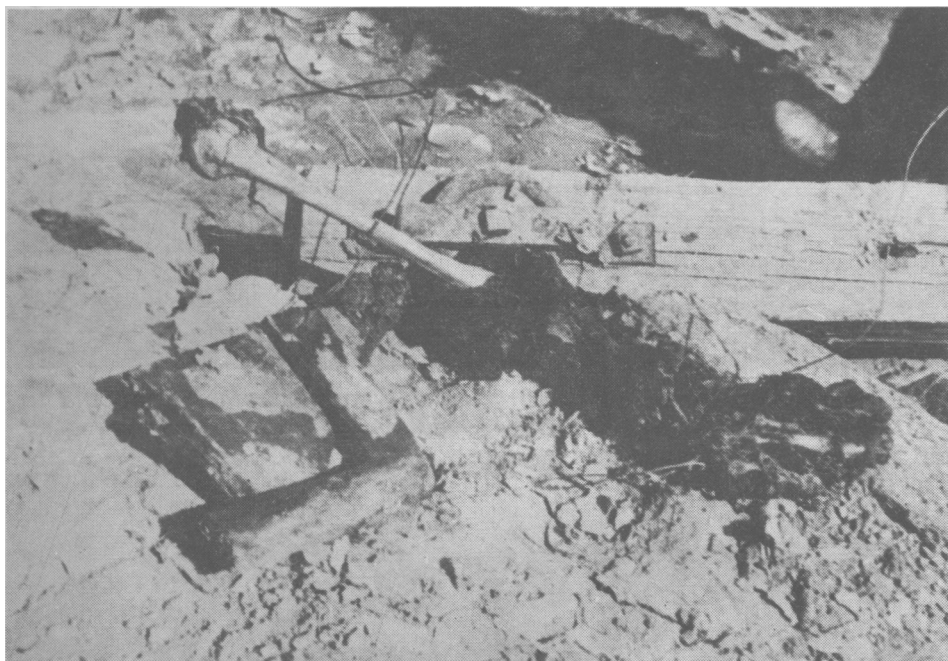
Prostor ispod Granika u Jasenovcu neprestano je bio prekriven leševima.

miti u posebno sabirne logore. Do odpreme u logore brinu se divizije za nadzor, prehranu i t.d.

5) Teško pristupačna naselja i druga mjesta (špilje, logori, barake i t.d.) koja su ustanovljena kao partizanska uporišta ili bi kao takova mogla poslužiti, imadu se uništiti. Isto tako postupiti sa naseljima iz kojih se pucalo. Inače se naselja smiju uništavati samo ako je radi odmazde od zapovjednika divizije izričito zapovjedbno.

6) Plien:

Cjelokupnim plienom (oružjem, opremom, stokom, hranom i t.d.) raspolaže isključivo zapovjedajući njemačkih četa u Hrvatskoj. Cete mogu svoju potrebu pokriti samo u okviru pripadajući im količina, uz istodobno izvješće zapovjedajućem njemačkih četa u Hrvatskoj.

Ostaci jedne od sprava za ubijanje logoraša jasenovačkog logora.

Oružje se bez iznimke imade predati sabiralištu pliena. Zalihe koje se od strane četa ne mogu odpremiti i za koje prieti opasnost da bi mogle iznova koristiti partizanima imadu se uništiti.

7) Svakome mora biti jasno, da se samo najoštrijim mjerama mir i red konačno opet može uzpostaviti i da se samo na taj način može izbjeći daljnjim gubitcima vlastitih drugova kao i u istinu nevinog diela pučanstva."

Dodatak divizije

Ponovo se napominje, da će svakoga, koji je energično postupio uzeti u zaštitu. Častnike i vojnike, koji bd kukavičlukom, neodlučnošću ili nedjelatnošću nanieli štete u državi Hrvatskoj, njemačkim ili hrvatskim

četama, uzeti ću bezobzirno na odgovornost, stavit ću ih pred ratni sud, koji će im suditi bez obzira na čin, stališ i podrijetlo.

Prednje se dostavlja na znanje."

Savezno sa mojom okružnicom od 19. I. 1943. Taj. br. 363/43. u kojoj je sadržana i zapovjed br. 1, Zapovjednika Njemačke 718. pješačke Divizije u Sarajevu o vršenju izvršne vlasti, dostavljam na znanje prednje smjernice za postupak sa pučanstvom i naređujem da se redarstveni službenici imaju najstrožije pridržavati odnosnih odredaba smjernica.

Za svaku propust i labavo vršenje službe postupati će se najstrože kao što je to naglašeno u pomenutim zapovjedima. Radi toga neka se ne primaju površno spomenute zapovjedi i ove moje naredbe, jer se neće uzimati u obzir nikakav izgovor.

Za Dom spremni!

Upravitelj
Župske redarstvene oblasti
(Petković)

Br. 244

NALOG VELIKE ZUPE SANE I LUKE OD 23. FEBRUARA
1943. ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI U BANJOJ LUCI
I KOTARSKIM OBLASTIMA KAKO SPROVESTI UPUTSTVO
KOMANDANTA NEMACKIH TRUPA U NDH ZA POSTUPAK
SA STANOVNIŠTVOM PRILIKOM IZVOĐENJA
AKCIJA ČIŠĆENJA¹

PREPIS

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — VELIKA ZUPA SANA I LUKA
Taj. Br. 380/43 BANJA LUKA 23. veljače 1943

PREDMET: Postupak sa zarobljenicima
i bjeguncima, operacija
čišćenja. —

- 1) ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI — BANJA
LUKA
- 2) KOTARSKOJ OBLASTI — OD 1—5. —

Glavar građanske uprave kod Zapovjednika njemačkih snaga u Hrvatskoj pod Taj. Br. 106/43. od 17. II. 1943, dostavio je sledeće:

¹ AVII, a. NDH, k. 202, f. 10, d. 27.

„Glede postupka sa zarobljenicima i izbjeglicama prigodom čišćenja, izdane su od strane zapovjedništva njemačkih četa sledeće upute:

1) Načelno treba razlikovati:

- a) Zarobljenike: muške,
ženske. —
- b) Bjegunce: muške,
ženske. —

BJEGUNCIMA imaju se smatrati osobe, koje se nalaze izvan svog stalnog boravišta, koje nose građansko odijelo, i naročito, ako predče letke, bacane po vojsci, ako su bez oružja, te se predaju na području, na kojem u zadnjih 48 sati nije bilo nikakove borbe, te osobito žene sa dje-com. —

ZAROBLJENICIMA imaju se smatrati sve osobe, koje padnu u ruke četa za vrieme operacija ili budu zarobljene u neposrednom operacionom području. —

2) Sa zarobljenicima ima se postupati na sledeći način:

- a) *MUŠKARCI*: Tko bude zarobljen sa oružjem u ruci, bit će streljan. — Tko bude zarobljen bez oružja ako položaj četa omogućuje, bit će odveden u pukovnijsko zarobljeničko sabiralište. — Iz sabirališta bit će zarobljenici dnevno odvažani u skupnim transportima u divizijski pomoćni logor. —

Sabiralište kod pukovnije sačinjava Zapovjedništvo hrvatskog oružništva u jakosti od 1/30 momaka. — Isto tako i divizijski pomoćni logor A. i B. —

Pomoćne sabirne logore imaju urediti Velike Zupe u jednodnevnoj udaljenosti od fronta, po mogućnosti u blizini željeznice od istog mjesta. —

- b) *ZENE*: S njima se ima postupati, 'kao i sa zarobljenim muškarcima. —

2) Sa bjeguncima ima se postupati na sledeći način:

- a) **MUŠKARCI:** Muškarci — bjegunci u starosti od 16—50 godina, za koje izgleda da su za rad sposobni, imaju se otpremati iz pukovnijskih sabirališta zajedno sa zarobljenicima u najbliži pomoćni logor. — Muški bjegunci ispod 16 godina i iznad 50 godina, te bolesne i za rad nesposobne osobe, imaju se otpremiti u divizijski pomoćni logor. — Iz tih se logora imaju nakon kratkog saslušanja što prije predati putem pomoćnih i glavnih logora nadležnim kotarskim oblastima. —

- b) *ZENE*: Zene — bjegunci, (također i sa dje-com) i djeca bez rodbine, imaju se predati u

divizijski pomoćni logor B. — a odavle se imaju — isključivo djecu bez rodbine — zajedno sa muškim izbjeglicama: (starim, bolesnim i za rad nesposobnim), predati na spomenuti način njihovim nadležnim kotarskim oblastima. — Djeca bez rodbine imaju se otpremati u glavni logor. — Zapovjedništva logora primaju daljne upute od Vlade. —

4) Pučanstvo, koje je ostalo u svojim sjedištima, ima se ispitati od poljskog oružništva, odnosno od kotarskih oblasti. Sumnjivce treba predati jednom priekom sudu ili pak s njima postupati prema uputama pod točkom 2). —

Dostavlja se gornje radi postupka u smislu uputa."

Dostavlja se gornje radi znanja i točnog postupka.

ZA DOM SPREMNI!

VELIKI ZUPAN.
(Dr. Dragan Hadrović),

Br. 245

DOPIS USTAŠKOG ŠTOŽERA SANA I LUKA OD 24. FEBRUARA 1943. ZAŠTITNOM REDARSTVU ZA GRAD BANJU LUKU I VELIKU ŽUPU SANU I LUKU POVODOM ZAHTEVA USTAŠKOG LOGORA U SANSKOM MOSTU DA SE U LOGOR UPUTI TRINAEST ČLANOVA PARTIZANSKIH PORODICA¹

Priepis. —

USTASA-HRVATSKI OSLOBODILAČKI POKRET
USTAŠKI ŠTOŽER SANA I LUKA

Broj: 320/43.

Banja Luka, 24. veljače 1943.

ZAŠTITNOM REDARSTVU ZA GRAD BANJA LUKU
I VELIKU ZUPU SANA I LUKA

Banja Luka

Ustaški logor u Sanskom Mostu pod svojim brojem 16/2-1943. g. dostavio je ovom Stožeru slijedeće izvješće:

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 166, reg. br. 6/8.

„Pošto ovaj Logor ima u samom mjestu Sanskom Mostu nekoliko osoba koje su za Nezavisnu Državu Hrvatsku štetne to molim da bi se iste dole navedene uputile y Logor.

1. Lazo Zivković ima sina u partizanima.
 2. Novak Radić ima ženu u partizanima.
 3. Stole Novaković ima u partizanima svog najbližeg rođaka.
 4. Vlado Novaković ima sina u partizanima.
 5. Ahmet Bilalbegović ima sina u partizanima.
 6. Ant.3 Tamburica ima sina u partizanima.
 7. Gospođa Todića Dušana koji je pobjegao sa 2. sina i 2. kćerke u partizane a žena mu ostala sa jednom kćerkom.
 8. Gospođa Mijatović ima kćerku u partizanima i prava partizanka.
 9. Gospođa Gvozden isto je vrlo opasna pošto su joj braća pobijena kao i njezina sestra Nada.
 10. Kristina Petkovđc isto je muž Milan ubijen i ona je protiv Nezavisne Države Hrvatske.
 11. Lazo Tontić sastajao se sa najopasnijim komunistom Hazimom Bilalbegovićem.
 12. Nada Praštalo koja je imala vezu sa četnikom Bajićem koji je pobjegao u partizane.
 13. Milka Sakradžija koja je osluškivala i pratila kud se naši domobrani kreću i mislim da je davala izvješće partizanima."
- Prednje se dostavlja Naslovu do znanja.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

STOZERNIK:

Dr. ing. *Jure Petriević*, v. r.

M. P.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ZAŠTITNO REDARSTVO ZA GRAD BANJA LUKU
I VELIKU ZUPU SANA I LUKA
BANJA LUKA

Primljeno 25. II. 1943.
Broj: 950/43.

Za točnost priepisa jamči

NADSTOJNIK PISARNE:
(F. Ban)

M. P.

Br. 246

OTPUSNICA USTAŠKE NADZORNE SLUŽBE ZA GRAD
ZAGREB I VELIKU ŽUPU PRIGORJE OD 27. FEBRUARA
1943. ZA OTPUŠTANJE KURELJAK PETRA
IZ KONCENTRACIONOG LOGORA JASENOVAC¹

Izvornik ovog priepisa
nalazi se u predmetu broj
1102.

REDARSTVENA OBLAST, Politički odsjek, ZAGREB
USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA
ZAŠTITNO REDARSTVO
ZA GRAD ZAGREB I VELIKU ŽUPU PRIGORJE U ZAGREBU

Broj: Prs. 5682-/1943.

Zagreb dne 27. veljače 1943.

Predmet: Kureljak Petar
pušten na slobodu, otpusnica.

ODPUSTNICA

za KURELJAK PETRA sin Mihajla i Marije, rod. 21. III. 1912. u Novoj Dubravi, kotar Prnjavor, zavičajna općina Banja Luka, vjere rkt. nastanjen u Banja Luci, koji je milošću Poglavnika pod broj V. T. 1220/42 od 22. XII. 1942. pušten na slobodu iz sabirnog logora Jasenovac.²

Ova mu otpusnica vrijedi ujedno kao i propusnica za putovanje u njegovo mjesto boravišta t.j. u Banja Luku, a vrijedi isključivo do 6. ožujka 1943.

ZA DOM SPREMNI!

Voditelj političkog odsjeka
u z.
(Dr. *Zvonimir Petrušćak*)

Da je ovaj priepis vjeran svome izvorniku jamči:

NADSTOJNIK: u z.

Banja Luka: 15. III. 1943.

Prepisala: *Strujić V.*

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 171a, reg. br. 16/16.

* Isto tako 23. februara 1943. pušten je iz koncentracionog logora Jasenovac Sadik Đumrulić, ali je odmah tražen od župske redarstvene oblasti Banja Luka na log da se imenovani uhapsi (Arhiv VII, a. NDH, k. 167, reg. ihr. 17/1).

Izvornik ovog priepisa
nalazi se u predmetu broj
1102.

REDARSTVENA OBLAST, Politički odsjek, ZAGREB

USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA
ZASTIENO REDARSTVO

ZA GRAD ZAGREB I VELIKU ŽUPU PRIGORJE U ZAGREBU

Broj: Prs.5682- /1943. Zagreb dne 27.veljače 1943.
Predmet: Kureljak Petar
pušten na slobodu,odpusnica.

ODPUSTNICA

za KURELJAK PETRA sin Mihajla i Marije,rođj.21.III.1912 u Novoj Dabravi,
kotar Pnjevov, zavičajna općina Banja Luka, vjere rkt.nastanjen u Banja
Luci, koji je milošću Poglavnika pod broj V.T.1220/42 od 22.XII.1942
pušten na slobodu iz sabirnog logora Jasenovac.
Ova mu odpustnica vrijedi ujedno kao i proputnica za putovanje
u njegovo mjesto boravišta t.j. u Banja Luku, a vrijedi uključivo do
6.ožujka 1943.

ZA DOM SPREMNI !

Voditelj političkog odsjeka :
u z.
/ Dr.Z.Petrušćak/

Da je ovaj priepis vjeran svome izvorniku jamči:

NADSTOJNIK : u z.

Banja Luka; 15.III.1943

Prepisala: *Stjepan*

Faksimil dokumenta br. 246

Br. 247

IZVEŠTAJ DOMOBRANSKOG SREMSKOG ZDRUGA OD 27.
FEBRUARA 1943. ZAPOVEDNIŠTVU 2. DOMOBRANSKOG
ZBORA O POSTUPKU SA NEKOLIKO STOTINA LICA
POKUPLJENIH PRILIKOM AKCIJE U
SEVEROISTOČNOM SREMU¹

SRIEMSKI SDRUG

Broj 770/taj.

U Rumi 27. Veljače 1943.

¹ Arhiv VII, a NDH, k. 792, reg. br. 57/2.

m_____m

PREDMET: Ukupan uspjeh pri podhvatu
22.-25. II. u SI Sriemu.

Zapovjedničtvu II. Domobranskog Zbora. (Gst.)
Sastavak.

Prigodom podhvata izvršenog u sjeveroistočnom Sriemu izvršeno je iznenadno obkoljavanje N. Karlovaca, Surduka i Belegiša.

Podhvata je u pogledu iznenađenja potpuno uspio. Obkoljavanja i svi pretresi izvršeni su bez ikakvog otpora.

Ukupno je *uhićeno svega 353 osobe* koje su na prvi pogled bile sumljive.

Od ovih utvrđeno je *za 79 da nepostoji ni najmanji osnov sumnje* te su pušteni na slobodu.

Od preostalih 274:

21 ciganin upućen je u logor Jasenovac.

24 za koje ima podatke da su *vojni bjegunci* predati su Dom. Popunitbenom Z-čtvu Ruma radi utvrđenja točnih podataka i stavljanja pod ratni sud.

19 osoba iz *Belegiša* za koje je nesumljivo utvrđeno da su *zakleti partizani* i da su učestvovali prigodom priekida brzoglasne pruge Indija — Beška—St. Pazova—N. Karlovci noću 16./17. o. mj. *streljano je*.

134 osobe za koje postoji sumnja da su pristalice partizana predati su u *sabiralište Tenje* (Kod Osijeka). Transport upućen 27. o. mj. u 07.30 sati.

76 osoba (od ovih 10 žena) koji *su jače sumljivi još je uhićeno kod ovog Z-čtva*. Za one koje se utvrdi da su u manjoj mjeri saučestnici partizana biti će naknadno upućeni u spomenuto sabiralište a ostali zadržati kao taoci za možebitne odmazde. Ovo razdvajanje biti će gotovo u roku od 10 dana. Ove osobe moraju biti temeljitije izpitane i preslišane jer je vrlo vjerojatno da će se od njih dobiti podatci o organizaciji i drugim saučestnicima.

Od *predhodnih podhvata bilo je uhićeno svega 139 osoba*. Od ovih je:

71 osoba za koje je utvrđeno da su u manjoj mjeri sumljivi upućeno je u spomenuto sabiralište.

4 osobe koje po podacima su *vojni bjegunci* predati su Dom. Popunitbenom Z-čtvu Ruma radi stavljanja pod vojni sud.

64 osobe za sada su još uhićene kod ovog Z-čtva radi izpitavanja u cilju dobijanja podataka o organizaciji partizana i drugim saučestnicima.

Preslišanja i izpitivanja uhićenih vrše činovnici Zup. Redarstvene Oblasti Vuka.

Zapovjednik, pukovnik
(Gvozdanović)

ZAPOVJEDNICTVO
II. DOMOBRANSKOG ZBORA

572 Gst. Broj 2391

U BRODU N/S dne 28. II. 1943 MINISTARSTVU ORUŽANIH SNAGA
(izvještajni odjel glavnog stožera). — S molbom na uporabu.

Z A P O V J E D N I K
general Iser²

Br. 248

IZVEŠTAJ SOFIJE JOVIČ SOSE OD FEBRUARA 1943.
CK KPH O SITUACIJI I BORAVKU U KONCENTRACIONOM
LOGORU STARA GRADIŠKA¹

I.

Moj rad počinje u srednjoj školi sa izgrađivanjem i obrazovanjem u malim grupicama. Poslije se nastavlja na prvoj godini univerze na medicinskom fakultetu kao član SKOJ-a radila sam u klubu fakultetskom koga su vodili studenti ljevičari, u ženskoj sekciji i narodnoj pomoći. U novembru sam bila 1940. hapšena na Kuspovom predavanju, ali sam odmah sutradan puštena, kao neevidentirana. Za vrijeme prevrata bila sam u Srbu (Lika) gdje sam radila u vezi s onim ljudima. U malju sam se vratila u Zgb, i radim dalje na med. fakultetu dok nisam otišla u Oriovac kod Broda. Tu sam se povezala sa drugovima brodske okoline, međutim, me tužio neko da vršim promidžbu i održavam nekakve sastanke gdje govorim ljudima da ne prodaju žito (jer je bilo doba vršidbe i postavljanja komesara za vršidbu). Sa broskog sreza dođe nalog u općinu Oriovac da me uhapse, ali sam uspjela umaći u Brod. Tu je bilo nezgodno da ostanem, jer su hapsili pravoslavce i studente i ja se vratim u Zgb. nađem staru vezu radim na fakultetu, ali me nakon pet dana uhapse. Nepreslušanu, nakon 14 dana me pošalju sa grupom studenata u kaznionu u Gospić. Tu sam upoznala drugove i drugarice iz Lepoglave s kojima smo zajedno bili dopremljeni. Poslije kratkog vremena ušla sam u njihov kolektiv u kome sam ostala dok nisam izašla na slobodu, koji se popunjavao i čistio. Iz Gospića sam transportirana sa ostalima u Jasku, (Jastrebarsko) Koprivnicu, Zagreb (Zvonimirova 2), Jasenovac i St. Gradišku. Budući da nas je u Jaski bilo dosta u kolektivu, postala sam ekonom s drugaricom Verom J.[elić]. Iz Koprivnice su nas 11 otpremili u Zgb,

¹ Đuro.

¹ Arhiv VII, a NOP-a mikroteka, CK KPH, r. 11, s. 331—5.

pa Jasenovac i onda više nisam bila ekonom, nego samo drugarica Vera. U St. Gradiški sam išla raditi kod zapovjednika logora kao bedinera, jer sam mogla na taj način pomoći hranom, koju sam tamo dobivala, najslabije drugarice. U to vrijeme nismo u logoru dobijale ni kruh, ni tri puta dnevno jesti. Osim toga sam mogla doći u vezu s drugovima u muškom logoru i doznati preke novosti preko njihovog prepričavanja i novina. Drugarice su znale moje ponašanje prema ustašama, koji su znali biti i nasrtljivi. Budući da im moje ponašanje nije moglo dati povoda da budu i prema meni, a bila sam i najotpornija da bi mogla izdržati onaj posao, drugarice su poslale mene na taj posao. Njihovu (ustašku) naivnost i glupoću sam iskorišćavala za naše interese (hranu sam donosila, dobivala sam i u oficirskoj kuhinji, pa sapun i novine). Tu sam radila tri mjeseca, pa sam obolila od pjegavog tifusa, jer je vladala velika epidemija. Poslije je taj zapovjednik otišao iz St. Gradiške, a ja sam ostala da radim u omladinskom šnajderaju. Bila sam ekonom omladinske grupe kolektiva i vodila brigu o omladinkama. Postigla sam simpatije svih 14 omladinki naše sobe, premda nisu bile sve drugarice, provele smo sobnu kritiku, organizirale dežurstva radi čišćenja nastambe i uopće su bili odnosi prijateljski. Kasnije počinje rad na polju. Drugarice su me poslale s jednom grupom (24 žene) kao logornicom. Drugarice su to mogle napraviti, jer je logornica našeg logora bila drugarica iz naše zajednice. Prije odlaska na poljski rad radila sam u kancelariji koja je išla na popisivanja transporti koji su stizali u Gradišku. Pošto su ustaše oduzimali hranu i odijelo, mi smo uzimali njima i tako se prihranjivalo, jer je hrana bila jako slaba, a paketi nisu stizali češće. Tu smo upošljavali najspretnije drugarice, jer se ovo trebalo raditi neprimjetno.

Sa poljskog rada iz Okučana vratile smo se nakon sedam dana, jer su bili u okolini partizani. Drugarice me sada zaposle kao kuharicu kolektiva, a omladina je i dalje moja briga. Uz put radim i dalje po pretresima i popisivanjima. Zatim odlazi grupa na rad u Kozaru. Drugarica koja je bila s njima se razboli (Ruža Marković), nju zamjeni drugarica druga (Darka Gojak) i ona se razboli i onda mene pošalju. Tamo je bilo 160 žena (katol. i pravosl.). Tu sam bila logornica mjesec i pol. Bila sam u stalnoj vezi s drugaricama, jer sam uvijek mogla odlaziti u logor s kamionom koji je vozio sabrani kukuruz, i drugarice izvještavati o stanju kod te grupe. Pomoćnik ustaški, koji je vodio nadzor nad tim radom, ponudio mi je da špijuniram žene, možda koja namjerava pobjeći. Ja sam na zgodan način prikazala kako sam ja mlada i neupućena u takove poslove, našto me je on upućivao ovako ili onako, no eto, ja se nisam mogla uputiti. Radeći su me žene voljele, nije ništa poduzeo protiv mene. Ali zato kad sam otišla u logor i zadržala se radi dogovora s drugaricama o napadu na Bistricu (logor u Kozari) da pogledam vođenje omlad. kolektiva, jer sam ostavila drugu omladinku da me zamjeni, a izgovorila se da sam obolila, bilo mi je zabranjeno da se vratim natrag od ustašice koja me lično nije trpila. Tako sam stalno ostala u logoru. Svi su bili zaposleni pa sam ja ostala kao dežurna reduša u nastambi, da bi mogla spremiti jelo drugaricama kad se vrate s posla.

Međutim, je drugarica koja je radila u kancelariji, sa još dvije žene postavljene ustaškom preporukom, trebala napustiti taj posao, jer se nije dobro ponašala, pravila izgrede nezgodne u razgovoru s tim ženama, koje

su bile za nas opasne, došla sam ja da vodim kancelariju. Logornica i zamjenica su radile više vanjske poslove (u logoru pravosl. i Židovki), te razne popise. U kancelariji sam ostala dok nisam otišla na slobodu.

U to međuvrijeme broj omladinki se povećao na 50. (u dvije sobe). Omladinski kolektiv smo podijelile na 2 grupe u te 2 sobe i nastavile naš posao među omladinom.

Dok je još drugarica Zlata S.[egvić] bila živa, postala sam kandidat za člana Partije.

Budući da sam pravoslavka, javljala sam se kroz logor kao katolikinja od rođenja, po savjetovanju s drugovima, jer su masovno, bezimeno ubijali pravoslavce.

II.

Sad sam i dalje spremna da nastavim rad koji mi dodijelila drugovi i bilo gdje.

Kako smo osvojili položaje u logoru?

Do dolaska u St. Gradišku, nikad nismo bili prisiljavani raditi. Ali u St. Gradiški gdje je bio radni logor, svi su trebali biti zaposleni. To se u početku nije još provodilo, nego kasnije. Mi smo pokušale da istupimo kao Hrvatice i zahtjevale smo da dobijemo posebnu sobu. Odmah nam nije uspjelo, ali nakon navaljivanja smo uspjele. To smo napravile radi lakšeg održavanja higijene u onim užasnim higijenskim prilikama gdje nas je bilo na hiljade, gdje smo bile osuđene na pomor od raznih zaraza. Od strane njihove (ustaške) nije se ništa poduzimalo u tom pogledu, jer je njima bilo u interesu da nas što više utamane, na bilo koji način. Mi smo zato samo nastojale da održavamo red koliko je bilo moguće. Zato smo mobilizirale sve naše drugarice, da se dadu na posao. Počelo je s čišćenjem klozeta, nastambi, hodnika. Njima koji su o komunistima imali predožbe kao neurednim, lijenim, saboterima je upalo u oči to kako smo mi htjele čistiti klozete, dijeliti hranu tolikoj masi ljudi i prati svoju sobu, jer Židovke, a ni pravoslavke (većinom seljanke) to nisu radile. Tako su oni tražili da neko od nas piše i u kancelariji logorskoj. Mi smo bile svjesne toga da je naša politička dužnost bila prihvatiti se rada koji se tu nametao samim našim potrebama, znači imati pristup i moći prodrijeti među sve žene, tako smo naše drugarice postavile u kancelariju. Tu je bila mogućnost da sve drugarice koje su bile pravoslavne i Židovke zavedemo kao katolikinje, jer smo imale to u rukama. Tako da isticanjem našeg hrvatstva nismo išle na štetu nikome, jer smo sve drugarice imale u vidu koje su bile i pravoslavne i Židovke (10 seljanke i drugarice naše ondašnje zajednice i druge koje nisu bile s nama), čiji je život time bio spašen od sigurne smrti s ubijanjem masa.

Tako se naša uprava u kancelariji protekla na upravu u cijelom logoru kad se broj katolikinja, naime Hrvatica povećao. U samom početku tog osvajanja položaja, Fina Grković koja je bila uvijek nasrtljiva, koja se nama postavila logornicom i koja je bila u stanju praviti ustupke bila je pod kontrolom kolektiva naše zajednice. Mjesto nje je kasnije postavljena drugarica Ružica Stainer čija je bila zamjenica drugarica Zlata S[egvić]

da bi mogla imati uvida u sav rad i Ružicu osposobljavati i izgrađivati, koja je bila pod njima nekompromitirana jer nije imala odluku. Rad i raspodjelu rada to jest zaposlenja imala je logornica preko sebe, tako da su oni shvatili (ustaše) da mi njima pomažemo, a zapravo smo mi time kamuflirali naše drugarice, naime ublažili njihove drske poglede na nas kao komunistkinje, a imale smo ono što je trebalo i moglo se izvuci iz tadašnjeg stanja korisnog za nas.

III.

To je bilo: logornica je preuzimala pakete za ženski logor. One žene koje su bile mrtve ili kojih nije bilo, paketi su išli za zajednicu. Na pretrese i popisivanja su išle opet uvijek naše žene po 9 ili više jer su dolazili transporti po 1500 ljudi i to vrlo često, tako da su oni nas upošljavali, jer su bili nesposobni, a mi smo odatle uzimale od njih hranu, lijekove, odijela, cigarete, što su oni oduzimali od pristiglih. Na sva vodeća mjesta radnih grupa išle su naše drugarice da bi mi imale koristi za kolektiv i da bi uklonile mogućnosti ulizivanja i podilaženja ustašama od strane drugih žena u logoru koje su svaka imale manje mogućnosti pojedinačno doći u vezi s ustašama. Sve što je trebalo išlo je preko logornice. A logornica je ovo radila po savjetu s rukovodstvom, kad su ponovo ubačene od ustaša počele govoriti o nekakvom kolektivu potpunitame od onih što su prilikom čišćenja u kolektivu odpale, logornica je raselila sobu našeg kolektiva po svim ostalim sobama, motivirajući pred logorom da omladinke moraju biti zajedno, jer se broj povećao na **50**, a zato trebaju **2** sobe. Niko nije mogao pomisliti na drugi razlog. Tako smo mi najprije djevojke iz kolektiva izgrađivale međusobno zajedno u jednoj sobi, a poslije ih raspodjelile po ostalim sobama da se povežu sa ostalim ženama.

Organizacija rada u logoru je bila dobra, tako da su oni uvidjeli sposobnost logornice, pa su joj ponudili špijunsku dužnost. Ona je na to rekla da će pokušati, ako bude u tome sposobna i izvela je jednu naivnu stvar svađu dviju žena zbog neka porcije našto su se oni razočarali, jer su to očekivali u političkom smislu, međutim ona se pokazala nesposobna. Tako su je pustili na miru, a nisu ništa poduzimali protiv nje, jer je pokušala -- ne, pa nije išlo! Jedan put se zabunila pa je pozdravila na — spremni — zato je bila pozvana na odgovornost, i to se više nije dogodilo.

Do prije 4 mjeseca, vezu preko logornice s logorom su imali ustaše. Ali kasnije su došle ustašice koje su iz dana u dan bile u logoru, naterivale žene na rad i šamarale, tako da se stanje pogoršalo. One su kanile to sve preuzeti, međutim, povjerenje ustaša prema logornici, imalo je dosta njihove nakane, tako da logornica vrši i dalje sve one dužnosti svoje prijašnje, a one su kao prišipetlje ustašama za zabavu, ali slabog utjecaja imaju na žene. One ošamare žene, a one ih ismijavaju u lice.

P^{stoj}e radione u logoru tako je i naš rad bio raspodjeljen u larija i kuharice)³¹⁷¹³Snajderski, aktiv tkaone> omladine i uprava (kance-

Tako smo mi osvojile položaje u logoru imajući uvijek pred očima našu dužnost i ugled pokreta.

Kad sam došla iz logora, predala sam popis djevojaka drugarica koje bi došle u obzir za zamjenu. ..

Br. 249

UPUTNICA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED
I SIGURNOST OD 5. MARTA 1943. ZA VRLIKA ANTU
U KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA¹

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Glavno ravnateljstvo za javni red i sigurnost

U ZAGREBU

Br. 30709/43-1

UPUTNICA

u skupni radni logor

Zapovjedniku logora u Staru Gradišku

Na temelju odluke ovog ureda br. 30709/43-1. od 5. III. 1943. upućuje se osoba: VRLIKA ANTE, rođen 4. III. 1905. u Imotskom, radnik na izvršenje prisilnog boravka u trajanju od 1. (Jednu godinu) tj. od 6. II. 43. do 6. II. 44.

Nad imenovanom osobom ima se primjeniti stepen opreza i pazke Izvršenje prepraćenja u logor povjereno je Župskoj redarstvenoj oblasti u Mostaru.

Datum 5. III. 1943.

Po nalogu Glavnog Ravnatelja
NADSTOJNIK ODSJEKA
Dr. *Majić*

M. P.

¹ Neregistrovana kopija dokumenta

Br. 250

OBAVEŠTENJE GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED
I SIGURNOST OD 15. APRILA 1943. ŽUPSKOJ
REDARSTVENOJ OBLASTI U BANJOJ LUCI DA SE
PRODUŽUJE BORAVAK U KONCENTRACIONOM
LOGORU OSMANU BUKICU¹

Priepis.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH
POSLOVA

GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIG.

Broj: 69018-II/A-5/9-43

Zagreb, dne 15. IV. 1943.

Predmet: BUKIĆ OSMAN,
produženje prisilnog boravka, —
u logoru, —

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST

Banja Luka

U prilogu pod ./ dostavlja se naslovu znanja radi kao i očevidnosti,
novo donošene odluke ovog Glavnog ravnateljstva o produljenju trajanja
prisilnog boravka u logoru, za BUKIĆ OSMANA.

ZA DOM SPREMNI!

Nadstojnik Odsjeka: u. **25**

B. *Vidović*, v. r.

Za tačnost priepisa jamči, nadstojnik pisarnice:

Franjo Ban
(F. Ban)

M. P.

¹ Neregistrovana kopija dokumenta

Br. 251

OBAVEŠTENJE GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED
I SIGURNOST OD 16. APRILA 1943. ŽUPSKOJ
REDARSTVENOJ OBLASTI U BANJOJ LUCI DA SE ODBIJA
MOLBA ZA PUŠTANJE IZ LOGORA JASENOVAC
NIKOLE LAZICA¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA

GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
Z A G R E B

Zagreb, dne 16. IV. 1943.

Broj: 52256-IIA-5/5-1943.

Predmet: LAZIC NIKOLA — odpust
iz logora.

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST

Banja Luka

Lazić Vaso iz Banja Luke, Divkovića ul. 15, zamolio je ovaj ured, da se pusti na slobodu njegov sin Nikola.

Imenovani je odlukom ovog ureda od 16. X. 1942 broj 76041/42 upućen na prisilni boravak u sabirni logor Jasenovac na vrijeme od 2 godine t.j. od 30. IX. 1942 do 30. IX. 1944., jer je nepoćudan i pogibeljan za javni red i sigurnost budući je surađivao sa odmetnicima.

Tokom ponovnih izvida u ovom predmetu imenovanog se za sada ne bi moglo pustiti na slobodu tim više što je i sam priznao da je aktivno surađivao sa odmetnicima.

Usljed toga molbi se za sada ne može udovoljiti, o čemu neka se obavijesti molitelja.

ZA DOM SPREMNI!

PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA:

MP

Dr Majić

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 161, reg. br. 17/12.

Br. 252

IZVEŠTAJ ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI U TUZLI OD
16. APRILA 1943. GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI
RED I SIGURNOST O BEKSTVU HIRŠBAJN EDIJA
IZ LOGORA JASENOVAC I PUŠTANJU NA SLOBODU
LOGORAŠA TRBOJEVIČ DUŠANA¹

Priepis Bartološ

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST U TUZLI

Taj. broj: 107/43,-

Tuzla, 16. travnja 1943,-

PREDMET: HIRŠBAJN EDI i drug-podatci.-

Na br. 34846-IIa-6/43.- od 3. III. 1943.-

Glavnom ravnateljstvu za javni red i sigurnost

ZAGREB

Savezno sa gornjim naređenjem naslova izvješćuje se sljedeće:

HIRŠBAJN EDI rođen 1919. godine u Tuzli, tehničar, je bio odlukom U. N. S. br. 1373/42.-14- od 27. I. 1942.- osuđen na jednu godinu dana u sabirnom logoru Jasenovac, ali je isti pobjegao i sada se nalazi navodno u Mostaru.

TRBOJEVIĆ DUŠAN, je po naređenju Njemačkih vojnih vlasti pušten na slobodu i sada se nalazi u Hrvatskom domobranstvu kao vodnik i prešao je na katoličku vjeru.

ZA DOM SPREMNI!

M.P. Zamjenik:
Redarstvenoga Upravitelja
{*Sefkija Muftić*}

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 153c, reg. br. 10/8.

Br. 253

PUTNI NALOG CRVENOG KRSTA NDH OD 26. APRILA 1943.
ZA DRAGICU HABAZIN DA MOŽE PREUZETI DJECU IZ
KONCENTRACIONOG LOGORA JASENOVAC¹

HRVATSKI CRVENI KRIZ
Središnjica

Broj S 4557/42.

Predmet: putni nalog

Zagreb 16. srpnja 1942.
Derenčkova ulica br. 36
Brzglas 61-15
Čekovni račun

SESTRI DRAGICI HABAZIN, DOBROVOLJNOJ BOLNIČARKI
HRVATSKOG CRVENOG KRIZA U ZAGREBU

Prema saopšćenju Ministarstva udružbe broj 38030-I-X od 7. srpnja o. g. imate organizirati preuzimanje i prijevoz djece iz sabirnih logora: Jasenovac, Mlaka i Uštice, koje dužnosti ima izvršiti posebna komisija, na čelu sa g. Franjom Petše, nadzornikom ministarstva udružbe.

Na traženje spomenutog ministarstva, izvolite s navedenom komisijom odputovati u spomenute sabirne logore u svrhu pružanja pomoći kod preuzimanja i prijevoza djece.

Kad na licu mjesta upoznate prilike, izvolite najbržim putem saopćiti koliko bi sestara trebalo odaslati tamo, da budu od pomoći kod preuzimanja prijevoza djece.

ZA DOM SPREMNI!

Tajnik:
Nikola Zec, v. r.

Predsjednik
Dr. Höbn, v. r.

• Neregistrovana kopija dokumenta.

Br. 254

OBAVEŠTENJE PARTIZANSKE STRAŽE BR. 7
NOVOGRADIŠKOG VOJNOG PODRUČJA OD 27. APRILA
1943. GODINE OKRUŽNOM KOMITETU KP HRVATSKE
ZA NOVU GRADIŠKU O PRIPADNICIMA NOP-A KOJI
SE NALAZE U KONCENTRACIONIM LOGORIMA
JASENOVAC I STARA GRADIŠKA¹

Partizanska straža, br. 7.
LOVSKA

OKRUŽNOM KOMITETU K. P. H.

Nova — Gradiška

U vezi sa Vašim dopisom od dne 27. IV. 43. u kome dostavljate ovoj straži na znanje, za zamjenu naših drugova i drugarica koji se nalaze u tamnicama i logorima, dostavljamo Vam imena slijedećih drugova i drugarica koji se nalaze po tamnicama i logorima.

¹ Milković Nikola, iz sela Kukunjevca, uhapšen 23. IV. 42. Oteran u logor Jasenovac i još je živ.

¹ Petar Torbica, iz sela Kukunjevca, uhapšen 10. X. 42. Oteran u logor u Staru Gradišku.

⁵ Draginja Torbica, iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u logor u Staru Gradišku.

⁴ Mijoković Stevo, iz sela Rujavice, uhapšen u mjesecu oktobru 1941. Nalazi se u Hrvatskoj Mitrovici, a osuđen je na robiju od pet. god.

⁵ Josip Popržen iz sela Cremušine uhapšen u mjesecu srpnju 1942. g. Oteran u Jasenovac.

• Cveta Krajnović iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

⁷ Kovačević Petra iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

⁸ Jula Komlenović iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

• Đuro Birač iz sela Kukunjevca uhapšen 10. X. 42. Oteran u Staru Gradišku.

¹⁰ Draginja Birač iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

¹¹ Nikola Korica iz sela Mali Gradac, uhapšen 1941, odmah u početku. Oteran u Koprivnicu.

¹¹ Pela Popržen iz sela Cremušnik, uhapšena u mjesecu kolovozu 42. god. Oterana u Sisak.

¹⁵ Milka Popržen iz sela Cremušnik, uhapšena u mjesecu kolovozu 42. god. Oterana u Sisak.

¹⁴ Milanović Lazo iz sela Kukunjevca, uhapšen 23. IV. 42. Oteran u Jasenovac.

¹⁵ Panić Nikola iz sela Grčina, uhapšen u kolovozu 41. godine. Oteran u Jasenovac. Tamo je bio kuvar, zatim je oteran u Liku.

¹⁴ Basarić Mile iz sela Lovske, uhapšen 10. VI. 42. Oteran je u Novsku pa u Pakrac. 7. IV. 42. doteran je u Lipik i onda je nakon dva dana nekud odvežen kamionom.

¹ Arhiv VII, a. NOP-a, k. 1952, reg. br. 2/18.

" Ivica Majnarić iz sela Bicko Selo, kotar Slav. Brod. Uhapšen u mjesecu oktobru 1942. godine. Oteran u Slavonski Brod u policiju. Posle mjesec dana oteran u Požegu na Prieki sud. Isti je radio sa nama i bio je izdan od strane špiuna, koji su se uvukli u redove naših simpatizera.

¹⁸ Glišo Kovačević iz sela Lovske, uhapšen 10. V. 42. Oteran u Lipik.
Stevo Kovačević iz sela Lovske, uhapšen 10. V. 42. Oteran u Lipik.
Glišo Vojnović iz sela Lovske, uhapšen 10. V. 42. Oteran u Lipik.

¹¹ Nikola Dmitrović iz sela Caga, uhapšen u mjesecu kolovozu 1942. Oteran u Staru Gradišku.

" Stevo i Duka Ljetić iz sela Caga, uhapšeni su u mjesecu kolovozu 1942. Oterani u Staru Gradišku.

" Marko Drobnjak iz sela Kukunjevca, uhapšen 10. X. 42. Oteran u Staru Gradišku.

²⁴ Krajnović Nikola iz sela Kukunjevca, uhapšen 10. X. 42. Oteran u Staru Gradišku.

" Krajnović Milica iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

" Drobnjak Jelena iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

¹⁷ Senija Drobnjak iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

¹⁸ Marica Drobnjak iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

*» Popović Đuro iz sela Kukunjevca, uhapšen 10. X. 42. Oteran u Staru Gradišku.

³⁰ Duran Jela iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

" Košić Sava iz sela Kukunjevca, uhapšen 10. XI 42. Oteran u Staru Gradišku.

" Glišo Košić iz sela Kukunjevca, uhapšen 23. IV. 42. Oteran u logor u Jasenovac.

" Krajnović Stoja iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

S P I S A K

drugova i drugarica koji se nalaze po logorima i tamnicama

SREZ NOVA GRADIŠKA

¹ Marindolac Jela iz Dubovca nalazi se u konc. logoru u Jasenovcu, imade 7 mjeseci kandidat partije, studentica.

¹ Delibašić Savo, skojevac, osmoškolac, vz Bodegraja, nalazi se u konc. logoru Jasenovac imade 2 mjeseca.

¹ Svećnjak Franjo, stolar, član OK iz Nove Gradiške, osuđen na 3 godine robije i nalazi se u Sremskoj Mitrovici imade 2 godine.

⁴ Gregl Petar, stolar, član OK iz Nove Gradiške, osuđen na 2 godine robije, nalazi se u Sremskoj Mitrovici imade 2 godine.

* Bednaril N. tipograf, član KP iz Kovačevca, osuđen na 3 godine robije nalazi se u Sremskoj Mitrovici imade 2 godine.

• Josip Prpić, iz Cernika, član OK Skoja, uhapšen imade mjesec dana, nalazi se u zatvoru u Novoj Gradiški. Do sada je bio najbolji naš saradnik i glavna veza sa Novom Gradiškom.

* Dragović Ruda, član Skoja u Novoj Gradiški, uhapšen prije mjesec dana, nalazi se u zatvoru u Novoj Gradiški. Vrlo aktivan saradnik.

⁸ Dr. Vučak iz Doma narodnog zdravlja Nova Gradiška, naša stara saradnica, uhapšena u noći 21—22. IV. og. zbog pisama koja su bila upućena njoj, a pala su bandi u šake. Upućena je za Brod kod Gestapoa.

• Grbić Pero iz Donjih Bogićevaca, uhapšen prije mjesec dana, seljak, vrlo dobar saradnik, nalazi se u zatvoru u Sisku.

SREZ NOVSKA

¹ Juretić Stevo, skojevac iz Banove Jaruge, radnik, uhapšen oko 7. marta, nalazi se u zatvoru u Novskoj.

² Lončar Nikola, član KP i predsjednik NOO iz Paklenice, uhapšen prije 2 mjeseca, nalazi se u konc. logoru u Staroj Gradiški.

³ Nikšić Nikola iz Rajića, kurir kod OK, uhvaćen prije 2 mjeseca, nalazi se u konc. logoru u Staroj Gradiški.

SREZ PAKRAC

¹ Šljuka Milutin, član Kotarskog rukovodstva Skoja iz Gor. Caglića, uhapšen prije mjesec dana, nalazi se u zatvoru u ?. ?. ?.

¹ Dabić Andrija, seljak iz Rogolja, član NOO, vrlo vrijedan i najstariji saradnik naše borbe, uhapšen prigodom vršenja dužnosti, nalazi se u zatvoru u Pakracu.

SREZ DARUVAR

Smola N. seljak iz Gornjeg Dežanovca, predsjednik NOO, uhapšen u posljednjoj ofanzivi, nalazi se u zatvoru u Osijeku.

Zagreb: Viktor Sedmak, student, bio pod prekim sudom.

Br. 255

OBAVEŠTENJE PARTIZANSKE STRAŽE BR. 7
NOVOGRADIŠKOG VOJNOG PODRUČJA OD APRILA
1943. KOTARSKOM KOMITETU KP HRVATSKE ZA
NOVU GRADIŠKU O PRIPADNICIMA NOP-A KOJI
SE NALAZE U KONCENTRACIONIM LOGORIMA
STARA GRADIŠKA I JASENOVAC¹

Komanda straže br. 7.

Kotarsikom Komitetu K. P. H.

Nova Gradiška

U vezi sa vašim dopisom od dne 24. IV. 43. kojim se obraćate na nas da Vam pošaljemo imena naših drugova i drugarica koji se nalaze u tamnicama i logorima, šaljemo Vam popis i to slijedećih:

¹ Obrad Divjak iz sela Kukunjevca, uhapšen u mjesecu septembru 1942. Oteran u Hrvatsku Mitrovicu.

¹ Jula Radaković iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

* Mihajlo Marušić iz sela Kukunjevca, uhapšen 10. X. 42. Oteran u Staru Gradišku.

¹ Arhiv VII, a. NOP-a, k. 1952, reg. br. 2/18.

⁴ Draginja Zivković iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

⁵ Grozdana Jović iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

« Milojka Jović iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 1942. Oterana u Staru Gradišku.

⁷ Lazo Jovanović iz sela Kukunjevca, uhapšen 10. X. 42. Oteran u Staru Gradišku.

⁸ Ljuba Jovanović iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

• Rade Vuletić iz sela Kukunjevca, uhapšen 9. IX. 42. Oteran u Jasenovac.

¹⁰ Đuro Vuletić iz sela Kukunjevca, uhapšen 9. IX. 42. Oteran u Jasenovac.

¹¹ Jovan Vuletić iz sela Kukunjevca, uhapšen 9. IX. 42. Oteran u Jasenovac.

" Vukosava Dražić iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Jasenovac.

¹⁸ Đuro Košić iz sela Kukunjevca, uhapšen 10. X. 42. Oteran u Staru Gradišku.

¹⁴ Petra Njegomir iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

¹⁵ Petra Bosić iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

¹⁴ Julia Bojčić iz sela Kukunjevca, uhapšena 10. X. 42. Oterana u Staru Gradišku.

¹⁷ Nikola Basta iz sela Kukunjevca, uhapšen 10. X. 42. Oteran u Staru Gradišku.

¹⁸ Đuro Gajić iz sela Kukunjevca, uhapšen 10. X. 42. Oteran u Staru Gradišku.

" Gajić Mile iz sela Kukunjevca, uhapšen 10. X. 42. Oteran u Jasenovac.

Br. 256

IZVOD IZ IZVEŠTAJA MESNOG KOMITETA KPH ZA ZAGREB APRILA 1943. O POSLATOJ POMOĆI U HRANI I NOVCU U KONCENTRACIONE LOGORE¹

IZVJEŠTAJ ZA MJESEC APRIL 1943.

U konc logore je poslano 329 kg hrane u vrijednosti 70.363,- kn, od toga u St. Gradišku 177, Lepoglavu 65, kg, Požegu 20,5 kg, Jasenovac 49,6 i Mitrovicu 22 kg hrane. Poslano je raznog sjemenja od povrća u Hrv. Primorje u vrijednosti od 30.000. — Kn. . ,

¹ Arhiv VII, a NOP-a, mikroteka, CK KPH, r. 24, s. 221.

* i ' Izostavljeno se ne odnosi na logore. U izveštaju za maj 1943. piše: „U mjesecu aprilu prikupili su NOO-i za NOF ukupno 612.681. — kn, od toga je izdano 291.010. — kn na pomoći porodicama partizana, ljudi u zatvorima, logorima itd. U konclogore poslano je hrane 2670 kg. Slalo se u Mitrovicu, Staru Gradišku, Jasenovac, Požegu i Lepoglavu." (Arhiv VII, a NOP-a, mikroteka, CK KPH, r. 24, s. 228).

a za juni 1943:

„U konclogore poslano je u prošlom mjesecu hrane u vrijednosti od 136.756. — kuna." (Arhiv VII. a NOP-a, mikroteka CK KPH, r. 24, s. 239),

i za juli 1943:*

„Sa logorskim odborom ne postoji nikakva veza poslije pada druga Martina." (Arhiv VII, a. NOP-a, mikroteka, CK KPH, r. 24, s. 251).

Br. 257

ODLUKA USTAŠKE NADZORNE SLUŽBE OD 5. MAJA 1943
O UPUĆIVANJU MIRT FRANJE U KONCENTRACIONI
LOGOR STARA GRADIŠKA¹

USTAŠKA NADZORNA SLUŽBA — URED I.
RAVNATELJSTVO USTAŠKIH REDARSTVA NEZAVISNE DRŽAVE
HRVATSKE U ZAGREBU

Br. U. Z. J8814/43.

Predmet: MIRT FRANJO,
upućenje u logor.-

ODLUKA

Na prijedlog pod br. Taj. 1610/43. sa strane Zup. red. oblasti u
Banja Luci

te nakon provjerenja svih odlučnih okolnosti određuje se prisilni boravak
u logoru nad osobom:

Mirt Franjom, rođ. 13. XI. 1911. u D. Stubici, redar, izvidnik
time da se gore navedena osoba uputi u skupni radni logor u St. Gradišku

Trajanje prisilnog boravka određuje se 3. (tri) god. tj. od dana
uhićenja od 2. IV. 1943. — 2. IV. 1946. god.

Izvršenje ove odluke povjerava se: Zup. red. oblasti u Banja Luki
O tome obavijest:

1. Predlagaču Zup. red. oblasti u Banja Luki
2. Izvršiocu Zup. red. oblasti u Banja Luki
3. Logoru u St. Gradiški uz 1. primjerak prijedloga
4. Uredu II. ./.
5. Ovouredskoj pismari radi očevidnosti
6. Stranci

Ovoj odluci prileži i potrebna Uputnica za logor.

Datum 5. V. 1943.

M. P.

Po nalogu glavnog ravnatelja odsjeka
Dr. Majić

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 169, reg. br. 56/9.

Br. 258

OBAVEŠTENJE GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED
I SIGURNOST OD 7. MAJA 1943. MINISTARSTVU PROMETA
NDH O UPUĆIVANJU KOVAČ ZVONIMIRA
U KONCENTRACIONI LOGOR JASENOVAC¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
Z A G R E B

Zagreb, dne 7. V. 1943.

Broj: 78786-IIA-5/9-1943.

Predmet: KOVAČ ZVONIMIR,
podatci.

MINISTARSTVO PROMETA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA PROMET

ZAGREB

Savezno naslovnim dopisom od 24. travnja 1943, broj: Taj. 1574 obavještava se Naslovno Ravnateljstvo, da je KOVAČ ZVONIMIR, rođen 20. VI. 1913. u Rasinji, kotar Ludbreg, zanimanjem strojobravar upućen u sabirni i radni logor na prisilni boravak odlukom ovog ureda od 8. ožujka 1943 broj: 29436 na vrijeme od 1 godine i to od dana 9. II. 1943 do 9 veljače 1944 s razloga komunističke djelatnosti.

ZA DOM SPREMNI!

Po nalogu glavnog ravnatelja
nadstojnik odsjeka:
(Dr *Majić*)

M. P.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 206B, reg. br. 30/2.

Br. 259

**DOPISNA KARTA IVANA I JOSIPA HERCOGA IZ
KONCENTRACIONOG LOGORA STARA GRADIŠKA OD 12.
MAJA 1943. NIKOLI HERCEGU U BRODSKOJ VAROŠI¹**

**UPRAVITELJSTVO SABIRNOG LOGORA
u Staroj Gradiški**

MP*

MP^S

Gosp.

**SLUŽBENO
Prosto od poštarine**

**Nikola Herceg
u Brodski Varoš
ulica Budainka**

Šalje: zatočenik br.: 1208-H

IME I PREZIME: Ivan Herceg

**Draga majko
Ja i brat primili 4 paketa, karte.
Imate li svinje. Zašto je otišla Reza.
Pošaljite slike Vaše i naše.**

Ivo i Joza⁴

Dne 12-V 1943

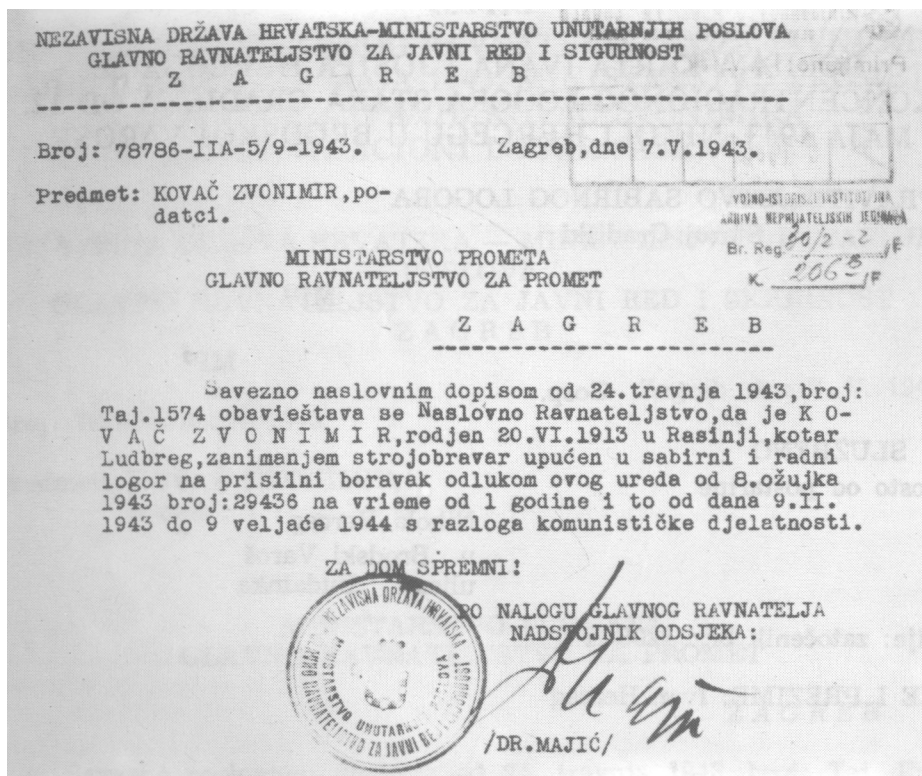
Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

¹ Original u privatnom posedu.

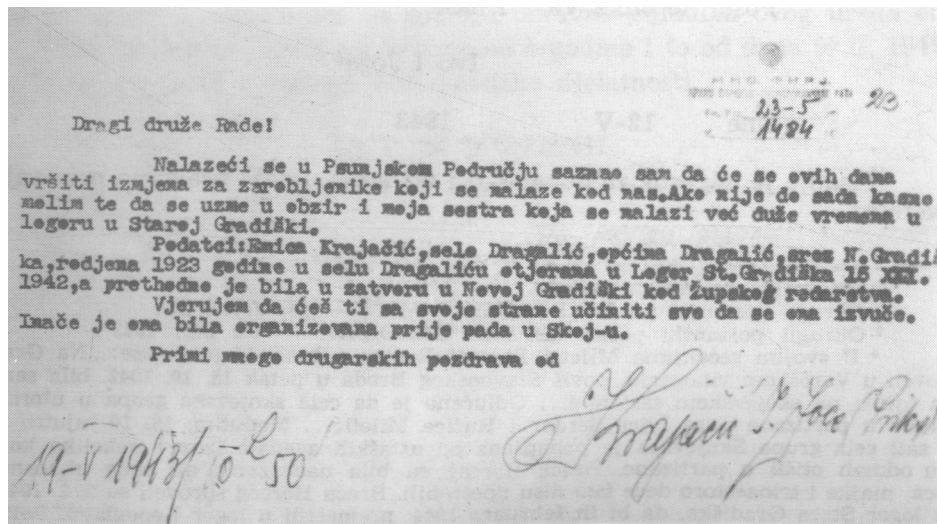
* Okrugli poštanski pečat: „BRODSKI VAROŠ — 23. V. 43. 18”.

¹ Okrugli poštanski pečat: „STARA GRADIŠKA — 18. maj 1943”.

* U svojim sedanjima Miletić Pajević Ružica o braći Hercog piše: „Na Grabovcu u Varoškom vinogorju, poviš Slavenskog Broda u petak 15. 10. 1942. bila sam sa njima na skojevskom sastanku... Odlučeno je da cela skojevska grupa u utorak Krene u partizane osim Ivica Serdar i Ružice Miletić... Međutim, 16. 10. ujutro u 5 sati cela grupa Skojevaca je pohapšena od ustaških agenata izuzev nekoliko koji su odmah otišli u partizane. Braća Herceg su bila naoružana, ali zbog ukućana, oca, majke d trinaestoro dece Isto nisu upotrebili. Braću Hercog sproveli su 2. 2. 1943. u logor Stara Gradiška, da bi ih februara 1944. premestili u logor Lepoglavu. Polovinom aprila 1945. iz Lepoglave prebacili su ih u logor Jasenovac i tu su ta dva divna komunista završila svoj život.

Faksimil dokumenta br. 258

Faksimil dokumenta br. 260

Jozo Herceg iz Slavanskog Broda, logoraš Stare Gradiške i Lepoglave, ubijen u Jasenovcu 1944. godine.

Tipični prikaz oko Jasenovca.

Br. 260

**PISMO IVANA KRAJAČIĆA OD 19. MAJA 1943. RADU BULATU
DA SE ZA RAZMENU UZME U OBZIR NJEGOVA SESTRA
EMICA KRAJAČIĆ¹**

Dragi druže Rade!*

Nalazeći se u Psunjskom Području saznao sam da će se ovih dana vršiti izmjena za zarobljenike koji se nalaze kod nas. Ako nije do sada kasno molim te da se uzme u obzir i moja sestra koja se nalazi već duže vremena u logoru u Staroj Gradiški.

Podatci: Emica Krajačić, selo Dragalić, općina Dragalić, srez N. Gradiška, rođena 1923. godine u selu Dragaliću otjerana u Logor St. Gradiška 15. XII. 1942, a prethodno je bila u zatvoru u Novoj Gradiški kod Župskog redarstva.

Vjerujem da ćeš ti sa svoje strane učiniti sve da se ona izvuče. Inače je ona bila organizovana prije pada u Skoj-u.

Primi mnogo drugarskih pozdrava od

Krajačić J. Joce (Prika)⁵

¹ Arhiv VII, a. NOR, k. 1484, reg. br. 23/5.

⁴ Pavlović, obavještajni oficir III operativne zone NOV I PO Hrvatske.

³ Josip Krajačić-Prika, politički komesar 17. slavonske brigade.

Br. 261

PISMO ŠTABA 3. OPERATIVNE ZONE
NARODNOOSLOBODILAČKIH PARTIZANSKIH ODREDA
HRVATSKE OD 19. MAJA 1943. STOŽERU 1. GORSKE
DIVIZIJE SA SPISKOM OD DESET LICA PREDVIĐENIH
ZA RAZMENU I ODGOVOROM NA NEOSNOVANE TVRDNJE
O PARTIZANSKOM MASAKRU NJIHOVIH ZAROBLJENIKA'

STAB
III OPERATIVNE ZONE
NARODNO-OSLOBODIL. PARTIZAN. ODREDA
H R V A T S K E

Broj: 428 — II — 43. —

Dana: 19. V. 1943.

Predmet: Zamjena zarobljenika.

STOŽERU 1. GORSKE DIVIZIJE

Daruvar

Odgovaramo Vam na Vaš dopis od 16. svibnja o. g. broj: 1375—1943.

U prvom redu dostavljamo Vam popis imena onih rodoljuba, koje tražimo za nadsatnika Duića i drugove:

1. — Marinković Ivo, profesor iz Zagreba, uhapšen 9. II. 1943 u Medulićevoj ili Derenčinovoj ulici.
2. — Dr. Vučak, liječnica iz Doma Narodnog Zdravlja Nova Gradiška uhapšena 22. IV. 1943 u Novoj Gradišci, upućena za Brod kod Gestapoa.
3. — Viktor Sedmak, student, bio pred prekim sudom, nalazi se u bolnici u Vrapču.
4. — Ljuba Vrhovac, uhapšena u Lipiku 1941, nalazi se u Staroj Gradišci.
5. — Mioljević Nikola, iz Bobote, nalazi se u zatvoru u Vukovaru.
6. — Eker Štefanija, kućanica iz Bjelovara, nalazi se u Staroj Gradišci.
7. — Raspor Vinko, nalazi se u Lepoglavskoj kaznioni.
8. — Halilović Nedeljko iz Osijeka, uhapšen prije 3 nedelje.
9. — Tramšek Melhior, krojački radnik iz Osijeka, uhapšen prije 3 nedelje.
10. — Marindolac Jela iz Dubovca, nalazi se u koncentracionom logoru Jasenovac.

¹ Arhiv VII, a. NOR, k. 1484, reg. br. 22/5.

U drugom redu odgovaramo Vam na Vaše pitanje, zašto smo u Voćinu „masakrirali i streljali jednog časnika i 40 domobrana". Vama je sigurno vrlo dobro poznato da naša Narodno-oslobodilačka Vojska nije nigdje masakrirala ni najgore ustaše koljače, koji su počinili tolika zvjerstva nad našim narodom, a kamoli obične domobrane. Naprotiv, poznato je da su strahovite masakre po našim selima vršile ne samo ustaške jedinice, nego čak i domobranske. Da Vam navedemo samo jedan od mnogih primjera takvog zvjerstva. 23 i 24. ožujka o. g., kad su Vaše jedinice upale u selo Vučjak, zaklale su oko 60 nevinih seljaka, među kojima je bilo žena, staraca i djece, koje smo mi pronašli u jamama, koje su načinile avijonske bombe, a unakaženi leševi bili su zatrpani za 10 cm. zemlje. Najgroznije zvjerstvo počinjeno je nad tifusnim bolesnicima u bolnici kraj Vučjaka, gdje su Vaše jedinice zaklale 18 nemoćnih bolesnika, koji su bili u visokoj temperaturi i nisu se mogli kretati. Da li je to viteški i čovječanski postupak i da li ste Vi ikada čuli da su partizani klali ili ubijali ranjene vojnike, pa makar oni bili i najzvjerskiji ustaše? Vi znate vrlo dobro, da je naša stalna praksa da sve domobrane puštamo svojim kućama, jer smatramo da oni nisu dobrovoljno pošli da liju bratsku krv, dok naprotiv sve one, koji su poznati kao koljači i zvjeri, mi bez daljnjega nakon što smo pokupili i provjerili sve informacije o njihovim zlodjelima, streljamo. Vaša praksa je sasvim obrnuta, što dokazuje najbolje Vaše naređenje od 1. svibnja o. g., Op. br. 1228 potpisano po Vama gospodine pukovniče Čaniću, a u tom naređenju stoji doslovno ovo: „Partizani, zarobljeni oružjem u ruci, boreći se protiv naših četa, imaju se po zapovjedi zapovjednika dotične bojne (sklopa) strijeljati na licu mjesta." Vaše naređenje jasno govori.²

Sto se tiče konkretno slučaja u Voćinu, odgovaramo Vam jasno i nedvosmisleno: Mi smo streljali 30 vaših vojnika, koji su činili zvjerstva, ali nismo ubili ni jednoga časnika. Odbijamo da je i jedan od tih streljanih masakriran. Ostale domobrane iako su oni pucali na nas pustili smo svojim kućama. Mi ćemo i u buduće svakog onog vojnika, bio on ustaša ili domobran, ako je palio, pljačkao i klao po selima i gradovima naše napaćene domovine, bez daljnjega streljati.

Smrt fašizmu-Sloboda narodu!

M. P.

Politkomesar:
(M.³ Stilinović)

Komandant:
(Pavle Vukomanović)

* Vidi Grada..., knj. V, dok. br. 88.

³ Marijan.

★ ŠTAB ★
III. OPERATIVNE ZONE
NARODNO-OSLOBODIL. PARTIZAN. ORUŽJA
HRVATSKE

Broj: 1943
Dana: 19. V. 1943.

Predmet: Zamjena zarobljenika.

STOBRU 1. GORSKE DIVIZIJE

DARUVAR

Odgovaramo Vam na Vaš dopis od 16. svibnja o. g. broj: 1375-1943. U prvom redu dostavljamo Vam popis imena onih rodoljuba, koje tražimo za nadzornika Duiša i drugove:

1. --Marinković Ivo, profesor iz Zagreba, uhapšen 9. II. 1943 u Medulićevoj ili Derenčinovoj ulici.
2. --Dr. Vučak, liječnica iz Doma Narodnog Zdravlja Nova Gradiška uhapšena 22. IV. 1943 u Novoj Gradišci, upućena za Brod kod Gestapoa.
3. --Viktor Sedrak, student, bio pred prekin suđen, nalazi se u bolnici u Vrapču.
4. --Ljuba Vrhovac, uhapšena u Lipiku 1941, nalazi se u Staroj Gradišci.
5. --Mioljević Nikola, iz Bobote, nalazi se u zatvoru u Vukovaru.
6. --Eker Stefanija, kućanica iz Bjelovara, nalazi se u Staroj Gradišci.
7. --Raspor Vinko, nalazi se u Lepoglavskoj kaznici.
8. --Halilović Nedeljko iz Osijeka, uhapšen prije 3 nedelje.
9. --Tramšek Melchior, krojački radnik iz Osijeka, uhapšen prije 3 nedelje.
10. --Marindolac Jela iz Dubovca, nalazi se u koncentracionom logoru Jasenovac.

U drugom redu odgovaramo Vam na Vaše pitanje, zašto smo u Voćinu "masakrirali i streljali jednog časnika i 40 domobrana". Vama je sigurno vrlo dobro poznato da naša Narodno-oslobodilačka Vojska nije nigdje masakrirala ni najgore ustaše koljače, koji su počinili tolika zvjerstva nad našim narodom, a kamoli obične domobrane. Naprotiv, poznato je da strahovitim masakre po našim selima vršile ne samo ustaške jedinice, nego čak i domobranske. Da Vam navedemo samo jedan od mnogih primjera takvog zvjerstva. 23 i 24. oružjka o. g., kad su Vaše jedinice upale u selo Vučjak, zaklale su oko 60 nevinih seljaka, među koji a je bilo žena, staraca i djece, koje smo mi pronašli u jamama, koje su načinile avijonske bombe, a unakaženi leševi bili su zatrpani sa 10 cm. zemlje. Najgroznije zvjerstvo počinjeno je nad tifusnim bolesnicima u bolnici kraj Vučjaka, gdje su Vaše jedinice zaklale 18 nemoćnih bolesnika, koji su bili u visokoj temperaturi i nisu se mogli kretati. Da li je to viteški i čovječanski postupak i dali ste Vi ikada šuli da su partizani klali ili ubijali ranjene vojnike, pa makar oni bili i najzvjerskiji ustaše? Vi znate vrlo dobro, da je naša stalna praksa da sve domobrane puštamo svojoj kućama, jer smatramo da oni nisu dobrovoljno pošli da liju bratsku krv, dok naprotiv sve one, koji su poznati kao koljaši i zvjeri, mi bez daljnega nakon što smo pokupili i provjerili sve informacije o njihovim zlodjelima, streljamo. Vaša praksa je sasvim obrnuta, što dokazuje najbolje Vaše naredjenje od 1. svibnja o. g., Op. br. 1228 potpisano po Vama gospodine pukovniče Čaniću, a u tom naredjenju stoji doslovno ovo: "Partizani, zarobljeni oružjem u ruci, boreći se protiv naših četa, imaju se po zapovjedi zapovjednika dotične bojne /sklopa/ strijeljati na licu mjesta." Vaše naredjenje jasno govori.

Što se tiče konkretno slučaja u Voćinu, odgovaramo Vam jasno i nedvosmisleno: Mi smo streljali 30 vaših vojnika, koji su činili zvjerstva, ali nismo ubili ni jednoga časnika. Odbijamo da je i jedan od tih streljanih masakriran. Ostale domobrane iako su oni pucali na nas, pustili smo svojim kućama. Mi ćemo i u buduće svakog onog vojnika, bio on ustaša ili domobran, ako je palio, pljačkao i klao po selima i gradovima naše napadene domovine, bez daljnega streljati.

Smrt fašizmu - sloboda narodu!

Politkomesari:

Komandant:

[Signature]

Br. 262

IZVOD IZ ZAPISNIKA OD 22. MAJA 1943. SAČINJENOG U
NEDICEVOM KOMESARIJATU ZA IZBEGLICE I
PRESELJENIKE U BEOGRADU U KOJEM RADE STANOJEVIC
GOVORI O SVOM BORAVKU U KONCENTRACIONOM
LOGORU JASENOVAC¹

Z A P I S N I K

od 22. maja 1943. godine

SASTAVLJEN U KOMESARIJATU ZA IZBEGLICE I PRESELJENIKE U
BEOGRADU.

STANOJEVIC RADE, krojački pomoćnik *iz* Otišića, Vrlika, sreza
Sinj, star 29 godina... iskazao je:

Nakon mesec dana prevedeni smo nas četvorica sa još nekim drugim Srbima iz Bosne u Banja Luku i tamo predani u zatvor ustaškog stana. U Banja Luci u zatvoru smo ostali oko dva i po meseca. Ovde je bio prema nama postupak nešto bolji, jer nas nisu tukli, ali smo trpeli veliku glad, jer smo dobijali samo jednom dnevno jesti i to nas osmorica po jedan kilogram hleba, te vrlo malo variva.

Početkom meseca avgusta 1941. godine otpremljena je veća grupa Srba iz Banja Luke u Gospić. Sa ovom grupom otpremljeni smo i nas četvorica. U Gospiću smo smešteni u kaznionu Okružnog suda. Ja sam sa tri moja druga odmah bio zatvoren u ćeliju zatvora, a ostali Srbi, koji su iz Banja Luke s nama dovedeni, ostali su u avliji zatvara. Prigodom našeg dolaska u avliju Okružnog suda našli smo tamo puno Srba, koji su pre nas dovedeni. Isto tako hile su i ćelije od zatvora pune Srba.

Nas četvorica bili smo zatvoreni zasebno u jednu ćeliju i tamo smo ostali sve vreme našeg boravka u Gospiću.

Iz ćelije nismo mogli nigde se kretati, niti štogod videti, već smo jedino promatrali kako su ustaše tamo dovedene Srbe vezivali žicom u avlijd, a zatim spoljnim lancima i tako ih terali na Velebit. U svakom ovako priređenom transportu moglo je biti više stotina ljudi. Sećam se da sam u transportima za Velebit video najviše seljaka, zatim željezničara, a bilo je i podoficira jugoslovenske vojske, te civila.

U Gospiću smo trpeli pravu glad. Dobivali smo jesti jednom dnevno malo čorbastog pasulja bez hleba tako, da smo u pravom smislu gladovali.

Oko 20. avgusta 1941. godine — jednoga dana — izveli su nas iz ćelije, a isto tako izveli su taj dan i ostale Srbe iz ćelije, koji su bili zatvoreni. Sve su nas postrojili u avliji i vezali žicom radi odvođenja u Velebit. Na jednom je došlo neko naređenje, da se odvežemo i opet pustimo u ćelije, što'je i učinjeno.

¹ Arhiv VII, Nda, k. 39, reg. br. 61/5.

Sutradan su nas ponovno sve izveli iz ćelije, potrpali u kamione i odvezli na željezničku stanicu, gde su nas smestili u teretne vagone i to u svaki vagon po 80 ljudi tako, da smo se unutra gušili i stajali jedno na drugom.

Nakon putovanja tri dana stigli smo na željezničku stanicu u Jastrebarsko. Usput nismo dobili ništa jesti, a niti vode za piti iako je vladala velika vrućina. Na putu od Gospića do Jastrebarskog ugušio se je u mojem vagonu neki student iz Sarajeva, kojem ne znam ime, a u čitavom transportu ugušilo se osam ljudi.

U Jastrebarskom otvorili su ustaše vagone i tražili, da im izručimo sav novac, satove, lance, prstenje, pa da će nam za to kupiti hrane i dati da jedemo. Posle toga dobili smo za jesti neku čorbu od pasulja bez hleba. Culi smo, da ustaše ovu čorbu nisu kupili, već da su je dobili besplatno od talijanske vojske i nama dali, a naš novac, satove, prstenje i dragocenosti zadržali za sebe. Posle toga dali su nam i vode. Sledeće noći krenuli smo dalje zajedno sa osam leševa naših umrlih drugova.

Sledećeg jutra došli smo na željezničku stanicu u Jasenovac.

Na željezničkoj stanici u Jasenovcu, dočekali su nas jasenovačke ustaše. Padala je kiša. Neki od Srba, koji su zajedno sa nama putovali u vagonu, pružali su kroz prozor ruke i kašike, da bi uhvatili koju kap vode i ovlažili suhe jezike. Ustaše su to videli i psovali nam srpsku majku, i zabranili da hvatamo kišne kapljice. Zatim su provalili u neke druge vagone i tražili da im se izruči novac, satovi, lanci i druge vrednije stvari. Ujedno su strahovito psovali i mlatili puškama po Srbima. Čula se je samo njihova psovka i jaukanje Srba. Na želj. stanici u Jasenovcu ostali smo nekoliko sati trpeći gore opisana mučenja.

Posle toga su nas isterali iz vagona, postrojili u red i terali u logor. Morali smo ići trčećim korakom. Ustaše su nas usput ponovo tukli kundacima, puščanim cevima i nogama. Mnogi su slabiji po puitu popadali, a ustaše su ih i dalje tukli i gazili nogama. Iza nas išla su kola, koja su ove naše drugove kupila.

Došli smo u logor zvani „Jasenovac broj 2“, oko tri sata posle podne. Ovaj logor nalazi se pokraj jedne šumice uz reku Savu u blizini želj. mosta, a udaljen je od želj. stanice u Jasenovcu oko tri kilometra.

U transportu, koji je tada stigao u logor, bilo nas je svih skupa oko 700 ljudi. Bilo nas je iz svih krajeva, a najviše iz Bosne.

Kad smo stigli u logor, postrojili su nas ponovo i temeljito pretresli. Tu su nam oduzeli sve, što su kod nas našli, ostavivši na nama samo odelo, u kojem smo došli, te rublje koje je bilo na nama. Ako je ko od nas imao na nogama bolje cipele, tome su ih skinuli i dali mu lošije.

Posle toga su nas smestili u dve drvene barake, u svaku oko 350 ljudi. Ja i već moj drug Krnić Marko, bili smo određeni za sobne starešine u jednoj baraci. U drugoj baraci određeni su za sobne starešine Cvetinović Branko, abadžija iz Zvornika, i neki Slobodan, šofer, koji je rodom iz Bosne.

Drugi dan posle našeg dolaska, dovedena je u logor „Jasenovac III“ jedna grupa Jevreja, — njih oko tri stotine. Jevreji su bili simešteni u zasebnu baraku i dobijali su mnogo bolju hranu, jer su im živežne namirnice slale njihove crkvene opštine. Mi, koji smo bili određeni za sob-

ne komandante, dobijali smo hranu iz jevrejske kuhinje, a svi ostali Srbi hranili su se zasebno. Srbi su za hranu dobivah dnevno jedanput čorbu od kuvanih ljusaka od krompira, koji je ljušten za jevrejsku kuhinju. Hleba uopšte nisu dobijali. Srbi su za to trpeli najveću glad, od koje su užasno oslabili i u većem broju počeli umirati.

Nekako sredinom meseca septembra 1941. godine počeo se je podizati nasip od zemlje uz reku Savu. Na tom nasipu bih su zaposleni zatočenici Srbi i Jevreji.

Kada je počeo rad na nasipu, mi sobne starešine zamolili smo ustaškog satnika Luburića, kad je jedanput među nas došao, da bi nam se poboljšala hrana, jer da ne možemo raditi uz dosadašnju hranu koja je više nego loša. On nam jš obećao i zaista posle toga hrana je bila nešto bolja. Dobijali smo ujutro čaj, ili crnu kafu, u podne pasulj, a u veče kuhani krompir. Hleba uopšte nismo dobijah ni tada.

Na nasipu smo morali raditi od ranog jutra do kasne večeri. Ustaše su od nas zahtevali, da svaki mora dnevno izvesti na nasip najmanje 100. tačaka (kolica) zemlje. Zato su nam naređivah, da moramo tačke pune zemlje voziti trčecim korakom, ko to nije mogao, toga su nemilosrdno tukli u barakama.

Posle izvesnog vremena naređeno nam je, da radimo na nasipu kod ciglane Ozrena Bačića. Stanovali smo i dalje u logoru „Jasenovac II” a išli smo raditi svaki dan kod Bačićeve ciglane. Na ovome radu mnogi su zatočenici stradali životom, jer je režim nad nama, koji je i onako bio oštar i nesnošljiv. još se više pooštrio do neslućene okrutnosti. Ustaše, koje su vršile nad nama nadzor, tukli su nas bezrazložno svagde, gde su nas stigli. Tukli su nas kundacima i debelim kolcima. Osim toga mnoge su jednostavno oborili na zemlju i zaklali. U ovoj okrutnosti naročito se istakao jedan ustaša — Musliman iz Bosne zvani Mujo, te sam komandant logora ustaški poručnik Miloš Ljubo. Tada su skoro svi Srbi iz Korduna i Srema, koji su radili na nasipu, poklani. Ne sećam se njihovih imena.

Nekako početkom meseca novembra 1941. godine nadošla je reka Sava i pretila poplavom. Komandant logora je odlučio da likvidira logor „Jasenovac II”, a sve zatočenike, da premesti u logor na Bačićevoj ciglani.

Odmah posle toga ja sam sa jednom većom grupom Srba zatočenika preveden u logor u Bačićevoj ciglani. Jedna grupa Srba zatočenika, — njih oko 180 — ostala je i posle toga u logoru „Jasenovac II” sa zadatkom da poruše barake, posle čega su i oni trebali da dođu k nama u Bačićevu ciglanu. Posle izvršenog posla, Srbi — zatočenici iz ove grupe pobijeni su svi i zakopani u jednu jamu kraj samog logora. U ovoj grupi bio je i moj drug navedeni Krunic Marko, te ostala dvojica koji su sa mnom u Jajcu dospeli ustaških šaka. Imena drugih ne znam. Kad smo bili prevedeni iz logora „Jasenovac II” u logor u Bačićevoj ciglani, smešteni smo preko noći u jednu otvorenu šupu i tu je po nama padao sneg. Čitavu noć smo morali sedeti i nismo se imali nikuda micati, a ustaše su nad nama držali stražu.

Odmah s večeri došla je k nama u šupu grupa ustaša, koji su pitali, gde su četnici. Niko se nije javio. Odmah su nas počeli tući kundacima i cevima od pušaka. Nakon toga dvojica ustaša su počeli da kolju. Zaklali

su trojicu Srba, koji su se nalazili blizu mene i to dvojica sa desne, a jedan sa leve strane. Povalili su ih na zemlju i prerezali im grkljane. Nakon toga pristupili su i meni, koji sam bio najbliži i naredili mi, da pijem i ližem krv iz rane jednog zaklanog druga. Ja sam po njihovom naređenju morao kleknuti kraj zaklanog druga, (nagnuti se nad njega te piti i lizati krv iz rane na vratu. Ustaše su za to vreme stajali nadamnom. Jedan od njih nagnuo se je, prisvetlio električnom lampicom i zagledao se, da se uveri, da li ja zaista pijem krv i ližem ranu mog zaklanog druga. Nakon toga naredili su mi, da obližem krvavi nož, kojim su zaklali moje drugove. 'Morao sam oblizati nož tako, da se na njemu uopšte više nije krvi našlo. Ja sam to naređenje u celosti izvršio.

Sutradan su nas premestili iz otvorene šupe u jedan podrum ciglane. U ovom podrumu smo ostali oko tri nedelje. Po danu smo radili na naspitu ili pleli žicu oko logora, a po noći smo spavali u podrumu. Podrum je bio pun ušiju, pa smo i s te strane mnogo trpeli. Ustaše, koji su nad nama noću čuvali stražu, razvaljivah su prozore od podruma koji su bili napravljeni od cigle i mi smo morali posle toga, mesto da spavamo da te prozore ponovno zaziđujemo i tako svako veče. Bilo je slučajeva, da su objesni ustaše čuvajući nad nama stražu, pozivali pojedine, da se pokažu na prozoru tobož da vide, da li se nalaze u podrumu. Kada bi se ovi pokazali, oni su onda iz pušaka na njih pucali i ubijali ih, jer da su tobože hteli da beže. Time su se ustaše zabavljali.

Nakon tri nedelje bili smo premešteni u jednu baraku koja je bila nanovo podignuta. Sobni starešina u ovoj baraki bio je već pomenuti Slobodan Mičić, šofer iz Bosne. Kada smo prešli u ovu baraku, ja sam na zauziimanje sobnog starešine bio određen, da pomažem u kuhinji.

Na sam katolički Božić 1941. godine pozvao je komandant logora Miloš Ljubo u kancelariju sobnog starešinu i naredio mu, da odredi 150 Srba — zatočenika za streljanje. Sobni starešina Slobodan pokušao je ovo naređenje izvršiti, ali nije mogao, jer nije znao koga bi odredio, pošto mu je svakoga bđio žao.

Posle toga oko 10 sati pre podne, došao je u baraku lično ustaški poručnik Miloš Ljubo sa desetak ustaša i isterao sve iz barake i postrojio pred barakom. Zatim je sa ostalim ustašama počeo udarati po glavi pojedine Srbe zatočenike sa drvenim maljevima, koje su sobom doneli. Kako su koga udarali po glavi, tako se je taj srušio na zemlju. Na ovaj način ubili su oko 30 Srba. Zatim su oko 150 drugih svezali žicom i odveli na logorsko groblje kraj Save i tamo pobili. Ja sam sve ovo što se je događalo pred barakom, gledao iz kuhinje zajedno sa Colakovićem Dragom, koji je rodom iz Bijeljine, te Simićem Stevom iz Cepeliša kraj Petrinje. Imena tada ubijenih Srba ne znam, ali se dobro sjećam, da su među njima bila dva sveštenika.

Poznato mi je, da je bilo ubijanja Srba u logoru Jasenovac još na 1. i 2. januara 1942. godine. Tada su također ubijene veće partije Srba — zatočenika, ali ja to nisam gledao, pa mi pobliže o tome nije poznato.

Uprava logora u Staroj Gradišci tražila je, da joj se iz Jasenovca pošalje izvestan broj zanatlija. Tako sam ja kao krojač na 6. januara 1942. godine sa nekoliko još svojih drugova premešten iz Jasenovca u Staru Gradišku.

U logoru u St. Gradišci određen sam kao krojač za šivanje ustaških odela. Sam logor smešten je u zgradama postojeće kaznionice. Sa mnom je radilo još oko 10 Srba — krojača. Prekrajali smo odela bivše jugoslovenske vojske za ustaše, a tako isto šivali za njih i nova odela.

U proleće 1942. godine neki Srbi zatočenici bili su poslani u Nemačku po sopstvenoj želji, pa sam se i ja bio prijavio, da želim otputovati u Nemačku na rad, ali mi to ustaše nisu dozvolile. To isto nisu dozvolile ni ostalim mojim drugovima — krojačima.

Već u februaru 1942. godine ustaše su počeli dovoditi u logor u St. Gradišku velike grupe srpskih žena i dece. To dovođenje nastavljeno je i posle, preko čitavog proleća i leta 1942. godine. Sećam se, da su tada dovedene velike grupe srpskih žena i dece iz okučanskog sreza, zatim iz srezova Novska i Nova Gradiška, te iz drugih raznih mesta.

Sve ove žene i decu smestili su ustaše u „Kulu“. Iz „Kule“ su ih noću odvodili i trpali u veliki zatvoreni autobus, s kojim su ih odvodili u Jasenovac i tamo ubijali i spaljivali u ciglarskoj peći Bajčičeve ciglane. Ovo odvođenje srpskih žena i dece iz Stare Gradiške u Jasenovac i njihovo ubijanje i spaljivanje vršeno je skoro svaku noć počevši od meseca februara, pa neprekidno do konca maja 1942. godine. Na ovaj način je ubijeno najmanje 10.000 srpskih žena i dece.

Koncem meseca maja 1942. godine prestali su ustaše u glavnom sa ubijanjem i spaljivanjem srpskih žena i dece. Tada na životu preostale žene upućivali su na rad u Nemačku, a decu u logor u Jastrebarsko.

Moram napomenuti da su ustaše srpske žene i decu, pre nego što su ih iz St. Gradiške odveli u Jasenovac i tamo spalili u ciglarskoj peći, — pre toga neoovečno mučili sa užasnom glađu. Davali su im jedanput dnevno jesti i to samo na vodi kuvane kravlje repe bez hleba. Ovu hranu ne bi mogle jesti ni najgladnije svinje, a kamoli ljudska stvorenja.

U logoru u St. Gradišci bilo je i muškaraca Srba, koji su tamo dovedeni kao zatočenici. Ispočетка ih je bilo nekoliko stotina, a posle preko hiljadu. Ovi Srbi — muškarci zatočenici usled preteškog života, koji su provodili u logoru, počeli su u većem broju poboljšavati. Čim bi se nakupio veći broj bolesnih Srba, koji su bili nesposobni za rad, ustaše su ih po noći potrpali u zatvorene kamione, odvezli u logor Jasenovac i tamo likvidirali na isti način kao i srpske žene i decu, tj. spalili u ciglarskoj peći. Na ovaj način likvidirano je najmanje tri hiljade obolelih Srba — muškaraca, koji su bili kao zatočenici u St. Gradišci.

Mi zatočenici zanatlije primali smo dosta dobru hranu. Dobijali smo tri puta dnevno jesti, a primali smo i hleb. Ostali zatvorenici, kako sam to već napred istakao, dobijali su dnevno samo jedanput za jesti na vodi kuhane kravlje repe i to bez hleba.

Iz logora u Jasenovcu poznajem od ustaša po imenu Luburića, ustaškog satnika i Miloša Ljubu, ustaškog poručnika, te nekoga ustaškog zastavnika imenom Mujo, koji je rodom iz Bosne. Sva tri njih bili su sumužano krvoločni, naročito su se isticali Miloš Ljubo i zastavnik Mujo. Ostale po imenu ne znam, samo znam da ih je većina bila rodom iz Like, Dalmacije, Hercegovine i Osijeka, a bilo je među njima mnogo bosanskih Muslimana.

U logoru St. Gradiška bio je komandant neki Matković, ustaški poručnik. Druge po imenu ne znam, ali znam, da su najvećim delom rodom iz Hercegovine.

Ja sam kao krojač češće puta uz pratnju jednog ustaše izlazio iz logora u varoš i tamo kupovao krojački pribor za ustaška odela. Tako sam na 9. aprila 1943. godine izišao u varoš sa ustašom kome je ime Ivan, da kupim krojački pribor. Ustaša Ivan navratio se u gostionicu pa je i mene pozvao, ida me počasti vinom. Kod smo seli on je poručio za sebe i mene pola litra vina. Ustaša Ivan je već pre toga bio dosta pijan. Ja sam neko vreme s njime sedeo za stolom, a zatim sam zamolio ustašu Ivana, da me pusti, da izidem u nužnik, da obavim nuždu i on mi je to dozvolio, ja sam izašao i više se nisam povratio. Pobegao sam i sakrio se kod jedne gospođe u mestu, kod koje sam prenoćio i sutra ceo dan ostao. Sledeće noći uputio sam se pešice u Bosnu i idući po šumama nastavio sam put pravcem Drine.

Nakon putovanja od 22 dana došao sam na Drinu, koju sam preplivao i prešao u Srbiju. Na 1. maja 1943. došao sam u Niš i prijavio se policiji. Policija me je saslušala i predala Ispostavi izbegličkog Komesarijata. Pošto nisam imao sredstava da dalje putujem, a želio sam ići u Beograd, jer sam ovde pre rata radio a imam i brata građevinara, to sam zamolio Nišku policiju da me stražarno preprati u Beograd i preda policiji, što je i učinjeno. U Beograd sam stigao na 1. maja 1943.

Iza mene ostali su u Staroj Gradišci još 24 Srbina — interndrea i to dvojica rodom iz Zvomika, meki su rodom iz Bijeljine, neki iz Srema, a neki iz Zagreba. Po zanimanju su krojači i obučari, jedan bravar i jedan stolar. Njihova imena ne mogu navesti, jer sam više od 2 godine boravka u hrvatskim logorima živčano potpuno oboleo i ne mogu da upamtim imena.

Drugo mi nije ništa poznato, a na iskazano i pročitano mi, mogu se zakleti.

DOVRŠENO:

SASLUŠAO I OVERAVA:	ZAPISNIČAR:	<i>Stojčević Rade</i> s. r.
<i>Rodić Đuro</i> s. r.	<i>Tatalović Nevenka</i> s. r.	

Br. 263

**OBAVEŠTENJE ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI U BRODU
NA SAVI OD 26. MAJA 1943. VELIKOJ ŽUPI POSAVJE
O UPUĆIVANJU LJUBICE ODOBAŠIĆ I SAVA ŽDERE
U KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA¹**

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
U Brodu n. S.

Brod n. S 26. V. 1943.

Područje-Kotarevi: Brod n/S,
Županja, Derventa, Brčko,
Gradačac, Bijeljina — Ispo-
stave: Bos. Brod (kotar Derven-
ta), Bos. Samac (kotar Brčko),
Odžak (kotar Gradačac)

Br. Taj. 2171/43

Predmet: Odobašić Ljubica suradnja
sa odmetnicima.

Velikoj župi Posavje

Brod na Savi

Pozivno na nalog naslova od 22. V. 1943. broj taj. 438/43 izvještava se naslov, da su Odobašić Ljubica i Zdero Savo dana 3. V 1943 predani po organima ove oblasti u skupni radni logor u Staroj Gradiški, jer je odlukama Gl. ravnateljstva za javni red i sigurnost broj U. Z. 37233/43-1 i 2 određen za ove osobe prisilni boravak u tom logoru na vrijeme od jedne godine od dana uhićenja t. j. do 3. XII. 1943.

Za Dom spremni!

**Upravitelj župske redarstvene oblasti
(Dr. Vinek)²**

M. P.

¹ Neregistrovana kopija dokumenta.

² Vladimir.

Br. 264

OBAVEŠTENJE GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED
I SIGURNOST OD 2. JUNA 1943. MINISTARSTVU
UNUTRAŠNJIH POSLOVA DA JE RADIĆ OSTOJA
UPUĆEN U KONCENTRACIONI LOGOR I DA SE NE
MOZE PUSTITI¹

Priepis!

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA UNUTARNJU UPRAVU
II A ODSJEK

Broj: 71100-5-1943.

Zagreb, dne 2. lipnja 1943.

Predmet: Radić Ostoja —
upućenje u logor. —

Na broj R. U. Taj 337-1943.

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA UNUTARNJU UPRAVU

ZAGREB

Savezno označenim dopisom ovom je ravnateljstvu čast priobčiti,
da je Radić Ostoja b. podvornik velike župe u Sarajevu upućen u logor
na vrijeme od 3 godine radii temeljite sumnje suradnje sa četnicima. —

Radi toga nije moguće navedenog pustiti na slobodu, što se umolja-
va uzeti na znanje. —

ZA DOM SPREMNI!

PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA:

Dr. Majić, v. r.

¹ Neregistrovana kopija dokumenta.

Br. 265

PROPRATNI AKT ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI U
TUZLI OD 10. JUNA 1943. GLAVNOM RAVNATELJSTVU
ZA JAVNI RED I SIGURNOST UZ PISMO MILOŠA BOJICA,
LOGORAŠA KONCENTRACIONOG LOGORA
STARA GRADIŠKA¹

Priepis: Zalakar

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST U TUZLI

TAJ. Broj: 2258/43.

Tuzla, 10. lipnja 1943.

Predmet: BOJIĆ MILA — dostava pisama.²

GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED I SIGURNOST

II. A. odsjek za gosp. Majića

ZAGREB

Savezno sa ovdašnjim priedlogom pod gornjim brojem od 6. lipnja 1943. godine u privoju podnosi Vam se pismo koje je prepraćeni MILOŠ BOJIC iz sabirnog logora Stara Gradiška predao sprovednom redaru ove oblasti, da ih uruči adresantima iz kojih je razvidno na koga se sve Srbi obraćaju u Tuzli radi intervencije.

Umoljava se uzeti prednje na znanje. —

ZA DOM SPREMNI!

Redarstveni upravitelj:
(Sefkija Muftić) v. r.

M. P

Broj: 112404/primljeno, dne 15. VI. 1943.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 153a, reg. br. 20/6a.
* Pismo nije pronađeno.

Br. 266

SASLUŠANJE ZEBEC STJEPANA OD 15. JUNA 1943.
SAČINJENO U UPRAVI KONCENTRACIONOG
LOGORA STARA GRADIŠKA¹

P R E S L U Š A N J E

Sastavljeno u Upraviteljstvu sabirnog logora Stara Gradiška.

Stjepana Zebeca, postol. pomoćnika, starog 36. godina, rodom selo Pojatno, obeina Pušća, kotar Zagreb, sin Pavla i žive Kate, rođene Bzik, koji na isvojem preslušanju izjavljuje sliedeće:

Ja sam u Zagrebu radio kao postolarski pomoćnik kod Stjepana Fistrića koji je imao svoju obrtničku radionicu u Nikolićevoj — ulici br. 15.

Poslije preokreta 1941. u mjesecu aprilu ja sam napustio Zagreb s tom namjerom da bih kod kuće bez obrtnice radio t.j. ja sam od mojeg majstora Kistrića liz Zagreba donosio skrojenu robu i radio po komadu. Prošle godine aprila mjeseca jedne večeri došli su partizani u moje mjesto i otjerali me sa sobom rekavši mi da mi prieti opasnost od vlasti i da neka idem s njima. Među partizanima bili su moji mještani *Josip Jandras* zemljoradnik i *Stjepan Misir* po zanimanju ratar. Kod partizana bio sam 14 dana te sam iskoristio priliku i pobjegao. Po dolasku od partizana ja sam otišao kod svojega ujaka *Matije Bzika* u Kupljenovo kog koga sam se zadržao od podne do večeri. Na večer istoga dana otišao sam kod mojega šogora *Pavla Milica* u istom mjestu kod kojega sam prenoćio a sutradan otišao pješke u Zagreb. U Zagrebu sam se prijavio Redarstvenoj oblasti koja me je zadržala deset dana u pritvoru a zatim sam bio sproveden Kotarskoj oblasti koja se nalazi u Vodnikovoj ulici. Kotarska oblast me je istoga dana sprovela Ustaškom nadzornom redarstvu trg N. Na Ustaškom nadzornom redarstvu bio sam oko 14 dana a potom sam odpraćen u logor Jasenovac. Kroz par dana sproveden sam iz Jasenovca u logor Stara Gradiška. Josipa Bradovskog vrlo dobro poznajem on mi je firmeni kum od 1926. god. Poznajem i njegovog brata *Miška* parketara koji živi u Zagrebu i njegovog brata *Ivana*, krojačkog obrtnika koji ima svoju radionicu u Ilici 168. Moj kum Josip Bradovski, student veterine, stalno je živio u Zagrebu a stanovao je kod svojega brata Ivana. 1942 god. bio sam kod mojega kuma t.j. kod njegovog oca i majke u mjestu Ristvica oko 14 dana, a moj kum za to vreme mislim da je dolazio kući svega jedamput.

ZAKLJUČENO I PODPISANO:

Stara Gradiška, dana 15. VI. 1943. god.

Preslušao:

...³

Prisutni:

1./*

2./ *Pero Jukić*

Preslušan:

Zebec Stjepan

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 75, reg. br. 13/9.

² i ³ Potpisi nečitki.

Br. 267

DOPIS ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA OD
28. JUNA 1943. KOTARSKOJ OBLASTI KOTORIŠĆE
POVODOM MOLBE PAVLA ČOLIĆA DA MU PUSTE
SINA IZ KONCENTRACIONOG LOGORA¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
POLITIČKI ODJEL Z.R.O.
BANJA LUKA

Priepis!

Broj: 2791/43

Izvornik pod br. 2791/43.
Banja Luka, 28. lipnja 1943.

Predmet: Colić Pavle, moli od-
pust iz logora.

KOTARSKOJ OBLASTI — KOTORIŠĆE

Moli se Naslov pozvati Pavla Čolića, s tim da molbi poslanoj ovoj ob-
lasti za puštanje njegovog sina iz logora, doprinese biljeg od 40 Kuna.
Po učinjenom dostaviti biljeg ovome redarstvu.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

PO NALOGU UPRAVITELJA:
NADSTOJNIK POLITIČKOG ODSJEKA
m. ž. „B. *Vilotić* v. r.

Izvjestitelj:
(B. *Setka*)

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 166, reg. br. 24/2.

Br 268

POTVRDA POŠTE U SREMSKOJ MITROVICI O PRIJEMU
PAKETA VREVIC VIDE OD 14. JULA 1943. POSLATOG
STEVU VREVIČU, LOGORAŠU U KONCENTRACIONOM
LOGORU JASENOVAC¹

394 Prijamnica ² <u>Zam</u>	Vriednost	Težina	Pouzeće	Pri- stojba	tZig]*
	Kuna b	kg g	Kuna b	č	
Predmet broj 2532 g Vrečić Stevo	–	13,500	–	50	
u – cu Jasenovac	Vrečić Vida				

Br. 269

ODLUKA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED
I SIGURNOST U ZAGREBU OD 14. JULA 1943. O
PRODUŽENJU PRISILNOG BORAVKA U
KONCENTRACIONOM LOGORU STARA GRADIŠKA
STOJANU MILOŠEVIĆU¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST — ZAGREB

BROJ: 132486/43

Zagreb, 14. srpnja

1943

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 315, reg. br. 15/3

² Pored te potvrde o prijemu paketa, u Arhivu VII se, pod istom oznakom nalaze i potvrde na pakete koji su bili poslati Vrečić Stevi 2. aprila i 8. jula 1943. godine. Na potvrdi od 8. jula naznačena je Vida Vrečić kao pošiljalac, dok na potvrdi od 2. aprila nije naznačeno ko paket šalje. Pod istom oznakom je i potvrda od 14. maja 1943. adresirana na „Zapovjedništvo sabirnog logora Jasenovac“ bez imena pošiljaoca.

³ Poštanski žig: „Hrvatska Mitrovica B — 14. VII. 43. — 16"

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 153B, reg. br. 29/2

PREDMET: Milosevic Stojan
produljenje prisilnog
boravka u logoru.

U predmetu upućivanja u logor na prisilni boravak
Milošević Stojan 1900
rod
Magljanima hrvatsko-pravoslavne
u.....vjere
obučar B. Luka
zanimanjem.....zavičajnog.....
U. N. S. Ured I.
odlukom.....od
24. VII. 42. 43682-42-18
broj.....Glavno
ravnateljstvo za javni red i sigurnost temeljem § 134 Z. U. P-a

o d l u č u j e

da se gore navedena odluka o trajanju prisilnog boravka u logoru pro-
dužava—
za 9 mjeseci
12. XII. 1943.
tako da vrijeme prisilnog boravka iztiče dana

R a z l o g :

kojim je stvorena odluka o produženju trajanja prisilnog boravka u lo-
vlatatnja u logoru
goru jest.....

O TOM OBAVIEST:

1. Predlagaču 2up. red. oblasti u Banja Luci
2. Izvršitelju 2up. red. oblasti u Banja Luci
3. Logoru u Staroj Gradiški
4. Ovouredskoj pismari radi očevidnosti
5. Stranci.

NADSTOJNIK ODSJEKA:

Dr. *Majić* v. r.

Da je priepis vjeran svome izvorniku
tvrdi:
z

M. P.

¹ Potpis nečitak.

(O. R

Br. 270

**IZVEŠTAJ ZAPOVEDNIŠTVA ORUŽNIČKE PUKOVNIJE U
SISKU OD 26. JULA 1943. GLAVNOM ZAPOVEDNIŠTVU
ORUŽNIŠTVA U ZAGREBU O STANJU U
KONCENTRACIONOM LOGORU SISAK SA
PREDLOGOM MERA ZA EFIKASNIJE
OBEZBEĐENJE¹**

ZAPOVJEDNICTVO
ORUŽNIČKE PUKOVNIJE

J. S. Broj 1011. /Taj.

TAJNO

U Sisku dne 26 srpnja 1943.

i
PREDMET: izvješće o stanju
u sabirnom logoru
Sisak.

GLAVNOM ZAPOVJEDNICTVU ORUŽNICTVA
(Sigurnostni odjel)

Z A G R E B . —

Danas obišao sam zapovjedništvo oružničke straže pri sabirnom logoru u Sisku i našao stanje kako slijedi:

1. — Upravitelj logora je činovnik Ministarstva Udružbe g. Brkić Martin sa podređenim osobljem koje se sastoji od jednog činovnika i tri činovnice, te logorskog liečnika Dr. Najžar Antuna sa tri bolničarke.

2. — Zapovjedništvo oružničke straže sastoji se iz jednog častnika, četiri dočastnika i 73 onužnika i domobrana, svi oboružani s puškama, a bez strojničkog oružja.

3. — Danas broj zatočenika iznosi 1868, među kojima većina sumnjivaca i partizana koji su sudjelovali u mnogim borbama, pa prema tome skloni su bjegunstvu.

4. — Svi zatočenici smješteni su u dva logora na udaljenost jedan od drugog 750 metara, s tim da je jedan logor u bivšoj tvornici stakla „Teslić“, a drugi u bivšoj tvornici likera „Teslić“ (Pecara).

Logor broj I. sastoji se iz dvije zidane barake, obkoljen ogradom od dasaka i radi osiguranja istog sazidana su na svakom uglu po jedan bunker. Bunker i nisu dovršeni, jer nisu pokriveni, nemaju veze sa stražom u logoru t.j. nemaju siguran prilaz, bunker i su na kat, t.j. nemaju ljestve za

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 150, reg, br. 25/3.

izlazak na kat bunkera, bunkeri nisu ožbukani. Prema sadašnjem stanju bunkeri još ne odgovaraju svrhi.

Potrebno je odmah ove bunkere dovesti u svrši shodno stanje zatim odmah ukinuti i porušiti načinjenu baraku-kantinu, jer ista smeta vatri iz bunkera a k tomu nije po interesu logora da ova kantina tamo postoji, tako isto odmah očistiti prostor oko ograde ovog logora kao veliko kamenje, te drvenu baraku kod građanskog igrališta jer ovo sve smeta vatri iz bunkera, a drugo stvara mrtve kutove.

Danas po ovim primjedbama na licu mjesta izdao sam zapovjedniku oružničke straže kod ovog logora zapovjed da ovo u roku 48 sati odkloni, a također sam i upravitelju logora na ovo skrenuo pažnju i zamolio ga da se ova zapovied bez daljnjega izvrši.

Logor broj II. sastoji se iz 6 drvenih baraka, podpuno neograđen, nema niti je išta preduzeto u svrhu osiguranja.

Na licu mjesta sam danas upravitelju logora i zapovjedniku oružničke straže dao upustvo i nalog da pod 27. o. mj. započnu zidanjem 4 bunkera, označivši im tačno mjesto i svrhu, a od tvoriva kojeg imaju tj. cigle i zemlje.

Radna snaga za izradu i odklanjanje ovih nedostataka biti će sami zatočenici uz nadzor zapovjednika oružničke straže i njegovih podređenih.

5. — Izdao sam nalog da dne 27. o. mj. upravitelj logora i zapovjednik oružničke straže osobno odu do nadstojnika željezničke postaje Sisak, te tamo posreduju da u buduće se više ne ostavljaju željeznički vagoni između oba logora kao do sada, jer isti smetaju vidnoj vezi između oba logora kao i stvaraju mogućnost neprimjetnog prilaženja zlonamjernih osoba logorima.

6. — U oba logora nema vode za piće, pa je potrebno da se logoru, odnosno upraviteljstvu istog najžurnije dodieli dva konja, dvojica kola i 4 velike bačve radi dovoženja vode u logore.

Kod samog ulaza u logor broj I. postoji bunker pa bi bilo preporučljivo vodu poslati na pregled pa u koliko je upotrebljiva za piće riješiti pitanje pitke vode barem za ovaj logor.

7. — Upraviteljstvo logora treba da odmah nabavi posude za primanje jela svakom zatočeniku, jer ih većina nemaju, te mnogi jedu iz nekih plehnatih kutija, pepeljaimika, noćnih sudova i slično.

8. — Logor broj I. potrebno je pored ograde koja postoji oko istoga još ograditi sa preprekom od bodljikave žice, a logor broj II. potrebno je ograditi sa duplim lancem bodljikave žice i k tomu načiniti oko istoga obkop tako da bi zaista bio osiguran. Za ovu svrhu potrebno bi bilo 5000 metara bodljikave žice, te potrebnog drveta za kolje i čavala za pribijanje. Po ovome sam upravitelju logora učinio prijedlog radi preduzimanja potrebnoga kod mjerodavnih. Sto se tiče obkopa upravitelj logora će se pobrinuti da se isti načini sa radnom snagom zatočenika.

9. — Mnijenja sam da je logorsku stražu potrebno pojačati još sa 70—80 momaka, te za svaki bunker predvidjeti barem jednu strojovku što znači 8 strojopušaka. Ova pukovnija nije u mogućnosti dati ovo pojačanje momčadi nego bi bilo potrebno dodieliti ovu momčad bilo iz dru-

gih pukovnija ili bar ovo osiguranje dodieliti kakvoj drugoj postrojbi Minorsa, a koja bi u svakom slučaju trebala biti jaka najmanje 150 momaka. Ova pukovnija također nema mogućnosti da dade potrebne strojopuške.

Sabirni logor u Sisku bio je pakao za decu kao i Jasenovac za odrasle.

Iznoseći ovakovo stanje d nedostatke kod sabirnog logora u Sisku mnienja sam i molim za žurno posredovanje kod mjerodavnih s obzirom na živu djelatnost partizana u okolini Siska, te stalan prirast zatočenika, te slabo brojčano stanje posade Siska, te s obzirom na podatke koje ovo zapovjedništvo ima, da je partizanima prva svrha osloboditi ove zatočnike te sa njima u društvu učiniti zlodjela nad građanima i državnom i posebničkom imovinom u Sisku. . .

ZA DOM SPREMNI!

Zamjenjuje zapovjednika,
Dozapovjednik, dopukovnik:
Adolf Seidl

Br. 271

OBAVESTENJE GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED
I SIGURNOST OD 29. JULA 1943. ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ
OBLASTI MOSTAR DA JE RADOVAN GUTIC UMRO DOK
MIRKO GUTIČ NIJE NI BIO U KONCENTRACIONOM
LOGORU¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO

Broj: 135463-B/I-P-43.

Zagreb, dne 29. VII. 1943.

Predmet: GUTIC RADOVAN i MIRKO,
podatci.

ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI

M O S T A R

Gutić Stana pok. Spasoja, nastanjena u Mostaru, zamolila je za
obaviest o svojim sinovima RADOVANU i MIRKU.

Obavijestite moliteljicu da je, prema izvješću Upraviteljstva sabir-
nih logora, RADOVAN GUTIC preminuo u logoru dana 11. XH. 1941, dok
MIRKO GUTIC nije uobće bio u logoru te se za njegovu siudbinu ne zna.

ZA DOM SPREMNI!

PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA:
(Dr. *Majić*)

M. P.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 198, reg. br. 10/15.

Br. 272

IZVEŠTAJ ŽELJEZNIČKOG REDARSTVA SARAJEVO OD 23
AVGUSTA 1943. ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI
SARAJEVO O UPUĆIVANJU 40 PARTIZANA U LOGOR
STARA GRADIŠKA¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
Željezničko redarstvo
S a r a j e v o

G. Tomićiću

Primljeno: 23 kolovoza 1943. god.

Broj: SLUŽBENO

Predmet: Dnevnih događaja na željez.
redar, ispostavi, izvještaj.

ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI

SARAJEVO

Izvještava se nadpis, o događajima na željez. redarstvenoj ispostavi
od 22—23 kolovoza 1943. god.

1. U 17. 30. sati, Brodskim vojnim vlakom, otputovala je jedna satnija Ustaške željez. vojne za Zagreb.
2. U 15.30. sati, Na staroj Ilidži, iz lokalnog vlaka izipala je Katič Olga,* teže se povrijedila, prevezena u Drž. Bolnicu.
3. U 20. sati, Mostarskim putničkim vlakom, dopraćen je iz Mostara, četnički vođa profesor Perović, zvani Tunguz, predat Župskoj redarstvenoj oblasti, po dvojici redar, izvidnika.
4. U 8. sati, Brodskim putničkim vlakom, otprečno je 40. uhićenika (partizana) u St. Gradišku, po redar, zastavniku *Posavcu*, sa 11. redar, stražara.

* Arhiv VII, a NDH, k. 198, reg. br. 2/6

⁷ Skoro u svim imenima i prezimenima u kojima se nalazi slovo „ć“, u ovom dokumentu napisano je slovo „č“. Ta zamena slova nije ispravljana zbog toga što je to karakteristično za ovaj dokument. Također ima i reči u kojima su ova slova zamenjena.

5. Tokom dana 22. ov. mj. predvedeno je Zup. redar. Oblasti, 11. osoba, i to: Hadrovič Hadija, Devič Hava, Hrbinič Zumreta, H. Halilović Senija, Dedič Muhamed, Pandža Camil, Dizdarevič Camil, Hasiković Sačir, Celjo Sahzo, Celak Murat, radi bezpravnog putovanja, i Begič Nezir, radi bjekstva iz izbjegličkog logora sa Alipašina-Mosta, i podneseno 17. redar, prijava i to: Konjisija Tonka, Keča Zulejha, Sudžuka Munira, Čanković Fatima, Banduka Sura, Stevanović Vaso, Kurteš Roza, Bedić Bahrija, Jurišić Janja, Jožanac Marija, Grudan Tina, Filipović Aiša, Skopljak Aiša, Karović Hajrija, Hadžić Fata, i Mustajbegović Osman, radi bespravnog putovanja, te Slišковиč Dragutin, željezničar, radi popuštanja u zvaničnoj dužnosti.

Prednji izvještaj dostavlja se nadpisu, na nadležnost.
Sarajevo 23. kolovoza 1943. god.

ZA DOM SPREMNI!
ZAPOVJEDNIK ŽELJEZ. REDARSTVA
(Baldo Tarabuluzi)
Tarabuluzi

Br. 273

IZVEŠTAJ ŽELJEZNIČKOG REDARSTVA SARAJEVO OD 1. SEPTEMBRA 1943, ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI SARAJEVO O UPUĆIVANJU GRUPE PARTIZANA U LOGOR STARA GRADIŠKA¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
Željezničko redarstvo
S a r a j e v o

G. Tomičiću

Primljeno: 1. rujna 1943. god.

Broj: S L U Ž B E N O

Predmet: Dnevnih događaja na željez.
redar, ispostavi, izvještaj.

ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ O B L A S T I

SARAJEVO

Izvještava se nadpis, o dnevnim događajima na željez. redarstvenoj ispostavi od 31. VIII. do 1. rujna 1943. god.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 198, reg. br. 9/6.

1. U 7.26. sati, Mostarskim vlakom, otputovao je redar, stražar Sego Mujo propraćenje uhićenika za Mostar.

2. U 8. sati, Brodskim putničkim vlakom otpraćeno je 22. uhićenika, partizana za St. Gradišku,² pod vodstvom redar, rojnika Hodždža Hamdije, sa 11. redarstvenika.

3. U 17. sati, Brodskim vlakom, doveženo je 6. ranjenih domobrana, iz Laštve, ikoji su ranjeni po partizanima.

4. U 8. 19. sati, Brodskim brzim vlakom, otputovao je redar, zastavnik izvidnik g. Šanjpašić Osman, službeno za Zagreb.

5. Dana 31 kolovoza 1943. god. predvedeno je Župskoj redar, oblasti, 13 osoba i to: 1 Mulović Husnija, 2 Liha Enesa, 3 Zahirović Ismet, 4 Dragović Suphija, 5 Jurčević Mirjana, 6 Talajić Mara, 7 Cvijanović Mara, 8 Gadžun Pašan, radi bezpravnog putovanja. '

Istog dana predveden je Lemeš Mehmed, radi izbjegavanja vojne dužnosti, Lalić Luka, željezničar ložač, radi potraživanja od Zup. redar, oblasti.

Banović Zdravko, i Kovač Jozo, radi skitnje i pomanjkanja putnih isprava.

² Spisak logoraša koncentracionog logora Stara Gradiška koji su lečili zube u zubnoj ambulanti logora od juna do septembra 1943. godine: dr Hemberg Pinto, Salihodžić Niaz, Jeliičić Blaško, Koželj Ignjac, ing Papo, Juras, Dojčić Dušan, Roler, Stitić Slavica, Vidan, Rukavina, Cetić, Tupanjac, Papo Jakob, Vičević Vilim, Muhamed, dr Kunorti, Pašagić Obrad, Ekstern Vlado, Geršić, Dragutin Braun, Banda Rade, Vogričević Slavko, dr Perić Leon, Filipović Ivan, Buštušić Ivo, Neuman, Sitnica Ahmed, Ungar Rudolf, Legac Mijo, Grubešić, Veinstein Oskar, Mihalić Mirko, Valić Rudolf, Pajtoni, Klein Leon, Ekstein Vlado, Pavlović Pavle, Midić Zijo, Veber Julius, Huić Branko, dr Medur, Altarac, Pfajfer Gustav, Pugar Sanda, Saša Mitar, Graber Hugo, Bararon Santo, Čikota Himlija, Minski, Šulentić Hrvoje, Mihelić Marko, Rausavljević Milan, Stajcer, Čanak Slobodan, Rabić Petar, Sruk Franjo, Poleti, Pardo (Nisim, Vargaš Manda, Perović Ankica, Kovačić Čilika, Spoljarić Bosa, Feidlanber Nada, Vinković Leopolda, Vukerović Vidana, Šupuk Nevenka, Vaks Paula, Radulović, Topljak Mijo, dr Stenberg, Pavlović Pavle, Prodanović, Rakić Petar, Albahari Sandor, Vukadinović Munja, Kodrić Nevenka, Vax Paula, Ivanišević Angelina, Filipović Dragica, Rupčić Ružica, Kovačević Čilika, Mandić Jordana, Mirković, Jokić, Radulović, Popović Milica, Kojić, Covlć, Mušić Derviša, Suput Nevenka, Ožegić Ferdo, Mandić Boris, Prohaska Đuro, Stern Pero, Lončarević Ilija, Ruža Anton. Volfensohn Beno, Polnadski, Zurak Sime, Hahn Branko, dr Mile Bošković, Fruk Franjo, First, Mihajlo Milušić, Lončarević Ilija, Odošić, Krpan Stjepan, Kasum Mihajlo, Gržinić Andrija, Vogričević Slavko, Seferagić Stjepan, Gaon Josip, Mandl, Pipić Vinko. Brkić Fatima, Salić Mara, Mirković, Perzić Persida, Ruvic Omer, Posavec Đuro, Isak Franjo, Ilić Zlata, Pruginić Duka i Vidalini Nikola, (Neregistrovana kopija dokumenta).

Čerkić Ejub, domobran, podnesena prijava radi krijumčarenja sa neprerađenim duhanom (EŠKIJOM) duhan od 8. kg. predat, Zup. redar, oblasti.

Prednji izvještaj dostavlja se nadpisu na nadležnost.
Sarajevo 1. rujna 1943. god.

ZA DOM SPREMNI!
ZAPOVJEDNIK ZELJEZ. REDARSTVA
Baldo Tarabuluzi

Br. 274

PROPRATNI AKT UPRAVE KONCENTRACIONOG LOGORA
STARA GRADIŠKA OD 2. SEPTEMBRA 1943. ŽUPSKOJ
REDARSTVENOJ OBLASTI MOSTAR DA SE DOSTAVLJAJU
POTVRDE O PRIJEMU U LOGOR STJEPANA GRGIĆA
I STIPE DUJMOVIČA¹

GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
UPRAVITELJSTVO SABIRNOG LOGORA, STARA GRADIŠKA
OBĆI ODSJEK

Broj 8502 ob. o 11/43.

St. Gradiška, 2. IX. 1943.

Predmet: Grgić Stjepan i dr.,
potvrde o primitku. —

ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI

MOSTAR

U privoju Vam se dostavljaju potvrde (Obr. br. L 3 b) o primitku Grgić Stjepana i Dujmović Stipe, koji su upućeni u ovaj logor na izdržavanje prisilnog boravka. —

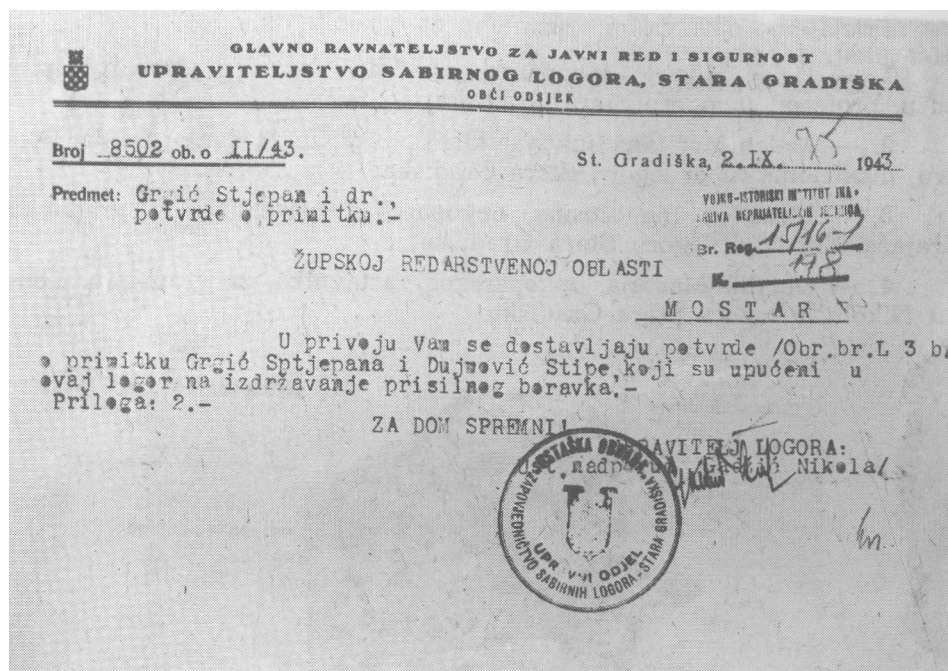
Priloga: 2. —²

ZA DOM SPREMNI!

UPRAVITELJ LOGORA:
(Gadžić Nikola)

M. P.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 198, reg. br. 15/16.
* Ove potvrde nisu pronađene.

Faksimil dokumenta br. 274

Br. 275

PISMO ŠTABA 2. KORPUSA NOV HRVATSKE OD 4. SEPTEMBRA 1943. ZAPOVEDNIŠTVU 1. GORSKE DIVIZIJE DA SE PRIHVATA PONUĐENA RAZMENA ZAROBLJENIKA SA PREDLOGOM NAČINA I MESTA RAZMENE¹

STAB II KORPUSA²
NARODNO OSLOBODILAČKE VOJSKE
HRVATSKE

Br. 1794 O.B.
Dne 4. IX 1943.

Predmet: Zamjena zarobljenika.

ZAPOVJEDNIŠTVU 1. GORSKE DIVIZIJE

Primili smo Vaš dopis broj 2333 od 12. VIII. o. g. i na njega Vam odgovaramo.

¹ Arhiv VII, a. NOR-a, k. 470 B, reg. br. 1/15
* Sesti korpus NOVJ (1. slavonski korpus)

Pristajemo da izvršimo razmjenu za zarobljenike i to:

1. — Delač Milana, opkoparskog nadsatnika, za građanku Rupčić Ružu, profesor, u logoru Stara Gradiška;
2. — Meleh Marijana opkoparskog satnika, za građanku Serdar Steficu, medlcionarku, u logoru Stara Gradiška;
3. — Mazanek Ing. Josipa, opkoparskog poručnika, za građanku Krajačić Emicu, u logoru Stara Gradiška; i
4. — Obrtlik Martina, opkoparskog zastavnika, za građanina Lončar Nikolu, u logoru Stara Gradiška.

*Aleksandar Ler, nemarki general-pukovnik,
komandant Jugoistoka, odgovoran za masovne
zločine nad stanovništvom na tlu Jugoslavije.*

Ova razmjena se može izvršiti pojedinačno, a i u grupi. Ukoliko Vam navedeno građanke i građanin stoje odmah na raspoloženju, zamjena se može izvršiti odmah.

Mi predlažemo da se razmjena izvrši na cesti Daruvar—Bijela i to u selu Pakranima. Vaši delegati trebaju imati znak Crvenog Krsta. Vrijeme razmjene, kao i ostale uslove, označite Vi i javite nam, kako bi mogli pravovremeno stići.

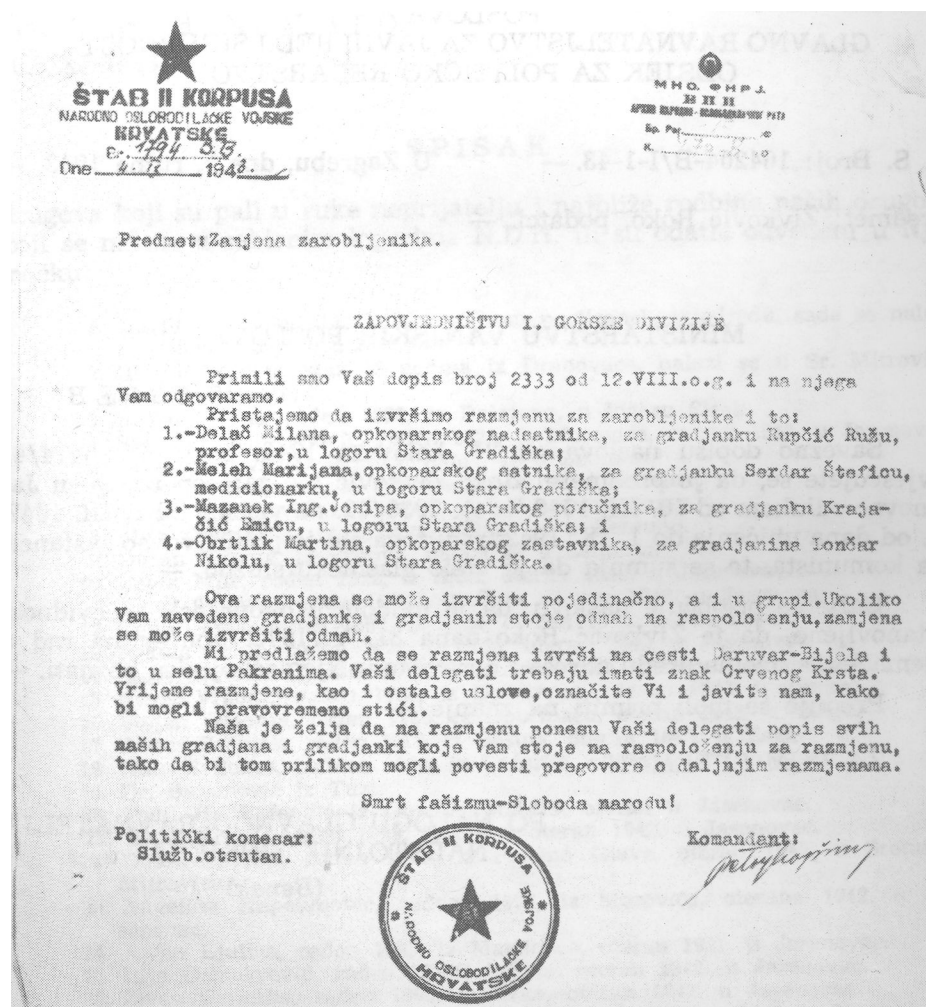
Naša je želja da na razmjenu ponesu Vaši delegati popis svih naših građana i građanki koje Vam stoje na raspoloženju za razmjenu, tako da bitom prilikom mogli povesti pregovore o daljnjim razmjenama.

Smrt fašizmu-Sloboda narodu!

Politički komesar:
Služb, otsutan.

Komandant:
Petar Drapširi*

M. P.

Faksimil dokumenta br. 275

³ Roden 1914. u Turiji, Stari Bečej, a poginuo 2. novembra 1945. nesrečnim slučajem. Član KPJ od 1937, španski borac, general-lajtnant JA i narodni heroj Jugoslavije.

Br. 276

**OBAVEŠTENJE GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED
I SIGURNOST OD 7. SEPTEMBRA 1943. MINISTARSTVU
VANJSKIH POSLOVA DA JE ROKO ZIVKOVIĆ BIO
U KONCENTRACIONOM LOGORU JASENOVAC¹**

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO

R. S. Broj: 164204-B/I-1-43. — U Zagrebu, dne 7. rujna 1943. —

Predmet: Zivković Roko, podatci. —

MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA

ZAGREB

Savezno dopisu naslova od 24. kolovoza 1943. broj: Nj. 5474/43 izvješćujete se, da je predmetni Roko Zivković bio zatočen u logoru Jasenovac odlukom od 10. III. 1942. broj: 7930/42. na vrijeme od 1. III. 1942. t.j. od dana uhićenja do 1. IX. 1942. radi toga što je prisustvovao sastancima komunista, te se sumnja da je vršio glasničku službu. —

Dalje se priobćuje naslovu, da je uvidom u ovouredsku očevidnost ustanovljeno, da je Zivković Roko dana 31. V. 1942. upućen na rad u Njemačku, a ovome uredu adresa i boravište u Njemačkoj nisu poznati. —

Prednje se moli primiti na znanje. —

ZA DOM SPREMNI!

PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA: u. z.
(Benak)

M. P.

¹ Arhiv VII, s. NDH, k. 268, reg. br. 29/5.

Br. 277

**SPISAK LICA SA TERITORIJE SREMA KOJA SE NALAZE PO
RAZNIM KONCENTRACIONIM LOGORIMA NA PODRUČJU
NDH SAČINJEN 16. SEPTEMBRA 1943. U ŠTABU
2. SREMSKOG NARODNOOSLOBODILAČKOG
ODREDA NOV I POJ¹**

Stab II. Sr. Odr. N.O.V., i P.O.
16. IX. 1943.

SPISAK

drugova koji su pali u ruke neprijatelju i najbliže rodbine naših drugova koji se nalaze u sabirnim logorima N.D.H. ili su odatle odvedeni u Njemačku:

1. Martin Knežević, bio u Kamničkom partizanskom odred, sada se nalazi u sabirnom logoru u Zemun.
2. Ilija Pavošević, star 19 godina iz Drenovaca, nalazi se u Sr. Mitrovici, politički zatvorenik.
3. Ratko Miljuš, rođen 1920, iz Balatuna, u logoru Sisak.
4. Svetozar Kapetanović, rođen 1922, iz Morovića, oteran 1942. u Jasenovac.
5. Boško Vidović, iz Prhova, nalazi se u Zemun.
6. Milovan Nešković, iz Prhova, nalazi se u Zemun.
7. Zivan Milinković, iz Prhova, nalazi se u Zemun.
8. Mita Dobrilović, iz Prhova, nalazi se u Zemun.
9. Dušan Krunic, iz Prhova, nalazi se u Zemun.
10. Tetek Mile, rođen 1922, iz Sida, oteran 1942. u Jasenovac.
11. Tetek Radivoj, rođen 1920, iz Sida, oteran 1942. u Jasenovac.
12. Tetek Sima, rođen 1897, iz Sida, oteran 1942. u Jasenovac.
13. Nikola Grbić, rođen 1922, iz Sida, oteran 1942. u Jasenovac.
14. Steva Gavrilović, rođen 1916, iz Adaševaca, oteran 1943. u Sisak.
15. Pavle Vrgotić, rođen 1926, iz Dobrinaca, oteran 1943. u Zemun.
16. Stojan Galonja, rođen 1926, iz Dobrinaca, oteran 1943. u Tenje.
17. Jovan Bošnjak, rođen 1913, iz Bosuta, oteran 1943. u Sisak.
18. Kata Svilokos, rođena 1894, iz Laćarka, oterana 1943. u Sisak.
19. Dr. Babunović iz Tuzle.
20. Fadil Hadžiefendić iz Gornjeg Rahića, oteran u Jasenovac.
21. Sapić Zivan, rođen 1899, iz Grka, oteran 1942. u Jasenovac.
22. Dušan Andrić, rođen 1907, iz Privine Glave, oteran 1943. u Sremsku Mitrovicu.
23. Angelina Kapetanović, rođena 1924, iz Morovića, oterana 1942. u Jasenovac.
24. Jovan Ljutica, rođen 1922, iz Martinaca, oteran 1942. u Jasenovac.
25. Ilija Osmokrović, rođen 1915. iz Sida, oteran 1942. u Jasenovac.
26. Zivan Grubišić, rođen 1899. iz Grka, oteran 1942. u Jasenovac.
27. Milica Jeremić, rođena 1925, iz Male Vašice, oterana 1943. u Sisak.
28. Angelina Varničić, rođena 1894, iz Male Vašice, oterana 1943. u Sisak.
29. Andrija Jovanović, rođen 1897, iz Grka, oteran 1942. u Jasenovac.
30. Novačić Nikola, iz Adaševaca u Jasenovcu.
31. Jovan Grujić, iz Adaševaca u Jasenovcu.

¹ Arhiv VIT, a. NDH-a, k. 82, reg. br. 23/6.

32. Đura Smiljanić, iz Adaševaca u Jasenovcu.
33. Ivan Jovičinić, iz Adaševaca u Jasenovcu.
34. Ivan Đukić, iz Adaševaca u Jasenovcu.
35. Marinko Prodanović, iz Adaševaca u Jasenovcu.
36. Dušan Mišković, iz Adaševaca u Jasenovcu.
37. Lazar Radmanović, iz Adaševaca u Jasenovcu.
38. Zivan Stojanović, iz Adaševaca u Jasenovcu.
39. Sreto Perić, iz Adaševaca u Jasenovcu.
40. Ilija Dadić, iz Adaševaca u Jasenovcu.
41. Radovan Karagić, iz Adaševaca u Jasenovcu.
42. Vlado Jelesin, iz Adaševaca u Jasenovcu.
43. Dobrivoj Sojić, iz Adaševaca u Jasenovcu.
44. Mile Kainović, iz Adaševaca u Jasenovcu.
45. Miloš Protić, iz Adaševaca u Jasenovcu.
46. Branko Vujčić, iz Adaševaca u Jasenovcu.
47. Savo Kekić, iz Adaševaca u Jasenovcu.
48. Boško Lovčanin, iz Adaševaca u Jasenovcu.
49. Ljubomir Mahovac, iz Adaševaca u Jasenovcu.
50. Doka Đurić, iz Adaševaca u Jasenovcu.
51. Luka Negovan, rođen 1893, iz Lačarka, oteran 1942. u Jasenovac.
52. Bogdan Salaški, rođen 1914, iz Bačinaca, oteran 1941. u Jasenovac.
53. Josip Miler, rođen 1912, iz Lačarka, oteran 1942. u Hrv. Dubicu.
54. Ivan Miler, rođen 1898, iz Lačarka, oteran 1942. u Hrv. Dubicu.
55. Ilija Cvjetinović, rođen 1902, iz Grka, oteran 1942. u Hrv. Mitrovicu.
56. Žarko Gavrilović, rođen 1912, iz Bosuta, oteran 1942. u Hrv. Mitrovicu.
57. Gina Gavrilović, rođena 1915, iz Bosutaj oterana 1942. u Hrv. Mitrovicu.
58. Ivan, Milan i Slavko Gavrilović, deca iz Bosuta, oterana 1942. u Hrv. Mitrovicu.
59. Danica Gavrilović, dete iz Bosuta, oterana 1942. u Hrv. Mitrovicu.
60. Jovan Timarac, rođen 1910, iz Jamene, oteran 1942. u Jasenovac.
61. Stojan Timarac, rođen 1908, iz Jamene, oteran 1942. u Jasenovac.
62. Jovan Jovanović, rođen 1891, iz Jamene, oteran 1942. u Jasenovac.
63. Stojan Kuzmanović, rođen 1913, iz Jamene, oteran u Jasenovac.
64. Dušan Cvijanović, rođen 1922, iz Jamene, oteran 1942. u Jasenovac.
65. Toma Danilović, 1924, iz Jamene, oteran 1942. u Jasenovac.
66. Ljubomir Pavlović, rođen 1903, iz Sida, oteran 1942. u Hrv. Mitrovicu.
67. Milan Pavlović, rođen 1904, iz Sida, oteran 1942. u Hrv. Mitrovicu.
68. Ivan Pavlović, rođen 1906, iz Sida, oteran 1942. u Hrv. Mitrovicu.
69. Steva Pavlović, rođen 1909, iz Sida, oteran 1942. u Hrv. Mitrovicu.
70. Novak Pavlović, rođen 1912, iz Sida, oteran 1942. u Hrv. Mitrovicu.
71. Svetislav Blagojević, rođen 1902, iz Sida, oteran 1942. u Hrv. Mitrovicu.
72. Ljubica Jovanović, rođena 1907, iz Bosuta, oterana 1942. u Jasenovac.
73. Ilija Jovanović, rođen 1926, iz Bosuta, oteran 1942. u Jasenovac.
74. Jova Jovanović, rođen 1930. iz Bosuta, oteran 1942. u Jasenovac.
75. Steva Jovanović, rođen 1934. iz Bosuta, oteran 1942. u Jasenovac.
76. Radivoj Jovanović, rođen 1937. iz Bosuta, oteran 1942. u Jasenovac.
77. Vukašin Sendla, rođen 1904, iz Bosuta, oteran 1942. u Sisak.
78. Aleksandar Trifunović, rođ. 1915, iz Tovarnika, oteran 1942. u Hrv. Mitrovicu.
79. Stanka Trifunović, rođena 1906, iz Mirkovaca, oterana 1941. u Gradišku.
80. Dragojla Trifunović, rođena 1908, iz Mirkovaca, oterana 1941. u Jasenovac.
81. Teodora Ilić, rođena 1910, iz Iltiaca, oterana 1941. u Jasenovac.
82. Milena Ilić, rođena 1937. iz Ilinaca, oterana 1941. u Jasenovac.
83. Duša Ilić, rođena 1931, iz Ilinaca, oterana 1941. u Jasenovac.
84. Damijan Ljubušić, rođen 1903. iz Sid. Banovaca, oteran 1942. u Jasenovac.
85. Nikola Stojanović, rođen 1900, iz Jamene, oteran 1942. u Jasenovac.
86. Dragoljub .Danilović, rođen 1927, iz Jamene, oteran 1942. u Jasenovac.
87. Dragoljub Đokić, rođen 1923, iz Kuzmina, oteran 1942. u Jasenovac.
88. Stevan Danilović, rođen 1898, iz Jamene, oteran 1942. u Jasenovac.
89. Cvetin Cvetinović, rođen 1894. iz Morovića, oteran 1942. u Hrv. Mitrovicu.
90. Protić Žarko, iz Adaševaca, u Jasenovcu.

- 91. Tomić Ilija, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 92. Kekić Zivan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 93. Kekić Marinko, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 94. Antunović Jevan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 95. Vasić Radovan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 96. Vasić Slavko, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 97. Krajinović Nikola, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 98. Panić Srbislav, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 99. Stanojević Sreta, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 100. Teodorović Cvetin, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 101. Milinković Branko, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 102. Milinković Milovan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 103. Milinković Radovan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 104. Bogdanović Boško, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 105. Cvejić Zivan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 106. Bogičević Zivan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 107. Pogrnić Ilija, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 108. Ubavić Radovan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 109. Ubavić Lazar, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 110. Radmanović Bogdan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 111. Radmanović Arsa, iz Adaševaca u Jasenovcu.
- 112. Bošnjaković Cvetin, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 113. Radmanović Branko, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 114. Duždević Branko, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 115. Pražić Ilija, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 116. Pražić Radovan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 117. Pogrnić Miroslav, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 118. Pogrnić Milan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 119. Ognjanović Milan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 120. Radmanović Nikola, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 121. Andrijević Zivan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 122. Andrijević Vladimir, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 123. Ognjanović Lazar, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 124. Ognjanović Cvetin, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 125. Miljanović Milivoj, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 126. Miljanović Boško, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 127. Opojevlić Damjan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 128. Opojevlić Miloš, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 129. Milutinović Zivan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 130. Basara Lazar, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 131. Budić Branko, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 132. Budić Nikola, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 133. Pepin Branko, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 134. Pepin Zivan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 135. Bulat Stevan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 136. Mitranović Doka, iz Adaševca, u Jasenovcu.
- 137. Spasojević Zivan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 138. Tubić Svetozar, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 139. Tubić Panta, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 140. Marković Vladimir, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 141. Jovčilić Vasa, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 142. Bogičević Radovan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 143. Marela Nikola, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 144. Moldovanović Vojin, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 145. Krutić Milan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
- 146. Ibrahim Sindži Imamović, iz Brčkog, u Jasenovcu.
- 147. Sima Milovanović, iz Zemuna, uhapšen 1942, u Jasenovcu.
- 148. Drobac Branko, policijski pristav, iz Veliki Bastaja, uhapšen 1941, u Jasenovcu.
- 149. Paja Mileusnić, kavanar iz Sida, uhapšen 1941, u Jasenovcu.
- 150. Laza Popović, sudski pripravnik iz Veliki Bastaja, uhapšen 1941, u Jasenovcu.

151. Ing. Ilija Popović, uhapšen 1941, u Mostaru.
152. Stevan Solaković, iz Jamene, 9. septembra 1942. oteran u Jasenovac.
153. Mitrović Milivoj, iz Jamene, oteran 9. IX 1943. u Jasenovac.
154. Jovković Obrad, oteran 9. IX 1943. u Jasenovac.
155. Vlada Popović, učitelj iz Kutinaca, kotar Daruvar, oteran 1941. u Jasenovac.
156. Petrović Damjan, iz Adaševaca, u Jasenovcu.
157. Božo Bošković, iz Dobrinaca, u logoru Zemun.
158. Balog Matija, iz Đurića, oteran 13. IX 1943. u Brčko.
159. Milan Opojević, iz Adaševaca, oteran 13. IX 1943. u Šid.
160. Janković Petar, iz Jamene, oteran 8. 9. 1942. u Jasenovac.
161. Đurić Mitar, isto.
162. Marija Janković, isto.
163. Jovčić Mirjana, isto.
164. Knežević Borka, isto.
165. Janković Zdravko, iz Jamene, oteran u Jasenovac 8. 9. 1942. god.
166. Knežević Nikola, isto.
167. Knežević Jovo, isto.
168. Jovanović Branko, isto.
169. Jovanović Blago, isto.
170. Ilija Jovanović, isto.
171. Stojan Jovanović, isto.
172. Stoja-Bula Jovanović, isto.
173. Zorka Jovanović, isto.
174. Doka Janković, isto.
175. Boško Jovković, isto.
176. Cvetin Janković, isto.
177. Tomo Berić, isto.
178. Stojan Timarac, isto.
179. Bajić Sreta, isto.
180. Cvetin Počuča, isto.
181. Nikola Pištalović, isto.
182. Mirko Pištalović, isto.
183. Rajko Novaković, isto.
184. Milan Menašević, isto.
185. Cvetin Vekić, isto.
186. Nikola Vekić, isto.
187. Stojan Selaković, isto.
188. Kočić Spasoje, isto.
189. Ilija Nečić, isto.
190. Milovan Kovačević, isto.
191. Milinković Milan, isto.
192. Nenadović Nikola, isto.
193. Nenadović Milenko, isto.
194. Danilović Tomislav, isto.
195. Sava Danilović, isto.
196. Lazar Kovačević, isto.
197. Milorad Kovačević, isto.
198. Potkonja Milenko, isto.
199. Potkonja Vladimir, isto.
200. Vukovićanin Ljubomir, isto.
201. Večić Sava, isto.
202. Gajić Slavica, iz Sida, uhapšena u Sidu i oterana u Sisak.
203. Miloš Lavrinski, iz Jamene, oteran 8. 9. 1943. u Jasenovac.
204. Spasoje Jovković, isto.
205. Milan Jovković, isto.
206. Drezepić Pera, isto.
207. Drezepić Dušafi, isto.
208. Milenko Berić, isto.
209. Slavko Berić, isto.
210. Perčetić Žarko, isto.
211. Đorđe Sasković, isto.

212. Ljubiša Zutić, isto.
213. Milivoj Lazić, isto.
214. Stojanović Dušan, isto.
215. Stojan Stojanović, isto.
216. Košarčić Dušan, isto.
217. Ceda Božić, isto.
218. Lemajić Obrad, isto.
219. Dušan Lemajić, isto.
220. Slavko Lemajić, isto.
221. Vladimir Lemajić, isto.
222. Ljuboje Peštić, isto.
223. Doka Peštić, isto.
224. Stevan Peštić, isto.
225. Dušan Peštić, isto.
226. Dušan Danilović, isto.
227. Milan Timarac, iz Jamene, oteran 8. 9. 1942. u Jasenovac.
228. Solaković Slavko, isto.
229. Trivica Božić, isto.
230. Cavić Jovo, isto.
231. Dimitrije Cavić, isto.
232. Kuzman Kuzmanović, isto.
233. Sreta Tošić, isto.
234. Milan Tošić, isto.
235. Doka Tošić, isto.
236. Avram Stojanović, isto.
237. Vid Stojanović, isto.
238. Nedeljko Milanović, isto.
239. Sava Nenadović, isto.
240. Milan Nenadović, isto.
241. Sreta Božić, isto.
242. Ilija Radak, isto.
243. Ilija Radak, isto.
244. Jovan Danilović, isto.
245. Milovan Tukmirović, isto.
246. Milić Jovanović, isto.
247. Cvetin Jovković, isto.
248. Dimitrije Potipovski, isto.
249. Orojevljić Olga, iz Adaševaca.
250. Vuletić Jela, oterana pre 1 god. u Jasenovac.
251. Dušan Grulović, iz Beške, srez Šr. Karlovci, nalazi se u logoru Karlovci.
252. Grulović Ljubica, isto.
253. Mehančić Paja, iz Beške, srez Sr. Karlovci, oteran u logor Jasenovac.
254. Opojevlić Jelena, iz Adaševaca.
255. Nikola Opojevlić, isto.
256. Đorđe Opojevlić, iz Adaševaca.
257. Dragica Oooievlić, iz Adaševaca.
258. Stojanka Opojevlić, iz Adaševaca.
259. Anđelko Opojevlić, iz Adaševaca.
260. Milan Opojevlić, iz Adaševaca.
261. Novaković Kuzman
262. Novaković Petar
263. Novaković Tomo
264. Despot Miloš

Br. 278

**IZVEŠTIJ ZAPOVEDNIŠTVA 3. LOVAČKOG ZDRUGA OD 16.
SEPTEMBRA 1943. ZAPOVEDNIŠTVU 2. ZBORNOG
PODRUČJA O PREGOVORIMA VOĐENIM SA
PARTIZANIMA RADI RAZMENE ZAROBLJENIH
J DOMOBRANSKIH OFICIRA¹**

ZAPOVJEDNIČTVO
3. LOVAČKOG ZDRUGA
Broj^1471 Taj.

Dne 16? rujna 1943.
BRČKO

PREDMET: Izvještaj o pregovo-
' rima za zarobljenog pukovnika
* Kulenovića i drugih.

ZAPOVJEDNICTVU II. ZBORNOG PODRUČJA „Gst.“

Savežno sa odobrenjem Glavnog stožera domobranstva² Izvj. broj 5500/taj. od 1. rujna 1943. god. održan je u toku 16. IX. o. g. sastanak između ovlaštenih predstavnika ovog zdruge i predstavnika štaba II. Srijemskog ocfreda, koji raspolaže sa zarobljenim pukovnikom Kulenovićem, nadporučnikom Begovićem i satnikom Jemorićem, a u cilju zamjene za zarobljene' častnike.

Od strane naših vlasti bili su određeni kao pregovarači:

1. —• satnik Dervišević Arif, iz Domdo bojne Brčko
2. —* nadporučnik-sudac Premor Drago, iz 3. 1. z.
3. —v odvjetnik g. Zvonko Cebalo iz Brčkog.

U prigibu se dostavlja izvještaj određenog povjerenstva za zamjenu, radi dalje nadležnosti.

Ujedno se prilaže spisak od 264 člana partizana ili njihove rodbine, s tim da predstavnici Srijemskog odreda traže za zamjenu navedenih zarobljenih častnika ukupno 200 svojih ljudi. Istima je poznato da su mnoge osobe u pomenutom spisku već umrle, poginule ili nestale, te stoga su i uneli u spisak 264 osobe, i ako traže puštanje na slobodu 200 osoba. U koliko se nemogne u ovom spisku pronaći niti 200 osoba, koje bi se

¹ Arhiy VII, a. NDH, k. 82, reg. br. 23/6.

² U proglasu Propagandnog odjela II korpusa NOV Hrvatske od septembra 1943. domobranima NDH se kaže: „15. rujna ove godine mi smo sa našom 3. bojnom V gorske pukovnije iz Popovače prešli na stranu Narodnooslobodilačke vojske. Drugog izlaza nismo imali* Kući nismo mogli otići, jer bi nas Švabe i ustaše oterali u logore... Jasenovac, Sisak, Stara Gradiška, deseci hiljada poubijanih Hrvata od četnika i nekoliko stotina hiljada poklanih Srba od ustaša, to je Nezavisna Država Hrvatska...“ kažu prebegli domobrani, dočasnici i časnici NDH, sada oficiri, podoficiri i vojnici Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije. (Grada..., knj. VII, dok. br. 179.)

mogle pustiti, predstavnici Srijemskog odreda su izjavili, da će dostaviti i spisak daljih osoba.

Dostavlja se prednje sa zamolbom na dalje uređivanje, a u spoju sa zapovjedi Glavnog stožera domobranstva Izvj. br. 5500/taj od 1. IX. 1943. god.

PRILOGA: Povjerenstveno izvješće

SPISAK: osoba za zamjenu.

Z A P O V J E D N I K ,
Pukovnik (*Mifek*)³

Br. 279

**IZVEŠTAJ OVLAŠČENIH PREGOVARAČA ZAPOVEDNIŠTVA
3. LOVAČKOG ZDRUGA OD 16. SEPTEMBRA 1943.
ZAPOVEDNIKU ZDRUGA O PREGOVORIMA SA
PARTIZANIMA RADI RAZMENE ZAROBLJENIH
DOMOBRANSKIH OFICIRA¹**

Cebalo Zvonko odvjetnik iz Brčkog i
nadporučnik-sudac Premor Dragutin pod-
nose izvještaj o pregovorima sa partizanskom
grupom u Srijemu.

Zapovjedniku 3. lovačkog zdruga

BRČKO

Prema Vašem dopisu broj 1471/taj uputili smo se sa satnikom Der-
viševićem u selo Jaminu na nastavak pregovora sa partizanskom grupom
koja je zarobila pukovnika Kulenovića.

Ponovno smo našli iste predstavnike koji su nam izjavili, da nisu
još poslali svoje uslove, jer nisu dovršili svoje spiskove ljudi, koje misle
tražiti iz logora.

Tu smo raspravljali o napravljenom spisku, pa su nam tom prili-
kom naveli:

Pod rednim brojem 1) naveden je jedan njihov borac, a pod 2) je-
dan 19-godišnji mladić iz Drenovaca, koji je kao njihov lokalni političar
u zatvoru u Hrv. Mitrovici. Za sve ostale tvrde da nisu ni borci ni poli-

³ Stjepan.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 82, reg. br. 23/6—4.

tičari, nego stanovnici Srijemskih sela, koji su sticajem okolnosti došli u logor.

Oni za pukovnika Kulgnovića traže 200 takovih osoba, među kojima ima i djeco, a prilažu spisak od 264 čovjeka, jer pretpostavljaju, da svi nisu više u životu.

U koliko se sa ovog spiska nebi našao potrebni broj živih osoba, pridržavaju si pravo da predaju novi spisak u nadopunu ovoga, a do potrebnog broja.

Ostavili su nam da zaikažemo novi sastanak čim bude završen tehnički dio ovog posla.

Interesirali smo se i za sudbinu ostalih njihovih zarobljenika, pa su nam tom prilikom izjavili da je poručnik *Kučukalić Šefket* strijeljan, po osudi njihovoga suda, jer su navodno imali dokaze, da je bio u službi Gestapa.

Nadporučnik *Begović* i satnik *Jemrić* su živi i zdravi i nalaze se u društvu pukovnika Kulenovića.

Od zarobljenih domobrana prilikom raznih napada na vlakove tvrde da je njihov sud osudio iz raznih razloga na smrt 47 od 73 i da su sve te osude i izvršene.

Po primitku spiskova vratili smo se u Brčko gdje simo odimah podnijeli usmeni izvještaj.

Cebalo Zvonko

Br. 280

OBAVEŠTENJE ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI SARAJEVO OD 22. SEPTEMBRA 1943. ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI MOSTAR DA SU MEHMED OMERAGIĆ I HAMID VUK UPUČENI U LOGOR STARA GRADIŠKA¹

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
POLITIČKI ODSJEK
SARAJEVO

Broj: 6769-Taj-43. —

Sarajevo dne 22. rujna 1943. —

Predmet: VUK HAMID i OMERAGIĆ
MEHMED — dostava potvrda. —

ŽUPSKOJ REDARSTVENOJ OBLASTI

MOSTAR

Savezno Vašem dopisu broj: Taj. 1507/43, od 1. rujna 1943. god. prigibno Vam se dostavljaju potvrde o primitku OMERAGIĆ MEHMEDA

¹ Neregistrovana kopija dokumenta.

i VUK HAMIDA u sabirni logor Stara Gradiška, a isti su Vaši uhićenici, koje ste prepratili ovoj oblasti na daljnje prepraćenje u logor. —
Priloga: 2

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Župske **Upravitelj:**
 redarstvene oblasti:
 (Petković)

M. P.

Br. 281

**ODLUKA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I
SIGURNOST OD 27. SEPTEMBRA 1943. DA SE SAVKA
OBRADOVIC UPUTI U KONCENTRACIONI LOGOR
STARA GRADIŠKA¹**

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO

Broj: 180462-B/I-3-1943

Zagreb, dne 27. rujna 1942.

Predmet: Obradović Savka
 upućenje u logor.

ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI U BANJA LUCI

Na prijedlog od 5. rujna 1943. br. 2268/43, a na temelju paragrafa 1., 2., 3., 4., i 5. Zakonske odredbe od 25. XI 1941. broj CDXXIX-2101-Z-1941. savezno zakonskoj odredbi od 21. I. 1943. broj X-151-D. V, donielo je ovo glavno ravnateljstvo sljedeću

ODLUKU

1) OBRADOVIC SAVKI, rođena 1883 u Seškovcima, zavičajan iste, vjere Hrvatsko pravoslavne, zanimanje kućanica, upućuje se na prisilan boravak u sabirni logor u Staru Gradišku 2 (dvije) g. tj. od

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 160, reg. br. 22/12.

2) Trajanje prisilnog boravka određuje se — 1. rujna 1943. do 1. rujna 1946.

3) Izvršenje ove odluke povjerava se Župskoj redarstvenoj oblasti u Banja Luci.

R A Z L O Ž I

Predmetna je znala za svog muža Obradović Jovu, da stoji u vezi s partizanima. Jednom je i vidjela kako je od nekog partizana primio pismo. Podjednako je i za druge seljane znala, da u tom duhu rade s njenim mužem, te održavaju sastanke, ali to nije nikome prijavila.

Iz navedenog je vidljivo, da je imenovana nepoćudna i pogibeljna po javni red i sigurnost, te je stoga valjalo odlučiti kao gore.

Proti ovoj odluci, na temelju par. 3. stav 3. Z.O. od 25. XI. 1941. broj CDXXIX-2.101-Z-1941., nema mjesta pravnom ljetku ni tužbi na upravno sudište:

O tom obavještiti:

1) Z.R.O. u Banja Luka na znanje radi uz prilog uputnice time će priloženu odluku stranci uručiti, a potvrđenu dostavnicu ovamo predložiti.

2) Zapovjedništvu sabirnog logora u Staru Gradišku znanje radi i izvješće o primitku upućenog u logor.

3) Ovouredskoj očevidnosti znanja radi i provedbe u očevidnici.

4) Glavnom ravnateljstvu za javni red i sigurnost, odsjek E-II.

5) Stranci: Obradović Savka, iz Banja Luke, znanje radi.

ZA DOM SPREMNI!

PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK — ODSJEKA
Dr. Majić, v. r.

M. P.

Br. 282

**ODLUKA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I
SIGURNOST OD 27. SEPTEMBRA 1943. DA SE SEIZOVIC
STOJA UPUTI U KONCENTRACIONI LOGOR
STARA GRADIŠKA¹**

**NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO**

Broj: 180461-B-I-3-1943.

Zagreb, dne 27. rujna 1943.¹

**Predmet: Seizović Stoja
upućenje u logor.**

Na prijedlog Župske redarstvene oblasti u Banja Luci

**a na temelju §-a 1., 2., 3., 4., i 5. Zakonsike odredbe od 25. XI. 1941. broj
CDXXIX-2101-Z-1941. savezno zakonskoj odredbi od 21. I. 1943. broj
X-151-D. V. 1943. donielo je ovo glavno ravnateljstvo sljedeću**

ODLUKU:

**1.) Seizovčić Stoja, rođena 1887. god. u Našici zavičajna u isto vjere
hrvat, pravoslavne, zanimanja kućanica upućuje se na prisilan boravak
u sabirni logor u St. Gradiški.**

**2.) Trajanje prisilnog boravka određuje se 2 (dvije) god. tj. od 1.
rujna 1943. do 1. rujna 1945.**

**3.) Izvršenje ove odluke povjerava se Župskoj redarstvenoj oblasti
u Banjoj Luci.**

RAZLOZI

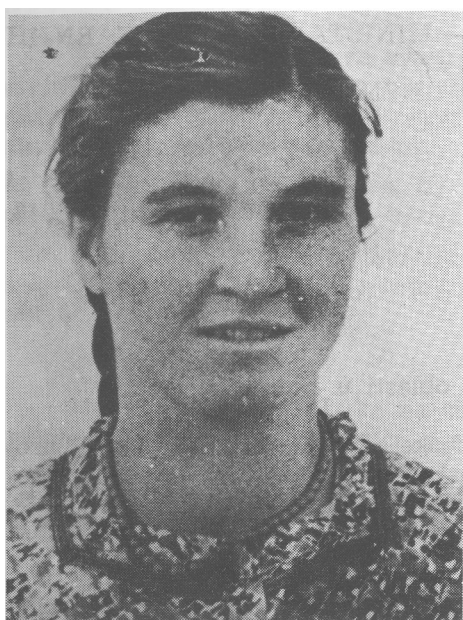
**Predmetnoj je bilo poznato, da njezin sin Dušan i kćerka Radojka
suraduju sa partizanima i djelotvorno ih podpomažu. U njezinu kuću
također su odmetnici dolazili. Sama kćerka priznala je da od brata Du-
šana dobiva pisma i odnosi u sela. Jednom zgodom na njezin upit, saob-
ćila joj je žena njezinog sina Dušana, da je on na Kozaru drugovima od-
nio neke stvari. Premda joj je bilo poznato sve iznešeno, ipak to nikome
nije prijavila.**

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 160, reg. br. 24/12.

Proti ovoj odluci, na temelju § 3. stav 3. Z. O. od 25. XI. 1941. broj **CDXXIX-2101-Z-1941.**, nema mjesta pravnom ljetku ni tužbi na upravno sudište:

O tom obavijest.

1.) 2. R. O. u Banjoj Luci znanja radi uz priklop uputnice time, da priloženu odluku stranci uruči, a potvrđenu dostavnicu ovamo predloži.

Milka Milašinović, iz Lijeve polje pod Kozarom, bila je logorašica ženskog logora u Staroj Gradiški.

Miloš Seizović iz sela Vilusa pod Kozarom, bio je logoraš Stare Gradiške.

- 2.) Zapovjedništvu sabirnog logora u St. Gradiški znanja radi i izvješće o primitku upućenog u logor.
- 3.) Ovouredskoj očevidnosti znanja radi i provedbe u očevidnici.
- 4.) Glavnom ravnateljstvu za javni red i sigurnost, odsjek E-II kao pod 4.
- 5.) Stranci Seizović Stoji iz B. Luke znanja radi.

ZA DOM SPREMNI!

**PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK-ODSJEKA:**

Dr. Majić

M. P.

Br. 283

**ODLUKA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I
SIGURNOST OD 27. SEPTEMBRA 1943. DA SE SEIZOVIC
RADOJKA UPUTI U KONCENTRACIONI LOGOR
STARA GRADIŠKA¹**

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO

Broj: 130463-B/I-3-1943.

Zagreb, dne 27. rujna 1943.

Predmet: Seizović Radojka
upućenje u logor.

Na prijedlog ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA
od 5. rujna 1943. br. 337043/43

a na temelju §-a 1., 2., 3., 4., i 5. Zakonske odredbe od 25. XI. 1941. broj
CDXXIX-2101-Z-1941. savezno zakonskoj odredbi od 21. I. 1943. broj
X-151-D. V. 1943. donielo je ovo glavno ravnateljstvo sljedeću

ODLUKU:

- 1.) SEIZOVIC RADOJKA rođena 1921. u Vilusi, zavičajno isto, vjere
Hrvatsko pravoslavne, zanimanje kućanica, upućuje se na prisilni boravak
u sabirni logor u Staru Gradišku.
- 2.) Trajanje prisilnog boravka određuje se 2 (dvije) god. tj. od 1. rujna
1943. do 1. rujna 1945.
- 3.) Izvršenje ove odluke povjerava se Župskoj redarstvenoj oblasti
Banja Luka.

RAZLOZI

Imenovana je vršila dojavnu službu za partizane na Kozari. Veza
su joj bili: njezin brat Dušan, Milan Popović i Vaso Kutlačić iz Vilusa.
Osim toga oskrbljivala je partizane raznim materialom iz Banja Luke.
Najviše je davao trgovac Halid Maglajlić, njegova kćer i žena. Muža su
joj ubili ustaše u borbi. Kod imenovanog trgovca dolazio je i sam Po-
pović u službi partizana sa Kozare.

Iz navedenog je vidljivo, da je imenovana nepoćudna i pogibeljna
po javni red i sigurnost, te je stoga valjalo odlučiti kao gore.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 160, reg. br. 20/12.

Proti ovoj odluci, na temelju § 3. stav 3. Z. O. od 25. XI. 1941. broj **CDXXIX-2101-Z-1941.**, nema mjesta pravnom ljevu ni tužbi na upravno sudište:

O tom obavijest:

- 1.) 2. R. O. u Banja Luci znanja radi uz priklop upitnice time, da priloženu odluku stranci uruči a potvrđenu dostavnicu ovamo predloži.
- 2.) Zapovjedništvu sabirnog logora u Staru Gradišku znanja radi i izvješće o primitku upućenog u logor.
- 3.) Ovouredskoj očevidnosti znanja radi i provedbe u očevidnici.
- 4.) Glavnom ravnateljstvu za javni red i sigurnost, odsjek E-II. kao pod 4.
- 5.) Stranci: Seizović Radojka iz Banja Luke znanja radi.

ZA DOM SPREMNI!

PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK-ODSJEKA:

Dr. *Majić*

M. P.

Br. 284

**ODLUKA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I
SIGURNOST OD 27. SEPTEMBRA 1942. DA SE ILIJA
BASALO UPUTI U KONCENTRACIONI LOGOR
STARA GRADIŠKA¹**

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO

Broj: 180470-B/I-3-1943.

Zagreb, dne 27. IX. 1943.

Predmet: BASALO ILIJA,
upućenje u logor.

Na prijedlog Župske redarstvene oblasti u Banja Luci od 5. rujna 1943. broj 3368/43. a na temelju §-a 1, 2, 3, 4, 5 Zakonske odredbe od 25. XI. 1941. broj CDXXIX-2101-Z-1941. odnosno § 1. i 2. Zakonske od-

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 160, reg. br. 21/12.

redbe od 20. VII. 1942. broj CCIX-1779-Z-1942. te u svezi sa Zakonskom odredbom od 21. I. 1943. broj X-151-D. V. 1943. donielo je ovo Glavno ravnateljstvo sliede u

ODLUKU :

- 1) BASALO ILIJA, ro en 1899 u Otoke, zavi ajan isto, vjere hrv-
-prav. zanimanja zemljoradnik upu uje se na prisilni boravak u sabirni
logor u St. Gradiški.
- 2) Trajanje prisilnog boravka odre uje se na 2 (dvie) god. tj. od
1. IX. 1943. do 1. IX. 1945. god.
- 3) Izvršenje ove odluke povjerava se Župskoj redarstvenoj oblasti
u Banja Luci.

RAZLOZI :

Predmetni je prebacivao partizane preko Vrbasa. Sara ivao je sa
KOTUR PEROM, koji ima direktnu vezu sa Kozarom i od njega je pri-
mao letke. Dao je 200. — Kuna za „Crvenu pomo ". U svojoj ku i primao
je na konak, a zatim dalje prebacivao partizane. „PENDU, ŠULJKA i
CEJI STEVANA. Prenašao je partizansku poštu.

Iz navedenog vidljivo je, da je imenovani nepo udan i pogibeljan
po javni red i sigurnost, te je stoga valjalo odlu iti kao gore.

Proti ovoj odluci, na temelju § 3. stav 3. Z. O. od 25. XI. 41. broj
CDXXIX-2101-Z-1941. odnosno § 14. Zakonske odredbe od 20. VII. 1942.
broj CCIX-1779-Z-1942. nije dopušten nikakav pravni liek ni tužba na
upravno sudište.

O tom obaviest:

- 1) Župskoj redarstvenoj oblasti u Banja Luci znanja radi uz priklop
upitnice time, da priloženu odluku stranci uru i a potvr enu dostavnicu
ovamo povrati.
- 2) Upraviteljstvu sabirnog logora u St. Gradiški znanja radi i izvješ-
a o primitku upu enog u logor.
- 3) Ovouredskoj o evi nosti znanja radi i provedbe u o evidnosti.
- 4) Gl. Rav. na jav. red i sig. B/II. znanja i provedbe radi.
- 5) Stranci BASALO ILIJI iz Z. r. o. Banja Luka znanja radi.

PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA:

(Dr. Maji)

M. P.

Br. 285

**ODLUKA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I
SIGURNOST OD 27. SEPTEMBRA 1943. DA SE MILASINOVIC
MILKA UPUTI U KONCENTRACIONI LOGOR
STARA GRADIŠKA¹**

**NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO**

Broj: 180465-2/1-3-43.

Zagreb, dne 27. IX. 1943.

**Predmet: MILASINOVIC Milka,
upućenje u logor. —**

Na prijedlog Župske redarstvene oblasti u Banja Luci od 5. rujna 1943. broj: 3365/43 a na temelju §-a 1, 2, 3, 4 i 5. Zakonske odredbe od 25. XI. 1941. broj: CDXXIX-2101-Z-1941. odnosno §-a 1 i 2. Zakonske odredbe od 20. VII. 1942. br. CCIX-1779-Z-1942., te u svezi sa Zakonskom odredbom od 21. I. 1943., broj X-151-D. V. 1943., donielo je ovo Glavno ravnateljstvo sljedeću

ODLUKU

1.) MILASINOVIC Milka, rod. 1926 u Šeškovici, zavičajna u Kukulji, vjere hrvatsko pravoslavne, zanimanje kućanica upućuje se na prisilni boravak u sabirni logor u Staru Gradišku.

2.) Trajanje prisilnog boravka određuje se na 1 (jednu) god. tj. od 1. rujna 1943. do 1. rujna 1944. g.

3.) Izvršenje ove odluke povjerava se Župskoj redarstvenoj oblasti u Banjoj Luci.

RAZLOZI

Predmetna je bila namještena kao kućna pomoćnica kod OBRADOVIĆ Jove, kojemu su u kuću dolazili partizanski kuriri. Njoj je bio poznat rad njezinog poslodavca, ali to nije nikome prijavila.

Iz navedenog je vidljivo, da je imenovana nepoćudna i pogibeljna po javni red i sigurnost, te je s toga valjalo odlučiti kao gore.

Proti ovoj odluci, na temelju §-a 3. stav. 3. Z. O. od 25. XI. 1941. broj: CDXXIX-2101-Z-1941. odnosno § 14. Zakonske odredbe od 20. VII.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 160, reg. br. 22/12.

1942. broj: CCIX-1779-Z-1942. nije dopušten nikakav pravni liek ni tužba na upravno sudište.

O tom obavijest:

- 1.) Župskoj redarstvenoj oblasti u Banja Lud znanja radi uz priklop uputnice time, da priloženu odluku stranci uruči a potvrđenu dostavnicu ovamo povraći.
- 2.) Upraviteljstvu sabirnog logora u Staroj Gradiški znanja radi izvješće o primitku upućenog u logor.
- 3.) Ovouredskoj očevidnosti znanja radi i provedbe u očevidnici.
- 4.) Glavnom rav. za javni red i sig. B/II znanja i provedbe radi.
- 5.) Stranci: MILAŠINOVIĆ Milki, iz Banja Luke znanja radi.

ZA DOM SPREMNI!

**PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA:
(Dr. Majić)**

M. P.

Br. 286

**ODLUKA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I
SIGURNOST OD 27. SEPTEMBRA 1943. DA SE LJUBOJEVIĆ
DOKA UPUTI U KONCENTRACIONI LOGOR
STARA GRADIŠKA¹**

**NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO**

Broj: 180467-B/I-1943.

Zagreb, dne 27. IX. 1943.

**Predmet: Ljubojević Đoko, upućen je
u logor. —**

Na prijedlog Župske redarstvene oblasti u Banja Luci od 5 rujna broj 3369/43. a na temelju §-a 1., 2., 3., 4., i 5. Zakonske odredbe od 25. XI. 1941. broj CDXXIX-2101-Z-1941. odnosno § 1. i 2. Zakonske od-

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 160, reg. br. 27/12.

redbe od 20. VII. 1942. br. CCIX-1779-Z-1942., te u svezi sa Zakonskom odredbom od 21. I. 1943. broj X-151-D. V. 1943., donielo je ovo Glavno ravnateljstvo sljedeću

ODLUKU

1.) Ljubojević Đoko, rođen 1910 u Jazazovcu zavičajan u Jazazovcu vjere hrv. pravoslavne zanimanja ratar upućuje se na prisilan boravak u sabirni logor u Staru Gradišku.

2.) Trajanje prisilnog boravka određuje se na 3 godine tj. od 30. VIII. 1943. do 30. VIII. 1946.

3.) Izvršenje ove odluke povjerava se Župskoj redarstvenoj oblasti u Banja Luci.

RAZLOZI

Imenovani je podržavao veze sa partizanskim kuririma MATUVUL STRVANOM, RADIVOJAC VAŠOM i MEDAKOVIC RADOJKOM. Oni su k njemu dolazili tjedno jedanput i od njega primali obavješti o broju i položaju oružnika i vojske. Osim toga je navedene kurire prebacivao u druga sela.

Prema iznesenom počinio je kažnjivo djelo iz Zak. odredbe od 20. VII. 1942. tar. CCIX.-1779-42. §§ 1., 2., 3., 4., i 5. koju krivnju priznaje u celosti.

Iz navedenog je vodljivo, da je imenovani nepoćudan i pogibeljan po javni red i sigurnost, te je stoga valjalo odlučiti kao gore.

Proti ovoj odluci, na temelju § 3. stav. 3. Z. O. od 25. XI. 1941. broj CDXXIX-2101-Z-1941. odnosno §-14. Zakonske odredbe od 20. VII. 1942. br. CCIX-1779-Z-1942. nije dopušten nikakav pravni Mek ni tužba na upravno sudište. —

O TOM OBAVIEST:

1.) Zup. red. oblasti u Banja Luci znanja radi uz priklop upitnice time, da .priloženu odluku stranci uruči a potvrđenu dostavnicu ovamo povрати.

2.) Upraviteljstvu sabirnog logora u Staroj Gradiški znanja radi i izvješće o primitku upućenog u logor.

3.) Ovouredskoj očeviidnosti znanja radi i provedbe u učevidnid.

4.) Gl. rav. za jaV. red i sig. B/II znanja i provedbe radi.

5.) Stranci: Ljubojević Đoko.

ZA DOM SPREMNI!

PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA:
(Dr. Majic)

M. P.

Br. 287

**ODLUKA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I
SIGURNOST OD 27. SEPTEMBRA 1943. DA SE SLADOJEVIC
MILEVA UPUTI U KONCENTRACIONI LOGOR
STARA GRADIŠKA¹**

**NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO**

Broj: 180460-B/I-3-1943.

Zagreb, dne 27. rujna 1943.

**Predmet: SLADOJEVIC MILEVA —
upućenje u logor.**

Na prijedlog Župske redarstvene oblasti u Banja Luci od 5. rujna 1943. broj: 3381/43., a na temelju §-a 1., 2., 3., 4., i 5. Zakonske odredbe od 25. XI. 1941. broj: CDXXXIX-2101-Z-1941. odnosno § 1., i 2. Zakonske odredbe od 20. VII. 1942. br. CCIV-1779-Z-1942., te u svezi sa Zakonskom odredbom od 21. I. 1943., broj X-151-D. V. 1943., donielo je ovo Glavno ravnateljstvo sljedeću

ODLUKU :

Sladojević Mileva rođena 1925. u Mrčevci, zavičajna isto, vjere hrvat, prav. zanimanjem kućanica upućuje se na prisilni boravak u sabirni logor u St. Gradišku.

Trajanje prisilnog boravka određuje se na 18. mjeseci tj. od 1. rujna 1943. do 1. ožujka 1945. godine.

Izvršenje ove odluke povjerava se Župskoj redarstvenoj oblasti u Banja Luci.

RAZLOZI :

Sladojević Mileva, kućanica iz Mrčevaca, susrela je prije izvjesnog vremena partizanku kurirku Medaković Radojknj i upozorila ju kojim putem mora krenuti, da se ne sukobi sa oružničkom obhodnjom. Kod Medakoviće je vidjela opasač sa bombom, te je to sve izpričala Prodanović Leli. Gore navedena je u početku u celosti poricala, a kasnije djelomično priznala.

Iz navedenog je vidljivo, da je imenovana nepoćudna i pogibeljna po javni red i sigurnost, te je stoga valjalo odlučiti kao gore.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 160, reg. br. 23/12.

Proti ovoj odluci, na temelju §. 3. stav. 3. Z. O. od 25. XI. 1941. broj: CDXXIX-2101-Z-1941. odnosno § 14. Zakonske odredbe od 20. VII. 1942. br. CCIX-1779-Z-1942. nije dopusten nikakav pravni liak ni tužba, na upravno sudište.

O tom obavijest:

1. Župskoj redarstvenoj oblasti Banja Luka, znaijja radi uz priklop uputnice time, da priloženu odluku stranci uruči a potvrđenu dostavnicu ovamo povrati.
2. Upraviteljstvu sabirnog Jogora u St. Gradiški znanja radi i izvješće o primitku upućene u logor.
3. Ovouredskoj očevidnosti znanja radi i provedbe u očevidnici.
4. Gl. Rav. za jav. red i sig. B/II. znanja radi i provedbe radi.
5. Stranci iz Banja Luke znanja radi.

ZA DOM SPREMNI!

**PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA:
(Dr. Majić)**

M. P.

Br. 288

**ODLUKA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I
SIGURNOST OD 27. SEPTEMBRA 1943. DA SE MILOŠ
SEIZOVIĆ UPUTI U KONCENTRACIONI LOGOR
STARA GRADIŠKA¹**

**NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO**

Broj: 180464-B/I-3-1943.

Zagreb, dne 27. rujna, 1943.

**Predmet: SEIZOVIĆ MILOŠ upućen je
u logor.**

**Na prijedlog župske redarstvene oblasti u Banja Luki
od 5. rujna 1943. broj 3364/43
a na temelju §-a 1., 2., 3., 4., i 5. Zakonske odredbe od 25. XI. 1941.**

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 160, reg. br. 26/12.

broj CDXXIX-2101-Z-1941. savezno zakonskoj odredbi od 21. I. 1943.
broj X-151-D. V. 1943. donielo je ovo glavno ravnateljstvo slijedeću

ODLUKU :

1. Seizović Miloš, rođen 1922 u Vilusi, zavičajan u Vilusi, vjere hrv. pravoslavne, po zanimanju zemljoradnik upućuje se na prisilan boravak u sabirni logor Stara Gradiška.

2. Trajanje prisilnog boravka određuje se 1 (jednu) godinu tj. od 1. rujna 1943. do 1. rujna 1944.

3. Izvršenje ove odluke povjerava se župskoj redarstvenoj oblasti Banja Luka.

RAZLOZI

Utvrđeno je, da je predmetni iako gluhoniem, djelotvorno pomogao svoga brata DUŠANA U protu-državnom radu i raznošenju pošte sa Kozare. Isto tako bio u vezi sa part, kurirom MEDAKOVIC RADOJKOM.

Prema gornjem počinio je kažnjivo djelo iz Zak. odredbe od 20. VII. 1942. br. CCIX-1779-Z-42 §§. 1, 2., 3, 4. i 5.

Proti ovoj odluci, na temelju § 3. stav. 3. Z. O. od 25. XI. 1941. broj: CDXXIX-2101-Z-1941., nema mjesta pravnom ljetku ni tužbi na upravno sudište:

O tom obavijest:

1. Z. R. O. u Banja Luka znanja radi uz priklop upitnice time, da priloženu odluku stranci uruči, a potvrđenu dostavnicu ovamo predloži.

2. Zapovjedništvu sabirnog logora u Staru Gradišku znanja radi i izvješće o primitku upućenog u logor.

3. Ovouredskoj očevidnosti znanja radi i provedbe u očevidnici.

4. Glavnom ravnateljstvu za javni red i sigurnost, odsjek B-II kao pod 4.

5. Seizović Milošu iz Vilusi znanja radi.

ZA DOM-SPREMNI!

**PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK-ODSJEKA:**

(Dr. Majić)

M. P.

Br. 289

ODLUKA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I
SIGURNOST OD 27. SEPTEMBRA 1943. DA SE BRKIČ MARA
UPUTI U KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO

BROJ: 180469-B/I-3-1943.

Zagreb, dne 27. IX. 1943.

PREDMET: BRKIČ MARA,
upućen je u logor.

Na prijedlog Župske redarstvene oiblasti u Banjoj Luci, od 5. rujna 1943. broj 3366/43. a na temelju §-a 1, 2, 3, 4, 5. Zakonske odredbe od 25. XI. 1941. broj: CDXXIX-2101-Z-1941, odnosno § 1. i 2. Zakonske odredbe od 20. VII. 1943. broj CCIX-1779-Z-1942. te u svezi sa Zakonskom odredbom od 21. I. 1943. broj X-151-D. V. 1943. donielo je ovo Glavno ravnateljstvo sljedeću:

ODLUKU

1) BRKIČ MARA rođena god. 1922. u Maglajanima zavičajna u Bos. Gradiški vjere hrvatsko pravoslavne zanimanja kućanica upućuje se na prisilan boravak u sabirni logor u St. Gradišku.

2) Trajanje prisilnog boravka određuje se na 1 (jednu) godinu t. j. od 28. VII. 1943. do 28. VIII. 1944.

3) Izvršen}* ove odluke povjerava se Župskoj redarstvenoj oblasti u Banjoj Luci.

RAZLOZI:

Imenovana je u svojoj kući imala na konaku partizanske kurire, znala je da njezin muž saraduje s partizanima i za njih nabavili razno tvorivo, te održava veze sa ostalim partizanskim saradnicima u selu. Osobno je vidjela kad je od kurira primao poštu, s time da ju dalje dostavi, ali o svemu tome nije vlasti obavjestila, što je u celosti priznala,

Iz navedenog vidljivo je, da je imenovana nepoćudna i pogibeljna po javni red i sigurnost, te je stoga valjalo odlučiti kao gore.

Proti ovoj odluci, na temelju § 3. stav. 3. Z. O. od 25. XI. 41. br. CXXIX-2101-1941. odnosno § 14. Zakonske odredbe od 20. VII. 1942.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. ISO, reg. br. 28/12.

broj CCIX-1779-Z-1942. nije dopušten nikakav pravni liek ni tužba na upravno sudište.

O tom obavijest:

1) Župskoj redarstvenoj oblasti u Banjoj Luci znanja radi na upitnice time, da priloženu odluku stranci uruči, a potvrđenu dostavnicu ova-mo povрати.

Đorđe Puača, logoraš u Jasenovcu od 28. februara 1943, zamenjen 30. oktobra iste godine.

- 2) Upraviteljstvu sabirnog logora u St. Gradiški znanja radi i izvješće o primitku upućenog u logor.
- 3) Ovouredskoj očevidnosti znanja radi i provedbe u očevidnici.
- 4) Gl. Rav. za jav. red i sig. B/II. znanja i provedbe radi.
- 5) Stranci LAZIC MILOŠU iz Kosierovca, znanja radi.

PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA:
(Dr. Majić)

M. P.

Br. 290

ODLUKA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I
SIGURNOST OD 27. SEPTEMBRA 1943. DA SE LAZIC MILOŠ
UPUTI U KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO

Broj: 180498-B/I-1943.

Zagreb, daaaa 27. IX. 1943.

Predmet. Lazić Miloš,
upućen je u logor. —

Na prijedlog Zup. red. oblasti u Banja Luci od 5. rujna 1943. broj 3367/43, a na temelju § — a 1., 2., 3., 4., 5. Zakonske odredbe od 25. XI. 1941. broj CDXXIX-2101-Z-1941. odnosno § 1. i 2. Zakonske odredbe od 20. VII. 1942. br. CCIX-1779-Z-1942., te u svezi Zakonskom Odredbom od 21. I. 1943. broj X-151-D. V. 1943., donielo je ovo Glavno ravnateljstvo sljedeću

ODLUKU

1. Lazić Miloš, rođen 1908 u Kosierovcu, zavič. u Kosierovcu vjer. hrv. pravoslavne, zanim. ratar upućuje se na prisilan boravak u sabirni logor u Staru Gradišku.
2. Trajanje prisilnog boravka određuje se na 3 (tri) god. tj. od 29. VIII. 1943. do 29. VIII. 1946.
3. Izvršenje ove odluke povjerava se Zup. red. oblasti u Banja Luci.

RAZLOZI

Predmetni je sudjelovao sastancima partizanskih kurira, u kući MILOŠA KARAMARKOVIĆA iz Kosiereva. Davao priloge za Narodnu pomoć u većoj meri.

Preko GOJKA I SAVE TRKULJE, opasnih partizana, održavao je vezu sa Kozarom. Prenašao je poštu i ljekarije do BRANKA OBRADOVIĆA, što u cjelini priznaje.

Iz navedenog je vidljivo, da je imenovani nepoćudan i pogibeljan za javni red i sigurnost, te je stoga valjalo odlučiti kao gore.

Proti ovoj odluci, na temelju § 3. stav. 3. Z. O. od 25. XI. 1941. broj: CDXXIX-2101-7-1941. odnosno § 14. Zakonske odredbe od 20. VII. 1942.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 1«0, reg. br. 29/7—12.

Br. CCIX-1779-Z-1942. nije dopušten nikakav pravni liek ni tužba na upravno sudište. —

O tom obavijest.

1) Župskoj redarstvenoj oblasti u Banjoj Luci znanja radi uz priklop upitnice time, da priloženu odluku stranci uruči, a potvrđenu dostavnicu ovamo povрати.

2) Upraviteljstvu sabirnog logora u St. Gradiški znanja radi i izvješće o primitku upućenog u logor.

3) Ovo uredskoj očevidnosti znanja radi i provedbe u očevidnici.

4) Glav. rav. za jav. red i sig. B/II. znanja i provedbe radi.

5) Stranci LAZIC MILOŠU iz Kosierovca, znanja radi.

M. P.

PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA:

(Dr. Majić)

Br. 291

IZVEŠTAJ IVANA KLIŠANIĆA, PUKOVNIKA NDH, OD 29. SEPTEMBRA 1943. ZAPOVEDNIKU 1. ZBORNOG PODRUČJA O PREGOVORIMA SA PARTIZANSKIM PREDSTAVNICIMA O RAZMENI ZAROBLJENIKA¹

GLAVNOSTOŽERNI PUKOVNIK
KLISANIĆ IVAN

Glavar stožera I. Zbor. Područja
U Zagrebu, dne 29. rujna 1943. g.

PREDMET: Zamjena zarobljenih
častnika. —

SPOJ: Glavni stožer-Izvješ.
odjel-Izv. br. 6243/U-
tajno-43. —

ZAPOVJEDNIKU 1. ZBORNOG PODRUČJA. —

Na temelju gornjeg naloga odputovao sam 25. rujna og. u Glinu, gdje sam se upoznao sa prtedlozima partizana, koje su donieli kotarskom pred-

stojniku u Glini. Oni su ponudili konkretno, da zamjene nadporučnika *Lalića Ivana* za komunistkinju *Veselu Segrić*, koja je u koncentracionom logoru u Staroj Gradiški. — Osim toga želili su načelno nastaviti pregovore u pogledu zamjene i drugih časnika.

Ja sam ma to kotarskom predstojniku dao izkaz partizana, koje je dalo ravnateljstvo za javni red i sigurnost, kao zamjenu za naše časnike i molio kotarskog predstojnika, da te izvadke odmah dostavi partizanskom štabu, tako da se oni odluče, pa da sutradan 26/IX. o. g. možemo odmah nastaviti pregovore. To je i učinjeno a ja sam se vratio u Zagreb.

26. rujna o. g. (nedjelja) zbog nevremena nisam mogao otići u Glinu.

27. rujna o. g. odputovao sam najprije u logor Stara Gradiška, gdje sam uzeo komunistkinju Veselu Segrić i odveo ju u Glinu radi zamjene za nadporučnika Ivana Lalića. — Pošto su partizani pristali na tu zamjenu, to je ona odmah izvršena na licu mjesta. O tome sam podnio posebno izvješće. U pogledu drugih časnika podnašam sljedeće zahtjeve i mišljenja partizanskog štaba. —

1. Izkaz partizana nalazećih se u našim logorima, koji sam preko kotarskog predstojnika poslao partizanskom štabu Banijskog područja, poslali su oni — prema njihovoj izjavi — odmah u glavni partizanski štab Hrvatske odakle će se dobiti odgovor. No oni su napomenuli, da unapried dvoje u ^povoljan odgovor, jer osobe koje daje naše ravnateljstvo za javni red i sigurnost, nisu za njih od osobitog značaja. —

2. Za pukovnike Lalića i Klišanića traže i dalje uporno, profesora Marinkovića (Sulentića) jer da se on prema njihovim podacima mora nalaziti u Zagrebu ili nekom logoru. — Najmanje što traže je to, da im se kaže šta je s njim: mrtav, streljan, umro i t. d., jer ovakav odgovor, jednostavno da ga nema, ne mogu primiti. — Ja sam na to svaku dalju razpravu prekinuo o Marinkoviću, jer se o njemu ne može razpravljati i zamolio ih da ga u oboe više ne traže, a da razgovor za pukovnike Lalića i Klišanića možemo nastaviti samo na nekoj drugoj osnovi. Na to su oni načelno pristali, da se razgovori nastave u smislu toč. 3. ovog izvješća. —

3. U ovoj točki iznosim što se je konkretno postiglo. Oni nam *nude* sljedeće ljudstvo:

- nadsatnik Bužančić Božidar, (Bužanić Berislav),
- nadsatnik Svediđ Ivo, (Leddć Ivan) g. šef straž, vojne,
- satnik Novaković Vladimir,
- satnik Zulozinić Josip, ?
- nadporučnik Vidović Rudolf,
- nadporučnik Petrić Antun, ?
- nadporučnik Trumbić Kruno
- poručnik Sabolie Branko, (nadpor.),
- poručnik Tako Franjo,
- narednik Marelić Ivan,
- narednik Pirš Karlo,

Za gotre spomenute oni traže u prvom redu ove osobe.:

- a) — Brnčić Ruža, — logor Gradiška,
- Miljković Ante — logor Jasenovac,
 - Brnčić Ladislav — logor Jasenovac,
 - Kovačević Ivanka — bolnica Rebro,

- Zlatić Lid a, — u logoru,
- Devčić Matko, — u logoru,
- Dr Tkalec Zvonko, — logor Gradiška,
- Borjan Lucija, — logor
- Devčić Deša, — logor,
- Gojmerac Terka, — logor,
- Broz Stjepan (bravar) — ?
- Milić Danica, — logor Gradiška,
- Srebrenjak Ivan, — ?
- Kroflin Ridi Kovče, ?

b) — *zatim* dolaze u obzir sljedeće osobe:

- Dr Mile Bošković,
- Katica Fergec,
- Manda Vargaš,
- Fanika Rupčić,
- Ankica Palfi,
- Marica Pataky,
- Dragica Dvorščak,
- Miriana Gvozdanović,
- Emilija Capri,
- Beška Trutić,
- Manda Kovačević,
- Štefica Serdar,
- Barka Gojak,
- Ružica Stajner,
- Cilika Hajurik,
- Vlatka Mrvak,
- Dr Ivo Pavletić,
- Đuro Mamčić,
- Magda Vernić,
- Nevenka Filipović,
- Brana Petrić,
- Paula Peršić,
- Mira Grebo, (Ana)
- Danica Miličević,
- Mara Klaić,
- Milidrag ?
- Ante Kamenar, advokat
- Fabijan Rukavina, na Savskoj cesti,
- Mile Sertić, Jasenovac,
- Dragica Hotko,
- Ante Lazić, bravar — Jasenovac.
- Ela Marela, krogačica, Gradiška.
- Slavko Mikulić, Jasenovac,
- Vojin Avramović,
- Ružica Rupčić, Gradiška,
- Ivo Medimorec, bravar,
- Slava Pavičić,
- Milutin Birač iz Trnovca.

— Miletić — srednjoškolac,
— Katica Filipović,
— Mato Janeković — Jasenovac,
— Sofija Bakarić,
— Ružica Mikac,
— Marta Melinac,
— Stefica Vračarić,
— Mira Kaus,
— Štefanija Eker,
— Ladislav Kalafatić, advokat
— Ljudevit Belošević, Gradiška,
— Katica Hrušić (crna)
— Vlado Grgašević,
— Bara Cipor (seljakinja iz Petrinje, uhapšena u veljači
— Anica Zivković,
— Stjepan Simunec,
— Katica Mraz, Gradiška.
— Mato Kvestek, bravar,
— Ečimović Sinko, bravar,
— Žarko Mihajlović,
— Rebrović Nikola, učitelj,
— Dr Gašparini,
— Ljubica Filipović,
— Nevenka Janeković, Grac,
— Katica Stanša,
— Vikica Horvat, sestra pok. Tome.
— Dragica Cika,
— Marija Kaus;
— Albin Sever, profesor,
— Valent Polak aidv. prip.

Na pitanje da li su oni voljni dati samo ljudstvo u ovoj točki spomenuto i da li se baš svi u ovoj točki spomenuti ljudi moraju njima vratiti. komesar Mraković odgovorio je, da je glavno ako se njima predaju *onih 14 osoba*, koje su pobrojani kao najvažniji, dakle od Ruže Brnčić do Kroflin Ridi Kovče. Ako se svih onih 14 osoba vrate ili bar veći dio od njih, *onda su načelno voljni dati pukovnike Klišanića i Lalića.* —

4. Spremni su *odmah* izvršiti zamjenu:
za Karamelu Ivas — oružničkog narednika Pirša Karla;
za Zlatu Miljević — satnika Perkolu.

Za satnika Penkalu i narednika Pirša dolaze još u obzir eventualno:

— Žarko Mihajlović zarobljen na Sutjeski
— Slava Pavičić u logoru Sarajevo ili Zemun
— Milutin Birača zarobljen u ljetu 1942.
— Nikola Rebrović učitelj iz Maje.

5. Umoljen je komesar Mraković na zahtjev njemačkog zapovjednika posade:

— da se u zamjenu za partizana Orlića, koji leži u bolnici Glina vrati jedan njemački vojnik,

— da se od jednog njemačkog vojnika koji je od partizana zarobljen i ne želi se vratiti, donese pismena izjava o tome. —

Dogovoreno je da će o svemu tome obavjestiti na sljedećem sastanku.

Ovim je sastanak zaključen.

Partizani su vraćeni u zatvorenom sanitetskom samovozu praćeni od Njemaca u s. Maju, kao što su i dovedeni. Dovedli su ih i odveli Njemci. —

27. rujna o. g. u mrak vratio sam se krilašem u Zagreb. —

Na završetku predlažem:

1) Čekati i žurno od njih zahtjevati preko kotarskog predstojnika u Glini, da se dobije odgovor na prijedlog u pogledu zamjene za partizane pokazane u izkazu, koje je dalo ravnateljstvo za javni red i sigurnost, a koji sam partizanskom štabu pokazao 25. rujna (poslao). —

2) *Odmah staviti na raspolaganje* Karmelu Ivas i Zlatu Miljević kako bi dobili satnika Penkalu i oruž. narednika Pirša. —

3) Stupiti u vezu sa ravnateljstvom za javni red i sigurnost, da odluči, koga će dati iz toč. 3. za zamjenu kako bi se zamjena mogla nastaviti. —

Molim žurno preduzeti gornje, ako je g. Ministar suglasan.

GLAVNOSTOZERNI PUKOVNIK

Klišanić

Br. 292

IZVOD IZ NAREDBE ZAPOVEDNIŠTVA BOJNOG
ZRAKOPLOVSTVA OD 2. OKTOBRA 1943. KOJI SE ODNOSI
NA ZABRANU LETENJA PREKO LOGORA JASENOVCA¹

ZAPOVJEDNICTVO BOJNOG ZRAKOPLOVSTVA
NAREDBA BR. 157/Tajno

U Zagrebu, dne 2. listopada 1943.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 129, reg. br. 8/8.

² Izostavljene su tač. 1, 2 i 3 naredbe jer se ne odnosi na logore.

4.
Zabrana
letenja preko
Jasenovca
(Operativni)

Pošto je zbog nesigurnih veza teško dojavljivanje preleta zrakoplova p. z. bitnici „Jasenovac“, to je istoj bitnici izdan nalog da od 1. listopada o. g. otvara vatru na svaki zrakoplov, bez obzira na oznake koje nosi, a koji bi se približio postavu te bitnice u Jasenovcu ili zbirnom logoru u istom mjestu na udaljenost manju od 5 kilometara.

Radi toga ZABRANJUJEM svako prelijetanje označenog prostora.

Ovu naredbu saobćiti cjelokupnom letačkom osoblju.

Za točnost!
Pročelnik Osobnog odjela
u z. bojnik *Makiedo*³

ZAPOVJEDNIK
pukovnik *Rogulja** v. r.

Br. 293

IZVEŠTAJ GLAVNOG STOŽERA MINISTARSTVA
DOMOBRANSTVA OD 5. OKTOBRA 1943. GLAVNOM
RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED I SIGURNOST O
PREGOVORIMA SA PARTIZANSKIM PREDSTAVNICIMA
ZA RAZMENU ZAROBLJENIKA¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
MINISTARSTVO DOMOBRANSTVA

Glavni stožer
I uvj. 6421 /Taj. — U
U Zagrebu dne.....194

Predmet: Razmjena u Lici
zarobljenih časnika

GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED I SIGURNOST
(Odsjek za političko redarstvo)

ZAGREB

Savezno Vašem dopisu Br. V. T. 3485/B-I od 20. rujna o. g. u pogledu razmjene zarobljenog pukovnika KLIŽANIĆ-a i ostalih časnika za 25

³ Ivan
⁴ AjJ^Hjgf^g

¹ Arhiv Vli, a. NDH. k. 82, reg. br. 50/5.

partizana zatočenika saibirnih logora a koje je to Ravnateljstvo u tu svrhu ustupilo Oružanim Snagama, upućen je dne 27. rujna o. g. u Glinu Gist, pukovnik Klišanić Ivan (Glavar stožera I. Zbornog Područja) sa punomoći radi načelnih pregovora sa partizanima u prisutnosti kotarskog predstojnika iz Gline.

Posljedak tih pregovora bio je sljedeći:

1. — Za pukovnika LALIC-a i KLISANIĆ-a tražili su i dalje uporno profesora Marinkovica (Šulentića) jer se prema njihovim podacima isti nalazi u Zagrebu ili u nekom logoru. Oni bi htjeli znati što je s njime tj. dali je mrtav, strijeljan, te se ne zadovoljavaju odgovorom da ga nema.

Opunomoćeni pregovarač je prekinuo svaku trogledniu daljnu razpravu s njima.

Prema izjavi iz zarobljeništva vraćenog nadporučnika Ivana Lalića izgleda da partizani traže tako uporno izručenje Marinkovića, jer bi ga htjeli kazniti za izvršeno izdajstvo.

2. — Od zarobljenih časnika nude nam oni sljedeće:

Nadsatnika	BUZANIC Berislava
	LEDIO Iva
Satnika	NOVAKOVIC Vladimira
	ZUBRINIC Josipa (?)
Nadporučnika	VIDOVIC Rudolfa
	PETRIC Antuna
	TRUMBIC Kruna
Poručnika	SABOLIC Branka (brat vel. župana Dra. Sabolića, navodno strijeljan)
	TAKO Franja
Narednika	MARETIC Ivana i
	PIRS Karla

Za gore navedene častnike i dočastnike oni traže u prvom pogledu ovih 14 osoba:

BRNCIĆ Ruža — logor Gradiška
MILJKOVIC Ante — logor Jasenovac
BRNČIĆ Ladislav — logor Jasenovac
KOVACEVIC Ivanka — bolnica Rebro
ZLATIĆ Lida — u logoru
DEVCIĆ Matko — u logoru
Dr. TKALEC Zvonko — logor Gradiška
BORJAN Luoija — logor
DEVCIĆ Deša — logor
GOJMERAC Terka — logor
BROZ Stjepan (bravar) — ?
MILIC Danica — logor Gradiška
SREBRENJAK Ivan — ?
KROFLIN Ridi Kovče — ?

Kako je partizanima vrlo mnogo stalo do toga da im se baš ove osobe predaju, izjavili su, da su načelno voljni dati pukovnika Klišanića i Lalića u slučaju da im se vrate svih ovih 14 osoba ili bar veći dio od njih.

Stoga molim da to Ravnateljstvo žurno odluči i ustanovi koje se od ovih 14 osoba može staviti na raspolaganje u svrhu razmjene a za slučaj da za neke od tih osoba to ne bude moguće, dostavlja se prigrbno popis osoba od kojih bi se na njihovo mjesto imalo izabrati odgovarajući broj.

Popis ovih osoba predali su partizanski delegati opunomoćenom pregovaraču pukovniku Klišaniću. Budući na ovdašnji prijedlog a u smislu uvodno navedenog dopisa za razmjenu od naše strane predloženih 25 partizana za 25 častnika, do sada nije stigao odgovor od strane partizana te

Dr. Ozren Novosel ubijen je u logoru Stara Gradiška.

da se nebi gubilo ti vremenu mnienja sam, da se bez obzira na ovaj odgovor traže podatci za navedene osobe, da bi se mogla izvršiti razmjena na osnovi prvog odnosa drugog prijedloga kada ovaj bude primljen.

Za primietiti je ali, da su za prvi taj prijedlog, koji je poslan preko partizanskog štaba Banijskog Područja glavnom štabu Hrvatske izjavili

pregovarači da unapried dvoje u povoljan odgovor, jer osobe koje daje to Ravnateljstvo, nisu za njih od osobitog značaja.

ZA POGLAVNIKA I ZA DOM SPREMNI!

MINISTAR I ZAPOVJEDNIK ORUŽANIH
SNAGA General (Navratil).²

Prilog k Izvj. br. 6421/taj.

POPIS

partizana kao nadopuna prve skupine od 14 partizana:³

Dr Milo BOSKOVIC	Mile SERTIC, Jasenovac
Katica FERGEC	Dragica HOTKO
Manda VARGAC	Ante LAZIC, bravar — Jasenovac
Fanika RUPCIC	Ela MARELA, krojačica — Gradiška
Ankica PALFI	Slavko MIKULIC — Jasenovac
Marica PATAKY	Vojin AVRAMOVIC
Dragica DVORSCAK	Ružica RUPCIC — Gradiška
Miriana GVOZDANOVIC	Ivo MEDIMOREC, bravar
Emilija CAPRI	Slava PAVICIC
Beška TRUTIC	Milutin BIRAČ iz Trnovca
Manda KOVACEViC	MILETIC — srednjoškolac
Stefica SERDAR	Katica FILIPOVIC
Barka GOJAK	Mato JANEKOVIC — Jasenovac
Ružica STAJNER	Sofija BAKARIC
Cilika HAJURIK	Ružica MIKAC
Vlatka MRVAK	Marta MELINAC
Dr. Ivo PAVLETIC	Stefica VRACARiC
Đuro MAMCiC	Mira KAUS
Magda VERNIC	Štefanija EKER
Nevenka FILIPOVIC	Ladislav KALAFATIC, advokat
Brana PETRIC	Vlado GRGASEVIC
Paula PERSIC	Stjepan SIMUNEC
Mira GREBO (Ana)	Mato KVESTEK, bravar
Danica MILICEViC	Sinko EČIMOVIC, bravar
Mara KLAIC	Nikola REBROVIC, učitelj
Milidrag ?	Dr GASPARINI
Ante KAMENAR, advokat	Ljubica FILIPOVIC
Fabijan RUKAVINA, na Savskoj cesti	Nevenka JANEKOVIC, Gradiška

² Miroslav.

³ Međutim, najčešće se događalo da su ustaše odugovlačile sa zamenama i izbegavali da zamenjuju logoraše. Očit primer je slučaj doktora Mila Boškovića i doktora Ozrena Novosela. Kad su Nemci 1942. zatražili od ustaša da im se izruči dr Ozren Novosel, Ustaška nadzorna služba odgovorila je da je on prilikom odvođenja na stanicu pokušao bježati pa ga je stražar ubio, a za Mila Boškovića su rekli da takvog nema u logoru Stara Gradiška. Kad je uhapšen 14. jula 1942. u Zagrebu, on je imao lažna dokumenta na ime Vinka Tomaševića, pa je tako i vođen u logoru Stara Gradiška. Međutim, kad je prebačen u Jasenovac, ustašama je bilo poznato o kome licu je reč, pa su uvek našli načina da ga ne izruče Nemcima radi zamene, iako se uvek nalazio evidentiran od VS NOV i POJ kao prvi na listi za zamenu.

P O P I S

partizana kao nadopuna prve skupine od 14 partizana.

Dr Milo BOŠKOVIĆ	Štefica VRAČARIĆ
Katica FERDINAND	Mira KAUS
Manda VARGAČ	Štefanija EKOR
Famka RUPČIĆ	Ladislav KALAFATIĆ,advokat
Ankica PALFI	Vlado GRGAŠEVIĆ
Marica PATAKY	Stjepan ŠIDRINEC
Dragica DVORŠČAK	Mato KVESTIK,bravar
Miriana GVOZDANOVIĆ	Sinko BČIMOVIĆ,bravar
Emilija CAPRI	Nikola REBROVIĆ,učitelj
Boška TRUTIĆ	Dr GAŠPARINI
Manda KOVAČEVIĆ	Ljubica FILIPOVIĆ
Štefica SERDAR	Nevenka JANEKOVIĆ,Gradiška
Barka GOJAK	Katica STANŠA
Ružica ŠTAJNER	Vikica HORVAT,sestra pok.Tomo.
Gilika HAJURIK	Dragica ČIKA
Vlatka MERVAK	Marija KAUS
Dr.Ivo PAVIČEVIĆ	Albin SEVER,profesor
Čiguro MANČIĆ	Valent POLAK,adv.pripravnik
Magda VERNIĆ	Ljudevit BELOŠEVIĆ,Gradiška
Nevenka FILIPOVIĆ	Katica HRUŠIĆ /orna/
Branica PETRIĆ	Bara ČIPOR /seljakinja iz
Paula PERŠIĆ	Petrinja,uhapšena u veljači
Mira GREBO /Ana/	Anica ŽIVKOVIĆ
Danica MILIČEVIĆ	Katica MRAZ,Gradiška
Mara KLAČ	Žarko MIHAJLOVIĆ
Milidrag ?	
Anto KAMENAR,advokat	
Fabijan RUKAVINA,na Savskoj cesti	
Milo SERTIĆ,Jasenovac	
Dragica HOTKO	
Anto LAZIĆ,bravar - Jasenovac	
Kla MARULA,krijačica - Gradiška	
Slavko MIKULIĆ - Jasenovac	
Vojin AVRAMOVIĆ	
Ružica RUPČIĆ - Gradiška	
Ivo MEDJIMOREC,bravar	
Slava PAVIČIĆ	
Milutin BIRAČ iz Trnovec	
MILETIĆ - srednjoškolar	
Katica FILIPOVIĆ	
Mato JANEKOVIĆ - Jasenovac	
Sofija BAKARIĆ	
Ružica MIKAS	
Marta MELINAC	

PROČELNIK IZVJEŠTAJNOG ODJELA
Glst.pukovnik /Verić/

Verić

Katica STANŠA	Katica HRUŠIĆ (crna)
Vikica HORVAT, sestra pok. Tome	Bara CIPOR (seljakinja iz Petrinje,
Dragica CIKA	uhapšena u veljači)
Marija KAUS	Anica ZIVKOVIĆ
Albin SEVER, profesor	Katica MRAZ, Gradiška
Valent POLAK, adv. pripravnik	Žarko MIHAJLOVIĆ
Ljudevit BELOSEVIC, Gradiška	

PROČELNIK IZVJEŠTAJNOG ODJELA
Gist, pukovnik (*Verić*)

M. P.

Br. 294

PISMO ŠTABA 2. KORPUSA NOV HRVATSKE OD 8.
OKTOBRA 1943. ZAPOVEDNIŠTVU 4. GORSKOG ZDRUGA
SA POTVRDNIM ODGOVOROM U VEZI S VREMENOM
I MESTOM RAZMENE ZAROBLJENIKA¹

STAB II KORPUSA
Oslobodilačke vojske
HRVATSKE

Br. int. 509/43

Dana 8. X. 1943.

Predmet: Razmjena zarobljenika. —

Zapovjedništvu IV Gorskog Zdruga

Vaš dopis broj 101/taj. od 6. X. 1943. smo primili, i na njega Vam
odmah odgovaramo.

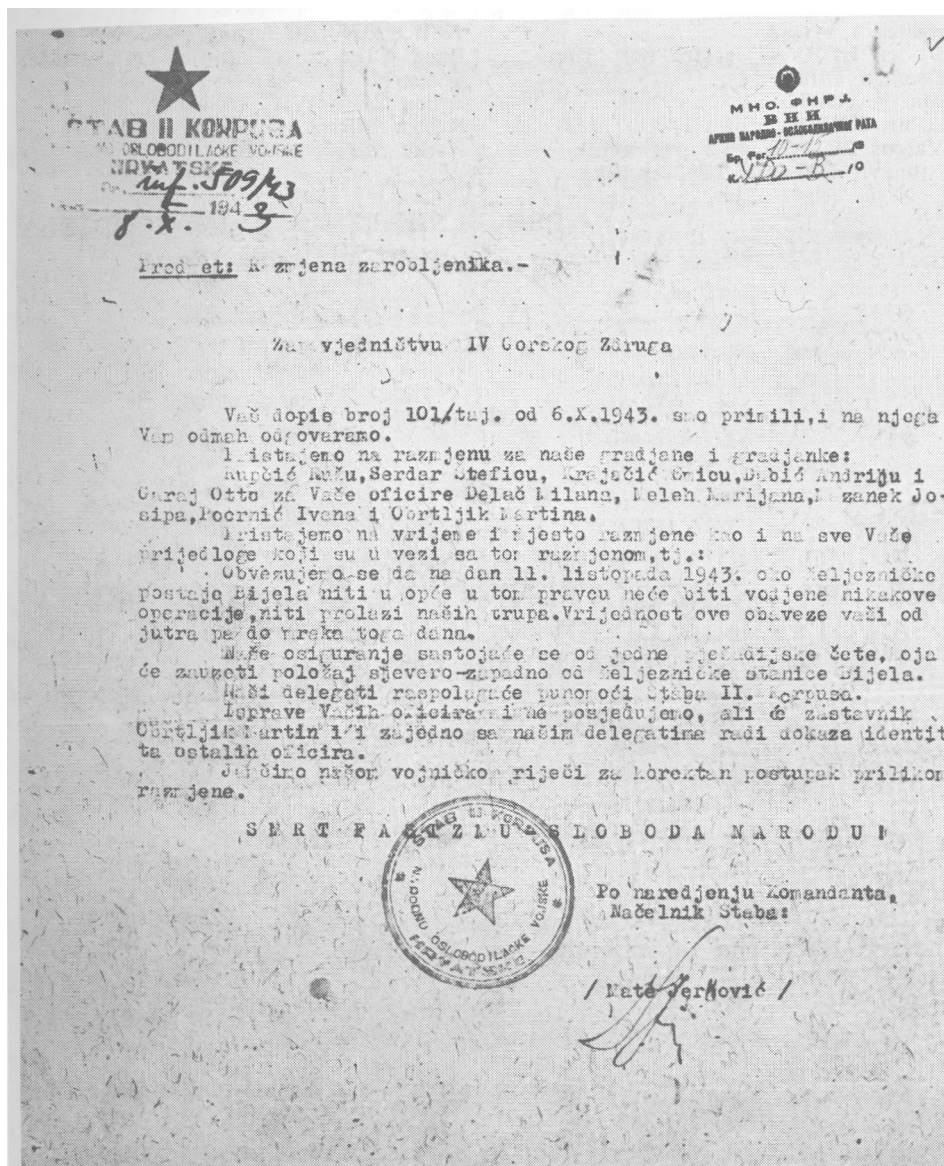
Pristajemo na razmjenu za naše građane i građanke:

Rupčić Ružu, Serdar Steficu, Krajačić Emicu, Dabić Andriju i Ga-
raj Otu za Vaše oficire Delač Milana, Meleh Marijana, Mazanek Josipa,
Pocrnić Ivana i Obrtljik Martina.

Pristajemo na vrijeme i mjesto razmjene kao i na sve Vaše prijed-
loge koji su u vezi sa tom razmjenom, tj.:

Obavezujemo se da na dan 11. listopada 1943. oko željezničke pos-
taje Bijela niti uopće u tom pravcu neće biti vođene nikakove operacije,
niti prolazi naših trupa. Vrijednost ove obaveze važi od jutra pa do mra-
ka toga dana.

¹ Arhiv VII, a. NOR, k. 470B, reg. br. 10/15.

Faksimil dokumenta br. 294

Naša osiguranja sastojaće se od jedne pješadijske čete, koja će zauzeti položaj sjevero-zapadno od željezničke postaje Bijela.

Naši delegati raspolagaće punomoći Štaba II. Korpusa.

Isprave Vaših oficira mi ne posedujemo, ali će zastavnik Obrtljik Martin ići zajedno sa našim delegatima radi dokaza identiteta ostalih oficira.

Jamčimo našom vojničkom riječi za korektan postupak prilikom razmjene.

SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU!

Po naređenju komandanta.

Načelnik Štaba:

Mate Jerković²

M. P.

Br. 295

OVLAŠĆENJE 4. GORSKOG ZDRUGA OD 11. OKTOBRA
1943. VIDMARU HERMENEGILDU ZA RAZMENU PET
LOGORAŠA IZ LOGORA STARA GRADIŠKA¹

OVLAŠĆENJE

Ovlašćujem nadsatnika Vidmaira Hermenegilda da izvrši dana 11. X. 1943., kod željezničke postaje Bijela razmjenu sljedećih osoba, za naše častnike — zarobljenike kod partizana:

1. — Rupčić Ružu za Delač Milana, obkoparskog nadsatnika,
2. — Serdar Steficu za Meleh Marijana, otokoparskog satnika,
3. — Krajačić Emicu sa djetetom Smiljka od 7 mjeseci za Mazanek Josipa, obkoparskog poručnika,
4. — Dabić Andriju za Pocrnić Ivana, pješačkog poručnika i
5. — Garaj Otu za Obrtljik Martina, obkoparskog zastavnika. —

4. GORSKI ZDRUG

Odjel Ic

Broj 114 /taj.

Daruvar, dne 11. X. 1943.

ZAPOVJEDNIK GENERAL

Canić Matija

² Član KPJ od 1942. i učesnik NOR-a od 1941. U NOR-u je obavljao dužnosti od komandanta bataljona do komandanta 6. korpusa NOVJ i pomoćnika komandanta 3. armije. Odlikovan je brojnim odlikovanjima, kao i ordenom narodnog heroja Jugoslavije.

¹ Arhiv VII, a. NOP-a, k. 470 b, reg. br. 10/15.

Evica Krajačić (sa detetom u naručju), Ruža Rubčić i Štefica Serdar, logorašice Stare Gradiške. Fotos nastao na dan razmene 11. oktobra 1943. godine.

Br. 296

DOPIŠNA KARTA ZVONKA KRMPOTIČA IZ
KONCENTRACIONOG LOGORA JASENOVAC OD 26.
OKTOBRA 1943. GODINE¹

Šalje: zatočenik br.: 1219-4

Ime i prezime: Zvonko Krmpotić

Dragi! Trebam hrane. Šaljite željeznicom a ne poštom.
Informišite se na sta. o tome. Zdrav sam. Kako molba?

Pozdrav,

ZVONKO

Dne: 26. X. 1943.

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na
primanje paketa.

¹ Josip Korda, Slavko Komar, Vinkovački kraj na putu u slobodu i socijalizam 1845—1945, Skupština općine OK SRH i SUBNOR Vinkovci, 1976.

Br. 297

OBAVEŠTENJE ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA
LUKA OD 6. NOVEMBRA 1943. GLAVNOM RAVNATELJSTVU
ZA JAVNI RED I SIGURNOST DA NEMA PODATAKA O STAKI
KRNETH IZ LOGORA STARA GRADIŠKA¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
POLITIČKI ODSJEK
BANJA LUKA

BANJA LUKA, 6. studeni 1943.

Broj: V. T. 154/43.

Predmet: Molba domobrana MILANA ŠMITA
za odpuć sestre KRNETH STAKE
iz logora.

Veza: tam. br. V. T. 5300/43. od 18. listopada 1943.

GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK X.

Z A G R E B

ŠTAKA KRNETH, učiteljica iz Prijedora, evidentirana je kod ove
oblasti kao komunistkinja. Ista je dok su bili partizani u Prijedoru radila
u kataru i bila članica N. O. O. (Narodnooslobodilačkog odbora). Uhićena
je po Njemcima u Prijedoru te upućena u sabirni logor Stara Gradiška.

O gornjoj ova oblast ne posjeduje drugih podataka niti je izvidima
mogla nešto drugo ustanoviti.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

UPRAVITELJ REDARSTVA
u. z. (*Simat*)

Br. 298

IZVEŠTAJ ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA
OD 23. NOVEMBRA 1943. ZAŠTITNOM REDARSTVU BANJA
LUKA O 17 LICA KOJA SU UPUĆENA U KONCENTRACIONI
LOGOR JASENOVAC¹

ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
U BANJOJ LUCI
Područje — kotarevi:
Banja Luka, Prijedor, Sanski Most,
Ključ, Kotorišće.

Broj: K. T. 491/43.

Banja Luka, dne 23. XI. 1943.

Predmet: Ismet Ekić,
dostava spisa.

ZAŠTITNOM REDARSTVU

BANJA LUKA

Savezno dopisu naslova Broj 3350/42. od 16. studenog 1942. god. priopćuje se, da je čeli spis Ismeta Ekića ustupljen naslovu dana 26. kolovoza 1942. god. u predmetu Badžar Hajrudin i drugi pod broj: T. 451/42.

Ujedno se dostavlja naslovu popis osoba koja su sa ove oblasti upućena u sabirni logor Jasenovac dana 14. srpnja 1942. god. pod broj T. 491/42. godine i to:

1. Bajić Božo,	10. Mlekić Franc,
2. Bajić Mitrana,	11. Mlekić Silvija,
3. Bukić Munira,	12. Mlekić Viktor,
4. Bukić Osman,	13. Novak Divjak,
5. Daničić Jovan,	14. Radonić Savo,
6. Ekić Ismet,	15. Premru Viktor,
7. Jaran Sulejman,	16. Tomić Ilija,
8. Karabegović Mubera,	17. Vranješ Vaskrsija,
9. Mlekić Alojz,	

a Nada Madžarac upućena je u zbirni logor Stara Gradiška dne 23. srpnja pod broj T. 342/42.

ZA DOM SPREMNI!

M. P.

REDARSTVENI UPRAVITELJ:

Dr. I. Gromes, v. r.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 167, reg. br. 39/7—1.

Priepis.-
 Original se nalazi pod
 brojem 2062/43.

O
 39/2-1
 187

LJUBKA REDARSTVENA OBLAST
 U BANJOJ LUCI
 Područje - kotarevi:
 Banja Luka, Riedor, Sanski Most,
 Kljič, Kotoriče.

Broj: K.T. 491/43.

Predmet: Ismet Ekić,
 dostava spisa.

Banja Luka, dne 23.XI.1942.

ZASTITNOM REDARSTVU
 B A N J A L U K A

Savezno dopisu naslova broj 3350/42. od 16. studenog 1942.god.
 priobćuje se, da je cijeli spis Ismeta Ekića ustupljen naslovu dana 26.
 kolovoza 1942.god. u predmetu Badžar Hajrudin i drugi pod broj: T. 491/42.
 Ujedno se dostavlja naslovu popis osoba koje su od ove oblasti
 upućeni u zbirni logor Jasenovac dana 14. srpnja 1942.god. pod broj T.491
 42. godine i to:

1. Bajić Božo,
- + 2. Bajić Mitrova,
- + 3. Bukić Munira,
4. Bukić Osman,
5. Daničić Jovan,
6. Ekić Ismet,
7. Jaran Sulejman,
8. Karabegović Mubera,
9. Mlekić Alojz,
- + 10. Mlekić Franc,
- + 11. Mlekić Silvija,
12. Mlekić Viktor,
13. Novak Divjak,
14. Radonić Savo,
15. Premar Viktor,
16. Tomić Ilija,
- + 17. Vranješ Vaskrsija,

+ a Nada Madžarac upućena je u zbirni logor Stara Gradiška dne
 23. srpnja 304 broj T. 342/42.

ZA DOM SPREMNI
 M.P.

REDARSTVENI UPRAVITELJ:
 Dr. I. Gromes, v.r.

Br. 299

KARTON OSNOVNIH PODATAKA LOGORAŠA RADE KADŽIĆA
U KONCENTRACIONOM LOGORU STARA GRADIŠKA OD 24.
NOVEMBRA 1943. GODINE¹

PREZIME I IME: KADZIC RADE

god. rod. 1918.

ime oca Đuro

ime majke Joka rod. Sević

mjesto rođenja Blagaj

općina

kotar Bos. Novi

zavičajan Bos. Novi

boravište Petkovac

zanimanje ratar

vjera prije

bračno stanje

ime bračnog druga

školska naobrazba

1. Imenovani je, kao djelatni partizan po domobranskoj bojni uhvaćen sa puškom. Odlukom Glav. ravnat, za j. r. s. br. 207975/43 od 24. studenoga 1943. g. upućen je u sabirni logor Stara Gradiška u trajanju od dvije godine.

Vidi spis Taj. br. 3832/43.

Br. 300

PREDLOG ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA
OD 25. NOVEMBRA 1943. GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA
JAVNI RED I SIGURNOST DA SE PUSTI IZ LOGORA
STARA GRADIŠKA 12 LICA SA PODRUČJA KOZARE¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
ODSJEK POLITIČKOG REDARSTVA
BANJA LUKA

Broj: 203/43

Banja Luka, dne 25. studenog 1943. g.

Predmet: BASALO ILIJA i dr.
upućenje u logor. —

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 315, reg. br. 2/3

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 160, reg. br. 44/12.

GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED I SIGURNOST
(Odsjek za političko redarstvo)
(na ruke pročelnika g. A. Benaka)

Z A G R E B

U pritvoru ovog redarstva nalaze se 12 osoba seljaka sa područja Lievčeg polja i to: BASALO ILIJA, SEIZOVIC STOJA, LAKIC MILOŠ, LJUBOJEVIĆ ĐOKO, OBRADOVIC SAVKA, MILAŽINOVIĆ MILKA, SLADOJEVIĆ MILEVA, SEIZOVIC MILOŠ, BRKIĆ MARA, SEIZOVIC RADOJKA, MEDAKOVIC RADOJKA i LJUBOJEVIĆ RISTO, koji su već odlukama naslova osim LJUBOJEVIĆ RISTE određeni za logor.

Svi su osumnjičeni da su imali veze sa partizanima, a i dokazano im je.

Područje odakle su te osobe nalazi se podnu Kozare i ugroženo je od partizana i u to područje zalaze partizanski kuriri, koji kod pojedinih seljaka dolaze na spavanje, tražiti hranu i si. Radi umirenja seljaka sa tog područja i općih prilika smatra ovo redarstvo, da bi oslobođenje navedenih osoba osim MEDAKOVIĆ RADOJKE, povoljno odjeknulo, tim više što se za te osobe zauzimaju 15 seoskih knezova i ustaški logor Bos. Gradiška. Sela. kojima ti seljaci pripadaju nalaze se uz samu cestu, koja vodi iz Bos. Gradiške u Banja Luku, pa već i radi sigurnosti prometa bilo bi uputno oslobođenje, odnosno ukidanje već donešene odluke za upućivanje u logor.

Ovo će redarstvo za slučaj oslobođenja navedenih osoba nad istima voditi nadzor.

Za te seljake sprema se deputacija Poglavniku pa je mišljenje ovog redarstva, da se rad seljaci oslobode nego da deputacija dolazi u Zagreb.

Kako predstoje neke promjene u odnosu Niemaca sa četnicima, o čemu će ovo redarstvo naslov naknadno izvijestiti, možda bi bolje bilo da ta deputacija dođe do Poglavnika, čime bi se dokazalo da su seljaci voljni surađivati sa našim vlastima, ali da im četnici to sprečavaju. Stanje između četnika i Niemaca je jako napeto očekuje svaki čas možda prekid suradnje.

Moli se izaslaniku ovog redarstva g. Anti Rebcu pismeno izdati smjernice u ovom predmetu.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

**PO NALOGU UPRAVITELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA POLITIČKOG
REDARSTVA**
(Ljubomir Oreb)

Br. 301

IZVEŠTAJ REDARSTVENE OBLASTI ZA GRAD ZAGREB OD
16. DECEMBRA 1943. GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI
RED I SIGURNOST KOJI SU LOGORAŠI IZ LOGORA STARA
GRADIŠKA PREDATI NEMCIMA RADI RAZMENE¹

**REDARSTVENA OBLAST ZA GRAD ZAGREB
POLITIČKI ODSJEK**

Broj Prs. 59742-1-3 1943. — Zagreb dne 16. prosinac 1943. —

Predmet: Klišanić i dr., zarobljeni častnici —
zamjena. —

Na brojeve: V.T. 4481/43, 202470/43, V.T. 5472/43.

**GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODSJEK ZA POLITIČKO REDARSTVO**

Zagreb.

Savezno sa nalogom Naslova, broj gornji, izvješćuje se da su u svrhu
zamjene za zarobljene častnike Klišanić i dr., predani njemačkim vojnim
vlastima sljedeći uhićenici, koji su dopraćeni iz logora St. Gradiška:

1. Cika Dragica, 2. Cikić Bojan, 3. Sladojević Mate, 4. Stanša Katica, 5. Presežki Dragutin, 6. Vračarić Stefica, 7. Krstović Jelka, 8. Serdarev Martin, 9. Hlebijan Palko, 10. Grbović Bernard, 11. Bere Ciril, 12. Kveštek Mato, 13. Matesija Ante, 14. Knežević Velika, 15. Dvorščak Dragica, 16. Cipor Bara, 17. Horvat Viktorija, 18. Mišković Marina, 19. Gagić Ilinka, 20. Lazarević Ana, 21. Zdvković Anica, 22. Klaić Marija, 23. Strah Henrik, 24. Ivković Ilinka, 25. Gojmerac Terezija, 26. Ferger Katica, 27. Protić Ljubica, 28. Omas Ljubica, 29. Prlja Rafael, 30. Moil Zvonimir, 31. Mišić Trivo, 32. Abdulahović Izmet, 33. Juričev Ivan, 34. Melinac Marta, 35. Kraus Mira, 36. Medimurec Ivan, 37. Janeš Josip, 38. Ećimović Vinko, 39. Tarbulek Mile, 40. Biskup Marko, 41. Klusak Franjo, 42. Rdivino Arkadije, 43. Kaloper Jaga, 44. Janković Anda, 45. Nikolić Sofija, 46. Carčić Đorđe, 47. Horvat Marija, 48. Slodej Marija, 49. Mihajlović Žarko, 50. Keser Ilija, 51. Nikolić Radoslav, 52. Pongrac Marija, 53. Janković Lazar, 54. Skelendžić Sreta.

ZA DOM SPREMNI!

**PO NALOGU REDARSTVENOG UPRAVITELJA
NADSTOJNIK POLITIČKOG ODSJEKA: u. z.:**
Dr. Z. Petrušćak

M. P.

¹ Neregistrovana kopija dokumenta.

Br. 302

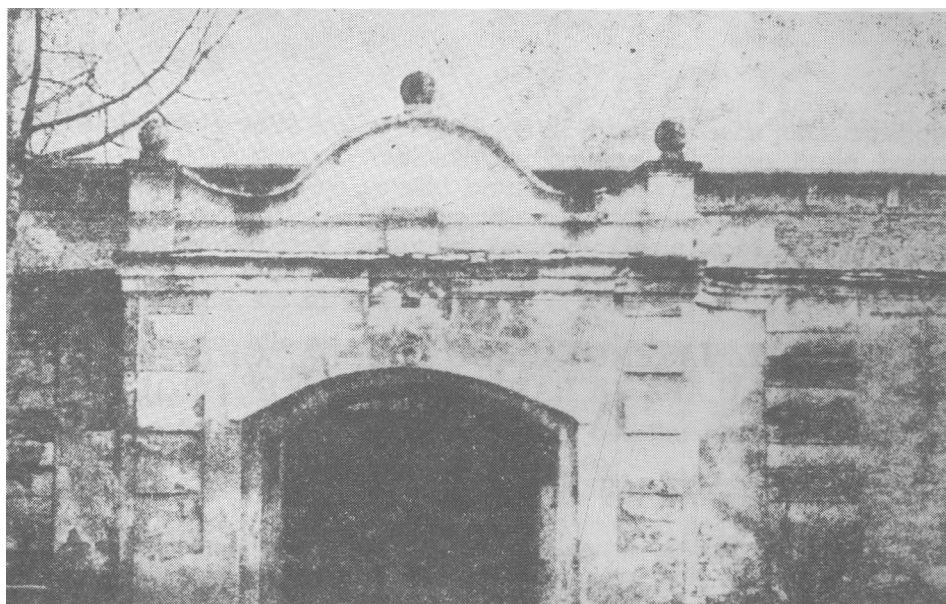
DOPISNA KARTA TEREZIJE HENGERT OD 22. DECEMBRA
1943. JOSIPU HENGERTU LOGORAŠU U LOGORU
STARA GRADIŠKA¹

UPRAVITELJSTVU SABIRNOG LOGORA

za zatočenika broj 2920

Ime i prezime: HENGERT JOSIP

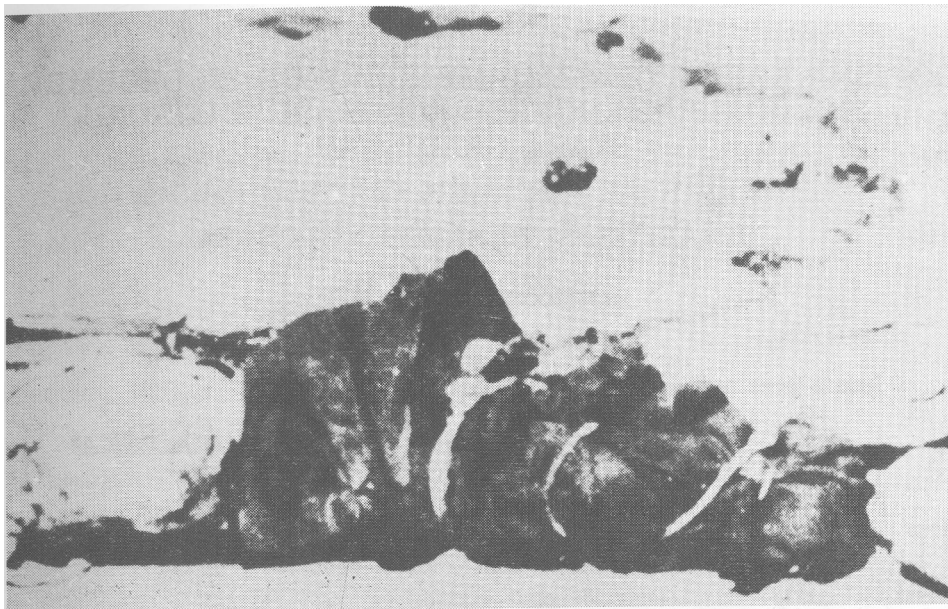
STARA GRADIŠKA•

Glavni ulaz u zloglasnu kulu koncentracionog logora Stara Gradiška.

⁴ Original u privatnom posedu.

² Na poleđini piše da mu šalje ono što mu je potrebno, da prima platu i da uskoro odlazi službeno u Zagreb.

Snimak bebe u povelju načinjen je u krugu logora Stara Gradiška, aprila 1945. godine.

Br. 303

ČLANAK „IZ JASENOVAČKOG LOGORA" OBJAVLJEN U
GLASILU AF2 ZA BANIJU „BANOVKE" BROJ 2,
ZA 1943. GODINU¹

IZ JASENOVAČKOG LOGORA²

Sjedimo jedna do druge. Gledamo se. Sve smo crne od batina, isprebijane, gladne, lica ispijena. Hladno nam je. Razgovaramo. Sutra je srijeda. Srijedom se ide OJ logor. Ja ga očekujem. Govorim drugarici, koja se nada slobodi: „Pozdravi mi moje najmilije, reci im da sam veselo išla, jer znam zašto idem". Znam da idem u nepovrat, znam da me tamo čeka smrt, ali ne plašim se toga. Znam da sam žrtva fašističkih krvnika, koji su pouhijali na milione i miiione nevinih ljudi.

Oko 5 sati u jutro čujem korake, otvaraju se ćelije, kupe se drugovi za logor. Ustaški pas otvori nam ćeliju i kaže mi: „Spremi se od-

¹ Iz „Banovke", glasila AF2 za Baniju, br. 2. 1943.

² U toku četiri godine ustaše su dopremali u logor Jasenovac, velike grupe muškaraca, žena i djece i tamo ih poubijali. Prema podacima Državne komisije za utvrđivanje ratnih zločina, računa se da su ustaše u jasenovačkom logoru ubili 500—600.000 ljudi. „2ene Hrvatske u NOB-i".

mah." Drugarice me spreme. Dode čas rastanka. Bio je težak. Ustaški pas dere se: „Požuri, ne će se radi tebe ostati." Još jedan, „zdravo" i vrata ćelije se zatvore.

Uzmem svoj svežanj pod ruku i priključim se drugovima. Neki od njih bili su u ljetnim odijelima, te su drhtali od zime. Pod stražom ustaških pasa dođemo na kolodvor. Bilo nas je 14. Narod nas sa simpatijom prati. Izgledamo bijedno. Gladni, izmučeni, poderani, ali ponosno smo podigli glave i stupamo napred. Ušli smo u vlak i krenuli.

Oko 4 sata stigli smo u logor. Kroz prozore vire glave naših drugova i drugarica, koje se već nalaze tu. Psi ustaški uveli su nas u logor, teška vrata zatvore se za nama i nov život počinje. Odmah je nastala dernjava ustaških krvnika, i pretres da bi, ako imamo nešto vrijednih stvari, oduzeli. Nakon toga ja sam otišla u ženski, a drugovi u muški logor. U logoru sam našla neke poznate mi drugarice od prije. Njihove prve riječi su im bile: „Kako vanjska situacija?" „Kako naši partizani?" „Kako Crvena armija?" Kad sam im na to sve odgovorila, onda su počele pitati za svoju rodbinu i ostale. Drugarice su sve dobrog raspoloženja, pjesma se ori cijelim logorom, unatoč velikog krvničkog terora.

U logoru moraju svi raditi razne poslove. Radi se od jutra do večeri. Hrana je strašna. Njemački razbojnici pošalju ono što oni ne mogu požderati, kao pokvarenu kiselu repu, pokvaren krompir i zelje. Jede se dva puta nadan, vruća voda sa nekoliko repa, a uvečer neka juha. Strahote logora su nadaleko poznate. Pred najveći kršćanski blagdan, božić, kojem se veseli staro i mlado, ovi ustaški krvnici, koji kažu da vjeruju u boga, da ga poštuju, zatvorili su 700 žena, djece i staraca, većinom Srba i Židova. Tko nije umro toga su dotukli čekićem. Dakle to su oni koji kažu da vjeruju u boga, a na ovaj način ubijaju nevine ljude. To je samo jedan primjer od hiljadu, što su ih ovi krvnici počinili.

Nad ženama bile su 4 ustaške mrcine. Jedna je sestra poznatog ustaškog krvnika Luburića, ima joj 16 godina. Druga je jedna Srпкиnja iz Hercegovine. Prodala se ustaškim krvnicima, koji su poubijali hiljade i hiljade Srba, i danas ih ubijaju, obukla ustašku krvavu uniformu i danas tuče žene Srпкиnje u logoru.

Drugarice, možete si misliti kakav je bio naš život pod vlašću ovakvih životinja, kojima je data vlast u ruke, da čine od nas što hoće. Da nas bacaju u samice, da nas kažnjavaju glađu, da nas šamaraju. Štakor je u logoru domaća životinja, koja živi zajedno s tobom u sobi. Ništa te ne začudi kad ujutro vidiš drugarice nagrizenog lica i nosa.

U logoru ima dosta djece, kojoj je krvnik poubijao roditelje. Strašno je gledati tu djecu. Gola, bosa, gladna, bolesna... Mnogo je djece umrlo, a mnogo su krvnici i sami poubijali.

U radu dani nekako prolaze i tako je došao dan kada su mi rekli da idem kući. To veselje, a ujedno i žalost što ne idemo svi zajedno, ne mogu se opisati. Drugarica mi kaže: „Ideš na slobodu". Da, drugarice, ja idem, ali neću ostati u Pavelićevoj „Nezavisnoj", koja je sva jedna velika tamnica, nego idem tamo gdje mi je mjesto, idem našim partizanima. „Pozdravi nam naše drugarice i drugove partizane, koji se bore diljem naše porobljene zemlje. Reci im da nam nije teško umrijeti, jer znamo

zašto dajemo svoje mlade živote." I ja evo, preko naše „Banovke", šaljem plamene pozdrave svim drugovima partizanima i partizankama. Šaljem im pozdrave naših drugarica logorašica, koje sa velikim simpatijama prate našu zajedničku borbu.

Br. 304

ČLANAK „SVETIMO SE ZA KRV NEVINIH" OBJAVLJEN
U GLASILU GLAVNOG ODBORA AFŽ HRVATSKE „ŽENE
U BORBI" BROJ 1 ZA 1943. GODINU¹

Guta logor Stara Gradiška® mase žena i djece. Dolaze sa Korduna, dolaze sa Kozare. Dolaze odanle gde je herojska narodnooslobodilačka borba naroda izazvala bijes nemoćnog okupatora i njegovih fašističkih slugu. Fašističke zvijeri poduzele su lov na žene, djecu, starce, da bi uništile herojsku borbu naroda Jugoslavije.

Svaki dan dolaze sve novi i novi transporti žena i djece. Dolaze, da ih zauvijek nestane.

Ali Njemačka treba radnu snagu. Zašto da se ubijaju žene i djevojke, ikad one mogu raditi? Nijemcima je potrebno mnogo tanadi. Zdrave matere upućuju za Njemačku, bolesne i stare zadržavaju u logoru zajedno sa djecom. Već je poslano nekih 3000 žena, a sve one su imale djecu. Dvoje, troje, neke čak d sedmero krasne djece.

Nijemcima ne trebaju djeca, a ni logor Stara Gradiška nije uzgajalište djece. Tko će da hrani toliku djecu, zar dal si hrani svoje vlastite „neprijatelje"?

Sutra je poglavniikov rođendan. Treba ga dostojno proslaviti. Krva-vo je proslavljena noć uoči njegova rođendana 1942. godine. Tu noć poklano je 1000 srpske djece i oko 500 srpskih žena, koje nisu bile sposobne za izradu pušaka, avionskih bombi, a imaju premalo radne snage.

U Staru Gradišku dolazi komisija iz Zagreba. Njemačka komisija. Ima tu i liječnika. Nijemci nisu sentimentalni, njima ne trebaju bolesne žene. Njima trebaju zdrave žene za rad.

¹ Članak Ljubice Dobrinić Šagi, iz „Žene u borbi", glasila Glavnog odbora AF2 Hrvatske br. 1 1943.

² Među najkrvavije ustaške logore spada logor u Staroj Gradiški. Ustaše su već 1941. g. masovno ubijali zatvorenike. Zemaljska komisija za utvrđivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača, pregledala je poslije oslobođenja u okolini logora veći broj jama, u kojima su zakopani leševi pobijenih žrtava. U „Uskočkoj šumi" iskopano je od 15.-18. IV. 1946. g. 528 leševa. Od 11.-20. V. 1946. g. iskopano je u istoj šumi drugih 967 leševa. U šumi „Medustružje" pronađeno je samo u jednoj jami 960 leševa. — 22. IV. 1945. g. pred dolazak jedinica NOV ubijeno je u tom logoru preko 1000 ljudi, među kojima 700 žena. Pretpostavlja se da su ustaše u tom logoru pobili preko 100.000 ljudi. „Žene Hrvatske u NOB-i".

Popisali su ih, napravili s njima ugovore, koje su one „dobrovoljno“ potpisale, dali im putnice, oteli im djecu. I transport za transportom kreće za Njemačku.

Lov na ljude se nastavlja. I opet dolaze u Staru Gradišku ogromni transporti žena s djecom. Odlaze ogromni transporti žena na rad u Njemačkoj. Jama nad kojom su djecu i žene klali i u nju bacali, bila je prepuna krvi, i ona se razlila. Ali i opet je suviše djece ostalo.

Jednog popodneva trpaju se gola živa djeca jedno na drugo kao cjepanice, u praznu sobu. Dobro se začepuju rupe na prozorima i vratima. U sobu se pušta dvostruka količina otrovnog plina ciklona, a drugo jutro trpa se na kamion 1300 ukočenih dječjih tijela.

I opet dolaze transporti i opet odlaze. I opet ostaju stare i bolesne žene i djeca, da ih jedne noći odvezu mrtve na kamionima.

Lov na ljude ne prestaje.

Br. 305

KARTON OŠNOVNIH PODATAKA AZIZA MUFTIČA,
LOGORAŠA U KONCENTRACIONOM LOGORU
STARA GRADIŠKA 1943. GODINE¹

PREZIME I IME: MUFTIC AZIZ

god. rođ. 21. III. 1920. g. —

/ime oca Huso

ime majke Hata rod. Halilica

mjesto rođenja Banja Luka

općina Banja Luka

kotar Banja Luka

zavičajan Banja Luka

boravište Banja Luka

zanimanje brijački pomoćnik

vjera islam prije

bračno stanje

ime bračnog druga

školska naobrazba

1. Još za vrijeme biv. Jugoslavije izticao se kao radnički borac u organizaciji U. R. S-a zajedno sa Mehmedom Mušinovićem, djelio je brošuru pod nazivom Ustav S. S. S. R. Imenovani se sada nalazi u zbirnom logoru Stara Gradiška.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 315, reg. br. 2/3

2. Nakon odpreme u logor pronađeni su letci komunističkog sadržaja u ladici stola kod njegovog poslodavca koje je imenovani spremio prije njegove odpreme u logor. —

Vidi fascikl 1508, i spis P. O. 2890/43.

Br. 306

KARTON OSNOVNIH PODATAKA RADE KARALIČA,
LOGORAŠA U KONCENTRACIONOM LOGORU
STARA GRADIŠKA OD 1943. GODINE¹

Prezime KARALIC

Ime Rade

God. rod. 1906 Mjesto srednji* Lamovita

Općina Omarska Kotar Prijedor

Zavičajan Omarska Zanimanje težak

Vjera rkt. prelaz. Bračno stanje neoženjen

Ime bračnog druga

Ime oca

Stojan Ime majke Deva r. Tošić

Stan Selo Srednja Lamovita k. br. 72

Pol. oznaka: Pobornik Srbstva

pod pokretnim prijekim sudom

radi govora protiv N. D. H.

br. prijk. suda 307—42, pušten ispod

suda i otpremljen u logor.

OSOBNI OPIS:

rasta srednjeg

lice okruglo

oči crne

kosa smeđe

nos širok

usta naravna

zubi zdravi

osobnih znakova nema

Br. ovam. T. 2799—42

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 315, reg. br. 2/3

Br. 301

ZABELEŠKA IZJAVE IVANA ŠNIDARŠICA IZ 1943. NAKON
PUŠTANJA IZ LOGORA STARA GRADIŠKA¹

Izjava I. S.,²

1939. godme, radi nekog spora isključen; pred hapšenje 1940. drug Hade³ mu saopštava, da nije kriv, te da će ponovo ući; sindikalist, tajnik sekcije tramvajaca, hapšen u vezi sa prvomajskim štrajkom.

Kaznu izdržavao u Lepoglavi, odakle je prebacivan do u St. Gradišku, gdje je i ostao do puštanja na slobodu. Nakon dolaska u Gradišku drugovi su osnovali kolektiv i za logornika biraju druga Pompera, postepeno prelazi u ruke kolektivu vodstvo radova, kuhinje, i t. d.

Uzročnici pogibije drugova leže prema iskazna I. Š. u lošem rukovođenju kolektiva u odnosu spram ostalih zatočenika koji nijesu bili u kolektivu i spram kriminalaca naročito u pogledu razdiobe hrane, s tim grješkama podpuno su se izolirali od ostalih zatočenika i stekli neprijateljstva, što je omogućilo upravi, da odkrije kolektiv.

Bolji položaj žena, tumači stavom ustaša spram žena; izjavama ustaša, da će one biti još dobre hrvatice i hrvatske majke, te da se kod njih sve lahko postigne.

Nakon pogibije drugova za logornika je postavljen Flumiani koji počinje da se ulizuje upravi i postepeno prelazi u službu ustaša i otežava položaj drugova. Poslije pogibije drugova i razvojem prilika slomljen je moral drugova i navodno svi su se povukli te nije više postojao kolektiv.

¹ Arhiv VII, a. NOP-a, mikroteka, CK KPH, r. 11, s. 303

² Ivan Snidaršić.

³ Rade Končar.

GLAVA ČETVRTA

LOGOR JE BIO I OSTAO GROBNICA NEVINIH LJUDI, ŽENA I DECE U 1944. GODINI

Privremenim oduzimanjem Luburiću neograničene vlasti u logoru nije prestao pokolj i mučenje logoraša; izveštaji i pisma komunista iz logora o radu ekonomskih zajednica komitetu CK KPH i AVNOJ-u; stradanje logorskog komiteta sa Milom Boškovićem i Remzijom Rebcom na čelu; smrt narodnih heroja Ivana Sabljaka i dr Mile Boškovića; ustaše ne priznaju borcima NOVJ status ratnog zarobljenika; razmena logoraša — centar u Pisarovini; izjave po izlasku iz logora — 100 grama kukuruznog hleba, kuvana repa bez zaprške i dva-tri kuvana krompira u ljusci dnevno za jednog logoraša; ponovo masovno ubijanje logoraša; 3.220 logoraša koji su primili pakete u logoru; logorske dopisne karte i logoraški kartoni; zabrane letenja aviona preko logora; ustaške zveri: Luburić, Miloš, Majstorović, Šakić, Matković, Pičili, Bosak, Pavlović, Džal, Vrban i drugi...

Br. 308

IZVEŠTAJ LOGORAŠICE LJUBICE JANCIC BUBE OD 14.
JANUARA 1944. O RADU ZAJEDNICE U DELU ŽENSKOG
KONCENTRACIONOG LOGORA STARA GRADIŠKA U
PERIODU JANUAR 1942. — FEBRUAR 1943. GODINE¹

IZVJEŠTAJ O RADU ZAJEDNICE U ŽENSKOM HRVATSKOM LOGORU
STARA GRADIŠKA

CENTRALNOM KOMITETU KOMUNISTIČKE PARTIJE HRVATSKE

Dragi drugovi!

Isti ovaj izvještaj dala sam drugu Vladi Popoviću² odmah po mom izlasku iz logora februara mjeseca 1943. godine. Zbog pomanjkanja vremena nije taj izvještaj bio dovoljno širok. Radi toga i radi mnogih glasina koje se prenose u vezi sa radom naše zajednice htjela sam odmah po svom dolasku u Otočac jula mjeseca 1943. godine postaviti ponovo pitanje logora pred drugove iz CK KPH. S tim ciljem posjetila sam nekoliko puta druga Andriju³ ali radi pomanjkanja vremena uspjelo mi je samo spomenuti slučaj drugarice Lide Zlatić za koju se i drug Andrija interesovao.

Stupila sam u zajednicu naših drugarica u St. Gradiški nekoliko dana poslije dolaska moje grupe u logor. To je bilo nešto poslije 3. I. 1942. godine. Stupila sam u zajednicu koja je postojala još u Lepoglavi i „Danici“, a kasnije premještena u Gradišku. Zajednicom je nakon bijega

¹ Arhiv VII, a NOP-a, mikroteka, CK SKH, r. 41, s. 303—310.

² Vladimir Popović Spanac, rođen 27. januara 1914. u Brčelima, Bar, Crna Gora. Za narodnog heroja Jugoslavije proglašen 10. jula 1952. Umro je 1. januara 1972. u Londonu, a sahranjen u Beogradu.

³ Hebrang.

drugarice Anke Butorac i Mace Grčetić rukovodila Vera Jelić.⁴ Tada smo još imali prilično dobre veze sa drugovima iz muškog logora koji su također bili premješteni iz „Danice“ u Gradišku. Među njima nalazili su se Marijan Krajačić,⁵ Minko Bukovac,⁶ Zvonko Kovačić⁷ i ostali.⁸

U mojoj grupi, sa kojom sam došla iz Savske ceste⁹ iz Zagreba, bilo je oko 40 žena. Od tih 40 uzeli smo mi njih oko 20 koje su bile više ili manje vezane za naš pokret i uvele ih također u zajednicu. O tome koja će od tih drugarica ući u zajednicu dogovarale smo se sa Verom Jelić partijke iz naše grupe Fanika Rupčić, Seka Ivica-Klaić,¹⁰ Ankica Palfi, Nada Kocijan i ja. Tako su osim spomenutih partijki ušle u zajednicu još Đordana Mandić, Radmila Sovićić, Rozika Stiplošek, Anđela Hrg, Stefica Vračarić, Rezika Butorac. Stefica Kardum, Ljubica Susović, Milka Sučić, Marta Melinac, Darinka Bosnar, Marija Lojen, Micika Kolar i Ružica Stajner.

U to doba prilike su u logoru bile najgore. Logor još uopšte nije bio sređen. Hrana se sastojala dnevno od pola litre vode sa kojim perom zelja. Mi smo rasporedile ono malo hrane što su neke od nas imale :i priložile

⁴ U logoru Stara Gradiška rukovodila je prvom ilegalnom partijskom grupom žena. U martu 1942. je u logoru obolela i smeštena u ustašku logorsku bolnicu gde je ubijena sa Nadom Dimić, Nadom Goan i Nadom Kocijan.

⁵ Član KPJ i španski borac, a od 1939 član CK KPH. Uhapšen je pred rat i interniran u glavnjaču Lepoglavu. Predat je ustašama koji su ga umorili gladu i žeđu u „čeliji smrti“ u logoru Stara Gradiška aprila 1942. godine.

⁶ Proveo je na robiji 10 godina u Kraljevini Jugoslaviji kao poznati sindikalni i partijski funkcioner. Bio je član CK KPH i sekretar sekretarijata CK kad je pred rat 1941. ponovo uhapšen i interniran u glavnjaču Lepoglavu. Izručen je ustašama koji su ga umorili gladu i žeđu u logoru Stara Gradiška 1942. godine.

⁷ Pravnik, rođen je 1912. u Zagrebu. Uhapšen kao član KPH u leto 1941. godine i umoren gladu i žeđu u „čeliji smrti“ u logoru Stara Gradiška 1942. godine.

⁸ U „čeliji smrti“ u logoru Stara Gradiška 1942. umoreni su sledeći komunisti: Aljinović Vinko, Antonini Josip, Baričević Drago, Hrozniček Rudolf, Kavurić Stjepan, Mardešić Nikola, Podrug Nikola, Rakar Josip i Sirišćević Ivan. Na isti način umoreni su „u čeliji smrti“ još sledeći članovi KPJ i SKOJ-a:

Antonović Branko, Belulović Franjo, Frković Vlado, Fink Konrad, Duganddžić Jakša, Benevoli Ivo, Bocak Dragutin, Bolfek Josip, Brkljačić Slavko, Cetinić Ivan, Bukovac Mirko, Bronzin Suncoslav, Henigman Andrija, Juren Oskar, Kapov Franjo, Korpar Ivan, Kovačić Zvonko, Kožar Ante, Krvarac Džemil, Miletić Stjepan, Milošević Milan, Paparela Armando, Pasariček Stjepan, Pomper Zeljko, Radonić Zdenko, Sunarić Mijo, Svetličić Zvonko, Treunsić Bere, Treursić Toni, Variola Ivica, Vučić Marko, Juki Ivan, Klarić Zivko, Klepac Antun, Knezić Franjo, Korošec Miha, Kumrla Vlado, Leskovac Silvestar, Levi David, Levi Haim, Levi Izidor, Lukačić Sime, Lukić Zdravko, Malkoč Mijo, Madarević Miladin, Maprić Dragutin, Matošević Antun, Mihić Jerko, Mišković Josip, Montiljo Nisim, Nedić Stevan, Zorica Ante, Zrinščak Pavao, Bilić Sabit, Bosina Ferdo, Bošnjak Aleksandar, Ceciće Petar, Čanak Slobodan, Ećimović Milan, Engelbert Sándor, Fazlić Smajo, Furjan Mirko, Gandura Muhamed, Gabrić Adam, Gidaković Boško, Godlar Josip, Gvoždjar Irfan, Hajdinović Bogoljub, Hapač Vjekoslav, Herceg Ivo, Herceg Josip, Ivković Vladimir, Zdjelar Nebojša, Nelović Đinko, Nosil Karlo, Omanović Remzija, Perera Lazo, Peručić Zlatan, Popović Savo, Pravdić Savo, Radić Đuro, Ramljak Ivan, Sabljaković Jusuf, Salihodžić Nijaz, Sidran Abdulah, Soknić Veljko, Starek Vlado, Sego Stjepan, Serbak Miran, Šimek Antun, Zadravec Ciril, Vičević Vilko, Veber Alojz, Uherka Emil, Tot Geza i niz drugih.

⁹ Reč je o ustaškom zatvoru.

¹⁰ Rođena 1919. u Starim Perkovicima (Sl. Brod), član SKOJ-a i KPJ. Kao kurirka CK KPH uhapšena novembra 1941, te sprovedena u logor Stara Gradiška početkom 1942. godine, da bi ubrzo bila odvedena u Zagreb i streljana odlukom ustaškog prekog suda u Zagrebu.

je zajedničkom ekonomatu koji je vodila Vera Jelić. Hrana je bila raspodjeljivana pravedno i drugarski. Zajednica je tada sa drugaricama koje su došle iz „Danice“ Verom Jelić, Katicom Fergec, Ljubicom Sagi, Lučom Borjan, Terkom Rihtman, Finom Grković, Cicom Eker, Jelkom Pähl, Sofijom Jović i Beškom Turković i spomenutim drugaricama iz moje grupe brojila oko 30 članova.¹¹

Poslije 8 dana našeg boravka u St. Gradiški, upravo poslije formiranja zajednice pozvana je Seka Ivica-Klaić u Zagreb. Po njoj smo poslali naš prvi izvještaj iz logora. Međutim, poslije par dana ona je strijeljana od prijekog suda, a naš izvještaj nije dospio na pravo mjesto.

Nekako odmah poslije toga premještanju sve žene iz dotadašnje naše zgrade, ikoja je bila bar donekle prikladna za stanovanje, u najgoru zgradu u logoru — kulu. Uvjeti stanovanja u kuli bili su vrlo teški, sobe pretrpane sa po stotinu žena. Tada smo od političkih krivaca u ženskom logoru bile jedino mi iz zajednice. Pretežan broj žena bile su Židovke i Srkinje sa djecom. Logornica našeg ženskog logora bila je neka Židovka. Dužnost joj je bila da pazi na red u logoru. Njena zamjenica bila je Fina Grković, drugarica iz naše zajednice. Fina je došla na taj položaj još prije mog dolaska. Drugarice su pričale da je uspjela da dođe do njega time što se pred ustašama pokazala aktivna kod smještaja žena po sobama prvih dana poslije osnutka logora.

Ustaše 'tada još nisu vodile neku naročitu brigu o našem životu. Uspjelo nam je da zajednicu smjestimo u jednu sobu, da omogućimo kakav takav život i čistoću. Hrana bila je i dalje jednom nadan, glad je u logoru i zajednici bivala sve veća.

Jednoga dana sredinom mjeseca januara 1942. godine doznali smo Vera Jelić, Katica Fergec i ja da su nas drugovi iz muškog logora postavili ikao rukovodstvo u našoj zajednici. To nam je javljao pismom drug Zvonko Kovačić, tadanji sekretar zajednice u muškom logoru. Vera je bila sekretar. Život u našoj zajednici tekao je u to vrijeme u sređivanju i upoznavanju samih članova koje je trebalo privikavati na disciplinu, glad i dobre međusobne odnose. Nekoliko puta sazivali smo partiski aktiv koji je trebao da se zauzme u rješavanju svih ovih problema. Verin odnos

¹¹ U koncentracionom logoru Stara Gradiška nalazile su se još mnoge žene članovi SKOJ-a i KPJ koje su ubijene ili umrle kao, na primer: Bošković Magda, Fresl Vajica, Franković Berta, Đurić Nadežda, Božić Nada, Bajić Zlata, Đurić Ljuba, Đermanović Mara, Dvorščak Dragica, Cemašević Mubera, Brkić Fatima, Brkljačić Jelka, Bučuk Sadika, Cvjetanović Darinka, Čanak Nada, Čarkiće Rozika, Adler Helga, Atias Irena, Bakarić Sofija, Balaš Roza, Balta Fatima, Batalo Borka, Batoz Dragojla, Bašagić Hajrija, Bizjak Silvija, Bočkaj Dana, Garić Gina, Glumac Dragica, Gojak Ana, Grozdanović Nada, Hajdinović Desanka, Hauzer Vida, Hajligštajn Blanka, Ivković Olga, Jurišić Marijana, Kapor Bosa, Kapor Mara, Kolukčija Hana, Kotur Ljubica, Kotur Gordana, Krkač Barica, Mitrović Darinka, Mrdenov Kovinka, Panić Anka, Pataki Marica, Pavelić Hana, Počuć Đuja, Prpić Milica, Radmanović Olga, Radovanović Radmila, Radović Marija, Salihagić Fikreta, Stanić Milica, Stanojević Draga, Stupar Bosa, Segvić Zlata, Stern Emica, Subinski Zlata, Vasić Rosanda, Vernić Magda, Vitas Jelena, Volenc Mira, Vrhovac Ljuba, Vuković Radojka, Vuković Vidosava, Žakman Božena, Zivić Katica, Krneta Štaka, Krpo Ajša, Lesko Emilija, Lipničević Atifa, Lovrenčak Marija, Luketić Katica, Maestro Gracija, Marić Ljubica, Marindolac Jelena, Maslo Hatidža, Milanović Ljuba, Mihić Stela, Milčinović Olga, Miličević Slavica, Milinović Nada, Milošević Stana, Misović Natalija i niz znanih i neznanih žena. (Otpor u logoru Stara Gradiška, Spomen-područje Jasenovac, 1980).

kao sekretara i pročelnika zajednice nije bio pravilan. Iako je Vera bila vrlo hrabra i odana drugarica i mnogo brige posvećivala zajednici, imala je vrlo loš i diktatorski odnos prema drugaricama. Odatle su proizlazile česte svade u grupi koja je došla iz „Danice“. Sve je to vrlo loše uticalo na i onako premalo svjesne drugarice iz moje grupe, tako da je ugled zajednice padao u njihovim očima. Veru je bilo nemoguće kritikovat, jer je bila teško bolesna živčano i na žuči. Svaki ozbiljniji razgovor s njom o tim greškama znao je za nju težak napad žuči, i živaca. Tako je ona kao rukovodilac zajednice onemogućavala da stvori dovoljan autoritet koji je bio potreban, a s druge strane, Fina Grković kao zamjenica logornice nastojala je da prejaši rukovodstvo i da nametne zajednici svoj autoritet. Sve je to kočilo povezanost zajednice iznutra.

Tada su već počeli da se nižu masovni transporti Židovki i Srpkinja koje su odvedene u „Jasenovačku peć“. Logor tada nije još imao ni kartoteke niti se ikakva evidencija vodila o nama. Videoi to mi smo neprestano naglašavale ustašama da smo nepreslušane i da tražimo da nas se pusti kućama. Svaki eventualni povratak u Zagreb htjeli smo iskoristiti za bijeg. Izgledalo je da ćemo i mi kao politički krivci među prvima otići sa nekim „transportom smrti“. Međutim osjećalo se kod ustaša kolebanje u tom pogledu. U te dane kad je bilo sve očitiije da je ipak najoštrij kurs prema Židovkama i Srpkinjama postavljalo se pitanje u našoj zajednici što ćemo sa našim članicama Srpkinjama i Židovkama, jer su tada počeli sređivati kartoteku. Kako su naše generalije za tu kartoteku ovisile samo o našim vlastitim iskazima odlučili smo da članice zajednice koje nisu bile Hrvatice prijavimo kao Hrvatice. Tako smo se prijavile Sofija Jović, ja, Marta Melinac i Radmila Novčić.

Glad je već počela da podrivava moral slabijih članova. Golotinju u jakoj zimi riješavali smo međusobnim posuđivanjem odijela. Režim u logoru bio je od početka vrlo oštar, neuporediv sa onim u „Danici“* Pakete uopće nismo smjeli primati, izgledi za održanje zajednice sa jednim obrokom dnevno u očekivanju prisilnog rada kojeg su nam svakodnevno obećavali bili su nikakovi. U dogovoru s drugovima iz muškog logora morali smo sami poduzeti mjere za traženje boljih uvjeta života. Počeli smo praviti pritisak na ustaše za dozvolu paketa i za bolju hranu u logoru. Židovki i Srpkinja dolazilo je svaki dan sve više. Svi ti ogromni transporti odlazili su -kroz par dana u „Jasenovačku peć“, dok su Hrvatice ostavljali dalje na miru. Bilo nam je jasno da se vodi kurs na uništenju svih logoraša, samo nismo znali zašto su nas svaki put poštedili. Znali smo i to da ne smijemo klonuti radi toga saznanja i čekati skrštenih ruku da nas odvedu. Postavljalo se pitanje imamo li pravo da spašavamo barem političke krivce i način kako da to učinimo. Postavljali smo neprestano pred ustaše poboljšanje ishrane i stanovanja, a kada smo čuli da politički krivci u muškom logoru žive nešto slobodnije, postavljali smo pred ustaše da i mi dobijamo slične slobode. Kako se broj političkih krivaca gotovo sasvim poklapao sa brojem Hrvatica, mi smo nastojali da povedemo brigu naročito o njima. Tako smo neprestanim svojim traženjem boljih uvjeta izvojevali napokon kruh i hranu tri puta dnevno za grupu Hrvatica u ženskom logoru.

Početkom februara dobila je Nada Kocijan potres mozga sa stalnim povraćanjem i epileptičnim napadajima, a Nada Gaon upalu moždane

opne kao posljedicu batina. Vera Jelić bivala je sve teži bolesnik na žuci, i živcima i nije smjela jesti grab koji je bio jedina naša hrana. Spašavanje ovih drugarica u nikakovita uvjetima za to bilo je prilično teško pitanje koje se postavilo pred nas. Nastojali smo da im omogućimo bolju ishranu iako nismo imali ništa. Tada smo sa Židovkama koje su imale ipak nešto hrane mijenjale naš lenuh, i time hranile bolesnike. Sve smo to objašnjavali drugaricama u zajednici. Mnoge su shvatile a mnoge i nisu.

Jednog dana, sredinom februara 1942. ustaše su osnovali šnajderaj i uzeli u njega sve Hrvatice koje znaju šiti. Tada je otišao u šnajderaj i jedan dio naših članica iz zajednice. Nažalost bolje su se razumjevale u šivanje manje svjesne drugarice. Odlazak u šnajderaj zbližio ih je iako su one i dalje stanovale zajedno sa ostalima. Počele su se osjećati tračevi koji su se tamo radali i prepričavali. Snajderice su počele dobijati nešto bolju hranu i nekako se osilile radi toga. Među njima glavnu su riječ vodile Đ. M., R. N. i A. H. Jednom prilikom primjetili smo da one ne poštuju principe zajednice i ne osjećaju se njenim članovima. Bilo je to povodom neke slanine koju su one dobile uz ručak. Iako je komad bio prilično velik i mogao se podijeliti na dva dijela, ni jedna se šnajderka n'ije sjetila da podijeli svoj komad sa onima koje nisu odlazile u šnajderaj. Nakon drugarskog upozorenja na ovu činjenicu one su se složile sa mišljenjem da treba da podijele ovaj izvanredni obrok, ali nakon toga ipak to nisu učinile nego su u šnajderaju povele oštru diskusiju protiv toga mišljenja, iako su imale primjera u prvim danima našeg zajedničkog života gdje su se baš one hranile od zaliha ostalih drugarica potpuno jednakopravno i drugarski.

Tada je već bila kod nas u zajednici drugarica Vanda Novosel i Lida Zlatić. U more naših sitnih problema koji su se u gladnoj zajednici ugnjezdili i izjedali njen život unijela je Lida neke priče o Vandi i njenom nepravilnom držanju prema Lidi još u Zagrebu. Smatrajući da su i Vanda i Lida drugarice koje su i te kako sposobne da nam pomognu u rukovodenju, mi smo kao rukovodstvo ispitale stvar i uvidjele da je Lida sve te optužbe postavila lično i sasvim neopravdano prikazujući Vandu kao egoistu i nedruga. Sve te stvari iznikle su kod nje još na slobodi.

Krajem februara dolazi k nama Nada Dimić. Nada je poslije svog herojskog držanja i svih patnji koje je prepatila došla potpuno iscrpljena. Život joj je bio ugrožen od same slabosti. Poduzeli smo sve da je ishranimo. Ona je slovila kao gluhonijema i uzeta. Nismo smjeli da kažemo našim drugaricama iz šnajderaja pravo Nadino stanje, jer su ustaše špijunirale Nadu pretpostavljajući da je zdrava i vrebajući da se uvjere u tome. Samo su partijke i zajednici znale da je Nada normalna i samo su se one s njom razgovarale. Nismo imali hrane a morali smo poduzeti sve što je bilo moguće za naše četiri teško bolesne drugarice.

Krajem mjeseca februara otišao je veliki transport Židovki za logor, Đakovo, a s njime i naša logornica. Ostale su u cijelom ženskom logoru samo Hrvatice i nekoliko Srpkinja. Tada je Fina Grković postala logornica ženskog logora. Kancelarija ženskog logora ostala je također bez pisarica, koje su bile Židovke i ustaše su zatražili od Fina da nađe dvije Hrvatice pisarice, jer su Srpkinje bile sve seljanke. Mi smo tada poslali u kancelariju Bešku Turković i Ružicu Stajner. Smatrale smo da možemo uzeti kancelariju u svoje ruke tim prije što su se i drugovi složili s time i

imali također svog logornika i člana zajednice. Kako su sve logorske uprave bile ustaški konfidenti koji su upropaštavali na stotine ljudi, bilo nam je jedino naša uprava garancija za sprečavanje provokacije preko uprave ne samo u zajednici nego u ženskom logoru uopće.

Opet su dolazili transporti Židovki. Naše drugarice kao kancelarijske sile sudjelovale su na pretresima tih transporta. Ustaše su oduzimale hranu i odijelo i cijelu imovinu tih žena koje su kroz par dana odlazile redovno u Jasenovačku peć. Videći pljačku ustaša mi smo se odlučile da radi ishrane naših bolesnika krademo ustašama oduzetu hranu. Bilo je mnogo diskusije. Napokom smo se složili da se taj čin neće kositi sa našim uvjerenjem i pogledima koji treba da budu dosljedni Partiji, jer smo tu hranu ustvari oduzeli ustašama a ne ženama. Događalo se međutim da su neke drugarice usljed slabe svijesti izvršavale to oduzimanje hrane na prilično ružan način. Mi smo neprestanim tumačenjem nastojale da se to više ne događa.

Stanje u našoj zajednici bivalo je sve zaoštrenije. Bolesnicima je bilo sve gore. Vera kao rukovodilac nije mogla od svoje bolesti odgovoriti svojoj dužnosti. Razboljela se teško i Nada Dimić. Osjećali smo da ustaše pomalo sređuju logor i počinju da vode računa o pojedinim ljudima i životu interniraca. Naša zajednica je tada čitavom svom broju koji je narastao do 50. članova bila potpuno legalna pred ostalim ženama u logoru. Ustaša Grubešić koji se bio približio R. N., članu naše zajednice, već se raspitivao o stanju među zatvorenicama. Izgledalo je po svemu da spremaju čišćenje političkih što se uskoro i dogodilo u muškom logoru. S obzirom na sastav naše zajednice trebalo je poduzeti sve mjere opreznosti. Snajderice su postajale sve više tuđe a život u zajednici podvojio se i nehotice na dvije grupe. Obavijestili smo drugove u muškom logoru i tražili od njih savjet. Oni nam odgovoriše neka raspustimo zajednicu ako je sastav tako loš i ako smatramo da bi to moglo proći bez provokacije. Ocjenivši situaciju odlučimo na partijskom aktivu da raspustimo zajednicu i osnujemo novu ilegalnu. U tu novu zajednicu ušle su sve drugarice osim šnajderica ali s time da nastavimo rad sa šnajdericama i da mnoge od njih povučemo jednom natrag u zajednicu. Dva dana prije raspuštanja zajednice odveli su ustaše na strijeljanje bolesnice Veru Jelić, Nadu Kocijan, Nadu Gaon i Nadu Dimić (17. III. 1943). Istog dana zatvorena je u samicu prva grupa drugova u muškom logoru a među njima i njihovo rukovodstvo, koje je navodno imalo vezu s Partijom i koje je nama pomagalo u radu. Tih dana došla je u logor i našu zajednicu drugarica Zlata Segvić.

Verinom smrću postavljeno je pitanje sekretara rukovodstva. Uda i Vanda, iako nisu bile u rukovodstvu, sudjelovale su u čitavom rukovođenju. Prije Verinog polaska (mi smo mislili da ona' ide u bolnicu) zaključile smo Vera, Katica Fergec i ja da predložimo drugovima za člana rukovodstva Vandu Novosel, a pitanje sekretara da riješe oni. Taj prijedlog nismo mogli izvršiti jer su drugovi baš tada odvedeni u samice. Izabrali smo Vandu a ne Lidu zato što je Lidin odnos prema drugaricama bio nekako osoran i neprijazan i što je volila da stvara oko sebe grupice u kojima je nastojala da se istakne. Zapravo glavni razlog bio je taj što prilikom jedne podjele odijela nije poslužila primjerom ostalim drugaricama, iako je ona bila još na robiji član zajednice.

Tada smo izgubili vezu sa drugovima koji su još bili ostali. Vezu sa Partijom vani nismo mogli tako lako uspostaviti u kuli. Da bi smo imali ikakovu vezu sa vanjskim svijetom šaljem drugaricu Sofiju Jović na rad u kuću jednog ustaše, koji je tražio jednu omladinku za taj posao. Ali nismo putem te veze mogli doznati bog zna šta.

Koncem marta 1942. godine ustaše nas napokon pretvaraju u radni logor i sve Hrvaticе preseljavaju iz kule u jednu ljepšu zgradu. Bila je tamo veća sloboda, dobili smo dozvolu za pisanje i primanje paketa i zasebnu logorsku kuhinju. Čim smo dobili zasebnu kuhinju za naš logor, odlučili smo da za zajednicu uzimamo jedan mali dio sledovanja. Kuhinja kao i uprava bile su u našim rukama te smo mogle to učiniti. Isto to činili smo i sa mlijekom koje je jedno -kratko vrijeme dolazilo za bolesnike i za djecu i taj mali dio davali našim bolesnim drugaricama. Mi smo smatrali da to možemo učiniti za održanje zajednice koja je najduže bila u logoru i prešla najteže uslove života. Paketi koji su dolazili u logor bili su često slani ženama koje već davno nisu bile žive. Sve one pakete koji više nisu imali vlasnika u logoru zadržavali smo za izdržavanje zajednice kao i za pomaganje hranom ne samo žena u hrvatskom logoru nego i za pomaganje drugarica Srпкиnja i Židovki koje su se nalazile u kuli. Što se tiče odjevanja, snabdjevali smo se iz ustaškog magazina u kojem smo radile. Tim odijelom oblačile smo ne samo zajednicu nego sve žene kojima je bilo potrebno. U raspodjeli odijela držali smo se skromnosti i nehalapljivosti. Ipak s nekim drugaricama imali smo u tom pogledu dosta muke. Ove stvari koje sam sad spomenula predmet su raznih tračeva i glasina. U suštini one su izgledale ovako kako sam ih prikazala. One nisu postavljane radi interesa bilo kojih pojedinaca, kako se to obično u tim glasinama naglašava. One su izvirale iz našeg osnovnog stava da smo dužne oduprijeti se bolesti i gladi i spasiti pored zajednice i sve poštene i nama odane žene.

Naš odnos prema ustašama kao i odnos naše uprave prema njima bio je budno praćen. Ipak desio se jedan slučaj da smo drugaricu C. E. morali izbaciti iz zajednice radi njenog prestupa prema jednom ustaši. Odnos naše logornice Ružice Stajner prema ustašama kontrolirali smo i pomagali joj u svakom momentu njene dužnosti, koja je bila vrlo teška, naročito kada su tražili od nje da špijunira Zlatu Segvić. Ona je uz neke lične nedostatke dobro vršila svoju dužnost. Naša uprava iskorištavajući svoje mogućnosti spasila je od Jasenovačke peći oko 40 drugarica Srпкиnja i Židovki i prevela ih pod cijenu najtežih represalija u hrvatski logor. Mnoge neugodne stvari i miješanja ustaša u svakodnevne odnose žena spriječila je naša uprava.

Vezu sa drugovima iz muškog logora nakon odvođenja njihove prve grupe u samicu dugo nismo uhvatili. Tamo je bio Stjepko Kaurić i još mnogi drugi. Pitanje rukovodstva smo morali riješiti. Budući da je drugarica Zlata Segvić odgovarala bolje od svih nas za vršenje dužnosti sekretara rukovodstva i starješine zajednice, Katica i ja smo zajedno sa Vandom upoznale Zlatu sa situacijom u zajednici, a kasnije smo same formirale rukovodstvo od nas četiri u kome je Zlata izabrana za sekretara. O tome smo obavjestili novo rukovodstvo drugova, s kojim smo kasnije uhvatili vezu i koje se složilo s ovim izborom. Lida je i dalje sudjelovala zajedno s nama u rješavanju svih pitanja našeg rada.

Trti

Odlučili smo da poduzmemo korake u političkoj izgradnji naših drugarica. Kao prvi plan postavili smo ukratko prorađivanje SKP (b). Podijelili smo partijke u dvije grupe, od kojih je jednu vodila Zlata, a drugu Lida. Njih dvije trebale su voditi ovo prorađivanje prema sjećanju, jer knjiga nismo imali.

Tada je zavládala epidemija pjegavog tifusa od kojeg smo između ostalih obojile ja i Vanda. Izmučeni tromjesečnim gladovanjem u kuli, osjetili smo bolest još mnogo jače. Ipak nitko se od nas nije ponio nekomunistički i razmaženo u toj bolesti, naročito kad se uzmu u obzir slučajevi koji su se desili poslije nas. Međutim drugarica Lida ljutila se neprestano i bez razloga na bolesnice a naročito na Vandu kritikujući nas što u bolesti ne pjevamo i ne veselimo se. Naročito je isticala našu komotnost što sa visokom temperaturom ne idemo u klozet, nego nas drugarice moraju dvoriti u sobi. Ispalo je napokon tako da je čitava zajednica a i mnogi van zajednice družala o tome kako se držimo nekomunistički. Ova Lidina grubost i nerazumijevanje naročito se odrazila u slučaju sa bolesnom Sofkom Radošević. Na temelju ovih optužaba koje su se ticale naročito Vande, a ponešto i mene, Lida je okupila neke drugarice i potstrekavala ih protiv rukovodstva zajednice koje je bilo ilegalno pred članovima. Te drugarice bile su zapravo članice izobrazbene grupe koja je bila povjerena Lidi i to: Marica Pataki, Borka Gojak, Jelka Brkljačić, Dragica Dvorščak i Stefica Serdar. Umjesto da radi s njima upustila se ona u nedrugarsku kritiku u kojoj je čak izmislila da rukovodstvo vodi kurs protiv radnica. Odakle je ona došla do ovog zaključka nije nam nikada bilo jasno, jer se o našoj zajednici nikada nije pojavio ovaj problem. Govorila je još da treba smijeniti rukovodstvo i postaviti novo koje bi ta dotična grupa zajedno sa njom uspostavila. Taj njezin rad iskopao je jaz u novoj, tek stvorenoj zajednici i to baš među partijkama. Zavládala je pocijepanost. Prema iskazima imenovanih drugarica iz spomenute izobrazbene grupe poveló je rukovodstvo računa o svim ovim stvarima. Dragica Dvorščak nije mogla dati svoj pravi iskaz jer je baš tada imala vrlo težak pje-gavac u kojem su joj bili potpuno popustili nervi, tako da je padala u gotovo ludačka raspoloženja. U tim momentima ona je zvala Zlatu i govorila joj o čitavom ovom slučaju sa Lidom moleći Zlatu za oprostjenje što je pojedine drugarice ocrnjivala na istinitim stvarima. Ipak, iako je sve to bilo u polusvjesnom stanju, njeni su se iskazi slagali sa riječima ostalih četiriju drugarica. Na partijskom aktivu u prisustvu Lidinom konstatovano je da je Lida pogriješila prema zajednici i da je ta greška tim veća što je ona bila najstariji član partije među nama. Ona sama je priznala da je imala prilike da se drugarski posavetuje sa drugaricama iz rukovodstva i da nije bila ni u kom slučaju zapostavljena od njihove strane. Meni se čini da je Lidi bilo žao što je jednom prilikom dok je još radila u kancelariji logora Zlata predložila da u kancelariju uđe jedna druga drugarica, koja nije bila sposobna ni za koji drugi rad. Lida se usprotivila tome, ali je ipak otišla. Ipak, to nije jedini razlog. Napokon smo zaključili da je Lida okrnjila ugled rukovodstva i cijepanjem partijski razrivala i onako nedovoljno čvrstu zajednicu, koja je pretrpjela skoro raspuštanje. Lida je tada kažnjena sa privremenim udaljavanjem od partijskih sastanaka.

Kako je već spomenut», naša je zajednica bila raspuštena radi lošeg sastava¹ svog članstva, koje nije moglo da podnese tako strogu disciplinu kakovu su iziskivale vrlo teške prilike našeg života u logoru. Poslije čišćenja zajednice dolazile su sve češće grupe politički suđenih žena koje je trebalo na neki način okupiti i povezati sa nama. Od tih grupa samo su pojedinci imali uslove da budu primljeni u zajednicu, dok su mnoge od tih drugarica bile najčešće bliži ili dalji simpatizeri koji također ne bi mogli da se priviknu na disciplinu naše zajednice. Takve grupe mi smo upozoravali na osnivanje njihovih malih zajednica. Primjeri su za to Osječanke, Mostarke itd. Tada bili su umoreni gladu svi drugovi iz prve grupe ikoja je odvedena u samicu u muškom logoru. Bila je već umrla i Fina Grković[^] logornica ženskog logora. Zlata koju je Fina prema direktivama rukovodstva uspjela proturiti kao zamjenicu logornice, uspjela je u dogovoru sa partijskim aktivom proturiti za logornicu već spomenutu Ružicu Stajner, omladinku iz naše zajednice. Imale smo sve uvjete da naša zajednica postane stvaran rukovodilac žena u logoru. Ali to se nije dogodilo radi pogrešnog postavljanja u našem organizovanju zajednice. Naša zajednica nije bila čvrsto vezana sa manjim zajednicama, a naročito nije bila povezana preko naših partijki tako da su sve te grupice uz svu našu brigu ostale odvojene od nas. To se dogodilo za to što smo mi zajednicu poslije čišćenja stavili u jednu sobu imajući u vidu u nutarnju izgradnju zajednice, koja je bila nužno potrebna poslije svih stvari koje je prebrodila. Mi smo zaista uspjeli izgraditi zajednicu iznutra. U njoj je postojao nesalomljiv moral kojeg je ona prenosila i na čitav logor. U najžešćim momentima masovnog streljanja naša se zajednica držala na nevjerovatnoj visini. Upoznale smo se međusobno i stekle uvjerenje. Sve nam je to omogućilo naše zajedničko stanovanje. Redovno smo proslavljali praznik 8. mart, 1. maj, 22. juni, 7. novembar itd. Osnovali smo i skojevski aktiv u omladinskoj sobi. Naša zajednica živjela je primjernim kolektivnim životom u pogledu kolektivne ekonomije. Osim toga pomagali smo ostale drugarice van zajednice.

Ali pored svega toga primjetili smo da smo se izdvojili od mase žena i da naša pomoć ne obuhvata broj onih koje treba pomagati. Tražeći uzroke tome došli smo do zaključka da je organizaciona forma naše zajednice suviše kruta i ne može da se prilagodi stepenima svijesti pojedinih žena koje su svakako spadale u krug zajednice. Sama naša soba bila se prilično kompromitovala i mi smo osjetili da usprkos izgrađenosti naših članova ta svijest ne znači konkretnu pomoć ženama koju smo bili dužni da im damo. U to vrijeme bila je Vanda već otpremljena u Zagreb, a Zlata Segvić bila je strijeljana. Rukovodstvo je ostalo na Katlici i meni. Zlata je na polasku predložila drugaricama da ja budem starješina zajednice, čim su se one i složile. Tih dana bila je čitava zajednica u opasnosti da ode u samice. Nekoliko nedjelja ranije ustaše su pobili drugu grupu drugova u muškom logoru. Tada smo iz svih spomenutih razloga koji su kočili zajednicu u njenom približavanju ženama raselili spomenutu zajedničku sobu po raznim sobama logora i svakoj partijki stavili u zadatak da oko sebe okupi žene koje smo predvidjeli. Zajednica nije više postojala kao cjelina, ali svaki njen član bez obzira da li je partijac bio je u stanju da rukovodi zajednicom u svojoj sobi. Na taj način postali smo elastičniji,

manje uočljivi kao cjelina i za kratko vrijeme uspjeli smo okupiti gotovo sve bliže i dalje simpatizere. Skojevski aktiv kojim je rukovala Sofija Jović, uskoro je okupio oko sebe najveći broj omladinki. Imali smo u vidu da kroz kratko vrijeme okupimo sve poštene žene u logoru pod direktno rukovodstvo partijskog aktiva. Ali ovaj uspjeh bio je okrnjen našim jazom koji se produbljivao svaki dan sve više između nas i šnajderica, a koji je nastao čišćenjem zajednice još u kuli. Poslije ovog raseljavanja osjetili smo da je ono trebalo da se odigra još onda kad smo u kuli raspustili zajednicu, ali naviknuti na onakvu formu zajednice kakva je postojala ranije u Lepoglavi i „Danici“, mi nismo mogli pretpostaviti dokle nas ovakva forma može dovesti u teroru i gladi St. Gradiške. Još jedan neuspjeh postojao je i poslije našeg raseljavanja. Pojedine drugarice koje su po svemu pripadale našoj zajednici nisu htjele i poslije svih naših nastojanja i razgovora s njima da uđu u našu zajednicu pod uticajem Lide. To se tiče grupe Varaždinki, odnosno drugarica B. F., M. K. i ostalih.

Prilikom raseljavanja bila je mnogo lakša i pomoć ženama. Ekonomija je i dalje bila rukovodena iz centra u kojem su ovi prilozi u hrani bilo sa koje strane oni stizali bili dijeljeni pojedinim grupama. Tada organizovana je bolja pomoć kuli, jer su baš tada stigle tamo mnoge drugarice Srпкиnje. Brigu oko kule imala je Stefica Serdar.

Kao radni logor imali smo tkaonu i šnajderaj. U svakoj od tih radiona stvorili smo aktive od naših drugarica partijki i ostalih, koji su se brinuli da rad u radionama bude koliko god je moguće manji za ustaše i da mi mi koristimo što manje.

Početkom septembra 1942. uhvatili smo napokon vezu sa Zagrebom i Partijom preko Mjesnog odbora narodne pomoći. Osam mjeseci prije toga bili smo bez veze sa Partijom i nedovoljno povezani sa drugovima iz muškog logora. Pokušavali smo u nekoliko mahova da uhvatimo vezu i slali opširne izvještaje o svim ovim pitanjima koje sam iznijela, tražeći od Partije pomoć. Te izvještaje nosila je drugarica Herta Bubanđ po svom izlasku iz logora i neki činovnik iz Zagreba Kadić. Ali ti izvještaji izgleda da nisu nikad stigli na pravo mjesto. Nadali smo se da će nam se drugovi sami javiti iz Zagreba preko paketa koje je slala naša rodbina, a koja je bila poznata mnogim drugovima iz narodne pomoći. Tako smo bez prave veze dočekali i pogibiju druge grupe drugova u muškom logoru, Zlatinu smrt. Odlahnulo nam je kad nam je napokon uspjelo da se povežemo. Odmah smo izvjestili drugove o stanju u logoru i u zajednici i tražili kritiku i direktive. Detaljnije izvještaje u kojima je bilo obavještenje o osnovnim problemima kao na primjer, uzimanje uprave u svoje ruke, uzimanje hrane od sledovanja, itd. slali smo usmeno po drugaricama Ankici Malek u mjesecu oktobru 1942. i Sofiji Jović u mjesecu decembru 1942. I poslije njihovog odlaska dobili smo odgovore koji su se slagali potpuno sa našim stavom po svim pomenutim pitanjima. Ovdje bi bilo obuhvaćeno i pitanje drugarice Lide. Poslije ovih odgovora produžili smo sa ovakvim životom i radom sve do izlaska drugarice Ljubice Sagi kada su nam prestali stizati odgovori. Poslije toga ja sam izašla iz logora (31. I. 1943.) i nije mi poznato šta se dalje događalo. Znam samo toliko da su drugarice nastavile omasovljavanje zajednice koje srno imali u planu još za mog boravka.

Pitanje okrnjenog rukovodstva poslije odlaska Vandinog i Zlatine smrti riješili smo tada sa drugovima izvana. Prije nego smo dobili odobrenje da u rukovodstvo stavimo Ružicu Markutić i Mandu Vargaš mi smo na vlastitu inicijativu formirale grupicu od nekoliko najboljih partijki koje su rukovodile zajedno s nama. Drugovi izvana potvrdili su izbor Mande i Ružice.

Uvjerena sam da radi nepovezanosti sa Partijom i našeg nesnalaženja u mnogim problemima koji su stajali pred nama nismo mnoge osnovne stvari pravilno postavile, gledajući usko iz logorskih prilika. Ali ipak mogu ustvrditi da smo se uvijek i u svakom poslu mi kao rukovodstvo rukovodile jedino nesebičnom brigom i osećajem odgovornosti da smo dužne kao partijke da se odupremo propadanju naših odanih i poštenih kadrova. Mnogo drugarica je izašlo iz logora i moguće je putem njihovih iskaza sagledati rad svake pojedine od nas. Mislim da bi u rasvjetljavanju našeg rada mogli poslužiti izvještaji drugarice Katice Fergec, člana rukovodstva, koja se sada nalazi u Moslavini, drugarice Dragice Dvorščak, koju je Lida bila najviše vezala uz sebe, a koja se također nalazi u Moslavini, drugarice Sofije Jović, koja se nalazi u Plaškom, drugarice Beške Frntić koja se nalazi u logoru i koja nije htjela da pristupi u našu zajednicu i napokon same Lide koja je također još u logoru. Osim toga, mogu toj svrsi poslužiti izvještaji koje naše rukovodstvo slalo drugovima u Zagreb a koji se nalaze kod druga Konspiratora¹²...

Tada su drugovi tražili od nas popis svih drugarica radi zamjene. Taj popis odmah smo im poslali.

Mislim da sam iznijela sve stvari koje su važne za ocjenu našeg života i rada. Ipak izvještaj bi trebalo nadopuniti sa mnogim sitnicama koje mislim da bi bilo najzgodnije iznijeti usmeno, jer nisu bitne.

Drug Steve¹³ mi je naglasio da iznesem u izvještaju Vandin i moj rad. Sve ovo što sam iznijela vezano je za rad čitavog rukovodstva u kojem smo bile i ja i Vanda pa mislim da se iz izvještaja može jasno vidjeti i rad nas dviju. Osim toga, rad našeg rukovodstva bio je mnogo vezan uz ličnost drugarice Zlate Segvić, koju smo svi mi smatrali najiskusnijom među nama.

Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

14. I. 1944.
(Plaški)

Drugarski pozdrav
Buba Jančić, s. r.

" Dragutin Saili, član CK KPH.

" Krajačić Ivan, Stevo, član KPJ od 1933, MK KPJ Zagreb i od 1935. član PK KPJ za Hrvatsku. Španski borac i učesnik NOR-a i revolucije od 1941. U NOR-u član Predsedništva AVNOJ-a i član Predsedništva ZAVNOH-a, a od 1944. i organizacioni sekretar CK KPH. Posle oslobođenja ministar unutrašnjih poslova u vladi NR Hrvatske i predsednik Sabora SR Hrvatske. Član je Saveta federacije i narodni heroj Jugoslavije.

SPISAK OBLASNOG KOMITETA KPH ZA SLAVONIJU OD
21. JANUARA 1944. INFORMATIVNOM ODSEKU 6. KORPUSA
NOVJ ZA RAZMENU 50 LOGORAŠA IZ LOGORA
STARA GRADIŠKA¹

OBLASNI KOMITET K. P. H. Dana 21. I. 1944.
ZA SLAVONIJU

SEFU VOJNO-INFORMATIVNOG OTSJEKA ŠTABA VI. KORPUSA

P o l o ž a j

Dragi druže,
šaljemo vam popis drugarica zatočenih u logoru Stara Gradiška:

Ljubica Kostić, profesor, Nova Gradiška	Paulina Miljević, Topusko
Draga Glumac balerina	Đorda Aleksića sestra i šogor, Bijelo Brdo, Osijek
Jela Vitas, Sarajevo	Slavica Kremenović, Banjaluka
Cecilija Violoni, Osijek	Bosiljka Kapor, Banjaluka
Zlata Ivić, Sarajevo	Mara Kapor, Banjaluka
Andrija Ivić, Sarajevo	Mira Winterhalter, Banjaluka
Slava Simić, Osijek, žena Rudolfa Simića	Ružica Steiner, Bankovci
Ljubica Tukerić, Banjaluka	Dušanka Đukić, kraj Požege
Radmila Radovanović, Prijedor	Greta Kavaj, Sl. Brod
Marija Kaus, Prijedor (bila komesar bolnice na Kozari)	Desanka Hajdinović, Sl. Brod
Nada Crnogorac, Prijedor	Manda Vargaš, Sl. Brod (partizanka)®
Nada Milinović, Prijedor	Katarina Bauer, Sl. Brod, hapšena u Osijeku
Nevenka Filipović, Zagreb	Perka Rajčević, Virovitica, koncem jula otpr. u logor zbog sina koji se nalazi u partizanima
Katica Filipović, Zagreb	Frančiška Kodumija, Spišić-Bukovica
Dragica Filipović i sin Zorajn, Zagreb	Nevenka Popović, Prijedor
Ljubica Filipović, Zagreb	Marica Bogdan, Virje
Zora Vučilovski, Zagreb	Ljubinka Rajković, Neštin, Srijem
Stefica Čičak, Zagreb	Ana Janković, Bosna (partizanka)
Bora Spoljarić, Zagreb	Mara Jergović, Gromačnik
Danica Dasović, Zagreb	Dragica Vukelić, „
Ivica Sabljak, Zagreb	Fatima Brkić, medieinarka Mostar
Ela Car, Zagreb	Milica Kozar, (partizanka)
Nata Misuvić, Sarajevo	Vlatka Novak-Andrijević, Zagreb
Mara Lazić, Vinkovci	
Boba Božić, Sarajevo	

Ostale potrebne podatke o navedenim drugaricama i drugovima ne
posjedu jemo.

¹ Arhiv, VII, a. NOP-a, k. 480, reg. br. 9/3.
¹ Već je bila zamenjena (15. 1. 1944).

**OBLASNI KOMITET K. P. M.
ZA SLAVONIJU**

M. P. O. - P. P. A.
1 23 12
Dana 21. I. 1944
00047

ŠEFU VOJNO INFORMATIVNOG OTSJeka ŠTABA VI. KORPUSA

P o l o ž a j

Dragi druže,
šaljemo vam popis drugarica zatočenih u logoru Stara Gradi-

ška:

Ljubica Kostić, profesor, Nova Gradiška
Draga Glumac, balerina
Jela Vitas, Sarajevo
Cecilija Violoni, Osijek
Zlata Ivić, Sarajevo
Andrija Ivić, Sarajevo
Slava Simić Osijek, žena Rudolfa Šimića
Ljubica Tukerić, Banjaluka
Radmila Radovanović, Prijedor
Marija Kaus, Prijedor /bila komesar bolnice na Kozari/
Nada Crnogorac, Prijedor
Nada Milinović, Prijedor
Nevenka Filipović, Zagreb
Katica Filipović, Zagreb
Dragica Filipović i sin Zoran, Zagreb
Ljubica Filipović, Zagreb
Zora Vučiloški, Zagreb
Stefica Čičak, Zagreb
Bora Spoljarić, Zagreb
Danica Dasović, Zagreb
Ivica Sabljak, Zagreb
El. Car, Zagreb
Nata Misuvić, Sarajevo
Mara Lazić, Vinkovci
Boba Božić, Sarajevo
Paulina Miljević, Topusko
Đorđa Aleksića sestra i šogor, Bijelo brdo, Osijek
Slavica Kremenović, Banjaluka
Bosiljka Kapor, Banjaluka
Mara Kapor, Banjaluka
Mira Winterhalter, Banjaluka
Ružica Steiner, Bankovci
Dušanka Đukić, kraj Požege
Greta Kavač, Sl. Brod
Desanka Hajdinović, Sl. Brod
Manda Vargaš, Sl. Brod /partizanka/
Katarina Bauer, Sl. Brod, hapšena u Osijeku
Perka Rajčević, Virovitica, koncem jula otp. u logor zbog sin
Franciska Kodumija, Špišić-Bukovica koji se nalazi u
Nevenka Popović, Prijedor partizanima
Marica Bogdan, Virje
Ljubinka Rajković, Neštin, Srijem
Ana Janković, Bosna /partizanka/
Mara Jergović, Gromočnik
Dragica Vukelić, "
Fatima Brkić, medicinarica Mostar
Milica Kozar, /partizanka/
Vlatka Novak-Andrijević, Zagreb

Drugarica Ljuba Vrhovac³, jedna od prvih saradnika u Slavoniji nalazi se također u logoru. Poblize podatke o njoj da će vam drug Kozak⁴.

Drugarica Bara Kućan, žena predsjednika Narodno-oslobodilačkog Odbora iz Golog Brda, člana KP. otpremljena je 21. XII. 1943. u Vinkovce u logor. Drugarica je duže vremena održavala vezu sa Viroviticom. Stara je 47 godina. Kotarski komitet Virovitica predlaže da se izvrši zamjena za Pres Rudolfa ili Sram Ericha, koji su zarobljeni kod Osijeka kao pripadnici časne radne službe.

Uz naš drugarski pozdrav.

Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

z

Za Komitet:
*Dušan*⁵

Br. 310

IZVOD IZ ZAPISNIKA OD 29. JANUARA 1944. SAČINJENOG
U NEDICEVOM KOMESARIJATU ZA IZBEGLICE I
PRESELJENIKE U BEOGRADU U KOJEM TRI LICA IZ SELA
USKOCI DAJU SVOJE VIĐENJE LOGORA STARA GRADIŠKA¹

ZAPISNIK

od 29. januara 1944. god.

SASTAVLJENO U KOMESARIJATU ZA IZBEGLICE I PRESELJENIKE
U BEOGRADU

VURUNA STEVAN, državni nad. lugar u penziji iz sela Uskoci, opština Stara Gradiška, srez Nova Gradiška. . .

KLISIC MILOŠ, zemljoradnik iz sela Uskoci, opština Stara Gradiška, sreza Nova Gradiška.. .

SUCUR NIKOLA, zemljoradnik iz sela Uskoci, opština Stara Gradiška, sreza Nova Gradiška. .²

³ Rođena je 1900. u Rajiću (Novska). U logor je dovedena u proljeće 1942. i ubrzo postaje logornica interne uprave logorašica u Kuli. Na toj teškoj dužnosti držala se kao pravi komunista prvoborac, hrabrila je žene logorašice i doturala im hranu, kad je to bilo skoro nemoguće. Svi su je cenili i iz milošte zvali „teta Ljuba“. Ubijena je u ljeto 1943. zajedno sa svojom pomoćnicom Gagom Glumac iz Banje Luke.

⁴ Stanko Prodanović.

⁶ Calić-Cule.

¹ Arhiv VII, Nda, k. 43A, reg. br. 231/2—1.

^{1 5} * i ⁵ Izostavljeno se ne odnosi na logor.

Selo Uskoci čini sastavni dio mesta Stara Gradiška. Ima oko pedeset kuća, od toga smo četrdeset srpski i deset hrvatski..³

U Staroj Gradiški postoji veliki hrvatski (ustaški) koncentracijski logor, koji je smešten u bivšoj kaznionici. U ovom logoru nalazi se stalno oko 5.000 do 6.000 zatočenika Srba, Hrvata i Muslimana. Dosada je u ovaj logor najviše dovedeno Srba. Međutim Srbe zatočenike logorska uprava koju vode ustaše nemilosrdno ubija u masama tako su tačno na 1. decembra 1943. godine oko 9 sati pre podne ustaše proveli pod jakom stražom pokraj naših kuća grupu Srba zatočenika iz logora. U ovoj grupi bilo je oko 1500 osoba i to muškaraca žena i dece. Na čelu povorke išli su muškarci a za njima žene i deca. Svu decu, po nošnji bilo je u toj grupi seljaka iz svih krajeva, a bilo je također dosta i građanski obučanih lica. Među njima bilo je mnogo mlađeg sveta oba pola građanski obučeni, a sudeći po izgledu bilo je u ovoj grupi dosta studenata i studenkinja. Ovu grupu zatočenika odvele su ustaše u šumu zvanu MEĐUSTRUGOVI i sve pobili na jednoj bari zvanoj „Lokanac". Tukli su ih željeznim štaglama i klali noževima. Nakon toga leševe su zakopali na istome mestu u jednu zajedničku jamu koja je već tri dana pre toga za ovu svrhu iskopana. Šumu „Međustrugovi" ustaše su cernirali tri dana pre pokolja i svakom je pristup bio zabranjen. Nekoliko dana nakon izvršenog pokolja pojedini Srbi iz sela Uskoci, a među njima i nas dvojica — Klisić Miloš i Sućur Nikola — išli smo u pomenutu šumu i videli zajedničku grobnicu u koju su žrtve ovoga pokolja pobacale.. *

Culi smo pričati od ustaškoga vodnika Popić Pere, koji je rodom iz Hercegovine, a vršio je u godini 1941. i 1942. dužnost u logoru u Staroj Gradiški, da je u selu Jablanou pobijeno najmanje dveipo hiljade Srba zatočenika. Ovo Srpsko selo Jablanac udaljeno je od Stare Gradiške oko 15 kilometara, a ostalo je pusto još u početku 1942. godine, jer su žitelji od ustaša što pobijeni, a što proterani. U njemu je posle toga osnovan logor u koji su šiljani Srbi zatočenici iz logora u Staroj Gradiški. Navedeni Ustaški vodnik Popić Pero vršio je službu u ovom logoru u selu Jablancu. On nam je pričao da je sam svojom rukom poklao u ovome selu najmanje 2.500 ljudi. U jesen 1942. ovaj logor je likvidiran, nakon što su svi zatočenici, koji su u njoj bili poklani.

Osim toga bilo je još i drugih ubijanja Srba u logoru u Staroj Gradiški. Ubijali su pojedine manje grupe i njihove leševe zakopali odmah pokraj logora, a zemljište preoravali. Bilo je više slučajeva, da su seoski psi razvlačili pojedine delove ljudskih telesa, koji su bili suviše plitko zakopani. Na ovo se je ljutio lekar iz Bosanske Gradiške dr. Križalj Stepan, pa su posle toga Ustaše zakopavali dublje u zemlju leševe pobijenih Srba..

Saslušao i overava:

Rodić Đuro:

Dovršeno.

Zapisničar

Brankovan Marija

Stevan Vuruna, s. r.

Klisić Miloš, s. r.

Sućur Nikola, s. r.

Br. 311

ZAHTEV AGITPROPA OBLASNOG KOMITETA KPH ZA
SLAVONIJU OD 2. FEBRUARA 1944. INFORMATIVNOM
ODSEKU 6. KORPUSA NOVJ DA SE RAZMENE ČETIRI
SLOVOSLAGACA KOJI SE NALAZE U LOGORU
STARA GRADIŠKA¹

Agitprop
Obi. Komiteta KPH
za Slavoniju

Dne 9. II. 1944.

Informativnom odsjeku Štaba VI. Korpusa NOVJ

Dragi drugovi!

Šaljemo Vam popis nekih slagara, koji se nalaze u logoru, s'time, ukoliko bi se vršila kakva zamjena, da ih uzmete u obzir.

Isti drugovi bili bi nam potrebni, jer mi do sada nemamo dovoljan broj stručnih slagara. Navodimo podatke o njima:

1). Josip Novačić, rod. 1914. g. U Zagrebu boravio od 1933. g. Radio u tiskari Beker, a zatim u tiskari Bulić. 1940. g. postao je član KP. Bio je aktivan. U lipnju 1942. g. uhapšen i odveden je u logor, St. Gradiška. (Radi u tiskari).

2). Mirko Srića, rod. 1917. g. u Karlovcu. Radio u Hrvatskoj Državnoj tiskari u Zagrebu. Član KP. Njegovim radom stvoren je kružok. Uhapšen na ulici, a kod njega su pronađena slova. Branio se, da su mu slova podvaljena, međutim u premetačini stana kod njega je pronađeno mnogo štamparskog materijala. Nalazi se sada u Staroj Gradiški. Navodno u tiskari. Mirko Srića radio je zajedno sa Novačićem.

3). Usenik Joža, skojevac, aktivni organizator grafičke omladine. 1941. i 1942. g. organizirao ilegalnu tehniku (malu štampariju). Na radu se pokazao hrabar i odvažan.

4). Katica Hrušt, član KP., poznata pod pseudonimom „Crna“. Aktivna i poznata u radničkom pokretu.

Svi ovi podatci dobiveni su od člana KP, koji se nalazi na radu u ovom Agitpropu, a ko je radio s njima zajedno u štampariji u Zagrebu. Uz drugarski pozdrav.

SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU

M. P.

za Agitprop:

¹ Arhiv, VII, a NOP-a, k. 480, reg. br. 19/3

Br. 312

DOPISNA KARTA ANTONA HENGERTA IZ ZEMUNA OD 23.
FEBRUARA 1944. JOSIPU HENGERTU U LOGORU
STARA GRADIŠKA¹

Salje: Anton Hengert, H. G. . . . 152 Zemun

Dragi Sepi!
Mi smo živi i zdravi svi, šaljem ti paket danas.
Anton ti je poslao pre 14 dana. Primi pozdrav od svih.
Tvoj brat Anton

Dne 23. II. 1944.

Saobćenja na hrvatskom jeziku, obiteljske naravi do 20 rieči. Pri-
likom odašiljanja na svaku dopisnicu priljepiti pošt. marku od 2. —
Kune.

UPRAVITELJSTVO SABIRNOG LOGORA

Za zatočenika broj: 292061

Ime i prezime: Hengert Josip

STARA GRADIŠKA

Br. 313

POLICIJSKI KARTON ZA ŠTROS PAVLA UPUĆENOG U
KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA
25. FEBRUARA 1944. GODINE¹

Obiteljsko ime: ŠTROS
Krsno ime: PAVAO
Genera- Oca: Stjepan
lia: matere: Kate r. Magdić
Sadanje zanimanje: tkalac
Rodno mjesto: Sv. Križ, Brdovec, kot. Križevci
Zavičajna općina: Zagreb
Godina rođenja: 1. I. 1907.
Vjeroispo vješt. rkt.
Stališ: neoženjen
zadnje obitavalište: Sv. Križ

Preuzet 4. 2. 44. Prs. br. 6055. iz zarobljeničkog logora na Kanalu
br. kada je bio dopremljen nakon uhićenja po kozačkoj diviziji zbog odr-
žavanja veze sa partizanima. Imenovani se nalazio među partizanima od
27. 8. 1943. kao djelatni borac na području Korduna, a dužnost mu je bila
obskrba partizanske 3. planinske brigade. Među partizanima se nalazio

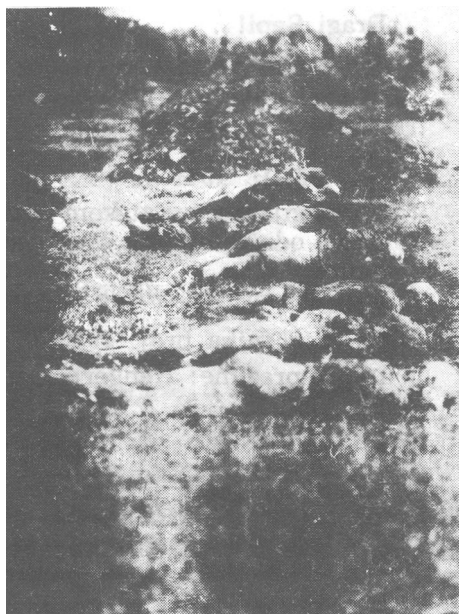
¹ Neregistrovana kopija dokumenta.

¹ Neregistrovana kopija dokumenta.

do sredine prosinca 1943. kada su učestale pojačane akcije Čerkeza. Budući da u njegovom selu žive isključivo pravoslavci koji su svi redom partizanski borci ili partizanski suradnici u pozadini to je i imenovani kao nepoćudan po današnji poredak po dovršenom postupku upućen 25. 2. 44, odlukom glav. ravn. za javni red i sigurnost od 11. 5. 44. br. 24562 na prisilni boravak u logor St. Gradišku u trajanju od dvije g. te mu kazna ističe 4. 2. 1946.

Takozvana „kožara“ u selu Jasenovcu jedini je sačuvani objekat koncentracionog logora.

Gradina, najveća klanica i grobnica jasenovačkih žrtava.

Br. 314

IZVOD IZ SPISKA OK KPH NAŠICE OD 25. FEBRUARA 1944. ZAROBLJENIH PARTIZANA I UHAPŠENIH SIMPATIZERA KOJE TREBA ZAMENITI IZ KONCENTRACIONOG LOGORA STARA GRADIŠKA¹

OKRUŽNI KOMITET K. P. H
NASICE
BR. 21/44.
DANA: 25. II 1944.

¹ Arhiv VII, a. NOR, k. 480, reg. br. 23/3. Mesta označena sa tri tačkice su lica roja se traže iz raznih zatvora.

P O P I S										
naših zarobljenih drugova i simpatizera sa područja okruga N A S I C E										
Redni broj	Cin i jedinica	Prezime i ime	Rođenje		Zanimanje u građanstvu	Politička pripadnost	Datum i mjesto zarobljenja	Tko ga je zarobio (zatvorio)	Gdje se sada nalazi	Primjetba
			God.	Mjesto						
1									...	
9		Jelavić Franjo	60 g.	Trilj	zidar	1928 godine član OK KPH Osijek	5. VII. 1941. [Feničanci] 5. VII. 1941. [Feničanci]	[ustaše] [ustaše]	U logoru u Gradiški	Clan KP bio član OK Osijek Osuđen na robiju i bio godine
. . .		...								
16	.	Flekeštajn Ivan	1920	Orahovica	litograf	Antifašista	U Zagrebu maja 1943 g.	[ustaše] [ustaše]	Logor zatvorenika Stara Gradiška 1916	Antifašista
17		Matotek Antun	1915	Kotoriba	krojač	Antifašista	Uskrs 1943	[ustaše]	Logor zatvorenika Stara Gradiška br. 1904	Antifašista
		...	...							
20		Jovanović Mitra	1913	Gornja Pištana	seljak	[Anti-fašista] [Anti-fašista]	25. XI. 1941. G. Pištana	[ustaše] [ustaše]	U logoru u Staroj Gra-diški	[Antifa-šista] [Antifa-šista]
										
28							...			

28

Popis se zaključuje sa redni brojeva.

Okružni komitet KPH

MP

Našice, dne 25. februara 1944

Smrt fašizmu — Sloboda narodu

Za Komitet Šokac²

² Stjepan Zivković.

Br. 315

IZVOD IZ ZAPISNIKA OD 8. MARTA 1944. SAČINJENOG U
NEDIĆEVOM KOMESARIJATU ZA IZBEGLICE I
PRESELJENIKE U BEOGRADU U KOJEM DUŠAN RATKOVIĆ
GOVORI O SVOM BORAVKU U LOGORU JASENOVAC¹

ZAPISNIK

Od 8. marta 1944. godine

SASTAVLJEN U KOMESARIJATU ZA IZBEGLICE I PRESELJENIKE
U BEOGRADU

RATKOVIĆ DUŠAN, trg. pomoćnik iz Prijedora, star 19 godiija iskazao je:...

² Ja sam još u mesecu aprilu 1943. godine dobio poziv, da se prijavim u hrvatsku vojsku.³ Pošto se nisam odazvao ovome pozivu, ustaše su me u mesecu julu 1943. godine tražili u kući, ali me nisu našli. Ponovno su došli da me traže oko polovice meseca oktobra 1943. godine i tada su me pronašli u podrumu i sobom odveli.

U ustaškom stanu bio sam preslušan, zašto se nisam prijavio u hrvatsku vojsku (domobranstvo), a zatim sam istu več odveden na željezničku stanicu i utrpan u voz za Jasenovac. Na željezničkoj stanici u Prijedoru pridružen sam transportu koji se sastojao od oko 80 Srba, koji su pohvatani u okolnim selima i doterani u Prijedor, a odatle dalje za logor u Jasenovac.. *

Kada se spustio mrak otvorili su ustaše vagone, isterali nas napolje, postrojili u redove i odveli u logor, koji se nalazi u Baičićevoj ciglani.

Kada smo došli u logor, postrojili su nas, a potom podelili u nekoliko grupa. Dah su nam svakom po jedno čebe, te šalju i žlicu za jelo. Grupa, u kojoj sam ja bio, odvedena je u baraku, koja je bila označena sa brojem 5 Ostale grupe odvedene su u druge barake. U baraki broj 5 našli smo mnogo starih zatočenika, koji su se baš u to vreme vratili sa nekog posla. Niti jednog od ovih zatočenika nisam poznavao.

Sutradan prozvani smo mi novopridošli zatočenici i izvedeni pred baraku gde nam je jedan ustaša održao govor, u kojem nas je upozorio, da nitko ne smije pokušati bežati, jer da će za svaki pokušaj bekstva biti ubijeno više zatočenika. Nakon toga smo ponovno uvedeni u baraku.

Kako smo mi novodovedeni zatočenici bili strašno zabrinuti za našu sudbinu, prišao nam je zatočenik, koga smo već tamo zatekli, imenom Slobodan (Mičić), a vršio je dužnost komesara nad Srbima zatočenicima. On nas je sve tešio, da ne smemo očajavati i da će sve to proći.

Kako sam se ja već kod dolaska u logor osećao slabo, jer sam imao nadražaj slepog creva, a bolila su me i pluća, to sam prijavio našem ko-

¹ Arhiv VII, Nda, k. 43a, reg. br. 44/2.

² ⁴ i ⁵ Izostavljeno se ne odnosi na logor.

³ Odnosi se na domobranstvo NDH.

mesaru Slobodanu, i pitao ga za savet, što ja trebam činiti. Sledeći dan me je Slobodan odveo u bolnicu, koja se nalazi u jednoj baraci u logoru. Upravitelj bolnice bio je neki doktor Bujanj. Cim sam tamo došao, on me je odmah pregledao i dodelio mi jedan krevet. U bolnici sam zatekao još ko 30 bolesnih zatočenika. Nekoji su болоvali od tuberkuloze, a nekojima su bile polomljene ruke i noge prigodom zlostavljanja. Međusobni razgovor među nama bolesnim zatočenicima bio je najstrožije zabranjen i zato nisam mogao saznati imena bolesnika, koji su ležali samnom u bolnici. Dvorili su nas drugi zatočenici, — većinom neki studenti. — u logorskoj bolnici ostao sam sve do posle nove godine 1944. Za to vreme nisam ništa doživeo, što bi bilo vredno napomenuti, jer je život tekao potpuno jednoličan. Jednoga dana u prvoj polovini meseca januara 1944. godine došao je u logorsku bolnicu jedan ustaški satnik, kojemu neznam ime i pitao me od koje bolesti bolujem. Ja sam mu rekao, da sam bolestan na pluća, a osim toga da imam kronično zapaljenje slepog creva. Ustaški satnik je naredio lekaru, da me izbací iz bolnice, jer da moram raditi. Lekar je njegovo naređenje izvršio još isti dan.

Kada sam se povratio u baraku broj 5, bio sam određen da sa jednom grupom zatočenika preko Save na bosanskoj strani sečem drva. Svakog jutro pod stražom od nekoliko ustaša išli smo preko Save na bosansku stranu, gde smo celi dan sekli drva. Uveče smo se vraćali natrag u logor. Ovo je sve ovako trajalo do 30. januara 1944. godine, kada sam pobegao iz logora.

Kada sam se na 30. januara 1944. godine vraćao sa rada i prešao sa ostalim zatočenicima iz moje grupe Savu, bila je već noć. Ja sam se neprimetno odvojio iz grupe i sakrio na nasipu Save, dok su ustaše sa ostalim zatočenicima otišli u baraku, ne primetivši moj nestanak.

Kada sam ostao potpuno sam uputio sam se do željezničke stanice u Jasenovcu i tamo se sakrio u jedan vagon teretnog voza, koji je išao za Vinkovce. . . ,⁵

Za vreme moga boravka u jasenovačkom logoru, nisam lično video ubijanje Srba zatočenika, ali mi je poznato, da su se ubijanja zaista vršila. Svalci treći, ili četvrti dan uveče dolazio je u našu baraku, a tako isto i u ostale barake, ustaša, koji je svaki put izvršio prozivku 10—15 Srba zatočenika. Prozvane je odmah sa sobom odveo i ti se više nisu nikada vratili u baraku. Cuo sam pričati od starijih zatočenika, da su svi ovako odvedeni Srbi ubijani, a neki i živi spaljeni. Ubijanje se vršilo ili klanjem nožem, ili udaranjem drvenim maljem po glavi.

Spaljivanje živih ljudi vršeno je na taj način, što su ustaše za ubijanje određene ljude, odvodili u zasebnu prostoriju, koja se je nalazila u samoj ciglani više ciglarske peći, u kojoj je vatra gorila. U toj prostoriji, a više same peći postavljena je jedna betonska ploča, koja je ležala na željeznoj osovini vodoravno položenoj. Kada je žrtva ulazila u tu prostoriju, morala je stati na betonsku ploču, a ploča se je pod teretom okrenula oko osovine u vertikalni položaj, čime se je ukazao otvor, kroz koji je žrtva propala u užarenu peć i živa izgorila. Ja sve ovo nisam gledao svojim vlastitim očima, ali znam iz pričanja mnogih zatočenika koje sam tamo zatekao. Inače sam gledao zlostavljanja zatočenika od strane ustaša. Ovo zlostavljanje vršeno je obično na poslu. Ustaše koji su vršili stražu

nad zatočenicima na poslu, tukli su ih bez razloga kundacima i volovskim žilama.

Hrana u logoru bila je vrlo loša i u nedovoljnoj količini. Dobivali smo oko 100 grama hleba od kukuruza, a katkada po više dana nismo uopšt3 hleba niti videli. Osim toga primali smo u podne ili večē na vodi kuhanu repu bez zaprške. Katkada smo dobili i krompira kuhanog na vodi.

U logoru Jasenovcu bili su za moje vreme zatočeni Srbi, Hrvati, Muslimani i Jevreji. Koliko je bilo kojih, ja neznam, ali mi se čini, da je bilo najviše Srba.

Ustaše, koji su vršili nadzor nad logorom, ne poznajem po imenu. Jedino sam čuo, da se među zatočenicima često spominje ustaša imenom Adam.

Ne mogu po imenu navesti niti jednog zatočenika iz jasenovačkog logora jer sam najveći deo vremena poboravio u bolnici, a posle toga u šumi na seči drva preko Save na bosanskoj strani.

Drugo ništa mi nije poznato, a na iskazano i pročitano mi mogu se zakleti.

D o v r š e n o :

SASLUŠAO I OVERAVA,

Đ. J. Rodić, s. r.

ZAPISNIČAR,

R. Mikšić, s. r.

Ratković Dušan, s. r.

Br. 316

OBAVEŠTENJE ŽUPANSTVA PRI POGLAVNIKU OD 11.
MARTA 1944. MARGITI MUNJIN DA JE NJEN MUZ RADIVOJ
MUNJIN NA NEPOZNAT NAČIN NESTAO IZ LOGORA
JASENOVAC¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPANSTVO PRI POGLAVNIKU

*Radivoj Munjin umoren je u kući Pere Vukića u
Gradini, 14. januara 1943. godine.*

¹ Muzej socijalističke revolucije Vojvodine Novi Sad, Arhivsko odeljenje,
inv. br. 5394.

Broj: 2653/43.

Zagreb, 11. ožujka 1944.

Predmet: Margita Munjin-obaviest
o mužu Radivoju²

Gospoda Margita Munjin

SARAJEVO

Varaždinska ul. 20/1

Savezno s Vašim molbama koje ste uputili Poglavniku radi obavijesti o Vašem Radivoju, bivšem oružničkom satniku obavešćujete se, da je Vaš muž na nepoznat način nestao iz sabirnog logora.³

ZA DOM SPREMNI

M. P.

PO ODREDBI POGLAVNIKA

Poglavni župan

² Radivoj Vasilija Munjin, rođen 9. januara 1911. u Srbobranu. Završio je nižu školu Vojne akademije Vojske Kraljevine Jugoslavije od 12. oktobra 1928. do 1. oktobra 1931. kad je postao potporučnik. U aprilskom ratu kao kapetan II klase se istakao u borbi sa italijanskim okupatorskim jedinicama u Hercegovini, zbog čega ga je petokolonaš-komandant divizije tj. njegov sud osudio na smrt, jer nije priznao kapitulaciju, tj. da se preda sa svojim bataljonom. Prema nekim podacima po zadatku KPJ pristupio je u oružničke formacije NDH 22. 9. 1941. u Sarajevu dobivši čin satnika. Zbog saradnje sa komunistima ilegalcima u Sarajevu, zaštite nevinih seljaka od ustaša i sukoba sa Jurom Francetićem uhapšen je 9. juna 1942. i sproveden u logor Jasenovac. Nakon strašnih muka i teške bolesti osuđen je januara 1943. sa grupom logoraša na smrt, tj. da umre od gladi i žeđi, preko u Gradini, zakovani u kući Pere Vukića. Već živi skeleti pod rukovodstvom Munjina uspjeli su da provale zakovana vrata, ali su ih odmah dočekali rafali mitraljeza i onako polumrtve pokosili. Opširnije o „grupi kapetana Munjina" i „Jurišu kosturova kapetana Munjina", vidi knjigu dr. Nikola Nikolić, Jasenovački logor smrti, NISP Oslobođenje; Muzej socijalističke revolucije Vojvodine, Arhivsko odeljenje, inv. br. 5392—5398; Arhiv VII, a BVJ, karton personalnih podataka; Vjestnik Ministarstva hrvatskog domobranstva br. 29 od 30. rujna 1941.

* Međutim, Župska redarstvena oblast — Politički odsek Sarajevo izdala 30. 8. 41. sledeću potvrdu:

„Na molbu Munjin Margite iz Sarajeva, potvrđuje od strane ove Oblasti, da je suprug gore imenovane Radivoje Munjin preminuo u sabirnom logoru Jasenovac dne 14. I. 1943. godine..." (Muzej socijalističke revolucije Vojvodine — Arhivsko odeljenje inv. br. 5393).

Br. 317

NALOG ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI BANJA LUKA
OD 13. MARTA 1944. ZAPOVEDNIŠTVU KONCENTRACIONOG
LOGORA STARA GRADIŠKA DA SE ČETIRI LICA UPUĆUJU U
LOGOR STARA GRADIŠKA¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
ODSJEK POLITIČKOG REDARSTVA
BANJA LUKA

Banja Luka, 13. III. 1944.

Broj: T. 899/44.
Predmet: CAKS ROZA i dr.
upućen je u logor. —

ZAPOVJEDNICTVU SABIRNOG LOGORA

STARA GRADIŠKA

Prema odlukama Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost,
odsjek za političko redarstvo upućuju se na prisilni boravak u naslovnom
logoru sljedeće osobe:

1.) CAKS ROZA, rođena 1899. u Koreki, Njemačka, zavičajna u
Priedoru, vjere r. k. t. zanimanjem kućanica. Odluka broj: 115242-B/l—3—
—44. od 28. veljače 1944. Trajanje logora 1. (jedna) g. t. j. od 10. II. 1944.
do 10. II. 1945.

2.) JUSUFOVIC HUŠKA, rođen 1907. u B. Luci, zavičajan isto, vjere
islamske, zanimanjem gostioničar, odluka broj: 11523-B/l—3—44. od
28. II. 1944. Trajanje logora 3 (tri) g. t. j. od 17. II. 1944. do 17. II. 1947.

3.) HERCEGOVAC MUHAREM, rođen 1891. u B. Luci, zavičajan
isto, vjere islamske, zanimanjem opančar, odluka broj: 11521-B/l—3—44.
od 28. II. 1944. Trajanje logora 3 (tri) g. t. j. od 4. II. 1944. do 4. II. 1947.

4.) ŠERBL ZDRAVKO, rođen 1906. u B. Luci, zavičajan isto, vjere
r. k. t., zanimanjem trgovac. Odluka broj: T. 8881-B/l—3—44. od 17. II.
1944. Trajanje logora 1 (jedna) g. t. j. od 4. II. 1944. do 4. II. 1945.

Umoljava se potvrditi primitak istih.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Prilog: četiri odluke
i četiri uputnice za logor.

PO NALOGU UPRAVITELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA POL. REDARSTVA:
(M. Krajči)

¹ Arhiv VII, a. NDH, k, 168, reg. br. 33/11—2.

Br. 318

PISMO GENERAL-MAJORA SS ERNESTA FIKA OD 16.
MARTA 1944. SS RAJHSFIRERU HAJNRIHU HIMLERU DA SU
USTAŠE ODVELI U KONCENTRACIONE LOGORE OKO
600.000—700.000 LICA I TAMO IH ZAKLALI¹

SS brigade-firer
i general-major SS trupa
Ernst Fik (Fick)
Kulmbahu (Plasenburgu) 16. 3. 44.

SS rajhsfireru
Hajnrihu Himleru
Berlin

Princa Albrehta ulica 8

Rajhsfireru!

Prema usmenom saopštenju esesovca Bajera (Bayer), političkog vode
u komandi V SS brdsikog korpusa, stanje na hrvatskom delu Balkanskog
poluostrva je sledeće:

1. Partijske trupe-ustaše su nastrojene katolički, nedisciplinovane
su, sa slabom obukom, u pogledu borbenosti delimično nepouzidane, a poz-
nate su i po tome što su oko 6—700.000 (politički) drukčije nastrojenih
odveli u koncentracione logore i „zaklali" na balkanski način. Bore se
protiv četnika i partizana. Sebe smatraju esesovcima.

2. Oružane snage NDH, domobrani, kojih ima oko 200.000, delom
smo mi naoružali, no njihova borbena vrednost sasvim je neznatna. . .

Uvek veran, sa pozdravom hajl Hitler!
Fink, s. r.

¹ Arhiv VII, Na, mikroteka, NAV-T-175, r. 70. s. 888—90.

W-Brigadeführer
u. Generalmajor der Waffen-W
Ernst P i c k
z.Zt. Kulmbach /Obfr.-Plassenburg

Personlicher Stab Reichsführer
Schriftf. 281
den 16.3.44

Anden
Reichsführer-W
Heinrich Himmler
B e r l i n
Prinz Albrechtstr. 8

Reichsführer!

Nach mündlicher Mitteilung des Staf. Bayer, weltansch. Führer im
W-Gen.Kdo.V/W-Geb.Korps, sind im kroatischen Balkanraum folgende
Zustände:

1. Die kroatische Parteitruppe Ustascha ist katholisch, undiszipliniert, schlecht ausgebildet, kampfmässig teilweise unzuverlässig, und dafür bekannt, ca. 6 - 700 000 konf. und pol. anders Eingestellte nach Balkanmethoden "geschlachtet" zu haben. Ihr Kampf geht gegen Cetniks und Partisanen. Sie bezeichnen sich als kroatische W.
2. Die kroatische Wehrmacht, Domobranen, an Zahl ca. 200 000, sind zum Teil von uns ausgerüstet, besitzen aber nur geringen Kampfwert. Die höheren Führungsstäbe sind unzuverlässig. Überlaufen oder Desertieren bei ernster Lage, mitunter sogar in grösseren Verbänden, gehören zu den geläufigen Erscheinungen. Ihr Kampf richtet sich gegen die Partisanen.
3. Die Mohamedaner, die im Allgemeinen von Cetniks und Ustaschas bekämpft wurden, gehen z.T. zwangsläufig zu den Freiw.Verbänden der W oder den Partisanen, um nicht weiterhin von Ustaschas, Cetniks oder Partisanen gemordet zu werden.
4. Die Partisanen, täglich im Wachsen, schätzungsweise z.Zt. 100 - 150 000, sind unter Tito sowjethörig, kämpfen sowohl gegen unsere Verbände, als auch gegen die Domobranen, Ustaschas und Cetniks.
5. Die Cetniks (Serben im kroatischen Staat) sind serbisch-orthodox und werden in letzter Zeit teilweise von deutscher Seite unterstützt und mit Waffen beliefert. Als serbische Nationalisten kämpfen sie je nachdem einmal gegen uns, einmal gegen Ustaschas, Domobranen oder Partisanen. Nachdem sie teilweise englandhörig, teils königstreu, teils beides sind, sind sie unzuverlässig und bei einer anglo-amerikanischen Landung bestimmt auf Seiten des Gegners, was z.T. von ihnen zugegeben wird; z.Zt. im Kampf gegen Partisanen.
6. Unsere Verbände kämpfen in Anbetracht der Lage einen aussichtslosen Kampf. In der Gesamtsteuerung ist keinerlei politische Linie zu erkennen.

Br. 319

SPISAK PARTIZANA I SIMPATIZERA KOJE TREBA
RAZMENITI IZ KONCENTRACIONOG LOGORA JASENOVAC
I STARA GRADIŠKA SAČINJEN OD OBLASNOG KOMITETA
KPH ZA SLAVONIJU 16. MARTA 1944. GODINE¹

OBLASNI KOMITET K. P. H.
ZA SLAVONIJU

Dana 16. III. 1944

Informativnom otseku Štaba VI. Korpusa NOVJ. —

P o l o ž a j

Dragi drugovi,
Šaljemo vam spiskove naših zarobljenih drugova i simpatizera sa područja Kotarskog Komiteta Novska i Požega, s tim da iste predložite na zamjenu. —

Ubijeni logoraši Stare Gradiške bačeni u Savu.

¹ Arhiv VII, a NOP, k. 480, reg. br. 28/3.

SPISAK
naših zarobljenih drugova i simpatizera VI. Korpusa N. O. V. i P. O. Jugoslavije

Red. broj	Cin i jedinica	Prezime i ime	Rodn		Zanimanje u građanstvu	Politička pripadnost	Dan i mjes. zarobljavanja	Tko ga je zarobio (zatvorio)	Gde se sada nalazi	Opaska
			Б О У	о у л						
1.	Partizan 17. brig.	BASTA KOŠTA	1918.	Jagma	Seljak	Borac	4. I. 1944. Jagma	Ustaše iz Lipika	U zatvoru u Zagrebu	
2.	Radnik III Ek. slag.	BASTA BRANKO	1927.		4. razred, gimnazije	Simpatizer	4. I. 1944. Jagma	ustaše iz Lipika	u zatvoru u Zagrebu	
3.	Partizan posav. od.	PAVLOVIC DUŠAN	1910.	»	seljak	partizan	4. I. 1944. Jagma	ustaše iz Lipika	u bolnici Pakraca	
4.	simpatizer	VUJIC MARKO	1894.	Donji Krič kovci	seljak	Simpatizer	19. III 1942. Kričkovici	domobrani iz Lipika	logor Jasenovac	
5.	predsednik NOO	PAVKOVIC NIKOLA	1894.	u	it	predsed. NOO	27. III. 1943. Kričkovici	u	logor Osijek	
6.	Kurir kod NOO	BAJIC DUŠAN	1924.	li	a	kurir kod NOO	27. III. 1943. Kričke	a	logor Osijek	
7.	partizan posav. odr.	VUKELIC PETAR	1919.	Bair	a	borac	VII. 1943. Šemetica	Nijemci		
8.	Clan KP	ENC JOKA	1901.	Novska	radnica	Clan KP	IX. 1943. Novska	a	u zatvoru N. Gradiški	
9.	predsedni NOO i čl. KP	LONČAR NIKOLA	1900.	Pehterša	seljačko	Clan KP	III. 1943. Kričke	Nijemci i ustaše	u zatvoru u Zagreb	
10.		HORVAT KATICA	1917.	Stari Grabovac	učiteljko	Tajnik NOO pokretač pozad. jed.	I. 1944. St. Grabovac	ustaše	zatvor N. Gradiška	
11.	Partizan posav. od.	VOJNOVIC DUŠAN	1915.	Ivanska	seljačko	partizan	X. 1943. Lađevac	Nijemci	u Nemačkoj	

o našim zarobljenim drugovima i simpatizerima štaba VI. Korpusa N. O. V. i P. O. J.

Red. broj	Cin i jedinica	Ime i prezime	Rodenje		Zani- manje u gra- danstvu	Politička pipadnost	Datum i mjesto za- robijenja	Tko ga je zatvorio (zarobio	Gde se sada nalazi	Primjedba
			0 M	8 V m S						
1	—	Brkić Manda	1922	Gornja Vrba	radnica	član K. P.	31. XII. 1943.	Brodsko- policija	Brodsko- bolnica	
2	—	Hess Ignjac	1913	Sl. Brod	krojač	član URSA-a član K. P.	XII. 1941.	Gradska	Jasenovac	
3	—	Stanić Milica	1924	Brod	radnica	SKOJ- -evka	6. V. 1943.	>1	St. Gra- diška	
4	—	Brenčić Vjekoslav	1895	Cres (Istra)	radnik	član NOO-a	31. XII. 1943.	»1	Gradska policija Brod	
5	—	Bodiš Josip	1892	Garčin	brijač	simpatizer K. P.	3. X. 1943.	Njemačka vojska	Zemun	
6	—	Prerad Milan	1911	Počitelj (Gospić)	poljo. djelac	član K. P. član M. K.	koncem juna 1943.	Gestapo i Brodsko- policija	logor Zemun	Ima dobro držanje
7	R.D.S. Brod-Zu- panja	Karagić Marin	1924	Br. Vi- nogorje	radnik	SKOJ- -evac	24. III. Ruščica	Žandari iz Broda	nalazi se sada u vojnom zatvoru	Na saslu- šanju dr- žao se do- bro
8	—	Vrekalić Mato	1874	Budrovac	seljak	član K. P.	Uhapšen u mjesecu ja- nuaru 1944. u Budrovcu	Ustaše i gestapovci iz Viroviti- ce	u Vin- kovcima	

Uz drugarski pozdrav

Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

Za Komitet:

*Dušan*⁸

Br. 320

IZVEŠTAJ JOSIPA BRNČICA OD 15. MARTA 1944. CK KPH
O RAZMENI ZAROBLJENIH PARTIZANA IZ
KONCENTRACIONOG LOGORA JASENOVAC —
STARA GRADIŠKA¹

CENTRALNOM KOMITETU KOMUNISTIČKE
PARTIJE HRVATSKE

IZVJEŠTAJ o razmjeni zarobljenika

Prema primljenim uputama izvršio sam 10. III. 44. razmjenu 56 zarobljenih partizana, a 15. III. 44. 30. U prvoj grupi primili smo među ostalima jednog zamjen. komesara, jednog komesara čete, jednog zamjen. komesara čete, dva vodnika, dva polit. delegata, jednog intendanta brigade, jednog nastavnika minerskog inženjerskog kursa, te sedam funkcionera NOO. Prema političkoj pripadnosti, javilo ih se osam kao članovi K.P., i pet članova SKOJ-a. Raspoređeni su ovako. U Slavoniju u Stab VI. Korpusa upućeno je 12 drugova. Komandi Banijskog Područja 8 drugova, u Komandu Kordunskog Područja 33. Štabu XVI. Brigade Omladinske „Jože Vlahović” dvojica i jedan u brigadu „Stjepana Radića”. U ovoj grupi treba oporavak 11 Bosanaca dok su svi ostali sposobni za jedinice. U grupi od 30 drugova i drugarica koji su razmijenjeni 15. III. došli su uglavnom oni drugovi za koje je dao podatke drug Mrda. Među njima su 4 odbornika, dva terenska radnika, a ostalo borci i podoficiri iz raznih naših jedinica. Ima 6 partijaca i jedna Skojevka. Upućeni su 4 u Baniju, 4 u XXXIV diviziju, dva u Moslavinu, te dvadeset u komandu Kordunskog Područja.

U Kordunsko Područje upućeni su pripadnici tog područja, Dalmatinci, Ličani i neki iz XXXI. Divizije, a preko Slunja biti će upućeni u

² Čalić. Rođen 1918. u s. Smrtiću, Nova Gradiška, politički radnik, doktor pravnih nauka i akademik i narodni heroj Jugoslavije. Član SKOJ-a od 1933. a KPJ od 1939. U NOR-u sekretar ObK KPH za Slavoniju, politički komesar 6. korpusa NOVJ i član predsjedništva ZAVNOH-a. Napisao je više naučnih studija iz oblasti ekonomskih odnosa.

¹ Arhiv VII, a. NOP-a, mikroteka, CK KPH, r. 41, s. 281—290.

njihove krajeve odnosno jedinice. Popis svih razmenjenih drugova poslan je G.Š.H.-u.

Dogovorena je nova razmjena za 27. III. 44. u kojoj nam Nijemci po dogovoru imaju predati 14 određenih partizana među njima jedan komesar bataljona, dva komandira čete, te grupa od četiri politička zatvorenika koji su kod Nijemaca. Osim toga predati će nam iz Jasenovca odnosno Gradiške slijedeće drugove i drugarice: Lipak Nikolu, Milić Danicu, Aleksić Stevu, Maricu Bogdan, Petričić Bertu, Zupan Matu, Vlahović Stjepana i Trstenjak Vladu. Za ovu grupu iz logora mi imamo samo trojicu koje smo im mogli ponuditi, a ostalu petoricu bilo kakvih ustaša odnosno njihovih dužnosnika trebamo poslati u Pisarovinu.

Nakon što mi uručimo Nijemce za koje smo imali podatke i za koje smo se dogovorili te koje će naše jedinice predati Nijemcima, Nijemci će nam dugovati 14 osoba više tri iz logora, sve ostalo treba nanovo tražiti.

Nijemce interesira razmjena i to vidno pokazuju. Ustaše nastoje prikazati kao da ih razmjene mnogo ne interesuju, ali su voljni dati određene drugove i drugarice iz logora za zarobljene ustaše ili bilo kakve ustaške dužnosnike i to svaki puta prema dogovoru i vrijednosti lica koja se razmjenjuju. Domobranske oficire hoće razmjenjivati za zarobljene naše oficire koji se nalaze u njihovim rukama. U koliko se želi razmjenjivati drugove iz logora potrebno bi bilo dati direktive za postupak prema sitnijim i manje važnim ustašama i njihovim dužnostnicima koji ne dolaze pred narodni sud.

Razmjene zarobljenika iz logora riješava lično ministar Lorković. Ustaše se interesiraju za neke svoje ljude koje traže od nas, lično Lorković se interesira za Vel. Zupana Urovića dok Nijemci misle da je on Mačekovac i čak vjeruju da je bio u vezi sa nama.

Po pitanju zone u Pisarovini Nijemci uopće nisu niti pokušali postavljati zahtjev da bi tamo i oni imali dio svoje vojske kako je to bilo prije javljeno. Interesira ih jedna zona za razmjenu zarobljenika na našem teritoriju bez obzira na mjesto s tim da mi na tom mjestu ne držimo operativne jedinice, a oni da neće tu zonu napadati. Veličina tog prostora ih ne interesira. Stavili su predlog da ta zona i nadalje ostane u Pisarovini, (nakon razgovora vođenom u tom pravcu nije se našlo pogodnije mjesto) s tim da se oni obavezuju da zonu od 5 km računajući od crikve u Pisarovini neće napadati avionima, a zona od 2 km računajući od istog mjesta da bude mjesto gdje se naše trupe ne smiju zadržavati. Zona od 2—5 km prema njihovom predlogu teoretski bila bi zona u kojoj bi se naše trupe smjele zadržavati, a oni ih avijacijom ne bi smjeli napadati, dočim s vojskom da. U tom pravcu treba im poslati odgovor 27. III. 44.

Načelno sam pregovarao sa Nijemcima koga treba da se smatra vojnikom u smislu međunarodnog prava. Oni traže da njihove SS-trupe kao i poljsku žandarmeriju smatramo vojskom, jer da to doista jeste, a složili su se sa time da pripadnike naših NOO-a, te propagandni rad unutar oslobođenog teritorija i oni smatraju vojnim licima koja su na specijalnim dužnostima. U detalje tog pitanja nismo ulazili. Ti su razgovori pokrenuti na osnovu njihovih informacija da su u Okolini Čazme od 28—30 — XI. streljana 64 pripadnika njemačke feldžandarmerije, a prezentirali su mi i presudu od 7. X. 43. XVII. bos. div. kojom je streljan u Jajcu

Muhamed Hadži Efendić, major njemačke vojske. Po njihovom tumačenju navodno zato što je kao Musliman stupio u njem. vojsku. Streljanje u Čazmi naravno da nisam potvrdio. Zele da mi ne proganjamo civilna lica iz razloga što imaju nekoga iz familije u njem. vojsci. Saopćio sam im da to mi uopće nismo radili, a ukoliko je bilo protjerivanja da se radilo o špijunskim stvarima i vezama sa njima, (u smislu uputa).

Glede „Slobodne Jugoslavije“ u vezi sa Glaise von Horstenau-om nisu postavljali naročito to pitanje kao prvi puta, ali su izrazili želju da bi drug Marijan² i ja uticali da se ne ponavlja. Odgovoreno im je u smislu uputa.

² Stilinović. U „Borbi“ od 15. 2. 1945. on je pod naslovom: „Čudovišni zločinci“, o koncentracionom logoru između ostalog objavio:

„... Pred Božić 1942. pobjegla su iz logora četiri logoraša Židova, inženjer Danon s trojicom svojih drugova. Čuvši za taj bijeg Majstorovdč je pomahnitao. Vraćajući se kolima u logor, ugledao je... dvojicu Židova kako stoje i razgovaraju. Skočio je s kola, došao do njih i zapitao šta su govorili. Ne čekajući odgovora, odmah je sazvao u tom momentu prisutne logoraše... povukao revolver i ustrijelio najprije jednoga, pa onda ispalio hitac u drugoga. Taj je pao ranjen, i kad se pridigao, Majstorović mu je ispalio i drugi metak u glavu, no čovjek još nije bio mrtav. Tada mu je kleknuo na prsa, povukao nož i zaklao ga. Istog je dana po načelu „kolektivne odgovornosti“... zaklano 56 Židova na radu u selu Bistrici, a drugog dama još devet njih pred zidom, u prisustvu svih logoraša. Strijeljao ih je sam Majstorović, i kako smo kasnije po rupama na košuljama ustanovili, svoj devetorici nije pucao u srce, već u desnu stranu grudi, da smrt ne bi odmah nastupila. I ovo nije bilo Majstoroviću dosta za doček Božića. U Kuli se nalazilo oko 600 žena i djece, dovedenih iz nekih sela na Kozari. Najprije ih je ostavio više dana bez vode i hrane, dok se žene nisu počele penjati na prozore i vikati. Na Badnje večer ustaše su ih pobili. Takav je bio Božić 1942. godine.“

Fra Filipović-Majstorović, komandant ustaških koljača, taboruje još uvijek u nekom koncentracionom logoru i nastavlja svoj krvnički zanat.

Trebalo bi sastaviti čitave knjige, da bi se opisali svi čudovišni zločini fra Zvonka Brekala, pomoćnika Filipovićevo u Jasenovcu, Sidonija Solca, bratra iz Našica, koji je obilazeći slavonska sela, gonio Srbe da pređu na rimokatoličku vjeru, prijeteći: „Svi će Srbi preko Drine ili u Drinu“, pa Častomira Hermana, koga poznaje Banija, i Vjekoslava Simića, kojeg je dobro upamtilo Bosansko Grahovo, Kijevo i druga sela Kninske Krajine. Dugačka je lista tih ubica i ljudskih nakaza, od kojih još mnogi, produžavajući svoj koljački zanat, nose i dalje fratarsku i svećeničku mantiju i vrše crkvene obrede.

Sve su te činjenice neoborive, dokazane i poznate svakom čovjeku i djetetu u mnogim krajevima naše otadžbine. One su poznate i poglavarima crkvenih redova i najvišim krugovima rimokatoličke crkve, i vrijeme je da se konačno postavi pitanje šta su ti odgovorni, i najviši krugovi rimokatoličke crkve učinili dosada da spriječe dalje zločine tih paklenskih čudovišta. A ako već nisu ništa učinili da zaštite žrtve, da li su se barem ogradili od ubica? Ovo pitanje, izgleda, liči na glas vapijućeg u pustinji. Ništa nije pokrenulo savjest crkvenih poglavara — ni grozne muke djevojaka i žena koje su ustaški zvjerovi silovali, rezali dm dojke i bacali onda žive u jamu, ni samrtnički ropac slabih staraca, kojima su sjekli ruke i noge i vadili oči, ni jezoviti pisak djece kojima su rezali grkljane i sjekli glave i bacali ih onda majkama u krilo. Srca crkvenih poglavara nisu jače zakucala, ona su ostala hladna, tvrda i nijema. A kad je najveći poglavar rimokatoličke crkve u Hrvatskoj, nadbiskup d-r Alojzije Stepinac ipak morao da progovori, kazao je onda nekoliko licemjernih i šupljih fraza, kojima je osudio i jednu i drugu stranu! Osudio je jednako one koji su naticali na bajonet djecu u kolijevci, odrubljivali glavice dojenčadi, i one — koji su strijeljali vukodlake i vampire u ljudskoj spodobi. Ovu licemjernu osudu nadbiskupa Stepinca nećemo nikada zaboraviti, kao što nećemo zaboraviti svirepost „časnih sestara“ u Otočcu, koje su u noći 13. septembra 1943. godine prokazale u bolnici ranjene partizane, koje su ustaše u bolesničkim posteljama zaklali i kao što nikada nećemo zaboraviti sve svirepe zločine čudovišnih ubica u fratarskim i svećeničkim mantijama.“

Prema svemu izgleda da hvataju depeše Vrhovnog Štaba i Glavnog Štaba Hrvatske. Saopćeno mi je u diskreciji da su iz depeša V. S. i G. S. znali da mi tražimo druga Mrđu za razmjenu prije nego što smo mi to od njih tražili. Isto tako primili su obavijest da se njihov jedan oficir Brandelmeier za koga su se još preko druga Marjana interesirali^ nalazi u Americi. O tome su primili obavijest iz Amerike.

Naše zarobljenike u zadnje vrijeme redovno ne ubijaju. Drže ih u zatvorima u lošim uslovima time da bi ih prisilili da idu na rad u Njemačku. Čim se neko javi za rad odmah se postupak prema njemu menja. Transporte zarobljenika šalju u Njemačku vrlo često. Mnogi drugovi pa čak i oficiri i komandanti javljaju se na rad u Njemačku da se izbave loših uslova uz perspektivu za bjekstvo, dok ima dosta pojava da mnogi partizani neće da idu u razmjenu. Primjera radi navodim da sam uspio otići u Savsku Cestu u zatvor i tamo sam lično nagovarao grupu partizana za razmjenu. Od 15 jedva ih se javilo četiri iako su sigurno znali da sam partizan i da bi mogli biti razmijenjeni. Ta je pojava česta kod partizana koji su mobilisani i koji su kratko vrijeme u jedinicama. Kod same razmjene Nijemci nastoje da nam dadu slabije ljude, ali ukoliko im se može prilično sigurno saopćiti boravište pojedinih drugova koje tražimo, otvoreno niti ne pokušavaju da odbiju razmjenu.

Predali su nam listu njemačkih oficira i vojnika koji su zarobljeni kod nas i na teritoriji Bosne i Hercegovine, te žele da ih razmijenimo, odnosno da im saopćimo šta je sa njima. Izjavljuju da rade spisak zarobljenih partizana koji da će nam predati.

Gleda bombardiranja Pesarovine i okoline izjavljuju da je do prvog bombardiranja kad je na Pesarovinu bačen jedan sanduk malih bombi došlo uslijed toga što pilot nije bio upućen. Za drugo bombardiranje kada je bombardirana Jamnica (2 km od Pesarovine) i Kiselica (4 km od Pesarovine) te Gradac 4Va km od Pesarovine), te Lasinja (van zone) izjavljuju da je Luftwaffe dobio podatke da se tamo nalaze tri naše divizije i to VIII, XXXIV. i još jedna iz Zumberka čiju sam oznaku ja zaboravio, u zoni Pesarovine pa da je bez njihovog znanja izvršena povreda zone, ali smatraju da smo i mi sa naše strane povredili dogovor. Ispričavaju se za bombardiranje, ali su mi isto tako saopćili izjave pojedinih zarobljenih partizana koji su im na saslušanju pričali da su se gore navedene jedinice nalazile i unutar zone. Opunomoćenik OKW kod Luftwaffe koji je drugi dan stigao jer ja nisam htio ponovno u Zagreb saopćio mi je da je on lično izdao nalog da se povreda više ne događa i on smatra da se to neće dogoditi više ali energično traži od nas da se i mi držimo ugovora, jer da po njihovom mišljenju i podacima da se ni mi nismo držali ugovora. Ja sam im saopćio da smo se mi ugovora držali, a da su prolazile samo grupe kurira za koje su i oni sami prije i naknadno dopustili da mogu biti čak i do pedesetak ljudi.

O raznim detaljima saopćio sam usmeno drugu komesaru GSH kod čega je bio prisutan i drug Bakarić.³

Sav materijal o razmjeni predati ću drugu Bakraču i uputiti ga da se prije polaska javi ikod vas za uputstva. Ukoliko su potrebne od mene još neke detaljnije informacije, molim da me pozovete, jer za dva dana odlazim, na novu dužnost.

Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

Brnčić Josip

Br. 321

DOPIS OBLASNOG KOMITETA KPH ZA SLAVONIJU OD 23.
MARTA 1944. INFORMATIVNOM ODSEKU 6. KORPUSA
NOVJ DA SE TRI NAVEDENA LICA RAZMENE IZ
KONCENTRACIONOG LOGORA JASENOVAC¹

OBLASNI KOMITET K.P.H.
za Slavoniju

Dana 23. III 1944.

Informativnom Otseku Štaba VI Korpusa NOV i POJ.

Dragi drugovi,

Dostavljamo vam dopis Okružnog komiteta KPH Našice s molbom da u njemu navedenu drugaricu Štajner Ružicu iz Bankovca i druga Gavrilović Lazara iz Crnca koji se nalaze u konclogoru predložite za zamjenu.

Pod jedno vas molimo da predložite na zamjenu druga Zivković Tešu iz sela Sirinaca koji se još od godine 1941. nalazi u konclogoru Jasenovac. Imenovani drug je učestvovao od prvih dana u NOB, te prema

[®] dr Vladimir Bakarić (1912—1982), politički radnik i državnik. Član KPJ od 1932, a član CK KPJ od 1940. U NOR-u istaknuti organizator i rukovodilac NOB. Bio je komesar GS Hrvatske, većnik AVNOJ-a i ZAVNOH-a, a od 1944. sekretar CK KPH. Posle rata obavljao je niz partijskih i državnih funkcija. Nosilac je brojnih odlikovanja, kao i Ordena narodnog heroja Jugoslavije.

» Arhiv VII, a. NOP-a, k. 480, reg. br. 32/3.

tome zaslužuje da se predloži na zamjenu. Drugih podataka za imenovanog druga nemamo.

Uz drugarski pozdrav

Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

Izvjestite nas što ste poduzeli
po pitanju druga Te e Živkovića. —

Za Komitet
Ivan Prelić
Radiom izvješten G. .

Upraviteljstvo sabirnog logora
za zatočenika: Grupa * ivski logor*
Ime i prezime: *Vjekoslav Bogdanov*
JASENOVA
 elje: *Peter,  uriditi  o. Graditi  o.*
Drago,  ete, mi smo zdravi.
Nikada i žica niste, živite u miru
a iz zime  odje  eto
Mnogo  odrava i mir.
Dne *24. 11.* 1944.
Saob enja na hrvatskom jeziku, obiteljske naravi do 20 re i.
Prilikom odaslanja na ovaku dopisku priložiti pošt marku od 2.- Kuna

Poslednji pozdrav iz Jasenovca.

U Jasenovcu su ustaše na isti
način ubijale decu kao i odrasle.

OBELASNI KOMITET K. P. M.
ZA SLAVONIJU
Dane *29. 11.* 1944.
M.H.O. K.M.P.J.
B.B.H.
INFORMACIJSKO-KOMANDANTSTVO PETA
POJ. 36/3
K. 480
Informativnom Otketu  taba VI. Korpuse NOV i POJ.
Dragi drugovi,
Dostavljamo vam dopis Okružnog Komiteta KPH Našice s molbom, da u njemu
navedenu drugericu  tajner Ružicu iz Bankovca i druga  vrilovi  Lezara iz
Ornea koji se nalaze u koncentlogoru predložite na zamjenu.
Podjednako vas molimo da predložite na zamjenu drugu  ivkovi  Te u iz
sela  irin a koji se još od godine 1941. nalazi u koncentlogoru Jasenovac.
Imenovani drug je učestvovao od prvih dana u NOB, te prema tome zaslužuje da
se predloži na zamjenu. Drugih podataka za imenovanog druga nemamo.
Uz drugarski pozdrav
Smrt fašizmu — Sloboda narodu!
Izvjestite nas što ste poduzeli
po pitanju druga Te e Živkovića.
ZM Komitet :
Ivan Prelić
Radiom izvješten G. .

Br. 322

ZAHTEV OBLASNOG KOMITETA KPH ZA SLAVONIJU OD
2. APRILA 1944. ŠTABU 6. KORPUSA NOVJ DA SE
NAVEDENI ZAROBLJENI PARTIZANI RAZMENE
IZ KONCENTRACIONIH LOGORA¹

OBLASNI KOMITET K.P.H. ZA SLOVONIJU

Informativnom otseku Štaba VI. Korpusa NOV i POJ. —

Dragi drugovi!

Dostavljamo vam spiskove o našim zarobljenim drugovima koji se nalaze u konclogorima, s molbom da iste predložite na zamjenu.

Podjedno se saopštava, da su navedeni drugovi dobri i odani našoj Partiji, jer su to dokazali svojim dosadašnjim radom, te bi dolaskom istih ponovo u naše redove Partija imala samo koristi.

Uz drugarski pozdrav

Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

Za kancelariju:
(paraf nečitak)

Br. 323

IZVOD IZ NAREDBE ZAPOVEDNIŠTVA BOJNOG
ZRAKOPLOVSTVA OD 11. APRILA 1944. DA SE PONOVO
OPOMINJE I ZABRANJUJE PRELETANJE AVIONA
PREKO LOGORA JASENOVAC¹

ZAPOVJEDNICTVO BOJNOG ZRAKOPLOVSTVA
NAREDBA BR. 72/Tajno

U Zagrebu, dne 11. travnja 1944.

1.
Zabrana prelietanja
Jasenovca,
(operativni)

Iako je naredbom ovog zapovjedništva br. 157/ta. od 2. listopada 1943. toč. 4. zabranjeno prelietanje Jasenovca, ipak se događa, da naši i njemački zrakoplovi svakog dana po nekoliko puta prelieću Jasenovac u raznim pravcima i visinama.

¹ Arhiv VII, a. NOP-a, k. 480, reg. br. 37/1/3.

¹ Arhiv VII, a NDH, k. 130, reg. br. 27/2—1.

Ovakvim prekršajima spomenute naredbe izlažu se zrakoplovi opasnosti, da budu oboreni od p. z. bitnice, koja se tamo nalazi na postavu radi zračne obrane. Ova bitnica imade točno određen zadatak, da otvara odmah vatru na svaka zrakoplov, bez obzira na pripadnost, koji nije najavljen ili koji nadlieće mjesto Jasenovac ili logor.

Pošto p. z. bitnica „Jasenovac“ ne prima nikakve viesti o preletima, potrebno je da se svi letači točno podržavaju naloga o zabrani prelietanja Jasenovca i logora, jer će u buduće biti gađani.

Sa ovim upoznati sve letačko osoblje.

U pogledu njemačkih zrakoplova poduzet je potreban korak kod nadležnog njemačkog zapovjedništva...²

Za tačnost!
pročelnik Osobnog odjela
pukovnik Čalogović

ZAPOVJEDNIK
pukovnik
Rogulja,³ v. r.

M. P.

Br. 324

t

PREDLOG ŽUPSKE REDARSTVENE OBLASTI OD 11.
APRILA 1944. GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED
I SIGURNOST DA SE FRANJO PETRUŠA OTPUSTI
IZ LOGORA STARA GRADIŠKA

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
ŽUPSKA REDARSTVENA OBLAST
ODSJEK POLITIČKOG REDARSTVA
BANJA LUKA

Banja Luka, 11. IV. 1944.

Broj: V.T. 120/43.

Predmet: PETRUSA FRANJO, man. vježbenik

Kod 2. R. O. u B. Luci, priedlog za odpust. —

² Izostavljeno se ne odnosi na logor Jasenovac.

³ Adalbert.

¹ Arhiv VII, a NDH, k. 166, reg. br. 24/1—1.

GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED I SIGURNOST
Obći odjel — Osobni odsjek

Z A G R E B

Savezno sa dopisom naslova broj: R. S. 6899-A-I-44. os 29. III. 1944. predmet gornji izvješćuje se naslov, da je dopisom ove oblasti broj gornji od 23. III. 1944. obaviešten naslov, da je PETRUSA FRANJO upućen istoga dana u logor Stara Gradiška u trajanju od dvije godine, a prema odluci odsjeka za političko redarstvo broj: 13602-B-1-3-44. od 15. III. 1944. Prednje se dostavlja naslovu znanja radi.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

UPRAVITELJ REDARSTVA:
(Lj. Oreb)

Br. 325

DOPISNA KARTA EDVARDA BAŽEGLAVA OD 13. APRILA
1944. PAVKI BAŽEGLAV U SLAVONSKOM BRODU DA
JE PRIMIO PAKET U KONCENTRACIONOM LOGORU
STARA GRADIŠKA¹

UPRAVITELJSTVO SABIRNOG LOGORA
Za zatočenika: br. 2327-H

Ime i prezime: BAŽEGLAV EDVARD
STARA GRADIŠKA

Šalje zatočenik: Broj: 2327-H
Ime i prezime: Edvard Bažeglav

Paket "primio 7. IV. Draga Pavka ja sam zdrav. Nadam se da ste i vi
svi zdravi.
Mnogo pozdrava od

Edvarda

Dne 13. IV. 1944.

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.

¹ Arhiv VII, a NDH, k. 168, reg. br. 32/4.

Br. 326

IZVEŠTAJ BORISA BAKRAČA OD 27. APRILA 1944.
CENTRALNOM KOMITETU KP HRVATSKE DA JE
• IZVRŠENA RAZMENA U PISAROVINI I KOJA SE
LICA JOŠ TRAŽE IZ LOGORA¹

Pisarovima, dne 27. IV. 1944.

C. K. K. P. H.

Dana 25 IV. 1944. objavljena je u Pisarovini zamjena sljedećih
drugova:

- 1) Krog Dragutin 35 g. st. iz Đurmanca, član KP, zarobljen 11. II. 1944. u Đurmancu, upućen je OK Krapina.
- 2) Mladen Franjo 19. g. st. član K. K. Skoja Dugoselo, zarobljen 17. II. 1944. upućen OK Zagreb.
- 3) Misir Stjepan, 30 g. član KP, uhapšen 29. III. 1944. kod Oborova.
- 4) Vugrin Stjepan, 22 g. SKOJ, radio u Sv. Ivan Zelina kotar, zarobljen 29. 3. 1944. u Oborovu.
- 5) Kolar Ivan 51 g. član KP i član K. NOO Dugoselo, zarobljen 29. 3. 44. kod Oborova.
- 6) Cvetković Mijo, 36 g. st. član KP, radio u Vrapču (KK Zagreb) zarobljen 29. 3. 44. kod Oborova.
- Drugove od 2—6 uputili smo O. K. Zagreb da ih ispita i odredi na dužnost.
- 7) Omeragić Ibro, informativac T. P. Područja, zarobljen 17. III. 1944. kod Kravarskog, upućen natrag na svoju dužnost.
- 8) Cvitan Stipe, 22 g. XIX divizija, zamenik komandira čete, zarobljen 27. III. 1944. negde u Dalmaciji.
- 9) Andreis Ivan, 20. g. XX divizija, delegat voda, zarobljen 6. III. 44. kod Sinja.
- 10) Maderčić Mile, 46 g. st. VIII divizija, zarobljen 9. 12. 1943. u Petrovoj Gori.
- 11) Češić Nikola, 19 g. Grahovski odred, zarobljen 15. 3. 44. kod Golubića.
- 12) Cetina Ivo, 20 g. st. VI lička divizija, brigada Marka Oreškovića. zarobljen 21. 3. 44.
- 13) Klarić Josip, 18 g. st. Stankovački bataljon, zarobljen 28. 3. 1944.
- 14) Orlović Marko, 22 g. komandir čete Stankovački bataljon, zarobljen 28. III. 1944.
- 15) Morić Krsto, 20 g. st. Stankovački bataljon, zarobljen 28. 3. 1944.
- 16) Rudić Roman, 23 g. st. SKOJ sekretar štaba 1. bat. SDPO, zarobljen 24. 3. 44.
- 17) Ribić Slavko. 18 g. Ljevčanski odred, zarobljen 23. 3. 44. u Mahovljanima.
- 18) Lipovac Josip, 36 g. st. XIII divizija, zarobljen 23. 3. 44. u Starom Selu.
- 19) Zorica Nikola 30 pomorski sektor zarobljen u Paškanu 31 I. 1944.
- 20) Trumić Roko, 18 g. VIII brigada 4 bataljon, zarobljen 24. 3. 44. kod Šibenika.
- 21) Zorić Stanko, 27 g. st. Banijski odred, zarobljen 3. 3. 44. kod Petrinje.
- 22) Rajčević Dmitar, 25 g. st. komanda Područja Rožanec, zarobljen 13. I. 44.
- 23) Perković Joso, Komanda mjesta Jezerane, zarobljen 27. III. 44.
- 24) Maljković Dane, 38 g. st. komanda mjesta Delnice, zarobljen 2. 3. 44. kod Brinja.
- 25) Krunić Bogdan, 45 g. st. upravnik pošte B. 13, Banija, zarobljen 16. 3. 44. kod Vel. Graduse.
- Drugove od 8—25 uputili smo štabu IV. Korpusa, da ih ispita i odredi na staru dužnost, odnosno prosljedi dalje.

¹ Arhiv VII, a. NOP-a, mikroteka, CK KPH, r. 41, s. 115—7.

26) Bošnjak Pavao, 18 g. XVIII. slav. brigada, zarobljen 7. I. 44.
 27) Vujić Dušan, 32 g. st. 18. Slav, brigada, zarobljen 7. I. 44. kod Nove Gradiške.
 28) Matković Mato, 23 g. st. 18. Slav, brigada, zarobljen 7. I. 44. kod Nove Gradiške.
 29) Potočin Ivan, 30 g. st. komesar čete 2. Moslovačke brigade, zarobljen 29. 3. 44. kod Oborova.
 30) Zdelarević Jovica, 26 g. st. član KP, Stab 2. Moslovačke brigade, zarobljen 29. 3. 44. kod Oborova.
 31) Potočki Stanko, 27 g. st. 2. Moslovačka brigada, zarobljen 29. 3. 44. kod Oborova.
 32) Pavliško Drago, 25 g. st. Komanda mjesta Dubrava, zarobljen u veljači 1944. Drugovi od 26—32 upućeni su štabu X. Korpusa, da ih ispita i rasporedi na staru dužnost, odnosno da ih proslijedi dalje.
 Dana 27. IV. 1944. obavljena je u Pisarovini druga razmjena i to:
 1) Varga Josip, 23 g. st. SKOJ, radio u Varaždinu, upućen je na OK Varaždin.
 2) Matiček Stjepan, 25 g. st. komandir mitraljeske čete 15. majevičke brigade, zarobljen 17. I. 1944. kod Tuzle, upućen je štabu Turopoljsko-Posavskog NOP odreda jer bi htio ostati ovdje, pa je u tom smislu naslov obavješten, — da azvjesti njegovu staru jedinicu.
 3) Cirić Milutin, 24 g. st. 16. omladinska brigada, zarobljen 8. 12. 43. kod Pakraca.
 4) Simenović Nedeljko, 24 g. ts. 15. majevička brigada, zarobljen 25. 12. 43. kod Begov Hana.
 5) Tomić Franjo, 22 g. st. 4. dalm. brigada, zarobljen 5. 12. 43. kod Korita u Dalmaciji.
 6) Radošević Drago, 19 g. st. 5 kordunaška brigada, zarobljen u jesen 1943. kod Zlatara.
 7) Antal Stjepan, 18 g. st. 15. majevička brigada, zarobljen 1. I. 44. kod Stupara.
 8) Jugović Raja, 17 g. st. 17. majevička brigada, zarobljen 25. 12. 43. kod Krivaje.
 9) Brkić Derviš, 24 g. st. Tuzlanski odred, zarobljen 4. 3. 44. kod Brezika.
 10) Malešević Ilija, 20 g. I. banijska brigada, zarobljen 10. III. 44. kod Kostajnice.
 11) Pejnović Đuro, 21 g. st. Komanda mjesta Gospić, zarobljen 2. 2. 44. kod Gospića.
 12) Guštin Josip, 17 g. st. Zumberački odred, zarobljen 11. 3. 44. kod Samobora.
 13) Kohen David, 17 g. VII banijska divizija, zarobljen 21. 4. 44. kod Kostajnice.
 14) Simšić Milija, 17 g. I. krajiška brigada, zarobljen 8. 12. 43. kod Kladnja.
 15) Milovanović Stjepan, 19 g. 17. divizija, zarobljen 13. 12. 44. kod Vareša.
 16) Galić Adolf, 18 g. 15. slovenska divizija, zarobljen 14. 10. 1943. kod Ozlja.
 Drugovi od 3—16 upućeni su štabu IV. korpusa NOVJ s tim, da ih rasporedi na staru dužnost, odnosno proslijedi dalje u njihove jedinice.
 Druga Guštin Josipa uputili smo zabunom IV. korpusu.
 17) Velimirović Vaso, 20 g. Vojvodanska brigada, zarobljen 18. 12. 43. kod Tuzle.
 18) Kolar Franjo, 35 g. st. Bjelovarski odred, komandir čete, zarobljen 26. 2. 44. kod Vel. Bukovca.
 19) Borovec Božo, 17 g. 2. moslovačka brigada, zarobljen 30. 3. 44. kod Oborova.
 20) Knežević Đuro, 33 g. st. Posavski odred, Slavonija, zarobljen 15. 3. 44. kod Rakića
 21) Božić Rade, 20 g. I. vojvodanska brig., zarobljen 27. 12. 43. kod Džakula.
 22) Cetlin Andrija, 29 g. Kalnički odred, zarobljen 9. 2. 44. Poganec Vel.
 23) Bošković Pajo, 21 g. I. vojvod. brig, zarobljen 17. 1. 44. kod Tuzle.

Drugove od 17—23 uputili smo štabu X. korpusa, da ih ispita i uputi na dužnost, odnosno dalje proslijedi.

Kod zamjene 25. IV. 1944. menjano je 5 Njemca i 3 legionara, dok smo mi dobili 32 druga, a kod druge zamjene 27. IV. 1944. mijenjano je 23 domobrana za 23 naša druga.

Mi smo dužni Njemcima 20 njihovih ljudi.

Bio sam u Zagrebu od 25—27. IV. 1944. zbog pregovora za zarobljene ustaške dužnosnike Dr. Polić Zvonimira, Dadić Ante i Bižal Peru.

Za Dr. Polica mi je kazano, da je obećan po drugu Brnčiću da će biti izručen za zamjenu za one drugove iz logora, koje smo mi primili (neke od njih) 27. III. 1944. Trebalo bi to (ispitati. Za Dadića i Bižala tražio sam 10 drugova iz logora i to: Sekulić Stjepana² PK. Skoj, Frntić Elizabeta, OK Varaždin, Milidrag Milena, Poliak, Hiršl Branko, Jarin Tonka OK. Krapina, Habinovec Stjepan OK. Zagreb, Hader Đuro ONOO Zagreb, Se-remment Đuro ONOO Zagreb. Huić Slavko, mjesni NOO Zagreb. Odgovoreno mi je, da mogu dobiti Sekulića i Milidrag, Pollaka da Lna 8, ne zna-ju kojeg. Habinovec i Uzelac (POC Primorje) su otišli u Njemačku na rad. Frntić da je pod istragom i ne mogu ju dati tako, da sam sastavio novu listu i to: Sekulić Stjepan. Milidrag Milena. Hiršl Branko, Huić Slavko, Vinterhalter Mira, Vernić Magda, Kubović Mladen, Grebenić Mlika, Klo-bučar Zora i Mokosek Josip. Nisu se još htjeli izjasniti da li pristaju na razmjenu, ali po tome što su pitali, da li mogu dovesti na sljedeću zam-jenu 10. V. 1944. i da li će tada dobiti Dadića i Bižala, mogao sam zaklju-čiti, da će pristati.

Kad sam putovao u Zagreb, zadržali smo se jedan sat u Zdenčini kod štaba neke Kozačke posade. Bio je prisutan jedan major, 2 ritmajsto-ra i jedan sonderfirer — bahato društvo pruskih junkera, koje je poku-šalo razgovarati o njemačkoj pobjedi i sličnim stvarima, našto sam ih ja zamolio da promjene temu. Garnizon je dosta jak, po mom sudu može brojiti 500—600 ljudi — imaju par zidanih bunkera ograđenih žicom i na dosta mjesta izgrađene grudobrane.

Drugove Aleksić Stevu, Petričić Bertu i Lipak Nikolu neće ustaše da izruče, jer smo im još uvijek dužni 2 ustaša, a sa ovom trojicom biti ćemo dužni 5 ustaša. Trebalo bi u tom smislu poduzeti nešto, jer drugove iz logora ne možemo inače dobiti.

Sljedeća zamjena određena je za 10. maja 1944.

Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

Uz drugarski pozdrav:

Bakrač

² Vidi dok. br. 70.

Br. 327

UPUTSTVO GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I
SIGURNOST OD 17. MAJA 1944. ZA POSTUPAK PREMA
ZAROBLJENIM PARTIZANIMA I PRIPADNICIMA NOP-a
U VEZI SA NJIHOVIM UPUĆIVANJEM
U KONCENTRACIONE LOGORE¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH
POSLOVA

GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
Odjel za javnu sigurnost — Odsjek za političko redarstvo.

Broj: V. T. 2226-B/I-4 1944.

Zagreb, 17. svibnja 1944.

Predmet: Sabirni logori Zemun,
Vinkovci i Sisak — preuzimanje
po Glavnom ravnateljstvu za javni
red i sigurnost.

1. NJEMAČKOM OPUNOMOĆENOM GENERALU U NEZAVISNOJ
DRŽAVI HRVATSKOJ

2. DER BEFEHLSHABER DER SIECHERCHETS	—	Z A G R E B
POLITZEI UND SD FÜR KROATIEN	—	Z A G R E B
3. MINISTARSTVU ORUŽANIH SNAGA	—	Z A G R E B
4. VELIKIM ŽUPAMA	—	S V I M A
5. ŽUPSKIM REDARSTVENIM OBLASTIMA	—	S V I M A
6. ISPOSTAVAMA ŽUPSKIH RED. OBLASTI	—	S V I M A
7. UPRAVITELJSTVU SABIRNOG LOGORA	—	V I N K O V C I I S I S A K
8. GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED
I SIGURNOST — Odsjeka A/III	—	O V D J E

Ovo Glavno ravnateljstvo preuzelo je pod svoju upravu sljedeće sa-
birne logore: Zemun, Vinkovci i Sisak.

U svezi toga, a obzirom na samu narav navedenih logora, predviđeno
je u te logore smještavati sljedeće osobe:

I. Po njemačkim oružanim i redarstvenim postrojbama upućene
zarobljene partizane ili druge odmetnike, odnosno uhićene pogibeljene ne-
poćudne osobe, koje ove snage neposredno upute u logore.

II. Po hrvatskim oružanim snagama upućene zarobljene partizane
ili druge odmetnike, koji su se samovoljno odmetnuli, odnosno koji su
nasilno bili odvedeni, a zarobljeni su u borbi s našim ili savezničkim
oružanim snagama.

¹ Arhiv VII, a NDH, k. 197, reg. br. 14/2.

III. Po (nalogu ovog Glavnog ravnateljstva određene osobe za provedbu zaštitnih mjera, shodno propisima Zakonske odredbe o zaštitnim mjerama zbog napadaja i čina sabotaze protiv javnog reda i sigurnosti broj CCXXIII-2728-D-V-1943. od 30. listopada 1943. u koliko pojedine redarstvene oblasti nemaju podesnih prostorija za smještavanje takovih osoba (veza okružnica broj V. T. 5661/43, od 25. studenog 1943.)

IV. Osobe određene po redarstvenim oblastima za upućenje na rad u Njemačku.

V. Osobe upućene po redarstvenim oblastima u slučaju većih zahvata poduzetih po ovima, a kada redovito smještavanje takovih osoba u uzetih redarstvenih oblasti, radi nedovoljnog prostora, nije moguće.

Obzirom na izloženo određuje se i točno smještavanje gore navedenih osoba u pojedine logore:

1. U sabirni logor u Zemunu imadu se saglasno izloženim uputama od I—V — smještavati jedino zarobljene odnosno uhićene osobe sa područja Velike Župe Vuka, i to samo Kotarskih oblasti Žid i Ilok, te područja kotarskih oblasti iztočno od ovih.

2. U sabirni logor u Vinkovcima imadu se smještavati jedino zarobljene odnosno uhićene osobe sa područja ostalih kotarskih oblasti Velike Župe Vuka, te sa područja Velikih Župa Dubrava, Hum, Vrhbosna, Usora i Soli, Posavje i Baranja.

3. U sabirni logor Sisak imadu se smještavati sve zarobljene odnosno uhićene osobe, s područja svih ostalih velikih župa.

Navedeni logori su čisto sabirni, prolaznog značaja, obzirom na njihov postupak sa zatočenicima.

Uprave navedenih logora, obzirom na postupak sa zatočenicima stoje u neposrednoj vezi s Odsjekom za političko redarstvo Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost, pa se u svezi toga propisuje sljedeće upute:

U svim onim slučajevima predviđenim pod toč. I i II uprave logora imadu odmah po predvođenju i primitku takovih osoba provesti potrebne izvide radi utvrđenja krivnje zatočenika, a prema primljenim podacima one postrojbe koja je dotičnog zatočenika predvela i predala i zatim

a) prema prikupljenim podacima nadležne redarstvene ili upravne vlasti staviti prijedlog ovom Glavnom ravnateljstvu, da se takova osoba uputi u logor St. Gradiška ili Jasenovac, priklopivši mišljenje o tome nadležne redarstvene oblasti, ako je takovo mišljenje moguće pribaviti.

b) U slučaju nedokazanog činjeničnog djela, a osoba je nepoćudna da i dalje bude u svom kraju, prema suglasnom mišljenju uprave logora i nadležne redarstvene oblasti, uprava će logora, logoru javiti sve podatke te osobe (ime i prezime, zanimanje, zavičajnost, vjera, i po kome je uhićen) ovom Glavnom ravnateljstvu sa mišljenjem da se takova osoba imade uputiti na rad u Njemačku. U slučaju nesuglasja mišljenja uprave logora sa mišljenjem nadležne redarstvene oblasti, mora uprava logora svoje mišljenje obrazložiti.

c) U slučaju dokazane nekrivnje pojedine osobe, uprave pojedinih logora, ukoliko radi prometnih smetnji nije moguće sporazum s nadležnim oblastima, ovlaštene su takove osobe odmah puštati na slobodu uz obavijest o tome onoj oblasti, koja je pomenutu osobu uhitila.

Sve osobe predvedene ili predane pojedinim sabirnim logorima sa strane njemačkih oružanih i redarstvenih postrojbi, dnosno hrvatskih oružanih snaga ne mogu se i ne smiju nazad tim postrojbama predavati, u koliko ovo Glavno ravnateljstvo nije u pojedinom činjeničnom slučaju odlučilo protivno.

U slučajevima predviđenim u toč. IV. župsko redarstvene oblasti ovlaštene su one osobe, koje su predviđene za upućenje na rad u Njemačku upućivati u gore navedene logore bez odobrenja i odluke ovog Glavnog ravnateljstva, no samo u onim slučajevima, gdje je takova osoba unatoč toga nepoćudna, obzirom na daljnji boravak te osobe na području odnosno župske redarstvene oblasti. U takovim slučajevima redarstvene oblasti dužne su kratkim izvješćem uz popis imena takovih osoba dostaviti ovom Glavnom ravnateljstvu i razlog nepoćudnosti takove osobe.

U slučajevima većeg broja takovih osoba, uprava će logora o tome odmah i najbržim putem izvijestiti ovo Glavno ravnateljstvo — Odsjek za političko redarstvo, sa točnim podacima takovih osoba, a ovo će Glavno ravnateljstvo odmah poduzeti sve potrebno putem Ministarstva zdravstva i u družbe, te Dr. Karla Pollmana, generalnog opunomoćenika za radničku udjelbu u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj.

U okolnostima predviđenim toč. V. zatočenicima raspolaže nadležna župska redarstvena oblast, koja je te osobe i uputila u logor.²

Unutarnji upravni poslovi sabirnih logora biti će točno određeni posebnim propisnikom. Do donošenja takovih propisnika, a radi obćenitih potreba, svaki od pojedinih navedenih sabirnih logora imade voditi točan popis i kartoteku zatočenika (glede kartoteke vidi priloženi obrazac) te dnevno i točno izvještavati ovo Glavno ravnateljstvo — Odsjek za političko redarstvo o svim možebitnim promjenama kao na pr. o smrti pojedinog zatočenika, odpremi na rad u Njemačku i t. d.

U slučaju smrti zatočenika imade se u 4 primjerka uredno sastaviti zapisnik o smrti zatočenikovo, providen s liječničkim mišljenjem o samoj smrti. Jedan primjerak takovog zapisnika imade se dostaviti Glavnom ravnateljstvu radi potreba ovog Ravnateljstva, drugi onoj oblasti koja je izvršila političko zdravstveni očevid, treći primjerak zadržati radi potreba točnog vođenja vlastite očevidnosti, a s četvrtim postupiti prema ukazanoj potrebi.

ZA DOM SPREMNI!

M. P.

Glavni ravnatelj
(Dr. Jurčić)
v. r.

¹ Pavelić je 22. jula 1944. odredio i ovo:

„1.) Da se u buduće za svakog u zarobljeničtvu ubijenog domobrana i ustašu — kao odmazda sa strane naših vlasti — ima objesiti po 10, za svakog domobranskog ili ustaškog dočastnika po 20. a za svakog domobranskog ili ustaškog častnika po 50 partizana ili članova partizanskih obitelji.

2.) Da se na ovu mjeru odmazde upozore odmetnici putem letaka." (Arhiv VII, a. NDH, k. 114-c, reg. br. 20/10—1)

7**Q

Br. 328

OBAVEŠTENJE USTAŠKOG AGENTA IZ DERVENTE OD 31.
MAJA 1944. ŠTA SE PRIČA O STANJU U KONCENTRACIONOM
LOGORU JASENOVAC I STARA GRADIŠKA¹

B _ II — IV — BH

Pričanje o stanju u logorima
Gradiška i Jasenovac.

Predvodio iz Sarajeva dostavlja
dana 31. V. 1944.

Saznajemo od našeg pouzdanika, kako se ovih dana u Derventi među nekim Muslimanima mnogo pripovijedalo o stanju logora Stara Gradiška i Jasenovac.

Tako se među ostalim čulo pripovijedati kako su prije kraćeg vremena u logoru Stara Gradiška navodno poubijani neki Muslimani, od kojih se mogu spomenuti imena: SALIHODZIĆ iz Bihaća, logornik u Staroj Gradiški, HILMIJA CIKOŠ, MURAT KOSLIĆ sin Maše Koslića, koji se nalazi u logoru sa drugim svojim sinom i MIHAJLO KOŠUN, bivši detektiv. Prema pričanju gore navedeni poubijani su zbog bjege niže navedenih Muslimana iz istog logora: HASANA SOJKARIĆA iz Travnika, REMZIJE OSMANOVICA iz Sarajeva, braće DZAFEJICA ESADA KAPETANOVIĆA.

Širenje ovakovih i sličnih vesti nepovoljno djeluje na muslimansko pučanstvo.

DOSTAVLJA SE NA ZNANJE.

Soldo

¹ Arhiv VII, a. NDH, mikroteka, UDB-a Zagreb, f. 4, s. 268.

² Na margini rukopisom je dopisano: „Dalu, da se ispita da li su ovi bili u logoru i da li su živi i tada sa... dostavi Kot. oblas. Derventa, kako ibi se zaustavile lažne vesti.”

SPISAK OD 50 ŽENA UPUĆENIH IZ KONCENTRACIONOG
LOGORA STARA GRADIŠKA U LOGOR JASENOVAC
2. JUNA 1944. GODINE¹

2. VI. 44. — Pridošle:

Odpućeme: za Jasenovac:

1) Bartolac Zora, Stjepan	rkt	26) Čajić Jovanka, Krsto,	grki
2) Belošević Anka, Maks,	"	27) Celić Đurđe, Vid,	"
3) Borščak Slava, Filip,	"	28) Desančić Mileva, Jovo	
4) Buček Reza, Gavro,	"	29) Dimitrijević Vera, Vaso,	
5) Crnković Ivanka, Petar,	"	30) Dobrić Anka, Petar,	
6) Dobračinac Ana, Adam,	„	31) Đurđević Nada, Stevo,	
7) Funtek Anđelka, Stevo	"	32) Grujić Dušica, Svetozar,	
8) Jurić Marija, Mato,	"	33) Hrvaćanin Janja, Simo,	
9) Kuntić Kata, Đuro,	"	34) Hrvaćanin Zora, Nikola,	
10) Marin Ana, Tomo,	"	35) Karamarković Astanka, Mijo,	"
11) Milinković Marica, Franjo,	"	36) Katuša Anda, Jovo,	
12) Nagy Ruža, Lovro,	"	37) Lončarević Milica, Petar	
13) Orešić Cvijeta, Ljudevit,	"	38) Ludaić Ružica, Todor,	
14) Pap Katica, Andrija,	"	39) Pavelić Darinka, Ostoja,	
15) Pavlić Ana, Žiga,	„	40) Pejnović Dragica, Đuro,	
16) Petrić Ljerka, Luka,	"	41) Pejnović Mileva, Đuro,	
17) Popčić Jana, Antun,	"	42) Perušić Jovanka, Petra,	
18) Prinčie Fanika, Vinko,	"	43) Pjanić Milka, Jovo,	
19) Senzel Ana, Tomo,	"	44) Puškar Maca, Vojin,	
20) Stojanić Anka, Mijo,	"	45) Sukunda Kata, Stojan,	„
21) Segir Marija, Lojzek,	"	46) Vasiljević Mara, Simo,	
22) Spiček Barica, Mato,	"	47) Traneš Marica, Simo,	
23) Vignjević Julka, Ivan,	"	48) Izrael Paula, David,	Zid.
24) Virant Vida, Karlo,	"	49) Levi Blanka, Avram,	
25) Alić Stana, Joco,	grki	50) Polak Blanka, Vjekoslav	

Umro:

Jovanović Boško, r. 1935. grki

¹ Faksimil originalnog spiska objavljen u knjizi: Marijana Amulić (Buca) i Cedomil Huber, OTPOR U LOGORU STARA GRADIŠKA (iz sjećanja bivših logoraša) Spomen-područje Jasenovac, Biblioteka poruke, 1980, knjiga 19.

Br. 330

IZVOD IZ NAREDBE ZAPOVEDNIŠTVA ZRAKOPLOVSTVA
ORUŽANIH SNAGA NDH OD 13. JUNA 1944. O ZABRANI
LETENJA AVIONA IZNAD KONCENTRACIONOG
LOGORA U STAROJ GRADIŠKI¹

ZAPOVJEDNICTVO ZRAKOPLOVSTVA
NAREDBA BR. 113/Tajno

U Zagrebu, dne 13. lipnja 1944.

5. Kako su u zadnje vrijeme učestala preletanja nekih
Zabrana preleta- zrakoplova preko sabirnog logora u St. Gradiški i
nja sabirnog lo- kruženje nad logorom, to zapoviedam da nijedan
gora St. Gradiška zrakoplov ne smije preletati niti kružiti iznad sa-
(Operativni) birnog logora u St. Gradiški, jer će se u protivnom
na taj zrakoplov otvoriti vatra.

Za točnost!

Pročelnik Osobnog odjela
bojnik Makiedo
Makiedo

M. P.

ZAPOVJEDNIK
GENERAL *KREN*³ v. r.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 130, reg. br. 9/3.

² Sa tri tačkice obeležen je izostavljeni tekst koji se ne odnosi na logore.

³ Vladimir

POLICIJSKI KARTON GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA
JAVNI RED I SIGURNOST ZA ŠTEFICU ZOKAL UPUĆENU
PO DRUGI PUT 23. JUNA 1944. U KONCENTRACIONI LOGOR
STARA GRADIŠKA¹

Obiteljsko ime:	Z O K A L	Tipus: 210
Krstno ime:	STEFICA rod. Rozahedi	Slikan dana 6. IX. 1942. br. 4108
Podatci: Oca:	+ Daniel	
majke:	Berta, rod. ?	
Zanimanje:	pediker ka	
Rodno mjesto:	Teslić	
Zavičajna općina:	Sl. Brod	
Godina rođenja:	17. V. 1918.	
Vjera:	žido-va, sada rkt. vjere	Sposobnosti: govori jezike: Hrvatski, njemački
Stališ:	udata	
Zadnj e prebivalište:	Samobor—Zagreb Damjanićeva 15	piše: Hrvatski, njemački

Osobni opis:		
Visina u cm:	155	
Kosa:	kestenjava	
Stas:	niski	
Obrve:	kestenjave	
Oblik lica:	obao	
Boja lica:	naravna	
Oči:	plave	
Celo:	naravno	
Nos:	naravan	
Usta:	naravna	
Zubi:	manjkavi	
Podbradak:	naravan	
Ruke:	naravne.	

Rukopis
Štefica Zokalj

Uzeti otisak prstiju: 6. IX. 1942.

5. IX 42. dopraćena po oruž. iz Sl. Broda, na temelju dopisa br. 81990/42.

8. IX. 42. puštena na slobodu.
Br. u. z. 27043/42.

¹ Arhiv VII, a. NDH, mikroteka, UDB-a Zagreb, r. 42, s. 35.

Preuzeta 15. V. 44. Prs. br. 24060 od redarstva oružanih snaga Taj. br. 1667/44. nakon povratka iz partizanskog područja, a muž joj se Josip Zekalj kao partizan, komesar nalazi u Zumberku, gdje je zapovjednik II. bataljona proleterske brigade. Osim toga joj se u partizanima nalazi njezin brat Rozahedži Asam koji je ranije stanovao u Zagrebu.

Br. 332

POLICIJSKI KARTON ZA ŠTIMAC VINKA UPUĆENOG U
KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA
23. JUNA 1944. GODINE¹

Obiteljsko ime: STIMAC
Krsino ime: VINKO
Genera- Oca: Đuro
lia: matere: Marija rod.
Zvanje, zanat itd.: ratar
Rodno mjesto: Dubrava, kotar Čazma
Zavičajna općina: isto
Godina rođenja: 11. XII. 1907.
Vjeroispovjest: rmkt. vjere
Stališ: oženjen sa Katom rod. Huren.
Zadnje obitavalište: Novaki 48.

Preuzet 13. V. 44. Prs. br. 23785 od njemačkog redarstva buduć je 1. V. 44. uhićen po kozačkim postrojbama, kao sumnjiv da sarađuje sa partizanima. Ustanovljeno je, da je godine 1943. prisustvovao partizanskim sastancima na kojima je bio izabran mjestni odbor — NOO, čiji je on bio član te je kao takav nekoliko puta prisustvovao sastanku i dijelio komunist, letke. Osim toga je dvojici partizana morao davati hranu, a drugima razne živežne namirnice.

Odlukom glav. ravn. za javni red i sigur. od 23. VI. 44. br. 32533 upućen je na prisilan boravak u logor za vrijeme od 2 godine tj. do 16. V. 1946. nakon dovršenog postupka odpraćen je 22. VII. 44. u logor u St. Gradiška. Prs. br. 32619/44².

¹ Arhiv VII, a. NDH, mikroteka, UDB-a Zagreb, r. 42, s. 32.

* Takvim odlukama u koncentracioni logor Stara Gradiška su upućeni Rozalija Stritov i Milan Štrkalj, i Jovan Sašić, rođen 1809. Srb, Gračac, iz Novske. Uhapšen radi sina Jefte Sašića, političkog komesara 1. slavonske divizije. Oteran u Jasenovac, prešao Staru Gradišku i ponovno Jasenovac, zloglasni IIIc radi izgladnjavanja. Umro 27. 7. 1944. godine.

Br. 333

PISMO NARODNOG HEROJA IVANA SABLJAKA IZ
KONCENTRACIONOG LOGORA STARA GRADIŠKA
OD 29. JUNA 1944. PREDSEDNIŠTVU AVNOJ-a U KOJEM SE
ZAHVALJUJE ŠTO NISU ZABORAVLJENI I VERUJU U
KONAČNU POBEDU NOV POD GENIJALNIM VODSTVOM
MARŠALA JOSIPA BROZA TITA¹

PREDSJEDNIŠTVU
ANTIFAŠISTIČKOG VIJEĆA NARODNOG OSLOBOĐENJA
JUGOSLAVIJE

Sa oduševljenjem primili smo pozdrav upućen svim zatočenicima ustaških logora sa II. zasjedanja AVNOJ-a.

Uz pozdrave hrabrih boraca sa Psunja, Papuka i Kozare svakodnevno primamo preko njihovih pušaka i mitraljeza — vag drugarski pozdrav učvrstio je još više u nama vjeru da nismo zaboravljeni ni prepušteni našoj sudbini.²

¹ Original u Muzeju AVNOJ-a u JAJCU.

² U izveštaju logoraša Hasana Dolamića CK KPH između ostalog, o radu partijske organizacije i partijskog rukovodstva u logoru Stara Gradiška, navodi sledeće podatke:

„Došao sam u logor 5. juna 1943. godine. Partiska organizacija u logoru Stara Gradiška bila je oformljena pre moga dolaska u logor. Kad sam ja došao u logor, odmah sam pronašao drugove koji su radili po organizacionom radu, a koje sam ja poznavao još iz vremena Jugoslavije. To je bio drug Fabijan Rukavina preko kojeg sam ja došao u vezu i sa ostalim drugovima i to: Šabljak Ivanom iz Zagreba, Šabljakovićem Jusufom i Remzijom Omanovićem iz Sarajeva, Esadom Kapetanovićem iz Prijedora i Kardun Ivanom iz Zagreba.

U tom vremenu drugovi su mi izložili istanje i zadatke partiske logorske organizacije. Prvi zadatak je bio ispitati organizaciono stanje partijaca i skojevaca, da ih ekonomski povežemo putem pomaganja u hrani i ostalim mogućim sredstvima. Partiska organizacija je zatim pristupila povezivanju logorske organizacije sa terenom. Prvo sa obližnjim odredom (Kozarskim), a onda kada je uspostavila rad u logoru tako da je bilo vidnih rezultata...

Doneta je odluka da se pripremi bekstvo drugovima koji će moći najbolje da uspostave vezu sa terenskom organizacijom na Kozari i, u jesen 1943. godine, organizovano je prvo bekstvo od strane partiske organizacije iz logora i određeni drugovi dobili su zadatak od sekretara komiteta logorske organizacije *druga Fabijana Rukavine*. Tada su pobjegli drugovi Remzija Omanović, Hasan Sojtarić, Esad Kapetanović i još dva druga sa jednim ustašom, čija sam imena zaboravio. Pobjegli drugovi nisu se javili skoro tri meseca, ali posle njihovog bekstva mi smo nastavili rad na pripremanju napada na posadu logorske straže iznutra. Taj rad je trajao sve dok sam ja bio u logoru, a plan nije mogao biti ostvaren pošto je bilo nemoguće osloboditi logor sa sopstvenim snagama.

Posle bekstva gore pomenutih drugova, na mesto Esada Kapetanovića, ušao je u rukovodstvo part. organizacije *Antun Benički*...

Početkom 1944. godine, uspostavljena je veza sa Odredom na Psunju u Slavoniji, ali ni ta veza nije dala zadovoljavajućih rezultata, pošto su odredi bili u stalnom pokretu. Zatim je uspostavljena veza preko Zagreba i to je posle bila jedina veza preko koje smo dobijali: partiske direktive, materijal, ekonomsku pomoć. No te direktive bile su mnogima sumnjive, kao što je pitanje bekstva iz logora. Da se ne sme bogati pojedinačno, iz obzira prema radu u logoru, a i prema logorašima. Za

Ponosni na velike uspjehe naše herojske Narodnooslobodilačke vojske, pod genijalnim vodstvom Maršala Jugoslavije, našega druga Tita, mi vam uz svoj pozdrav upućujemo izraze našeg oduševljenja i naše vjere u blizu i konačnu pobjedu.

Ponosni na sve vojničke i političke uspjehe za koje smo čuli i koje smo nazrijevali u borbi što u cijeloj zemlji bijesni oko zidova naših tamnica, mi vam u ime svih zatočenika i utamničenika zahvaljujemo za potporu koju ste nam svojom borbom pružili, da uzdignuta čela prodemo kroz sva mučenja i poniženja. Mi smo odraze tih vaših velebnih pobjeda gledali na zabrinutim licima okupatorskih slugu koji nas čuvaju i znali smo da nismo osamljeni u našoj patnji. Hiljade naših najboljih drugova palo je od noža po ustaškim klaonicama ili istrunilo od gladi u memljivim samicama, ali nikakve muke nisu mogle da nas slome. U najtežim smogovima gledali noću plamene krijesove koje su partizani na okolnim planinama palili [vatre] na velike dane i ti su oslobodilački krijesovi rasvjetljavali naše čelije i barake, ispunjavajući nas uvijek novim nadama. Te su vatre bili prvi pozdravi slobode koje smo primili.

Borci N. 0. vojske! Partizani po šumama i planinama, svima vama koji se s puškom u ruci borite za našu zajedničku stvar, za bolju budućnost naših naroda upućujemo izraze naše drugarske solidarnosti.

Mi, koje je zadesila najveća nesreća što može pogoditi borca, a to je da mora bez puške u ruci goloruk i bespomoćan svakodnevno gledati smrti u oči i trpjeti poniženja — mi smo pratili pažljivo i s pouzdanjem vašu tešku borbu, a naše su misli bile s vama u vašim napredovanjima kao i u vašim uzmacima. S vama smo podnosili sva stradanja i dijelili sve pobjede, a naša vjera u konačni uspjeh nije ni jednog časa bila uzdrmana.

Naša vruća želja u ovim sudbonosnim danima jest, da nam se još jedamput pruži mogućnost da zajedno s vama doprinesemo svoj dio u

ovo sam ja postavljao pitanje i samom drugu Rukavini jer su to pitanje meni postavljali drugovi koje sam ja držao na vezi, a to su: Fahrija Ajanović, stolar Dragić, i drugi. Sam drug Rukavina lično je davao gore pomenutim drugovima objašnjenje po tim pitanjima, a meni je odgovorio kao i ostalim članovima rukovodstva, da se mi tih direktiva moramo pridržavati jer u to ne trebamo da sumnjamo, pošto Partija na terenu najbolje poznaje političke i vojničke događaje. Te direktive stvarno su nas mnoge stavile u sumnju, ali tada drugog izlaza nije bilo, pošto u to vreme, kada smo organizaciono bili spremni, veza je prekinuta zbog napada na prugu na sektoru Banova Jaruga—Okučani, a u jesen 1944. godine, kada je bio izvršen napad na Banja Luku i kada je bila velika koncentracija snaga ustaša i Nemaca baš u samom logoru, logor je u većini, bio preseljen u Jasenovac.

...Sto se tiče podataka o rukovodstvu, navodim sledeće podatke:

U logorskoj partiskoj jedinici bili su rukovodioci sledeći drugovi: Sekretar jedinice — Fabijan Rukavina, članovi — Omanović Remzija, Sabljaković Jusuf, Sabljak Ivan, Kardun Ivan, Kapetanović Esad i ja. Posle bekstva druga Kapetanovića u rukovodstvo je ušao i drug Benički Antun...

Sto se tiče pozitivnih strana rada partiske organizacije u logoru Stara Gradiška, rad je bio po mom mišljenju pozitivan utoliko što je taj rad doprineo moralnom uzdizanju kod većine logoraša, te nisu poklekli niti izgubili poverenje u Partiju, jer su videli da Partija nastoji da im da pomoć i u samom logoru. Sa druge pak strane taj rad je omogućio da Partija izvrši zamenu tri grupe u kojima je zamenjeno oko 150 drugova i drugarica koji su stvarno bili pretežno dobri, dok su ranije zamene vršene pretežno sa kriminalcima, jer Partija nije imala podataka koji su drugovi u životu i kako su držanje imali pred klasnim neprijateljem.

Negativne strane toga rada bile su u tome što je Partija u logoru bila po mom mišljenju nedovoljno jedinstvena i neodlučna..."

proganjanju, uništavanju i kažnjavanju krvoločnog okupatora i ustaških zločinaca koji su u svoje zločinačke i pljačkaške svrhe iskoristili nesreću što je snašla naš narod, kad je prljava švapska čizma oskvrnula našu svetu zemlju. Pa i ako nam se ova naša vruća želja ne ispuni, ako nas ustaško zvijeri u svom nemoćnom bijesu goloruke u neravnoj borbi unište, mi ćemo do posljednjeg daha dijeliti s vama radost konačne pobjede, svijesni da će to biti posljednji znak života fašističke nemani i da je došao dan potpunog oslobođenja napaćene domovine.

Ovaj veliki dan približuje se, pa ako i mi ne doživimo, izručite naše pozdrave svima onima koji budu sretni i dostojni uživati plodove naših zajedničkih žrtava. Imajući puno povjerenje u našeg Maršala, druga Tita, i u vas kao jedine predstavnike svih naroda Jugoslavije, okupljenih u AVNOJ-u, i znajući da ćete mudrim rukovodstvom, a uz pomoć bratskog Sovjetskog Saveza i ostalih saveznika sa uspjehom dovršiti ovu tešku borbu, mi zahvaljujemo na poslanom pozdravu i kličemo:

Živio AVNOJ, jedini i pravi predstavnik svih naroda Jugoslavije!
Živjeli herojski borci NOV i POJ i njihov vrhovni komandant Maršal Jugoslavije — drug Tito.
Živila Komunistička partija Jugoslavije, predvodnica herojske borbe naših naroda.
Živila nepobjediva Crvena Armija i njen vrhovni komandant Maršal Sovjetskog Saveza drug Staljin.

Zatočenici ustaških logora
u Hrvatskoj

Stara Gradiška
29. VI. 1944.

Br. 334

DOPISNA KARTA IZ LOGORA STARA GRADIŠKA
ZVONKA JENKA OD 1. JULA 1944. UPUĆENA
ĐURĐI KOZAK IZ PAKRACA¹

Šalje zatočenik broj 2637 — H
IME I PREZIME: Zvonimir Jenko

Draga Đurdica!
Dobro, Zdrav. Varunek pisao. Piši mi. Kako Tvoji? Pišuli iz Broda?
Pozdravi Đilija. Očekujem paketić. Pozdravlja te Tvoj
Zvonlko

¹ Faksimil originalne dopisne karte objavljen u knjizi: Marijana Amulić (Buca) i Cedomil Huber, *Otpor u logoru Stara Gradiška* (iz sjećanja bivših logoraša) Spomen-područje Jasenovac, Biblioteka Poruke, 1980, knjiga 19, str. 45.

Dne 1. VII. 1944.

Pisanje je nagrada za dobar rad i vladanje, i daje pravo na primanje paketa.²

Br. 335

POLICIJSKI KARTON ZA VODOPIJA NIKOLU UPUĆENOG
U KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA
19. JULA 1944. GODINE¹

Obiteljsko ime: VODOPIJA
Krstno ime: Nri kola
Genera- Oca: Vilkn
lia: matere: Marije r. Maj cam
Sadanje zanimanje: Bravar
Rodno mjesto: Filip-Jakobu
Zavičajna općina: Biograd na Moru
Godina rođenja: 9. 12. 1912.
Vjeroispo vješt: rkt.
Stališ: oženjen sa Margaretom r. Najthofer
Zadnje obitavalište: Brezniöka 16.

Uhićen 22. 7. 44. Prs. br. 21547. radi veze sa partizanima. Ustanovljeno je da je koncem god. 1941. po nagovoru August Antuna koji se sada nalazi u partizanima davao 20. — 30. Kn. priloga za N. P. i C. P. i da je po njegovom nagovoru pristupio u komunist, ćeliju u radioni H. D. Z. Zatim je prema njegovim uputama nagovorio Podgornik Juliusa i Dugoselec Pavla da davanu priloge za N. P. i da je od Podgorniika primao priloge sve do njegovog uhićenja dok je Dugoselec Pajo još prije toga otišao u partizane. Sakupljeni novac predavao je Augustu koji je međutim kao njegova viša veza početkom lipnja 1944. pobjegao u partizane. Inaće je poricao da bi pripadao bilo kakovoj komunist, jedinici.

Odlukom Gl. Ravn. za javni red i sigur. od 10. 7. 44. br. 35460. upućen je ,na prisilni boravak u logor za vrijeme od 18 mjes. tj. do 20. 12. 1945. Nakon dovršenog postupka otpraćen je 19. 7. 44. u logor St. Gradišku. Prs. br. 37162/44.

² Istu takvu dopisnu kartu uputio je iz koncentracionog logora Stara Gradiška i logoraš zaveden pod brojem 3275 E Andrija Rajtarović.

¹ Neregistrovana kopija dokumenta.

Br. 336

TELEFONSKA DEPEŠA OZNE HRVATSKE OD 27. JULA
1944. UPUĆENA GLAVNOM ŠTABU NOV I PO
ZA HRVATSKU O DEJSTVIMA NEPRIJATELJA¹

ÖD OZNE HRVATSKE: 20. 8. 1944. ustaše pohapsili 70 četnika u
Zivaji i otpremili u Jasenovac u logor. Istovremeno pohapsili sve muš-
karce od 12 godina. ..³ 22. 8. ustaše iz Jasenovca, Čerkezi i četnici iz
Sunje spalili Crkveni, i Ivanjski Bok i Strmen. Ostalo svega 5 kuća. 70
ubijeno, ako 1000 otpremljeno u logor. ...⁴

Br. 337

POLICIJSKI KARTON ZA DRAGUTINA ŽIVKOVIĆA
UPUĆENOG U KONCENTRACIONI LOGOR STARA
GRADIŠKA 1. AVGUSTA 1944. GODINE¹

Obiteljsko ime: Ž I V K O V I C
Krsno ime: D R A G U T I N
Genera- Oca: Stjepan
lija: matere: Bara rođ. Cerjan
Zvanje, zanat itd.: radnik
Rodno mjesto: Brebernica, kotar Zagreb
Zavičajna općina: Brezovica, kotar Zagreb
Godina rođenja: 5. VII. 1926.
Vjeroispovjest: rmkt. vjere
Šališ: neoženjen
Zadnje obitavalište: Brebernica 14

Preuzet 28. VI. 44. Prs. br. 33574 od ustaške posadne bojne br.
4300/44 jer je 15. VIII. 1943. bio mobiliziran po partizanima i odveden u
Lipnicu gdje je nakon vježbe bio dodijelen u Turopoljski partizanski od-
red, te između štaba odreda i štaba bataljona vršio kurirsku službu sve
do prosinca 1943. kada je bio premješten u Brigadu „Ogulinac Franje” u
4. bataljon III. četu 2. voda, te se tamo nalazio do mjeseca lipnja 1944.

¹ Arhiv VII, a NOR, k. 119/1, reg. br. 7/2.

¹ Sa tri tačke je obeležen izostavljeni tekst jer se ne odnosi na logore.

¹ i ⁴ Izostavljeno se ne odnosi 'na logor.

¹ Neregistrovana kopija dokumenta.

Odlukom glav. ravn. za javni red i sigur. od 1. VIII. 1944. br. 39077 upućen je u ilogor na prisilan boravak za vrijeme od tri godine tj. do 28. VI. 1947. nakon dovršenog postupka odpraćen je 1. VIII. 1944. u logor u St. Gradišku. Prs. br. 41639/44.

IZVOD IZ DNEVNOG IZVEŠTAJA REDARSTVENE OBLASTI
ZA GRAD ZAGREB OD 2. AVGUSTA 1944. POGLAVNIKOVOM
ŽUPANSTVU O LICIMA KOJA SU UPUĆENA
U KONCENTRACIONI LOGOR¹

Prs. broj: 54.118/1943.

Predmet: Dnevno izvješće.

- Savezno sa nalogom Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost od 2. studenog 1943. Broj 205892/1943. podnaša se slijedeće dnevno izvješće:

UPUĆENI U LOGOR:

- * i ³ Izostavljeno se ne odnosi na logore.

BROJNO STANJE UHIĆENIKA

Uhićenici Redarstvene oblasti

Politički u zatvoru na Savskoj cesti	. . .	260
” ” Petrinjskoj ul.	. .	276
” ” bolnici	. . .	.14
Nepolitičkih.		.177

Uhićenici Njemačkog redarstva:

SS-polizei.		.152
Gabeine Feld-polizei.		.26
Njem. opun. general u N. D. H.		.15
Feld žandarmerija.		.12
u bolnici.		.6

Ukupno: 938 uhićenika

ZA DOM SPREMNI!

REDARSTVENI UPRAVITELJ ZA GRAD ZAGREB:
Dr. Vragović, v. r.

M. P.

Br. 339

PREDLOG NEMAČKOG OPUNOMOĆENOG GENERALA U
NDH OD 5. AVGUSTA 1944. ZAPOVEDNIKU USTAŠKO-
-DOMOBRANSKIH SNAGA ZA POSTUPAK PREMA
ZAROBLJENIM I PREBEGLIM PARTIZANIMA¹

Nemački opunomoćeni general u Hrvatskoj

Odelj. Ic / 3 h 31 br. 12516/44 tajno.

Zagreb, dne 5. avgusta 1944

Zapovedniku hrvatske oružane sile

Zagreb

¹ Arhiv VII, a NDH, k. 268, reg. br. 57/2

Na znanje: Hrvatskom ministarstvu unutr. poslova
i na ruke Gosp. Ministru Lorkoviću.

Predmet: Ophođenje sa prebeglim licima.

Veza: Tamošnji dopis Zap. br. 849/tajno od 1. 8. 1944.

Nemački opunomoćeni general primio je na znanje stanovište navedeno — izloženo u gornjem dopisu.

Da bi se po mogućstvu osiguralo jednoobrazno ophođenje sa licima koja su prebegla na drugu stranu i zarobljenicima, predlaže se u pogledu onih, koji se budu javili kod hrvatskih trupa ili ustanova, sledeće:

1.) *Lica koja su prebegla* biće — ukoliko kao nesposobna i politički neispravna ne mogu biti uvrštena u hrvatsku vojnu silu — biće upućena na dobrovoljni rad u Nemačku puiem generalnog opunomoćenika za radnu službu u smislu zato postojećih odredaba.

2.) *Osumnjičeni radi saradnje sa banditima*, kojima se ne može dokazivati saradnja sa ustanicima, čije puštanje na slobodu, se ne može opravdati mogu se takode u sporazumu sa Generalnim opunomoćenikom za radnu službu ukazujući na njihovu političku neispravnost, upućivati u Nemačku na rad.

3.) *Aktivnim banditima-borcima*, kod kojih se ne može ustanoviti prilikom sudskog postupka da su počinili brutalne zločine i koji budu osuđeni samo na kazne uskraćivanje slobode, trebala bi biti data mogućnost, da iskuse svoju kaznu u prisilnoj radnoj službi u Nemačkoj. Time bi se s jedne strane došlo do jednoobraznog ophođenja, bez da bi došlo u pitanje postupak kao sa ratnim zarobljenicima, a s druge strane mogle bi ove snage biti upotrebljene, u interesu zajedničke borbe, korisno za vojno-privredne i za hitne poslove u pogledu naoružanja.

Molite se da što pre dostavite Vaše stanovište.

podpis
pešadiski general,
dr Edmund Glez fon Horstenau

POLICIJSKI KARTON ZA ZORKO JOSIPA UPUĆENOG U
KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA
9. AVGUSTA 1944. GODINE¹

Obiteljsko ime: **ZORKO**
Krstno ime: **JOSIP**
Genera- Oca: **Franjo**
lija: matere: **Ana rođ. Jeć**
Zvanje, zanat itd: **soboslikar**
Radno mjesto: **Trebež, opć. Artiće, kotar Brezice**
Zavičajna općina: **isto**
Godina rođenja: **20. XI. 1926.**
Vjeroispovjest: **rmkt. vjere**
Stališ: **neoženjen**
Zadinje obi ta vališ te: **Trebež.**

Preuzet 25. IV. 44. Prs. br. 19727 od redarstva oružanih snaga Taj. br. 1951/44. buduć je 15. IV. 44. uhvaćen u blizini Klanjca radi suradnje sa partizanima. On je izjavio da je u travnju 1944. po njemačkim vojnim vlastima bio pozvan da se ima javiti kod vojne komande u Celju, ali da je 26. IV. 44. po naoružanim partizanima bio odveden i dodijeljen u 1. četu kozjanskog bataljona pod komandu nekog „Janeza“. Dne 1. V. 44. morali su se povući uslijed prodiranja njemačke vojske te su dobili nalog da se prebace u NDH. što su i učinili, te su prešli Sutlu kod Kraljevca gdje je bio određen u zasjedu za vrijeme napadaja na Klanjec, kojeg međutim nisu uspjeh zauzeti te se povukli natrag u šumu.

Odlukom glav. ravn. za javni red i sigur. od 9. VIII. 44. br. 40858 upućen je na prisilan boravak u logor za vrijeme od tri godine tj. 25. IV. 1947. Nakon dovršenog postupka odpraćen 25. VIII. 44. u logor u St. Gradišku, Prs. br. 45655/44.

¹ Neregistrovana kopija dokumenta.

Br. 341

POTVRDA EKONOMIJE KONCENTRACIONOG LOGORA
JASENOVAC OD 14. AVGUSTA 1944. GODINE DA
JE USTAŠKA STRAŽA PRIMILA NA RAD U
MLAKI 10 LOGORAŠA¹

Ekonomija
14. 8. 44. , **Broj 102**

Rad na jabukama u Mlaki²
(stalan rad)

- 1 Stjepanović Spasoje
- 2 Novaković Drago
- 3 Vasiljević Petar
- 4 Curčić Nikola
- 5 Burazer Aleksa
- 6 Prtija Trivun
- 7 Vasiljević Pavle
- 8 Vukmirović Ilija
- 9 Gagić Spasenije
- 10 Đukić Petar

Straža:

Mato Horvat

Lubina Andrija

¹ „Poruke“, Glasilo spomen-područja Jasenovac od 10. 10. 1981.

² U selu Mlaka nalazila se ekonomija jasenovačkog logora. To selo, čije su stanovništvo ustaše istrebile, pretvoreno je u logorska dobra, gde su zatočenici obrađivali te nepregledne komplekse zemlje da bi se logor i vojska mogli ishranjivati samostalno. Od logorskih ekonomija, uz logorsku posadu, živelo je još nekoliko drugih ustaških bojni

Mlaka je pre rata bila veliko i bogato selo, o čemu svedoči velik broj lepih kuća i crkva, za zatočenike je bila mesto užasa i smrti. Ma koliko bio oštar režim jasenovačkog logora, u Mlaki je bio još oštiji. „Svuda na rad, samo ne u Mlaku“ — mislili su i govorili svi zatočenici. Ipak je u Mlaku uvek odlazio velik broj zatočenika; radilo se od ranog jutra do kasne noći, po kiši, u zimi, uz najveća maltretiranja od strane ustaša, uz psovke, batine i glad.

PISMO RUKOVODSTVA KPJ LOGORA STARA GRADIŠKA
OD 15. AVGUSTA 1944. CK KPH U VEZI
SA ZAMENOM LOGORAŠA IZ LOGORA¹

CENTRALNOM KOMITETU KOMUNISTIČKE PARTIJE HRVATSKE

Drugovi!

Mjeseca aprila t. g. poslali smo Vam iscrpan prikaz prilika u konc. logoru Star.i Gradiška, u kome su bila navedena i imena poklanih i umorenih interniraca od 1. I. do konca marta o. g. Iz ovoga materijala koji smo Vam poslali mogli ste dobiti jasnu sliku o nesnosnom stanju koje vlada u logoru. Uz naš izvještaj uputili smo Vam nekoliko pitanja od velike važnosti za nas i naš rad u logoru čiji je smisao slijedeći:

1. Kakav je Vaš stav prema logorima općenito?

2. Da li ima mogućnosti nešto učiniti, da li se išta radi u cilju promjene stanja u kome se nalazimo, a koje se uslijed silnih udaraca Crvene Armije i saveznika, te junačke Narodnooslobodilačke borbe u zemlji svakog dana pogoršava i prelazi postepeno u potpunu likvidaciju svih zatočenika?

3. Sta namjeravate učiniti da se spriječi ova postepena i potpuna likvidacija svih zatočenika, koju će po našem mišljenju i prema sadašnjem držanju ustaša — svakako pokušati učiniti?

4. Kakvo je Vaše mišljenje o jednom organizovanom udaru iznutra u cilju našeg oslobođenja koji bez pomoći izvana ne bi imao mnogo izgleda za uspjeh, jer bi odstup i spajanje sa obližnjim odredima Kozare i Psunja bio vrlo težak s obzirom na nezgodan položaj logora sa jedne strane Save, a s druge strane želj. pruga i dva veća mjesta, Okučani i Nova Gradiška sa jakom posadom?

Stoga je radi sprovođenja jedne ovakove akcije traženo da se uspostavi veza između logora i odreda na Psunju i Kozari, te da se u najzgodnijem momentu izvrši akcija koja bi sigurno uspjela. Da je logorsko rukovodstvo bilo obavješteno o napadaju na S. Gradišku uoči Nove godine, sigurno bi prilika bila zauzeta, most srušen, a time i B. Luka zauzeta. U isto vrijeme logor bi bio oslobođen, a Narodnooslobodilačka vojska dobila bi preko 2000 novih boraca.

Smatrajući da su sva ova pitanja delikatna i da ih je nezgodno pismeno tretirati, predložili smo Vam istovremeno da putem zamjene povučete iz logora jednog člana našeg rukovodstva koji je upoznat sa svim radom i mogućnostima u logoru a koji bi Vam mogao dati najbolje podatke i dobro poslužiti prigodom rješavanja svih pitanja koja bi doticala

¹ Arhiv VII, a — NOP-a, mikroteka CK KPH, r. 41, s. 221—223.

logor i zatočenike. Taj drug bi bio s naše strane predložen. Pored toga traženo je, ako u dogledno vrijeme nema izgleda da će se logor osloboditi, da se putem zamjene povlače najbolji drugovi i drugarice iz logora prema predlozima logorskog rukovodstva.

Na sva ova pitanja i zahtjeve do danas poslije 4 i pol mjeseca nismo dobili nikakav odgovor.

Svjesni smo težine rada koji leži na Vama u ovim odsudnim časovima, svjesni smo također i poteškoća oko uspostavljanja i održavanja veze između Vas kao najvišeg foruma i logora, ali nas nitko ne može uvjeriti da se do danas nije mogla uspostaviti veza sa odredima na Psunju i Kozari, stoga osuđujemo drugove i O. K. pod čiji djelokrug spada ovaj logor i ukazujemo na njihovu aljkavost, jer se nisu potrudili da za tri godine uspostave vezu sa logorom. Oni to ne mogu pravdati nemogućnošću, jer su nam poznate mogućnosti koje im stoje na raspolaganju.

Kada smo tražili da se zamjene vrše prema našim predlozima nitko od nas nije tražio da on prvi bude zamjenjen, nitko nije predlagao svoje lične prijatelje, već bi se predlagali najbolji drugovi i drugarice, partijci, partizani, simpatizeri i poštteni građani koji su do hapšenja dali sve od sebe za partiju i Narodnooslobodilačku borbu. Uz to pored svih mučenja ustaške zlikovačke policije nisu postali izdajice, a ovdje u logoru, gdje se glave gube bez ikakove krivice, učestvuju u radu na konsolidovanju prilika među zatočenicima i međusobnom pomaganju — ukratko nastavili su sa radom i životom, koji odgovara jednom ispravnom drugu, te su time zaslužili da se o njima prvenstveno vodi računa.

Međutim, nama po ovom nije ništa odgovoreno, zamjene su i dalje vršene po rodbinskim vezama ličnim i prijateljskim poznanstvima, iako u logoru postoji organizacija već dvije i pol godine.

U prvim počecima postojala je veza sa Zagrebom koja je prekinuta i tek u martu o. g. ponovo je uspostavljena što je svakako za osudu, pa ma tko bio kriv za to.

Drugaricu i njene saradnike iz Zagreba koji sada održavaju vezu sa logorom — pohvaljujemo i ističemo kao primjer savjestnog vršenja povjerenene dužnosti, ali primjećujemo da drugovi kojima naša veza prenosi poruke ne trude se da nam odgovore na njih.

Opisani postupak oko zamjene osuđujemo, jer smo imali prilike ispratiti drugove, a naročito drugarice, koji su otišli u zamjenu a da takovu pažnju sa strane Partije nisu zaslužili niti svojim radom prije hapšenja, a pogotovo svojim držanjem u logoru. Istina bilo je nekoliko drugova koji su i zaslužili da budu zamjenjeni, takovim je log. rukovodstvo dalo dužnost i upute što će i kako će učiniti da se uspostavi veza logora sa odredima, ali su i oni zakazali. Da li su oni krivi ili pak nerazumijevanje drugova na terenu, nije nam poznato. U svakom slučaju i ovo je za osudu.

Koliko je neispravno povlačiti ljude iz logora po ličnim vezama i poznanstvima vidi se i po tome, što su ovim putem otišli iz logora neki zatočenici, koji svojim radom i držanjem u logoru (koji se sastojao u ličnom osiguranju života i udobnosti) ni u kojem slučaju nisu zaslužili da nose časno ime komuniste. Kao takove nisu niti mogli dati pravu sliku

prilika i stanja u logoru, naročito u pogledu organizacije, a sa strane drugova na terenu omogućeno im je da pišu u novinama o patnjama u logoru koje oni nisu u pravoj mjeri niti osjetili. Ovakav postupak razumljivo izaziva negodovanje i protest ispravnih drugova. Za našu tvrdnju da se zamjene vrše samo po ličnoj vezi i poznanstvima imamo dovoljno dokaza. Prvo sada odlaze 2 muškarca i dvije žene, sve četvero, traženo po ličnoj vezi. Jednoj od ove dvije javio je drug koji je partizanski oficir još prije nekoliko mjeseci, da će je izvaditi putem zamjene. Uz to nekim drugovima pišu od kuće pomoću veza u Zagrebu, ne mogu te izvaditi pa javi hoćeš li da odeš u zamjenu — to mogu odmah urediti. Dok jedni uzimaju zamjenu kao krajnju nužnost, jer se drugačije ne može izaći, drugi na to ne mogu niti misliti, jer nemaju veza niti poznanstva, a sigurno bi se za Nar. oslobodilačku borbu založili više od prvih. Stoga je nerazumljivo negodovanje i osuđivanje postupak koji pod okriljem Kom. Partije nebi smio biti poznat.

Drugovi!

Ovaj naš protest nije glas malodušnika, nije glas očaja, gubljenja borbenosti i napuštanja borbe protiv neprijatelja. Ovaj protest upućujemo u času kad okupljamo sve snage, svjesni da je baš sada potrebno najviše odlučnosti, samoprijedora i volje da se borimo i izdržimo do kraja, pa makar ostali prepušteni sami sebi, dosljedni, vjerni, odani i borbeni, kako to od nas traži Partija Lenjina-Staljina. Ako ćemo napušteni, bez ičije pomoći, morati izginuti, izginut ćemo hrabro, ponoseći se što pripadamo slavnoj vojsci koju predvodi uzor borac — drug Tito.

Ovaj protest nije glas malodušnika i ako ga upućujemo u času kada se iz naše sredine naši drugovi mrcvare, ubijaju i bacaju u Savu, a najbolje drugarice zatvaraju u samice da budu silovane, i potom zaklane.

Drugovi! Smatramo da ćete nas razumjeti i naš protest uvažiti, naročito kada je on upućen protiv aljkavosti i neispravnosti pojedinih drugova.

Na koncu tražimo da nam se odmah dostavi odgovor na postavljena pitanja koja su za nas od životne važnosti.

Ukoliko to ne dobijemo i ovog puta, ističemo da otklanjamo od sebe svaku odgovornost za sve što se dogodi sa oko 2000 zatočenika i zatočenica, među kojima ima veliki broj partijaca, partizana, simpatizera i poštenih građana.²

S. F. — S. N.

Rukovodstvo K. P. u logoru Stara Gradiška

15. avgusta 1944.

² Propratni akt uz pismo:

„Molimo da priloženi protest drugova iz logora što hitnije moguće pošaljete na teren C. K. KP. za Hrv., a odgovor koji bi imao uslijediti pošaljite istim putem na naš odbor.

Izvještaj koji spominju drugovi u protestu predan je pred peti mjeseca po našem odboru na M. K. Zagreb, koji je isti trebao poslati na teren no do danas još nije stigao nikakav odgovor.

Molimo da se ovo shvati kao vrlo bitna i ozbiljna stvar te za odašiljanje istoga smatramo odgovorne druge u Zagrebu." Drugarski pozdrav Odbor za pomoć logorima Cveba (Anđelka Snidaršić). (Arhiv VII, a. NOP-a, mikroteka CK KPH, r. 41. s. 220).

U izvještaju iz logora od 21. aprila 1944. između ostalog piše:

„Naše stanje danomice se mijenja. Za svaku sitnicu ljude zatvaraju, batinaju itd. Od početka aprila pa dalje mnogo više se osjeća nestašica hrane. Od logora ne dobijemo ništa osim 10 dkg kukuruznog brašna dnevno, a paketi vrlo rijetko dolaze sa malom količinom jela te ono malo ako prispije preko današnjih pruga često se putem okrade pa nije rijetkost da dobijemo samo omotni papir. Isto ovo je i kod drugarica. Danas smo morali pisati karte da se šalje sirova hrana jer ništa drugo nema za jesti. Tamo smo naveli za logorski fassung (što je nekad bilo 20 dkg. zelja uz 15 ili 20 dkg. kukuruznog brašna) pa se srozalo na sve 10 dkg. kukuruznog brašna dnevno, od čega smo danas dobili kuk. čaj dok rad traje 10 sati, a rad na ekonomiji od 3 sata ujutro do 7 sati navečer. Nek se ne šalje mast i zaprška, jer nam se otimlje, ukoliko ima bolje je špek, da se bar nešto dobije."

A u pismu od 28. avgusta 1944. CK KP Hrvatske u vezi konkretnog prijedloga o organiziranju akcije za oslobođenje piše:

zamisao o oslobađanju iz logora u sadašnjim prilikama nije provediva i značilo bi baciti u sigurnu smrt najveći dio drugova. Pomoć od strane avijacije kako je vi zamišljate neprovediva je u sadašnjim prilikama, a isto tako naše jedinice izvana ne mogu vam pružiti u sadašnjoj vojničkoj situaciji sigurnu pomoć. Pruga je naime još uvijek takova zapreka, da je nemoguće baciti u ravnicu između Save i pruge naše veće snage. Mi o svemu vodimo računa. Situacija je danomice povoljnija za nas i možda će uskoro situacija biti takova da ćemo moći prići izradi konkretnog plana vašeg oslobođenja. Ukoliko Vi imate ponovno neke prijedloge, javite nam, ali nemojte računati sa stvarima kao što su na primjer avijacija i slično." (Mirko Peršen, Ustaški logori, Zagreb, 1966. str. 129—130).

Odbor za pomoć logorašima iz Zagreba uputio je 24. jula 1944. logorskom partijskom komitetu u logor St. Gradiška pismo sljedeće sadržine:

„Dragi drugovi! Vaše pismo od 20. o. m. primili. Za spomenutu drug. otposlano je za zamjenu, samo naprijed naglašavamo kako nam je saopćeno da će to izgleda biti vrlo teško budući neće izručivati ljude koje smatraju važnijima, a osim toga ovakove stvari traju vrlo dugo uslijed neprestanih borbi. Traženu kar. ćemo poslati čim se to bude moglo ispitati. — Glede lijekova za sada nismo mogli pronaći ovdje ekstrakt opii niti ricinus, no čim dobijemo, odmah će se poslati. Umesto Energina za jačanje šaljem Tonikum koji imade ista svojstva, zatim šaljem C vitamine za drugarice, te ranije tražene Luminal tabl.

Pred neko vrijeme dopremljen je k vama iz Zagreba drug 59, 91, 63, 34, 71, 81, 14, 41, 95, 64, 54, 20, vrlo dobar, te vam ga drugovi odavle toplo preporučuju. — Javite nam kako se drži i da li je s vama u zajed. 24, 15, 95, 04, 10, 74, 46, 95, 66, 14, 92, 63, 83, JJMJ. U Zagrebu je bio dosta dobar. — R. ap. ćemo dobiti samo nam javite da li se može slati. U tom slučaju otpremili bi ga kroz cca 10 dana na adr. za slanje mater, pakovano u 73, 21, 14, 47, 26. 94, 81, 63, 87, 11, 42, 55, tako da se naročito pripazi.

Začudila nas je vrlo vijest da još niti jedan paket nije stigao od C. K. budući nam je saopćeno da je do sada odposlano oko 500 paketa. Šada ćemo nastojati da se to ponovno ispita i reče istina.

Priloženo vam šaljem izvještaje sa frontova te tekst sporazuma između Nac. kom. nar. oslobo. Jugosl. i Subašića."

IZVOD IZ DNEVNOG IZVEŠTAJA REDARSTVENE OBLASTI
ZA GRAD ZAGREB OD 23. AVGUSTA 1944. POGLAVNIKOVOM
ŽUPANSTVU O LICIMA KOJA SU UPUĆENA U
KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA¹

REDARSTVENA OBLAST ZA GRAD ZAGREB

Prs. broj: 54.118/1943. — Zagreb, dne 23. kolovoza 1944.

Predmet: Dnevno izvješće:

- 1.) POGLAVNOM ŽUPANSTVU
- 2.) GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED I SIGURNOST
- 3.) ZAPOVJEDNICTVU SIGURNOSNE SLUŽBE P. T. S-a.

Savezno sa nalogom Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost
od 2. studenog 1943. broj 205892/43. podnaša se slijedeće dnevno izvješće:

Događaji

UPUĆENI U LOGOR

Logor Stara Gradiška:

1.) PUCAR STJEPAN, nalog	Glavnog	ravnateljstva	broj	41932/44.
2.) UDOROVIC MARKO,	"	"		40857/44.
3.) STANIC RADE,	"	"		40860/44.
4.) PERKOVIC ANTUN,	"	"		40865/44.
5.) DRAKUNJA ĐURO,	"	"		40876/44.
6.) ĐURIC PETAR,	"	"		40876/44.
7.) STANIĆ MILE,	"	"		40871/44.
8.) STANIĆ SIMO,	"	"		40864/44.
9.) GOLUBIĆ ANKA,	"	"		38375/44.
10.) SAVIC MILE,	"	"		41926/44.
11.) FLAVAG STJEPAN,	"	"		40875/44.
12.) ŠISKOVIC FRANJO,	"	"		40859/44.
13.) ŽARKO JOSIP,	"	"		40858/44.
14.) UDOROVIC MILE,	"	"		40855/44.
15.) VRANES DANE,	"	"		40856/44.
16.) NIKSIC STEVO,	"	"		40866/44.
17.) JURKOVIC MARIJA,				

¹ Arhiv VII. a. NOP-a. mikroteka. UDB-a Zagreb, r. 42, s. 102—104.
¹ i ³ Izostavljeno se ne odnosi na logore.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA - MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
 GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
 Odjel za javnu sigurnost - Odsjek za političko redarstvo

Broj: 35653-D/I-2-44

Zagreb, dne 29. kolovoza 1944.

Predmet: NOVAKOVIĆ JELISIJE,
 produženje boravka u logoru.

O D L U K A :

Odlukom U.N.S.-a i Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost, broj: 10708., od 12. XI. 1942., i broj: 63585., od 28. IV. 1943., upućen je Novaković Jelisić iz Vel. Obarske, kotar Bieljina, star 56 god., zavičajan u općini Vel. Obarska u sabirni logor u St. Gradisku u trajanju od 13. I. 1942., do 13. VII. 1943., tako da mu vrijeme boravka u sabirnom logoru ističe dana 13. VII. 1943.,

Provedenim postupkom ovo Glavno ravnateljstvo na temelju §-a 2.2. konске odredbe broj: G.D.K. X-2101-Z-1941., od 25. XI. 1941., a savezne Zakonske odredbi od 21. siječnja 1943., broj: X-151-D.V.-1943., odlučuje trajanje boravka u logoru gore imenovanom produžiti na daljnjih osamdeset/80/ jeseci, tako da mu vrijeme zatočenja ističe dana 13. I. 1945. god.

R A Z L O Ž I :

Budući je imenovani pomagao odmetnike, vidljivo je, da bi puštanje gore navedenog na slobodu bilo pogibljivo za javni red i sigurnost, pa je ovo Ravnateljstvo oslušilo kako je gore rečeno.

U smislu §-a 3. stav. 3. gore navedene Zakonske odredbe od 25. XI. 1941., protiv gore je odluke nije dopušten nikakav pravni lijek ni tužba na upravno sudište.

O tom obavijeste

1./ župska redarstvena oblast Brod na Savi.
 2./ Odsjeku za upravu logora - O v d j e
 3./ Odsjek B/II. ovog ravnateljstva - O v d j e
 4./ Obveznici ovog odsjeka - O v d j e
 5./ Stranci, Novaković Jelisić.

ZA DOH SIROMNI !

GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
 RAVNATELJ ODSJeka:
 / p a v e r /

Logor Sisak:

- 1.) ZAJEC STJEPAN, 2.) BOCAK JURAJ, 3.) BIRAČ JURAJ,
- 4.) HLJAJ STJEPAN.

PREDANI DRUGIM OBLASTIMA

- 1.) PODLEJANSTJEPAN
- 2.) KNEŽEVIĆ IVAN — Redarstvu oružanih snaga
- 3.) TOMŠIČ MATO, redarstvu oružanih snaga
- 4.) VOLF MARGARETA, Njemačkom redarstvu
- 5.) MAJZEC IVAN — Zapovjedništvu grada Zagreba
- 6.) FEKEZ MIJO, — Kot. oblasti Čazma — Ivanić Grad. —
- 7.) PUCELNIK STJEPAN — Zapovjedništvu grada Zagreba.

3

RED. UPR. ZA GRAD ZAGREB

Dr. V r a g o v i ć

Br. 344

ODLUKA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED I
SIGURNOST OD 29. AVGUSTA 1944. O PRODUŽENJU
BORAVKA NOVAKOVIC JELISIJU U KONCENTRACIONOM
LOGORU STARA GRADIŠKA¹

**NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA**

GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
Odjel za javnu sigurnost — Odsjek za političko redarstvo

Broj: 35653-D/I-2-44

Zagreb, dne 29. kolovoza 1944.

Predmet: NOVAKOVIC JELISIJE,
produženje boravka u logoru.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 197, reg. br. 16/2.

ODLUKA:

Odlukom U. N. S-c i Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost, Broj: 10708., od 12. XI. 1942., i broj: 63585.. od 28. IV. 1942 upućen je Novaković Jelisije iz Vel. Obarske, kotar Bijeljina, star 50 god., zavičajan u općini Vel. Obarska, u sabirni logor u St. Gradišku u trajanju od 13. I. 1942., do 13. VII. 1943. tako, da mu vrijeme boravka u sabirnom logoru iztiče dana 13. VII. 1943.

Provedenim postupkom ovo Glavno ravnateljstvo na temelju §-a 2. Zakonske odredbe broj: CDXXIX-2101-Z-1941., od 25. XI. 1941., a savezno Zakonskoj odredbi od 21. siječnja 1943., broj: X-151 — D. V. — 1943., odlučuje trajanje boravka u logoru gore imenovanom produljiti na daljnjih osamnaest (18), mjeseci, tako da mu vrijeme zatočenja iztiče dana 13. I. 1945. god.

RAZLOZI:

Budući je imenovani pomagao odmetnike, vidljivo je, da bi puštanje gore navedenog na slobodu bilo pogibeljno za javni red i sigurnost, pa je ovo Ravnateljstvo odlučilo kako je gore rečeno.

U smislu §-a 3. stav 3. gore navedene Zakonske odredbe od 25. XI. 1941., protiv gornje odluke nije dopušten nikakav pravni lijek ni tužba na upravno sudište.

O tom obavijest

- 1.) Župska redarstvena oblast Brod na Savi.
- 2.) Odsjeku za upravu logora — O v d j e
- 3.) Odsjek B/II. ovog ravnateljstva — O v d j e
- 4.) Očevidnici ovog odsjeka — O v d j e
- 5.) Stranci, Novaković Jelisije.

ZA DOM SPREMNI!

**PO NALOGU GLAVNOG RAVNATELJA
NADSTOJNIK ODSJEKA:**

(Paver)

M. P.

Br. 345

PREPIS IZVEŠTAJA NEPOZNATOG ZATOČENIKA
KONCENTRACIONOG LOGORA STARA GRADIŠKA OD
SEPTEMBRA 1944. CK KPH O STANJU U LOGORU
1943. DO AVGUSTA 1944. GODINE¹

STARA GRADIŠKA

U lipnju 1942. bio je upravitelj logora ustaški nadporučnik MILE ORESKOVIĆ. Za to vrijeme slao je Transporte svakog dana na likvidaciju u Jablanac i Mlaku. Transporte su sačinjavali uglavnom žitelji pravoslavne i židovski vjere koji su bili dovedeni u logor Stara Gradiška.

Kod ofanzive na Kozaru bili su dovedeni seljaci iz kotara Bosanska Gradiška, Bosanska Dubica, Prijedor, Bosanski Novi, Banja Luka, Bosanska Kostajnica. Iz navedenih kotareva računa se da je kroz logor Stara Gradiška i Jasenovac prošlo oko 80.000—100.000 ljudi, žena i djece. Kod evakuacije istih bila je dovezena u logor sva njihova pokretna imovina (žito, stoka i si.). Stoku, koja im je za njihove potrebe bila suvišna, predali su u vlasništvo izbjeglim ustaškim porodicama iz Hercegovine. Konji, koji su slabili od rada ili su izginuli, bili su predani u zatočeničku kuhinju kao hrana za zatočenike. Ziteljstvo, koje nije odmah bilo likvidirano, bilo je stavljeno u samice, saslušavano i mučeno na najstrahovitiji način (paljenje i čupanje nokata, bodenje golim noževima i bajunetama). Svako jutro bili su iznošeni na kola zatočenici koji su mučeni kod saslušavanja. Svjedoci kod ovoga su: Spicer Franjo, rodnom iz Siska, sada u logoru Jasenovac, Jaikopčević Drago, koji je ljeti 1943. pušten na slobodu. Svako jutro oni su u kantama nosili vodu da peru pod i zidove koji su bili krvlju uprskani.

Za vrijeme uprave imenovanog bili su svaki tjedan dva puta nastupi cijelog muškog logora. Tu su bili birani Srhi i Židovi, koji su bili bolesni i iscrpljeni od rada, odvajani su od nastupa i pod izgovorom da idu i zimske logore u Đakovo bili su zajedno sa stvarima odvoženi preko Savske kapije putem za Jablanac i Mlaku. Njihove stvari bile su oduzimate odmah iza logora i vraćene natrag preko glavnog ulaza u logor. Sve stvari su pohranjivane u ustaška skladišta uprave odakle su dijeljene ustašama i njihovim obiteljima.

Kod nastupa Hrvata, te političkih kažnjenika uopće, istakli su se ustaški poručnik NIKOLA GADZIĆ i ustaški vodnik ILIJA BUKOVAC. Prozivali su zatočenike iz matične knjige, te su intelektualce i radnike, koji su bili suđeni na 2—3 godine, bacali u samice, gdje su osuđeni na smrt glađu i žeđu. Nakon prve partije iznešenih 40 ljudskih kostura, bilo je bačeno 46 zatočenika najprije u tri samice sa hranom za tri dana. Nakon trećeg dana bili su svi bačeni u samicu br. 3, veliku 2X3 m, te osuđeni na smrt glađu. Oni su tri dana molili logornika zatočenika MILANA FLUMIANIJA da smiju promijeniti kibli, što je isti dozvolio

¹ Arhiv VII, a. NOP-a, mikroteka CK KPH, r. 41. s. 291—300.

tek treći dan uveče. Kod otvaranja samice, zatočenici koji su bili osuđeni na smrt, provalili su van i razbježali se po cijelom logoru, predvođeni zatočenikom Krvavec Đemaludinom, tehničarem, činovnikom pošte Sarajevo. Oni su naišli na otpor ustaša i goloruki, bez ičega, bili među zidinama savladani, dok su si neki od njih sami našli smrt, skačući u bunar. Dva zatočenika koji su pobjegli u ekonomiju, našli su smrt u svinjcu gdje su se sakrili, a svinje su im izjele trbuh i lice, jednog su pronašli i pokazali Židovi i uručili ga ustaškim vlastima. Kod ovog bijega iz samice pokazali su se kao ustaški trabanti zatočenici: FLUMIANI MILAN, urar s boravištem u Zagrebu gdje su ga vidjeli 30. VIII. 1944, TREML MILAN, novinar, sada u Sarajevu, DANGUBIC NIKOLA, katni zapovjednik u logoru, sada u logoru Jasenovac, DRVIĆ DŽEBO, iz Mostara, pušten iz logora 23. XII 1942. g. Isti zatočenici su se istakli kod pljačke zatočeničkih paketa i oduzimanja iz njih svih cigareta.

U mjesecu listopadu 1942. bilo je streljano pod zidom ustaške bolnice 56 zatočenika, Srba iz Srijema. Strijeljanie su izvršili ustaški poručnik NIKOLA GADZIĆ, upravitelj OREŽKOVIC, ustaški vodnik GRUBJEŠIĆ. Nakon ubistva spomenutih zatočenika morali su zatočenici koji su u blizini radili, a među njima bio sam i ja, kupiti krv, mo-zak i druge dijelove tijela, te smo ih vozili u tačkama izvan logora kod izvidnice i postolarske radionice, gdje smo iskopali jamu i sve ih pokopali. Kod strijeljanja istih bio je zatočenik Nikola, koji je dobio potres živaca kod tog prizora. Većina zatočenika koji su bili strijeljani, bila je samo prosječena i davala je znake života. Oni su takovi bačeni na platonska kola, gdje su dolazili ustaše iz pojedinih satnija, među njima i ustaški rojnik Luka Čop, koji je kasnije premješten u logor Jasenovac. Oni su ih boli noževima. Pomenuti Luka Čop je poslije izvršenog čina donio krvav nož u pekaru i tu ga je lizao, a poslije toga dao ga je zatočenicima koji rade u pekari na pranje. Kod prevoza zatočenika na kolima na zatočeničko groblje mnogi su zvali da ih se do kraja ubije.

Zatočenici koji su radili u Bosanskoj Gradišci kod Nijemaca dolazili su u vezu sa pučanstvom okolice koje se je interesiralo za postupak i ishranu u logoru. Oni su prijavljeni zapovjedniku logora Oreškoviću koji ih je drugi dan strijeljao pred javnim nastupom. Nakon izvršenja rekao je: „Pravda je zadovoljena!, a vi ostali zatočenici možete ići spavati”.

Nakon nekoliko dana pokušali su počiniti bjekstvo 7 Srba zatočenika koji su odmah kod bjekstva bili primjećeni te je jedan ubijen, dok je preostalih 6 uhvaćeno i dovedeno u logor, te su strjeljani pred javnim nastupom.

Glavni suradnici Oreškovića bili su: VRBAN ANTE, sadašnji zapovjednik II sata I bojne Jasenovac, NIKOLA GADZIĆ, polit, referent i nadstojnik Političkog odsjeka, koji se nalazi na bolovanju u Bosanskoj Gradišci, vodnik ILIJA BUKOVAC, koji je pobjegao iz logora Stara Gradiška 8. I. 1944. te se jednom javio iz Osijeka, iz jedinice SS dobrovoljačke divizije. Isti je trebao tada biti likvidiran od samih ustaških vlasti radi suvišnog poznavanja zvjerstava koje je počinila ustaška Obrana. Vodnik VLADO GRUBJEŠIĆ istakao se kod ovih masovnih likvidacija i mučenja.

Isti je prisilio zatočenike grobare da od zatočenika ili zatočenica koji su bili likvidirani ili umrli čupaju zlatne zube.

U mjesecu studenom 1943. otkrio je upravitelj logora zapovjednik III bojne BOSAK tu aferu sa zlatnim zubima te razne druge pljačke, te su zatvorili njega [Grubješića], njegovu ženu i 4 zatočenika grobara koji su vadili zube. Ti su zatočenici bili 16 dana u podrumu zatočeničke bolnice bez hrane i vode, te su ih likvidirali zajedno sa vodnikom Grubješićem i njegovom ženom.

Kod ofanzive na istočnu Bosnu, Hercegovinu, Crnu Goru, bila je zarobljena jedna partizanska bolnica, Zarobljeni partizani dovedeni su iz sarajevskog redarstva u logor St. Gradiška. Kod dolaska u logor bili su kundačeni od ulaska u logor pa do zapovjedništva. Kod čekanja pred zapovjedništvom dolazile su satnije ustaša, te su mlatili jednog po jednog dok nisu bili odvedeni u samice u Kuli, gdje su ih nastavili mlatiti cijelu noć i drugi dan. Kod nastupa za ručak predveo ih je ustaški vodnik Grubješić i ustaška dužnosnica MAJA BUŽDON, zapovjednica ženskog logora, i pokazivali ih zatočenicima koji su čekali na ručak. „To vam je narodnooslobodilačka vojska, to vam je rušilačka banda“, govorili su. Nakon primljenog ručka odvedeni su u Kulu gdje su ustaše nastavili tučenjem i mučenjem. Nakon 2—3 dana, kad su im zatočenici iz muškog logora donijeli hranu, ležala su dvojica mrtvih. Nakon tjedan dana ušla je u samicu ustaška dužnosnica MILKA PRIBANIC, gdje je bila zatvorena partizanka Alkalaj te ju je počela udarati. Nakon kratkog vremena vratila se na drvaru, uzela batinu i usmrtila tu partizanku. Ubojstvo je primećeno odmah na večer.

Partizani muškarci odvedeni su u logor Jasenovac gdje su stavljeni u lance, okovani, te radili najteže poslove. Zene partizanke odvedene su u Sisak, ta se samo jedna nalazi u logoru St. Gradiška.

Poslije Oreškovića upraviteljstvo uzima ustaški natporučnik MAJSTOROVIC MIROSLAV (pravo prezime Filipović), fratar iz Banije koji je bio osuđen na smrt od Pavelića, iako je službeno u Zagrebu bilo plakirano streljanje istog za sutra zbog zlodjela učinjenih vani. Zloglasni krvnici DIDO KVATERNIK, šef za javni red i sigurnost, MAKS LUBURIC, zapovjednik ustaške odbrane, vode ga sa Savske ceste i odvođe u logor Jasenovac kao ustaškog natporučnika te ga praksištavaju u Miroslava Majstorovića, odakle nastavlja dalje sa svojim krvničkim pothvatima i osnivanjem logora 3 C, odašiljanjem transporata skelom u Gradinu, gdje se je na najgnusniji način ubijalo i mučilo. Za jednu noć likvidirao je svojom vlastitom rukom 1.500 zatočenika, te je postigao rekord u ubijanju za jednu noć. On je bio suradnik LUBURICA, MILOŠA, MATKOVICA i PIĆILIJA, ikoji su svaku noć u usijanu peć za pečenje cigle bacali zatočenike, te kad su ujutro drugi zatočenici došli na rad, nisu mogli izdržati od smrada zapaljene kosti. Kod dolaženja Cigana, prebacivao se zajedno s transportima na Gradinu, davao je Ciganima sjekire da se tuku i obećavao, tko poslednji ostane na životu da će biti pušten.

Nakon premještaja iz Jasenovca u logor St. Gradiška kao upravitelj nastavio je dalje sa svojim radom. Prvo javno streljanje u St. Gradišci izvršio je sa konfidentom zatočnikom „Teutom“. Razlog streljanja je bio, što se isti hvalio pred drugim zatočenicima, šta je sa njima jeo i pio. Dru-

go javno streljanje bilo je 29. XII. 1942. kada je streljano 14 zatočenika Židova zbog ubistva jednog ustaše izvan logora na putu u St. Gradišku, te bjekstva ing. Danona i još jednog zatočenika, inscenirajući bjekstvo dvojice grobara na zatočeničkom groblju. Iste su ubili 24. XII. 1942. — Za umorstvo istog ustaše likvidirali su na ekonomiji Bistrica 40 zatočenika, te u logoru Kula ciklonizirali su svu židovsku i srpsku djecu. Na 1. XI. 1942. bili su pročitani zatočenci iz Požege, Okučana, Nove Gradiške, te ostatak srezova okolice Kozare. Sastavljen je jedan transport od 1.500 žena, te poslan na likvidaciju u Jablanac — Mlaku. Glavni likvidator bio je STANKO BEVANDA, sada stoženi narednik u N. Gradiški, zatim rojnik PETAR JAKILIĆ, sada IX. sat. III. bojne, posada ekonomije Grđani. Glavni suradnik Majstorovića bio je u logoru Jasenovac—Stara Gradiška JEROLIM MAREČIĆ, koji se sada nalazi u XVII. satu IV. bojne, posada Hrv. Mitrovica. On se „proslavio“ kod likvidiranja u logora Jasenovcu, te kad je bio srdit, šetao je po krugu i koji mu se zatočenik sviđio, tog je odmah ubio.

U logoru St. Gradiška hvalio se pred drugim ustašama kako je kad je bio srdit, otišao u logor, zaklao nožem zatočenika i napio se njegove krvi.

NIKOLA GAGRO, sada ustaški zastavnik u logoru St. Gradiška, koji je bio zapovjednik samica ustaške bolnice od početka logora pa do osnutka „sigurnosne službe“, koja je osnovana koncem jeseni 1943., glavni je likvidator samica ustaške bolnice, glavni izvršitelj svih naređenja u likvidaciji zatočenika. Kod klanja i mrcvarenja zatočenika tokom 1944. kao revnosni član sigurnosne službe dobio je čin zastavnika, premda se ne zna ni potpisati. Isti je meseca kolovoza 1944. ubio pred savskim vratima logora zatočenika Pavelić Vinka zbog slijedećeg: zatočenik Vinko Pavelić je bio desetar kod jedne skupine zatočenika koja je pravila put van logora prema Strugu. Kako je za taj dan bila: potrebna slama za gradnju, jedan zatočenik je prije polaska na 15 minuta otišao na ekonomiju po slamu. Budući da su ovi morali kretati, a ovaj sa slamom još nije stigao, Pavelić kao desetar grupe pošao je po njega da ga požuri. Pri povratku obojice, poslednji je išao Pavelić, jer je bio čopav. Zastavnik X. sata III. bojne, Ivan Pleše, koji je razdjeljivao stražu, udario je Pavelića kundakom od puške, dok je cijev imao okrenutu prema sebi. Kod udarca, puška je slučajno opalila, te je isti ranjen i umro pod operacijom, dok je nedužnog Pavelića likvidirao na licu mjesta zastavnik NIKOLA GAGRO. Svjedoci ovog čina su zatočenik Urbanovski, ing. Albe i cijela šumska grupa.

U mjesecu travnju 1943. za upravitelja dolazi ust. nadporučnik NIKOLA GADŽIĆ. Videći svjetsku situaciju, a ujedno radi kursa dirigiranog iz Zagreba, veliki likvidator iz 1941—1942. nije vršio klanja i umorstva, nego se kao sadista naslađivao batinjanjem, stavljanjem zatočenika u samice ustaške bolnice bez hrane i pića. On se sada nalazi na bolovanju u Bos. Gradišci.

Avanziranjem istog, logor preuzima ustaški nadporučnik BRANIMIR GLISCEVIĆ, sada zamjenik nadstojnika za upravu logora u Zagrebu. Povodom bjekstva zatočenika, dozvolio je kao upravitelj logora zapovjedniku III. bojne, satniku STJEPANU BOSAKU i pomoćnicima JO-

SIPU STOJČIĆU, te CENAN ANTI, da provale u zatočeničke nastambe. U noći oko 9 sati upali su u zajedničku zatočeničku sobu br. 11 i cjepanicama i uskoricama počeli mlatiti zatočenike koji su spavali. Nakon priređenog si zadovoljstva postrojili su zatočenike u nastup i odvojili 20 zatočenika za streljanje. U istoj grupi nalazio se poznati likvidator zatočenika u Jasenovcu na nasipu i u „3 C“, a kasnije u logoru St. Gradiška na ekonomiji Jablanac, gdje je svojom vlastitom rukom iskopao oči dvojici zatočenika, te je nakon strahovitog mučenja istih uzeo sjekiru, te im na panju otsjekao glavu. Taj je isti došao u logor St. Gradiška, raportirao je upravitelju logora, zapovjedniku III. bojne, ustaškom satniku Bosak Stjepanu o činu i učinjenom u Jablancu. Za to mu je Bosak dao 100 cigareta i platio 1 lit. rakije u kantini, te mu je rekao, da može slobodno proganjati i srediti komunističke bandite koji se nalaze na prisilnom radu ekonomije Jablanac. Po kuriru je upravitelj Bosak dostavio pismo zapovjednika XII sati III, bojne natporučnika NIKOLI MAIĆU iz Požege, da se imenovani oslobađa svakog rada, da mu se ima dati sve što traži, da pazi na kretanje zatočenika i njihove razgovore. Isti je obećao da će mu isposlovati mjesto slobodnjaka kod Maksa Luburića kao nagradu za revnosnu službu. Budući da je isti spavao u zatočeničkoj sobi br. 11 i uvjerio imenovane, di isti nemaju nikakove veze s tim bjekstvom. zatočenici odstranjeni za streljanje su pušteni.

Mjeseca prosinca 1943. upraviteljstvo preuzima STJEPAN BOSAK, zapovjednik III bojne. Cim je primio upraviteljstvo logora, naredio je svim agentima zatočenicima, konfidentima zatočenika, da prate kretanje i razgovor zatočenika, te da li pripremaju pobunu u logoru. Po priznanju upraviteljstva bio je nedostatak hrane u logoru za ustaše, dok su zatočenici imali 20 dkg kukuruznog brašna bez kruha i začina, odmah je snizio na 10 dkg kukuruznog brašna na dan, te izdao nalog da se vadi iz zatočeničkih paketa hrana za kuhanje, kruh i začini.

Prvo ubojstvo što ga je počinio u logoru bilo je nad dvojicom zatočenika koji su uzeli 5 dkg salame iz skladišta. Isti su kažnjeni smrću u ustaškoj bolnici glađu i žeđi. Šesnaestog dana bez hrane i vode provalili su zid samice ustaške bolnice, te pobjegli u ekonomiji na svinjac i počeli jesti napoj. Tu su ih uhvatili ustaše iz sigurnosne službe, odveli ih natrag u samicu, dok se nije povratio Bosak, o čemu mu je saopćeno. Bosak je otišao u samicu, izvukao ih i likvidirao na hodniku. Istog dana izdao je nalog da se zazidaju prozorčići na podrumu ustaške bolnice, da ne dolazi unutra zrak. Drugi slučaj ubistva počinio je nad partizanom Kajtaž Džemalom, borcem NOV, Hercegovački odred. Isti je po zanimanju bio željezničar, te je kao takav radio u montaži. Poznavajući se sa njegovom obitelji, te iz njegovog mjesta, ustaški vodnik Džogić Jozo primio ga je u pekara kao pomoćnog radnika. Po nagovoru bivšeg zatočenika, sadašnjeg državnog majstora u logoru koji je služio kao desna ruka Bosaku, MILANA BRUSIĆA, Kajtaž je podlegao sav krvav od udaraca cjepanicom s kojom su ga usmrtili satnik BOSAK i natporučnik STOJČIĆ JOSIP. Nakon navale partizana na Bos. Gradišku, poginulo je preko 40 ustaša iz njegove bojne i počeo je krvavi čin BOSAKA, sigurnosnog odsjeka („smrtonosnog odsjeka“).

4. siječnja 1944. došao je službujući časnik na večer u 9 sati zatočeničke nastambe, te odveo zatočenike Radu Bauman a i Mihajla Kacuna. Iste je predveo upravitelju logora, Bosaku. Bosak je imenovane odveo u opći odsjek pred ustaškog bojnika JAKOBA DZALA, nadstojnika ureda za upravu logora i tu ih na mjestu ubio. Nakon izvršenog čina pozvao je svog posilnog zatočenika Albahari Sandora, rodom iz Koprivnice, koji se nalazio u logoru Lepoglava. Isti je morao ići po grobara da odnesu mrtva tijela u pripremljene jame, a po tome morao je oribati pod, sav namazan krvlju. Od te večeri bilo je svaku večer odvlačenje zatočenika i zatočenica u „smrtonosni odsjek“ na mučenje, a kasnije na pristanište, tamo ubijani i pobacani u Savu. Tako se našao leš zatočenika Hilmiije Cikote, brijača iz Banja Luke, uhapšenog u Zagrebu. Vodnik RUNJAS JOSIP, sada u logoru St. Gradiška, JOSIP VUKOVIĆ, vodnik, sada u logoru Lepoglava, JOSIP SUDAREVIĆ, zastavnik, sada u N. Gradišci kod domobranske opskrbe i drugi, išli su svako veče u nastambe zatočenica u „kuli“ od jedne do druge, koja im se svidela, odvlačili su ih u politički odsjek, tamo ih silovali i nakon silovanja boli ih nožem i mučili na najstrahovitiji način dok ne bi izdahnule. Tako se pronašao jedan šos u starim krpama koji je bio naprijed oko spolnog organa na 26 mjesta prorezan nožem, te sav zamrljan od krvi. Taj su šos dobili zatočenici među starim krpama za čišćenje kovinotokarskih strojeva. Svjedoci ovoga čina su zatočenici koji rade u kovinotokarnici i bravariji.

Nastavlja se svake noći odvlačenje zatočenika i zatočenica u „smrtonosni odsjek“ na likvidaciju. Na dan kapitulacije Italije bili su pozvani svi zatočenici da saslušaju govor Pavelića i njegove družine o „izdaji Italije“, te poziv svim partizanima da se vrate kućama. Za vrijeme dok su zatočenici slušali radio, BOSAK i natporučnik ŠIMUN BUNTIĆ koji boravi u Bos. Gradišci, dogovarali su se o planu za ubijstva svog prvoborca VLADE SINGERA u logoru zvanom „Ika“. Isti je bio zaklan oko pola noći od Buntića i Bosaka. Singer, videći svjetsku situaciju, počeo je davati vijesti zatočenicima o stanju na bojištu. Istog su odveli golog i bosog na zatočeničko groblje i pokopali ga, a sobu zapečatili pečatnim voskom, dok ne stigne komisija iz Zagreba. Komisiju su sačinjavali ustaški bojnik JAKOV DZAL i zapovjednik I. ustaškog obrambenog združenja Jasenovac, MARKO PAVLOVIĆ. Kad su isti došli, soba je bila prazna, te su napravili zapisnik, da je sam počinio samoubijstvo. — Nakon likvidacije logornika muškog logora zatočenika Nijaz Salihodžića, rodom iz Bihaća, bio je postavljen za logornika zloglasni agent FRANJO MIRT, dopraćen iz Banja Luke, a rodom iz Zagorja. Prigodom dolaska u logor bojnika Džala, pozvao je Džal logornika muškog logora, zatočenika Salihodžić Nijaza, te je išao do Bosaka i zamolio ga, da se dotičnom zatočeniku ne smije dogoditi ništa. Budući da se je Salihodžić Nijaz poznavao s bojnikom Džalom iz Bihaća, pričao mu o ponovnom masovnom odvlačenju i ubijanju zatočenika po noći, te da je i njegova glava u pitanju, zamolio ga u ime svih zatočenika da on kao povjerenik za logore da naredbu, da se ne smije ubijati zatočenike, te da se s njima što blaže postupa. Kod razgovora s upraviteljem logora Bosakom, spomenuo mu Džal da se opet pojavilo stanje u logoru kao što je bilo 1942. g. Ujedno u razgovoru spomenuo je zatočenika Nijaza Salihodžića, da mu stalno prijetе da će ga

ubiti. Na to je Bosak pozvao zatočenika Nijaza Salihodžića, te mu rekao pred povjerenikom Džalom: „Nisam ja zaboravio na ona dva bjekstva u mjesecu prosincu što ćeš mi ti platiti svojom glavom". Poslije toga je Salihodžić odveden u nastambu. Nakon odlaska Džala odveden je istu noć Salihodžić i 5 zatočenika u „smrtonosni odsjek", tamo izmrcvaren i odveden u samicu u „kulu" na likvidaciju. Oko 2 sata u noći, čuli su se povici iz samice, ustaše — krvnika, gdje govori Salihodžiću: „Sagni se!" i Salihodžića kako odgovara: „Što da ti se saginjem, majku vam vašu ustašku krvničku." Za to vrijeme čula su se dva udarca sjekirom, te mukli pad. Odmah nakon ubijstva zatočenika, bili su pozvani grobari da odnesu tjelesa u pripremljene jame. U to vrijeme ustaška dužnosnica MAJA BUZDON, rodom iz Škrljeva, s jednim ustašom iz „smrtonosnog odsjeka" dolazi u nastambu zatočenica, oboje zasukanih rukava, traže kante za vodu. Kod tog masovnog ubijanja u mjesecu siječnju 1944. istakao se zapovjednik „Smrtonosnog odsjeka", ustaški poručnik ANTE CENAN (pravo ime GRABOVAC), iz Imotskog kotara, koji je bio glavni organizator za mrcvarenja i klanja zatočenika i zatočenica. Imenovani je dolazio svako jutro zaisukanih rukava, dugačkom sabljom, sav peškropljen krvlju. Mrlje od krvi morao je čistiti njegov posilni Despot Gojko, komu je svako jutro govorio, ako i kome progovori koju riječ o tome, da će ga zaklati. Istom zatočeniku, kad je bio u nastupu kod polaska kući, rekao je: „Da sam znao, nikada ti ne bi išao kući, jer previše znaš koječega."

Isti je imao sve agente i logorske konfidente na okupu, te su mu svaki dan predavali raport o pojedinim zatočenicima, koji su noću bili odvedeni i likvidirani.

Kod napada na Bosansku Gradišku, kad se povukla NOV, istakao se u vješanju žiteljstva B. Gradiške. Uoči pravoslavnog Božića inscenirali su napad partizana na selo Uskoke, te su poubijali žiteljstvo koje nije moglo pobeći u šumu. Napad su izvršili na selo Uskoke zato, jer nisu imali slijedeći dan što dati jesti ustašama, te pod izgovorom, da žiteljstvo hrani i sakriva partizane, provalili u sela, počeli ubijati nevine ljude, te odmah na kolima počeli odvoziti hranu da je imaju za sutra za ustaše. Tom prilikom su napljačkali oko 28.000 kg kukuruza, oko 700 kg masti, oko 100 kg meda, 100—150 kom. rogata marve, te ostalu pokretnu imovinu. Nakon uspelog pothvata u selu Uskoci, zapovjednici satova i ostali, slavili su nekoliko dana i noći pićem i jelom opljačkanim u Uskocima. S kuća i gospodarskih zgrada koje nisu trebali za stanovanje svojih obitelji, skinuli su crijep i prozore, a docnije i građu i odnijeli u logor. Za pokriće pred svijetom, da su partizani napali selo Uskoke, te da su imali borbu s njima, ubili su svojih 7 ustaša, koji su tobože poginuli u borbi. Iste su sutradan uz najveću ceremoniju sahranili na ustaškom groblju kod crkve u selu Uskocima. Glavni organizatori za napad bili su zapovjednik bojne ustaški satnik BOSAK, zapovjednik „smrtonosnog odsjeka" ANTE CENAN, ustaški poručnik, MARINKO POLIC, ustaški natporučnik KAIC, te ustaški poručnik STOJČIĆ JOSIP, svi u logoru Stara Gradiška.

U mjesecu siječnju dao je naređenje poručnik A. CENAN svojim pripadnicima „smrtonosnog odsjeka", da idu po zatočeničkim nastambama oduzimati odijela, ženske kapute i kofere, koje su ustaše upotrijebili za oblačenje svojih obitelji. Na molbu i prituzbu agenata i logorskih konfi-

denata, smjenio je rukovodstvo zatočeničke opskrbe i kuhare, te je postavio agente i kriminalce na njihova mjesta i istim rekao da si slobodno kuhaju i oduzimaju hranu koliko trebaju. Za glavnog opskrbnika postavio je zatočenika MARKA ZARADIĆA, kriminalca i logorskog konfidenta. Istoga je ovlastio da jede šta hoće i koliko hoće. Izrabivši tu priliku, imenovani je prodavao hranu zatočenicima kriminalcima i agentima.

ANTE ČENAN i dalje nastavlja mrcvarenjem i klanjem zatočenika. Tako je kod premetačine našao kod zatočenika Isića dva ustaška kruha (težine ukupno 1,20 kg), te ga odveo u „smrtonosni odsjek“, najprije ga mučio, a onda usmrtio. Jednom prilikom kad su dovedeni seljaci iz okolice Nove Gradiške, te neznajući da se novac mora predati, jedan od njih zadržao si je 100 Kn. Kod pronalaska navedene svote novca bio je streljan od poručnika A. Čenana. Nakon dva dana streljao je pred javnim nastupom zatočenika zatočenicu iz Mostara. Razlog streljanja je bio što je kod rada u skladištu hrane razgovarala nekoliko riječi sa zatočenicima, što je opazila sigurnosna služba i prijavila. Streljanje je izvršeno odmah. Među ostalim odvučenim u noći iz zatočeničkih nastambi, bila je odvedena iz samica ustaške bolnice i zatočenica Marina Grgurić, te istu noć likvidirana. Po pričanju jednog ustaše o strahovitom mučenju zatočenika Murata Bajrića, koji je tjedan dana neprestano bio rezan komadić po komadić, dok nije u strahovitim mukama umro. Poslije svih ovih zvjerstava učinjenih nad zatočenicima, sastavlja se „zapisnik o smrti zatočenika“ koji je umro od pjegavog tifusa ili slične bolesti. Isti zapisnik potpisuju upravitelj logora, nadstojnik zdravstvenog odsjeka i dva zatočenika ljekara, te kotarski pretstojnik iz Bos. Gradiške MARKAN MOSTARČIĆ, a u matičnu knjigu pišu „zatočenik otpušten iz logora tog i tog dana“. Kod premetačine u zatočeničkim nastambama, pronašli su kod jednog zatočenika komadić lista „Ustaše“, koje sami dijele, te ga odveli u samicu ustaške bolnice i tamo ga likvidirali.

Mjeseca travnja ubijen je upravitelj logora i zapovjednik III. bojne satnik Stjepan Bosak u Bos. Dubiti po ustaškom poručniku Tomiću. Isti je ubijen po naređenju povjerenika ustaške obrane Maksa Luburića.

Zapovijedništvo bojne i upravu logora preuzima privremeno ustaški satnik IVICA BRKLJACIĆ, dotadašnji zapovjednik logora u Jasenovcu. A poslije njega upravu preuzima ustaški natporučnik JOSIP STOJČIĆ, koji i sada vrši tu dužnost. Isti je poznat iz logora Jasenovac.

Kod zatvaranja logora „3 C“ bilo je zatvoreno u jednu baraku oko 900 zatočenika koja je bila tako zatvorena da ništa nije moglo unutra). Tu su ljudi tjednima bili bez hrane i vode. Kako su postepeno umirali, ostajali su u baraci, a nitko ih nije iznosio. Oni koji su još bili na životu jeli su meso svojih mrtvih drugova. Na toj baraci bilo je napisano „Opasno! Pjegavac“. Na kraju su svi preostali ciklonizirani, a onda baraka zajedno sa svim zapaljena i izgorila. U roku od 5 mjeseci likvidirano je na razne načine oko 30.000 zatočenika, a do 1. siječnja 1944. u logoru Jasenovac i St. Gradiška likvidirano je i navodno otpremljeno u Njemačku oko 700.000 zatočenika.

JOSIP STOJČIĆ, sadašnji upravitelj dolazi u logor St. Gradiška kao šef političkog odsjeka, te odmah počinje uvadati sistem noćnog odvođenja političkih zatočenika, te kao vrlo povjerljiva osoba povjerenika us-

taške obrane, MAKSA LUBURIĆA, bude imenovan upraviteljem logora. Kod pojave dizenterije, koja hara po logoru, otišao je ljekar centralne ambulate i logornik grupe Hrvata istom, da ga zamole za dijetnu hranu. Ovaj im je na to odgovorio: „Majku im njihovu, nisu došli u logor zato da se liječe, nego da rade i da crknu". Agentii i konfidentii oslobađaju se svakog rada, te hvataju zatočenike, koji su istom došli s redarstva u logor, ispituju ih o vanjskoj situaciji i odmah javljaju sigurnosnom odsjeku. Prijavljene po agentima odvođe u samice ustaške bolnice i tamo ih likvidiraju. Tako su likvidirani: Mažuran Zlatko, direktor I. Hrv. štedionice,

Nada Tanić Luburić i Marija Slomić Buždon, logornice ženskog logora u Staroj Gradišći, vršile su svirepa nedela, mučile i ubijale logorašice.

podružnica Nova Gradiška, Markov Dragomil iz Zagreba, Krefe Janko, privatni čin. iz Karlovca, Ružica Steiner iz Kustošije, stud. komercijalne u Zagrebu, te Bakotić Buca, stud. fil. iz Mostara. Ista je bila zatvorena 1943. g. u samicu u „kuli" radi ispjevane pjesme o logoru. Poslije je bila stalno proganjana, dok nije jedno prije podne ustaška dužnosnica MAJA BUŽDON odvela u samicu u „kuli", gdje je istu noć likvidirana. — Za spomenutog Krefe Janka iz Karlovca došla je otpusnica iz logora, potpisana od samog Pavelića, da se pusti na slobodu. Dobivši otpusnicu, šef političkog odsjeka, vodnik RUNJAS, došao je u logorsku pisarnu, tražeći gdje se nalazi i gdje radi Krefl Janko, zaboravivši da je on istog kod zatvaranja mučio, a potom ga odveo u samicu ustaške bolnice i tamo ga likvidirao. Kada mu je u logorskoj pisarni saopćeno stanje o pomenutom, zagrozio se zatočenicima pisarima logorske pisarne, da ako i kome pričaju o otpusnici spomenutog Krefla Janka, bit će svi likvidirani.

Budući da su o lošem postupku u logoru počeli dopirati glasovi i van u javnost, te da iste donekle umire, sastavljena je jedna komisija s delegatom međunarodnog crvenog krsta iz Švicarske, koji bi trebali da izvide cijeli slučaj. O istoj komisiji koja je došla, obavještena je uprava logora još 8 dana ranije od zapovjednika ustaške obrane Maksa Luburića. Isti su se odmah dali na posao na uređenju logora. Očišćen je cijeli logor tako, da nikad u svojoj povjesti nije bio tako uređen. Sagrađeno je fudbalsko igralište, te određeni igrači koji su morali igrati utakmicu. Priređen je također kazališni komad „Ministarka“. Hrana je poboljšana kvalitativno i kvantitativno. Nastambe su očišćene i zatočenici nisu smjeli više ići unutra, dok komisija ne pregleda nastambe. Svi pocjepani i slabiji zatočenici poslani su u jedan ugao logora kod kule, gdje su bili sakriveni dok komisija ne prođe. Slabije žene i bolesne bile su zatvorene u jednoj sobi u kuli. Prigodom pregleda nastambi, pokazane su im samo „K“ nastambe, koje su izgledale bolje, dok ostale nisu pokazane. Na zahtjev da ih se odvede i pokaže im zatočenička bolnica, nije bilo udovoljeno. Kod posjeta ustaške bolnice pokazani su im samo bolesni ustaše, a nisu pokazane samice i podrum, ta mučilišta zatočenika. Ujedno je delegatu crvenog krsta saopćeno, da oni daju lijekove od ustaša za zatočenike, te da bolesniji zatočenici odlaze tu na liječenje, o čemu nema ni govora. Kod posjete pekari, gdje se pravi kruh za ustaše (zatočenici već dvije godine ne jedu kruha), bojnik Džal uzeo je jedan kruh pšenični, raskomadao i rekao delegatu: „Ovaj kruh jedu zatočenici“. Budući da pri odigravanju nogometne utakmice, te kod izvođenja komada „Ministarka“ nije bilo prisutnih zatočenika, primjetio je to delegat crvenog križa. Šef političkog odsjeka RUNJAS S ustašama sigurnosne službe s batinama je prodro u zatočeničke nastambe, gdje su se zatočenici odmarali igrajući šaha, domina i si. Istjerao ih je van i dao naređenje, da se odmah svi šahovi, domine i slične stvari predaju u logorsku pisarnu, a onaj ko ne preda, da će biti odmah streljan.

JOSIP STOJČIĆ kao upravitelj logora posjetio je ekonomiju Jablanac, gdje mu je zapovjednik posade Jablanac, natporučnik KAIĆ referirao o bjekstvu dvojice zatočenika iz šumske grupe. Stojčić je odmah dao nalog, da se za svakog odbjeglog zatočenika imadu kao taoci streljati zatočenici dotične grupe, gdje je odbjegli radio. U ovom slučaju streljano je 13 zatočenika, radi drugog bjekstva streljano je 22 zatočenika. Zatočenici koji su radili u šumskoj grupi nemaju pristup među zatočenike koji rade na ekonomiji Jablanac, da ne pričaju o strahovitom mučenju i ubijanju zatočenika dotične grupe. Ubijanje nad šumskom grupom i na ekonomiji Jablanac vrši zastavnik DRAGO GALIĆ, XII. stojnički sat III. bojne.

Kod osnivanja ekonomije Jablanac rano u proleće iščišćeni su bunari i tamo je pronađeno na stotine ljudskih lješeva, pobacani kod likvidacije 1942—43. g. U mjesecu travnju prilikom prisilnog spuštanja savezničkih avijatičara s avionom u blizini ekonomije Jablanac, dao je nalog zapovjednik sati XII. natporučnik KAIĆ, da opkole selo Orahovu, gdje su se spustili, te su uspjeli uhvatiti jednog avijatičara kog su na mjestu zaklali, a njegov padobran i odoru, svu krvavu odnijeli u logor, gdje je ista čišćena u bojadisaoni logora. Iz istog padobrana dao si je zapovjednik X. sata ustaški natporučnik MARINKO POLIĆ praviti odijelo, kojeg i

danas nosi. Pripadnici sigurnosne službe koji su činili strahovita umorstva od 1. I. — 29. VIII. nad zatočenicima su: zapovjednik, ustaški natporučnik A. CENAN (GRABOVAC), NIKOLA GAGRO, FRANJO PRIMORAC, vodnik, IVAN OSTOJIC, vodnik, ILIJA VASILJ, vojničar, VASILJ ANDRIJA, vojničar, JURE LUKA, rojnik IVAN LJUBIČIĆ, rojnik, JAKOB ZORKO, koji se nalazi u Lepoglavi, FRANJO REBAC, vodnik, LUDVIG OSTOJIC, rojnik i drugi.

Kod dolaska novih zatočenika, pripadnici sigurnosne službe zatvaraju ih u samice, tamo ih muče, a pojedine odmah likvidiraju, zapovjednici

*Svaka stopa zemlje u Gradini prekrivena je kostima jasenovačkih
Žrtava.*

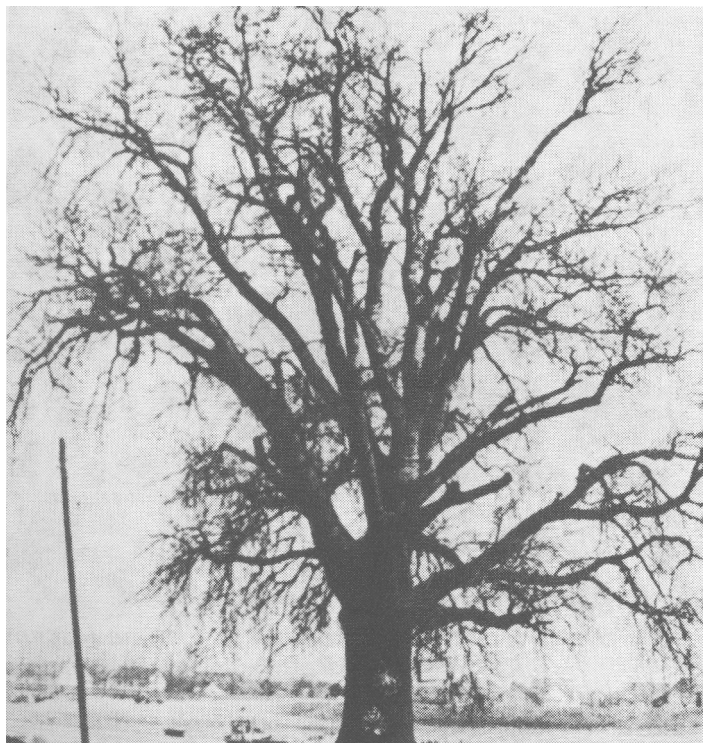
pojedinih satova. Zapovjednik IX. sata, poručnik ANTE MERDŽO istakao se u logoru kod navale na selo Uskoke i u Bos. Gradiški kod ubijanja i vješanja žiteljstva. Njegov zarpjenik MATE VASILJ bio je glavni pomagač ČENANA kod mučenja i likvidiranja zatočenika odvedenih u noći iz njihovih nastamba. Na ekonomiji u Gređanima poslan je od strane upravitelja i sigurnosne službe da pazi na zatočenike, da ne prave bjekstva i ne dogovaraju se o pobuni.

Posada ekonomije Gređami; IX. sat III. bojne: posada pomenute ekonomije sačinjava 154 vojničara i dočasnika, od kojih ima na bjegstvu i na dopustu 10. Isti daju stražu oko nastambi ekonomije, rashod za rad zatočenika i osiguranje bunkera uz cestu Gređani Salaš — Most Bosanska Gradiška.

X. sat III. bojne koji se nalazi u selu Uskocima broji 168 časnika, dočasnika i vojničara. Ista satnija daje za rashod dnevno za šumsku grupu 80 vojničara, 50 vojničara za rashod na ekonomiju. Ostalo ostaje na

straži. Ista satnija imade zadatak, da u slučaju pobune u logoru tuče bacačima na logor ili u slučaju napada da zaustavlja protivnika.

XI. sat III. bojne s polubitnicima imade 198 vojničara, dočasnika i časnika. Cijela satnija daje stražu u logoru, oko logora s 8 izvidnica i 7 bunkera oko logora. Polubitnica ima 1 top protukolski, 1 poljski top, 27 konja, te nekoliko teških i više lakih strojnica. U svakoj izvidnici koja se nalazi na uglu logora imade po jedna strojnica, u bunkerima oko logora nemaju strojnica. Tu satniju sačinjavaju ustaše iz okolice Mostara, Ljubuškog i Imotskog koji su bili za vrijeme Jugoslavije na robiji radi raznih ubijstava i kriminala, te javno govore, da će pobiti sve zatočenike, te kad

*Stara topola na obali Une, nadomak Jasenovca
bila je pod stalnim teretom ljudi koje je, o njene
grane, vešao fra Majstorović, jedan od zapovednika
logora. Još tada je drvo dobilo dva svoja naziva:
„topola fra Sotone” i „topola uzdača”.*

partizani dođu, da će doći na mrtve leševe. Oni kod pojave aviona bježe u nastambe. To su junaci u zidovima među golorukim ljudima, a najveće kukavice u borbi.

XII. sat III. bojne koji se nalazi u ekonomiji Jablanac broji 164 čovjeka. Ista imade osiguranje ekonomije Jablanac. Logorska sat broji 54 časnika i dočasnika. Isti rade u kancelarijama i nadzornici su pojedinih radiona.

Novački sat (kotaraška satnija) broji 154 vojničara. To je novoformirana koturaška satnija sa 154 bicikla s puškama i 4 lake strojnice.

X. satnija koja je išla u okolicu Topole, Bistrice i Orahove u izviđanja umjesto da prihvati borbu s partizanima, povukli se, našli tri pastira koji čuvaju svinje, te ih pobili a svinje otjerali u logor. Ista satnija posjeduje 2 laka i 1 teški bacač.

IX satnija ima dva laka bacača.

Skladište municije nalazi se u jednoj prizemnoj prostoriji u „Kuli” kod samog ulaza u istu.

U Bos. Gradišci ima oko 1.000 Nijemaca i domobrana.

Na ekonomiji Gređani ima 40 zatočenika i 39 zatočenica.

Ekonomija Jablanac ima 185 muškaraca i 80 žena.

U logoru St. Gradiška imade 2.370 zatočenika i zatočenica.

OPIS ORGANIZACIJE U LOGORU KOJA PRIPREMA BIJEG

U logoru postoje dvije organizacije. Prva je udarna gdje se prikupljaju zatočenici i oružje. Ta grupa broji do danas oko 400 dobro naoružanih zatočenika, koji hvataju druge zatočenike te ih pripremaju za udar. Prikupljanje municije u samom logoru te bombi vrše zatočenici koji rade u puškama i u skladištu municije III. bojne te pisari i podvornici samog zapovjedništva. Druga organizacija je čisto ekonomska koja se brine o zatočenicima da imaju svi jednako hrane i odjeće i obuće, te postavljaju na pojedina mjesta koja su važna za pripremanje udara u logoru. U vezi sa udarnom grupom ima ustaša koji su prisilno mobilizirani u ustaše i oni drže vezu sa vanjskim svijetom. Sam udar u logoru bez navale iz vana nemoguć je jer su ustaše u zasjedi noću sa strojnicama pred ulaze u nastambe. Za sada su najpotrebniji revolveri, jer njih imamo najmanje te je bezuvjetno preko veze za logor slati iste. Na polasku iz logora bilo mi je naređeno da me se prebaci u „psunjski odred” gdje se nalaze pojedini zatočenici iz logora koji se spremaju za udar, te da stupim odmah u vezu sa drugom Dragom Zatezalom, koji je pobjegao iz logora u jesen 1943, a drži stalno vezu sa našom udarnom organizacijom u logoru. Budući da poznajem u tančine logor i okolinu logora to sam tamo vrlo potreban. Udar na logor se mora izvesti odmah na večer čim ustaše prime večeru koja će im biti zasoljena morfijem, kojeg smo dobili putem veze te ga imamo u dovoljnoj količini za 11. logorsku satniju i 9. sat koji se nalazi u Gređanima, te osiguranje ceste Gređani — most Bosanske Gradiške. Navala iz vana mora biti iz tri strane. Prva treba odmah udariti u selu Uskocima gdje se nalazi dvije satnije ustaša i to 10. sat koji je najbolje naoružan i novoformirani novački sat koturaša. Taj novački sat jest tako jak da bi nas 30 logoraša natjerali cijelu satniju u bijeg. Druga navala bi morala biti u samu Bos. Gradišku tako da privuče snage iz Bos. Gradiške kojih ima po prilici 1000 te držati obalu da se ne mogu prebaciti preko Save. Treća navala morala bi biti na sam logor koja bi imala početi na-

valjivati počam od zatočeničkog groblja pa do izvidnice kod postolarije. Za udar izvana trebalo bi bar jedan dan ranije prije javiti putem veze da ss zatočenici porazmjestе na pojedina mjesta, te da se sakriveno oružje na vrijeme podijeli među njih. Ujedno da se javi na ekonomiju Greciani da se „zasoli" ustašama koji drže bunkere do Bos. Gradiške. Organizirani su pojedinci koji će zajedno s ustašama zaposjesti izvidnice te provaliti u zgradu zapovjedništva. Najviše se plaše vojske koja se nalazi u Bos. Gradišci. Te bi trebalo prije samog napada na logor poslati samo 4 Kozarca (ne znamo što misli pod tim!?), da malo mitraljiraju i bombardiraju Bos. Gradišku koja je sva pretvorena u bunkere od kako je bila napadnuta. Vojska u Bos. Gradišci kada vidi naše Kozarce napusti Gradišku, bježi u polje koje je zasađeno kukuruzom. Pred 14 dana preletjeh su Bos. Gradišku u visini skoro od 150 metara te su pustili jedan rafal iz strojnice. Pučanstvo i vojska se je razbježala te je Gradiška ostala prazna.

Br. 346

DEPEŠA ŠTABA 5. KORPUSA NOVJ OD 1. SEPTEMBRA 1944.
OZNI ZA HRVATSKU RADI ANGAŽOVANJA DA SE RAZMENI
PODGORNIK BRANKO IZ LOGORA STARA GRADIŠKA¹

1/IX. [1944] . . .

Molimo ako postoji mogućnost da se razmjeni Julije zvan Branko Podgornik iz B. Luke sada u logoru Gradiška.²

¹ Arhiv VII, a NOR, -k. 461 A, reg. br. 1/5 — Knjiga depeša štaba 5. korpusa NOVJ.

² U vezi sa razmenom zarobljenika između partizana i Nemaca, Stab 5. korpusa NOVJ je 21. oktobra 1944. uputio OZN-i za Hrvatsku sledeću depešu:

„Za OZN-u III. — Nemci imaju centraliziranu razmjenu sa nama. Traže da sa nama vrše razmjenu za Devica i ostale. Ne žele i nemaju mogućnosti da s vama izravno pregovaraju. Ako vam razmjena odgovara možete poslati svojeg povjerenika k nama da se sastane sa Njemcima ili nam javite lica koja naročito tražite. Naše drugove Njemci bi nam predali u Pisarevini kraj Zagreba, a vi bi na revers mogli predati bilo gdje najbližoj njemač. komandi. Molimo hitan odgovor.

OZN-a III. H."

Br. 347

IZVEŠTAJ EKONOMIJE KONCENTRACIONOG LOGORA
JASENOVAC OD 6. SEPTEMBRA 1944. SIGURNOSNOJ
SLUŽBI LOGORA DA SU VRATILI DVA LOGORAŠA
IZ DUBICE¹

EKONOMIJA

Jasenovac, 6. rujna 1944.

SIGURNOSNOJ SLUŽBI!

Izvješćujete se, da su se danas vratili iz Dubice zatočenici

dr. Matke Ladislav i
Handler Vilko

tako da se u Dubici više ne nalazi zatočenika Ekonomije.

Grupnik

(Potpis nečitak)

Br. 348

POLICIJSKI KARTON ZA ŠUFLAJ FANIKU UPUĆENU
U KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA
9. SEPTEMBRA 1944. GODINE¹

Obiteljsko ime: S U F L A J
Krstno ime: F A N I K A
Genera- Oca: Petra
lia: matere: Martinice, rođ. Živoder
Sadanje zanimanje: radnica
Rodno mjesto: Otruševac, obč. i kot. Samobor
Zavičajna općina: isto
Godina rođenja: 1912.
Vjeroispovijest: rkt.
Stališ: udata
Zadnje obitavalište: Otruševcu.

¹ „Poruke“, Glasilo spomen područja Jasenovac od 4. 7. 1982. godine.

¹ Arhiv VII, mikroteka, UDB-a ZAGREB f. 42 s. 32 i 33.

Dopnaćena 10. VIII. 44. Prs. br. 43760 od oruž. postaje Samobor Taj. br. 30/44 kao članica odbora AF2.

Istragom je ustanovljeno da je bila odbornica AF2. za selo Otruševac, te da je prisustvovala svim sastancima istog odbora, koji su se održavali u kući Noršić Julija. Suradivala je sa djelatnim partizanima i partizanskim političkim radnicima.

Odlukom Ravsigura br. 46747 od 9. 9. 44. presuđena je na prisilan boravak u logoru u trajanju od jedne godine, te joj kazna ističe 10. 8. 1945.

Dne 7. X. 44. prepraćena u logor St. Gradišku. —

Br. 349

PISMO OK KPH ZA NOVU GRADIŠKU OD 19. SEPTEMBRA
1944. POVERENIŠTVU CK KPH ZA SEVERNU HRVATSKU
U VEZI SA LOGORSKIM KOMITETOM U JASENOVCU¹

OKRUŽNI KOMITET K. P. H.

Nova Gradiška

Broj

Dana: 19. IX. 1944.

Povjerenstvu CK-KPH za sjevernu Hrvatsku

Dragi drugovi!

Primili smo od Vas upućenu nam drugaricu Snidaršić Anđelu sa popratnicom koju ste poslali. Istu smo odmah povezali sa, odnosno preko veza koje postoje sa logorom Jasenovac.

U Jasenovcu postoji Mjesni komitet logora Jasenovac (tačan broj članova komiteta ne znamo) kao i partijska organizacija. Partijska organizacija se je prije dva do tri mjeseca očistila od raznih četničkih i anti-partijskih tipova i sada prema izvještaju MKL se je učvrstila. Partijsku liniju u logoru ostvaruje part. organizacija preko antifašističkog odbora logora koji imaju zadatak obuhvatiti u tu, kako su je sami nazvali, anti-fašističku organizaciju sve antifašiste u logoru. Postoji Udarna brigada pod imenom „Brigada smrti“ koja broji do sada oko 300-tine udarnika

¹ Arhiv VII, a NOP-a, mikroteka, CK KPH, f. 44, s. 271.

² U listu „Omladinski borac“ od 19. jula 1945. Dragutin Skrgatić o stradanju logorskog komiteta između ostalog piše:

Rad se bazirao uglavnom na ekonomskom pomaganju, koje je za logor bilo i najvažnije. Politički se djeluje koliko je god više moguće, a 1944. počinje se spremati udar. Drugovi su uložili sve svoje snage da rad ostane nepoznat onima koji bi čime mogli da mu štete.

Ekonomski se radilo preko sviju centara gdje su ustaše skoncentrirali hranu (ustaška bolnica, skladište hrane, pekara, sušara, mljekara, mesnica, ekonomija i zatočenička paketarna), a gdje se uspjelo namjestiti na rad druge.

Vezu s partizanima održavao je Ladislav Winter Žid. zvan „Matej“. Preko njega logor je primao direktive i materijal, koji je bio potreban. I taj hohštapler, ta moralna nula, neozbiljno shvativši čitav rad bio je glavni akter jasenovačke tragedije. Drugovi jasenovačkog rukovodstva bili su primorani da ga prime u rad, jer je on kao veterinar bio jedini u mogućnosti da odlazi u Bos. Dubicu i na taj način održava vezu s partizanima.

Prvom polovicom septembra 1944. bio je Winter u Bos. Dubici i tamo se zadržao u razgovoru s nekim ustaškim zastavnikom, koji je — navodno — drugi dan pobjegao u partizane. Iza bijega tog bandita zatvore Wintera. Optuže ga da je imao vezu s tim ustašom i da je znao za njegov bijeg. Dobro ga izmlate, a taj podlac, misleći da će se izvući, izda čitavo jasenovačko rukovodstvo.

Sada dolazi do onoga do čega u ovakvim slučajevima obično dolazi. Sva ona bagra, podlaci, konfidenti — svi oni banditi — logorski prijatelji i poklonici logornika koljača Milana Flumiana, pokvarenjaka brijača-opskrbnika Julija Hrženjaka, profesionalnog džepara Milana Dangubića, krvavog kapitaliste Židova Spillera, pijanice Steve Bašića i mase razbojnika, koji su bili u stanju da se za svoje lične interese bave najprljavijim poslovima, — osjetili su da je stigao njihov čas. Dojavljivanje je počelo. Drugovi padaju jedan za drugim.

Na drugoj strani ustaški banditi formiraju „prieki sud“, pod predsjedanjem bandita Ilija Drpića, ust. satnika, koji dolazi iz Zagreba. Jedan od članova bio je poznati bandit Dinko Sakić, trgovački pomoćnik-ustaški nadporučnik, rođak Luburića, hohštapler od zanata i zapovjednik logora Jasenovac poslije licemjernog svećenika Brkljačića. I počelo je „zakonsko suđenje“. Drugovi su prebijani, paljeni, rezani, a u otvorene rane stavljali su im ustaše sol. Kada nisu ništa htjeli priznati, osuđi ih „prieki sud“ na smrt vješanjem.

21. septembar 1944. određen je kao dan smaknuća. Prisutni su morali biti svi zatočenici logora Jasenovca. Oko 19 sati doveli su ustaše 20 drugova pod jakom stražom. Izgledali su očajno. Blijedi, neobrijani, izgladnjeli, rastrgnutih odijela, okrvavljeni, stupali su okruženi krvoločnim ustašama. Dovedli su ih ravno pod vješala, koja su već ranije bila postavljena. Pošto nije na vješalima bilo dovoljno mjesta za sve dovedene, zabija bandit Lajčo Nehorčič čavle u telegrafske stubove, a Dinko Sakić čita osudu prijekog suda. Vješanju se pristupa.

Prvi je obješen izdajica Viner Ladislav, kome su tako nagradili njegovu izdajstvo, a onda su redom obješeni drugovi: Rebac Remzija, vikler, dr Bošković Mile (ubio ga Sakić), ing. Bošković Mitar, Pejnović Nikola, graditelj, Zivković Stevo, trgovački pomoćnik, Konić Branko, činovnik, Kovač Drago, električar, Marić Toma, dak, Musafija Heirich, Grblc Milan, činovnik, Sojak Ignac, auto-mehaničar, Palić Jovo, radnik, Rasulović Avdo, medicinar, Veselinović Milan, radnik, Milanović Milan, zubo-tehničar, Dragić Milan, učitelj, Petrić- Nikola, remenar i dva druga čijih se imena ne mogu sjetiti... Dr Mile Bošković u času kad je itrebao biti obješen prilazi banditu Sakiću i pokazujući mu na vješala, kaže: „Ovo nije za ljude, tražim da umrem po crnogorskom običaju od metka. Mene možete ubiti, ali moja ideja je neuništiva“.

Sakić mu naređuje, vadeći pištolj, da se okrene — a on odgovori: „Crnogorac se ne okreće“. Sakić puca, a drug Bošković pada mrtav.

Vješanju su prisustvovali svi banditi jasenovačkog logora: Dinko Sakić*, ustaški „nadporučnik i zapovjednik logora“, Primorac Silvestar, „zastavnik-obskrbnik“, Nehorčič Lajčo, bez čina, Kvesić Stipe, kurir, Alaga Đulkuš, vodnik — nadzornik pilane, Markić, vodnik — električarske radionice, Frković Mile, vodnik, član „sigurnosne službe“, Sudar Mile, vodnik — član „sigurnostne službe“, Mihaljević Ante, zastavnik emigrant — nadzornik šumske grupe, Mandić Ante, vodnik — nadzornik građevinske grupe, Zrinušić Ante, zastavnik — nadzornik građevinske grupe, Mar-

* Dinko Sakić iz Bosanskog Broda, ratni zločinac, sada živi u Australiji. Za ratnog zločinca proglašen je i Mato Sakić iz Bos. Broda.

podijeljenih na trojke. MK rukovodi sa njima.² Vezu sa njima održavamo redovito. Imamo šifru i preko nje se dopisujemo.

Čudi nas da u vašem dopisu nama navodite da nismo učinili ništa po tom pitanju. Mi smo prije dva mjeseca o svemu ovom izvijestili naš Oblasni komitet, a oni su nam kazali da će oni obavijestiti vas i da je to njihova stvar. Mi se smatramo krivim radi toga što nismo direktno izvještavali o tome vas. Od sada ćemo to činiti redovito.

Sa logorom Gradiška nemamo organizirane veze. Postojale su neke neorganizirane i povremene veze, ali organizirane ne. Sada smo na putu

tinović Ante (Car), vodnik — nadzornik građevinske grupe, Čop Luka, vodnik — nadzornik pekar, Prpić „nadporučnik” — zapovjednik logorske sati, Bračić Nikola, dovodnik — nadzornik ekonomije, Horvat Mato, vodnik — nadzornik bačvarijske, Andričević Ivica, vodnik — nadzornik stolarije, „Pišta” (bez brade) vodnik — nadzornik stolarije, Sudar Mile, dovodnik — član „sigurnostne službe”, Pavičić Petar, vodnik — nadzornik paketarnice, Miličević Nikola, vodnik — član „sigurnostne službe”, Mačković Josip, vodnik, nadzornik šumske grupe, Slavko Lisac, zastavnik, „šef političkog odsjeka”.

U vezi s provalom u logoru obješeni su u mjestu Jasenovac: Rukavina Franjo, financ-opskrbnik ustaške bolnice, slobodnjak (prije zatočenik), dr Marin Jurčev, liječnik ustaške bolnice (prije zatočenik), Belušić Zvonko, medicinar, Jurčev Marija, žena Marina, (vješana zbog njega), Janković Žarko, električar.

Iz mjesta Jasenovca nosila se hrana u logor Jasenovac i to je bilo dokazano...

Hrana je sve rjeđa i od kukuruzne kaše, postaje skoro sama voda. Ljudi se ruše od slabosti i straha. Bolest i iznemoglost ubijaju ljude. Masa izbezumljenih kosturova prolazi logorom, očekujući svakog dana dan kada će joj ustaški nož dokončati muke. Takovo stanje traje petnaest dana, a onda opet počinju hapšenja. Dnevno su ustaše odvažali dvojicu-trojicu, dok se konačno broj nije popeo na preko šezdeset ljudi. Među odvedenima bili su: Dr Vinko Klein, dr Leindorfer Gustav, Blivajs Zdenko, student, Messner Antun, brijač, Vidmar Franjo, student, Klein Olga, bolničarka, Marišević Pero, brijač, Prodanović Vojo, strojobravar, Kovačević Vaso, strojobravar, Kurek Vinko, limar, Pandežanin Stevo, seljak, (kod njega su nađene bombe i municija, koje je svojevremeno sakrio u skladištu stare robe), Petrović Pavle, krojač, Hajdinović Bogdan, strojobravar, Tušek Krešimir, zubotehničar.

Svi smo očekivali javno vješanje, a -kad tamo ništa — ustaše su primjenili u ovom slučaju svoju staru taktiku: zatočenika je jednostavno nestalo...

Zapovjednikom logora postao je poznati bandit ing. Hinko Dominik Pičili, ustaški „dopukovnik”.

Od 3. do 22. novembra likvidirano je 2.500 do 3.000 ljudi, uglavnom Židova i pravoslavaca. Zajedno sa ustašama sudjelovali su u tom klanju zatočenici kriminalci od zanata: Bašić Stevo (Pindžo) iz Sarajeva, Dngubić Milan iz Zagreba, Kabler Branko iz Zagreba, Keca Lazo iz Zagreba, desetak manjih kriminalaca i deset do dvadeset kažnjenih ustaša, koji su lovili i udarali zatočenike po logoru (Giljanović Nikola, Mato Forintić, i dr.) — ustaški šegrti Čeko Ivan i Pero Delač sa ostalim koljačima.

Isprva su krvnici nastojali prikazati noćno odvođenje kao odlaženje na rad, dok su kasnije sasma otvoreno nastupali. („Sto se oblačiš, ionako ti odelo ne treba.”) Na kraju likvidacije šalju 160 pravoslavaca „na rad u Lepoglavi”. Drugi dan dovoze na kolima njihove okrvavljene stvari u logor. Od brojnog stanja 6000 ostaje nakon jesenske likvidacije samo 3.000 ljudi.

da i to učinimo. Pri tome će nam pomoći i drugarica³ koju ste nam poslali.

Primitite drugarski pozdrav.

Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

Za komitet,

M. P.

Kao i uvijek do sada i u toj likvidaciji ispoljio se banditizam nekih zatočenika. Uz velik broj kriminalaca, koji su pomagali ustaše ovoga puta istakli su se i ljudi koji su kriminalci postali u logoru. Kod odvođenja jedne grupe koja je određena za likvidaciju, a koja je bila sastavljena od samih Židova, ubacuje ing. Salamon mjesto 16 Židova katolike i muslimane (među odvedenima bili su i Sándor Engelbert skojevac — Pakrac, Numanović Osman, partizan — Banja Luka i drugi). Salamon je to u mogućnosti bio učiniti zato jer je bandit Hinko Pičilli imao u njega potpuno povjerenje. Svoje povjerenje on mu je iskazao na taj način što ga je još 1942. postavio za glavnog inž. u „lančari“ s početnom plaćom od 5.000 Kuna...”

³ Reč je o Andeli Snidaršić koja je u vezi sa tim poslala sledeći izveštaj:

„Dne 19.IX. stigla sam na OK Nova Gradiška odkuda su me drugovi poslali na KK Nova Gradiška radi uspostave veze sa logorom u Staroj Gradiški, dok vezu sa log. Jasenovac imaju i održavaju oni sami, kako su Vas odmah nakon mog dolaska izvijestili.

Cim sam stigla ovamo na KK odmah sam poduzela sve da uspostavim vezu preko B. Gradiške, no nije se moglo ništa učiniti budući su se već vodile borbe u samom mjestu, te se do tamo nije moglo prodrijeti. Preko Okučana se također nije moglo ništa učiniti, jer s tim uporištem nema uopće nikakvih stalnih veza. Zato sam pokušala putem pošte u paketu otpremiti pismo (preko Nove Gradiške), ali odgovor još do danas nije stigao a to zbog ovih razloga.

U međuvremenu dok su se vodile borbe u samoj Bos. Gradiški i okolici ustaše su preselili oijeli logor u Jasenovac. Tako su nas izvijestili informativci područja Bunjevac na sektoru Stara Gradiška i Posavina, no narod u tamošnjim selima govori da su jedan dio tj. Srbe djelomično poklali i otpremili za Jasenovac, dok su Hrvati ostali još u logoru.

Istovremeno dok Vas izvještavam o ovome javljam i Okružnom komitetu da preko veze ispita da li su uistinu zatočenici iz log. Stara Gradiška stigli u Jasenovac.

Drugovi iz KK Nova Gradiška izašli su mi u susret d nastojali mi pomoći kod uspostave veze, no događaji su nas pretekli, te sada po svemu izgleda da je izgubljena svaka mogućnost pomoći našim drugovima.

Kad dobijem odgovor iz Jasenovca preko OK da su uistinu preseljeni svi u Jasenovac, tada ja ovdje neću imati nikakvih dužnosti budući da OK imade uspostavljenu i stalnu vezu sa log. u Jasenovcu, o čemu ću Vas obavijestiti i staviti se na raspolaganje. Za sada vršim ovdje na KK privremeno dužnost administratora." (Mirko Peršen, Ustaški logori, Zagreb, 1966, str. 130—131).

NARODNI HEROJ MILO BOSKOVIC

Rođen je 20. oktobra 1911. godine u selu Brčelima (Crmnica), Bar, Crna Gora, lekar. Po zadatku KPJ, čiji je član bio od 1940. godine, na njegovo ime je zakupljena jedna zgrada u Beogradu i u podrumu smeštena ilegalna štamparija CK KPJ. Štamparija je počela da radi 1. avgusta 1941. godine i u njoj je štampan prvi Bilten Glavnog štaba NOP odreda

Jugoslavije. Petog januara 1942. godine Mila je u kući tražila nemačka policija. Sve do jula 1942. živeo je ilegalno u Beogradu, a zatim je krenuo za Zagreb. U Zagrebu je 14. jula 1942, pri pokušaju da uspostavi vezu, koja je bila provaljena, uhapšen na ulici od ustaške policije. Da bi od njega iznudili priznanje, strahovito su ga tukli i mučili, ali on nije ništa priznao ni o svojoj delatnosti, ni o radu svojih drugova u ilegalnoj štampariji CK KPJ u Beogradu. Ne dobivši od Mila nikakvo priznanje, iako je pretpostavljala da se samo komunista može tako držati, s obzirom na

to da je bio lekar, ustaška policija ga je prebacila u logor Stara Gradiška, a zatim, krajem decembra 1942, u koncentracioni logor Jasenovac. Sa nekoliko drugova pripremao je bekstvo iz logora, ali su ih logorske ustaše otkrile; a preki ustaški sud osudio na smrt vešanjem.

Na dan izvršenja smrtne kazne, 21. septembra 1944, Bošković je na samom stratištu istupio pred ustaškog komandanta logora Dinka Sakića govoreći: „Ja sam sin Crne Gore i protestujem protiv ovako sramnog načina izvršenja smrtne osude. Kod nas se ljudi ubijaju iz puške." Kad mu je Sakić priznao da se junački držao, i naredio mu da se okrene da bi ga ubio iz pištolja, Bošković je odgovorio: „Crnogorac nikad ne okreće leđa protivniku." Takođe je odbio da mu pred streljanje vežu oči, a posle prvog pucnja u njegove grudi, on je doviknuo: „Nepobjediva je ideja Komunističke partije! Ona ne umire smrću Mila Boškovića. . ."

Za narodnog heroja proglašen je 27. novembra 1953. godine.

Br. 350

PREDLOG GLAVNE REDARSTVENE OBLASTI U KARLOVCU
OD 27. SEPTEMBRA 1944. GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA
JAVNI RED I SIGURNOST DA SE DONESE ODLUKA
O UPUĆIVANJU REZEK JAROSLAVA U
KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

Naziv Oblasti

GLAVNA REDARSTVENA OBLAST U KARLOVCU

Ustanova ureda

Br. U. Z. Taj. 3394/44

Predmet: Rezek Jaroslav, iz Duge Rese
upućenje u logor.

PRIEDLOG

o prisilnom boravku u logoru

Predlaže se GLAVNOM RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED I SIGURNOST ODSJEK IIa U ZAGREBU da se nad predmetnom osobom izreče odluka o prisilnom boravku u logoru, u trajanju od 2. (dvie) godine.

¹ Istorijski arhiv u Karlovcu.

HQI

- 1) O b r a z l o ž e n j e : Rezek Jaroslav slao je partizanima tvorivo, a koje je tvorivo podkradao iz konzuma tvornice Duga Resa i to papir; koje je tvorivo preko Vranić Ivana i Čavlović Mike, slao odmetnicima pozive; organizirao je grupu mladića i nagovarao ih da idu u šumu te da će ih on voditi. Osim navedenoga stajao je u vezi sa svojim istomišljenicima koji su se već ranije odmetnuli u partizane.

Iz navedenog vidljivo je da je isti nepoćudan po javni red i sigurnost, te se predlaže da se na osnovu zakonske odredbe o upućivanju nepoćudnih i pogibelnih osoba u sabirne i radne logore broj CDXXXIX-2101-Z-41. u svezi Zakonske odredbe broj X-151-D. V.-43, uputi u sabirni logor Stara Gradiška u gore predloženom roku tj. do 20. ožujka 1946.²

Umoljava se naslov za odluku i obavijest.

Datum 27. rujna 1944.

M. P.

Upraviitelj Redarstva
Hočevar

² Tih septembarskih dana 1944. odlukom Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost iz duševne bolnice Vrapče, gde je simulirao ludilo, u koncentracioni logor Jasenovac doveden je Stevan Galogaža, i odmah ubijen. (Vlado Madarevdć „Stvaranje i svijest“, Mladost, Zagreb, 1982). Od septembra 1944. glavni ravnatelj Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost bio je Erih Lisak. Rođen je 29.1.1912. u Zagrebu, a osuđen kao ratni zločinac 11. oktobra 1946. na smrt vešanjem. Sto se tiče koncentracionih logora kriv je, kako to između ostalog piše u sudskoj presudi, što je:

„u razdoblju od kolovoza 1944. do sečnja 1945. naredio svojim podređenim službenicima da upute u koncentracione logore Horvat Stjepana, koji je upućen u logor 19.1.1945, Sunje Aliju, koji je upućen u logor 8.XII.1944, Jakopović Mirka, koji je upućen u logor 1945, Safran Ervina, koji je upućen u logor 19.1.1945, te Marović Rudolfa, koji je neutvrđenog dana 1945. upućen u logor Lepoglava, a od kojih ise do danas nije nijedan povratio, svog podređenog Paver Stjepana ovlastio, da uputi u logor Svare Josipa, koji je u logor otpremljen 31.X.1944, a 5.IV. 1945. je spomenuti Paver Stjepan izdao po odobrenju Lisaka rešenje da se u logor upute Vanjak Franjo i Zdravec Stanko, koje je naređenje i izvršeno. Nadalje u istom tom razdoblju su u logorima Jasenovac, Gradiška, Lepoglava i drugima kojima je Lisak kao glavni ravnatelj za javni red i sigurnost, odnosno državni tajnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova t.zv. NDH rukovodio i upravljao, pobijeno je po njegovom nalogu i ovlaštenju bezbroj nevinih žrtava kao naprimer: neustanovljenog dana i meseca 1944. pobijeno je 700 do 800 Srba kod Mlake i Jablanca, obešen dr. Milo Bošković i drugovi, obešen Branko Vojnović i drugovi, ubijen lečnik logorske bolnice logora Jasenovac dr. Klein i veći broj logoraša, koji su se kao bolesnici nalazili u toj bolnici. U razdoblju od listopada 1944. do sečnja 1945. ubijen je veliki broj zatočenika logora Jasenovac na način što su potpuno goli dovedeni na Savu i tamo ubijani bilo nožem, bilo udarcem čekića ili malja po glavi, u listopadu 1944. ubijeno je 25 zatočenika logora Jasenovac zaposlenih u kožari toga logora, 30. i 31.III.1945. Zriimušć Ante sa nekoliko ustaša pobio je 30 zatočenika logora Jasenovac, neustanovljenog dana u travnju 1945. tj. prije povlačenja ustaša ubijeni su gotovo svi zatočenici logora Lepoglava, a jednako je nekako u isto vrijeme zločinac Luburić pobio gotovo sve preostale zatočenike logora u Jasenovcu.“

SPISAK OD 99 2ENA UPUĆENIH IZ LOGORA STARA
GRADIŠKA U KONCENTRACIONI LOGOR
JASENOVAC 1944. GODINE¹

Pridošle: Kordić Matrona, Mihajlo, 1893, grki
Odpućene: J a s e n o v a c

- 1) Arač Marija Nex

2) Ahmetović Hava Bajro

3) Alkić Hadžira Osman

4) Arapagić Rosaliya Jano

5) Bektić Aiše Hasan

6) Bistričić Ružice Josip

7) Bizjak Edita Ivan

8) Bizjak Silvija Ivan

9) Blažić Katdca Pavao

10) Bobinec Marija Andrija

11) Brinclik Kata Jozo

12) Cerovac Marija Martin

13) Cerić Semsale

14) Čokl Vjekoslava Stjepan

15) Čubelić Marija Franjo

16) Daruš Marija Ivan

17) Delač Katica, nezak.

18) Dorčić Katica Stjepan

19) Ferić Ljubica Andrija

20) Fijaš Lenke Imbro

21) Gajdek Mara Pavo

22) Hasić Humba Adem

23) Horvat Matilda Koloman

24) Hrušč Katica Josip

25) Imiširović Sadika Bego

26) Ivezić Kate Jakob

27) Ivinović Katica Janko

28) Jutčić Tonke Antun

29) Kain Adolfina Luka

30) Kanceljak Milka August

31) Likas Vera, nezak.

32) Luketić Katice Ivan

33) Majdak Jana Ignac

34) Majer Anka Milan

35) Mirnik Josipa Antun

36) Mitrović Ljerka, nezak.

37) Mušanović Zilha, Mulio

38) „ Ferida Hasan

39) „ Sadika Hasan

40) Pašanac Jagica, Janko

41) Prpić Marije, Luka

42) Smajlć Sejida Osman

43) Stener Ružica Josip

44) Šćrbačić Judite Jakob

45) Simić Slavica Slavko
- 46) Tihi Marija Marko

47) Vojvodić Josipa, nezak.

48) Anić Vida, nezak.

49) Barjanac Mirjana Đuro

50) Bjelajac Koviljka Stanko

51) Bogdan Darinka Gavro

52) Borudžija Milka Andrija

53) Buirundija Ande Nikola

54) Čerovac Angelina Slavko

55) Čanak Petra Mile

56) Čurković Jovanka Ilija

57) Delić Milojka Nedeljko

58) Dragić Mara Juraj

59) Đurić Julia Jovan

60) Indić Julia Gavro

61) Ivković Mara Pavao

62) Jovanović Sofija Slavko

63) Kojić Anka Jovan

64) Ljubičić Dinka Stevan

65) Lončar Zoarka Đuro

66) Mandić Milka Toma

67) Marić Ana Vaso

68) „ Ljuba Milan

69) Marović Staka Ilija

70) Mihajlović Sofija Jovo

71) Milanović Ljubica Soko

72) Miletić Paulina Stojan

73) Nad Jelena Janko

74) Ostojić Bosiljka Joža

75) Popović Ana Petar

76) Radenović Ana Glišo

77) „ Soja Savo

78) Slavujević Milka Jovan

79) Stakić Milka Rade

80) Teslić Julia Ilija

81) „ Mara Danilo

82) Travica Ana Košta

83) Vasiljević Stana Uroš

84) Vučetić Desanka Đuro

85) „ Maše Simo

86) „ Mara Đuro

87) Vujasinović Ljubica Vasilj

88) Zogotinović Mara Tomo

89) Berger Stefa Moris

90) Carfatić Mira Semajo

¹ Faksimil originalnog spiska objavljenog u knjizi: Marijana Amulić (Buca) i i edomil Huber, OTPOR U LOGORU STARA GRADIŠKA (iz sjećanja bivših log >raša) Spomen područje Jasenovac, Biblioteka Poruke, knjiga 19, si. 92.

- 91) Danon Sultana Izak

92) Franki Marija Leopold

93) Fuks Marija Josip

94) „ Nada

95) Kasleir Vatroslava S.
- 96) Markovič Roza

97) Siezinger Elza Mario

98) Markovič Zora

99) Haubman Regina Herman²

Br. 352

POLICIJSKI KARTON ZA PONIKVAR BOŽICU UPUĆENU U
KONCENTRACIONI LOGOR STARA GRADIŠKA
7. OKTOBRA 1944. GODINE¹

Obiteljsko ime: PONIKVAR
Krstno ime: BOŽICA
Genera- Oca: Ladislava
lia: matere: Julijane r. Travić
Sadanje zanimanje: radnica
Rodno mjesto: Dugoselo
Zavičajna općina: isto
Godina rođenja: 6. VII. 1926.
Vjeroispovijest: rkt.
Stališ: neudata
Zadnje obitavalište: Saškovac.

Dopraćena 10. VIII. 44. Prs. br. 43760 od oruž. postaje Samobor Taj. br. 30/44. kao članica odbora AFZ.

Istragom je ustanovljeno da je bila odbornica AFŽ. za selo Otruševac, te da je prisustvovala svim sastancima isitog odbora, koji su se održavali u kući Noršić Julija. Suradivala je sa djelatnim partizanima i partizanskim političkim radnicima!.

Odlukom Ravsigura br. 46747 od 9. 9. 44, presuđena je na prisilan boravak u logoru u trajanju od jedne godine, te joj kazna ističe 10. 8. 1945.

Dne 7. X. 44. prepraćena u logor St. Gradišku.

² Prema izveštaju ustaške zaipovednice Maje Buždon u ovoj grupi su se nalazile 41 Srpkinja, 37 Hrvatica, 11 Židovki i 10 Muslimanki. U „Kuli” je tada još ostalo 303 Srpkinje, 36 Židovki i 19 Hrvatica, a ukupno u logoru Stara Gradiška 27. maja 1944. 714 žena.

¹ Neregistrovana kopija dokumenta.

Br. 353

OBAVEŠTENJE UREDA MINISTRA UNUTRAŠNJIH
POSLOVA OD 9. OKTOBRA 1944. PREDSEDNIŠTVU VLADE
I MINISTARSTVU UNUTRAŠNJIH POSLOVA POVODOM
OKRUŽNICE MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA DA SE
ZAROBLJENI PARTIZANI UPUĆUJU U KONCENTRACIONE
LOGORE IAKO IM NEMAČKE VLASTI PRIZNAJU
PRAVA RATNIH ZAROBLJENIKA¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA — MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA
URED MINISTRA

U. M. T. Broj: 3665/1944.

Zagreb, dne 9. listopada 1944.

Predmet: Postupak sa zarobljenicima. —

- 1) PREDSJEDNICTVO VLADE
- 2) MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA

ZAGREB

U vezi sa ovom. U. M. T. br. 1895/44. od 30. IX. o. g. Glavno ravnateljstvo za javni red i sigurnost izvješćuje sljedeće:

Ministarstvo oružanih snaga — izvještajni odjel izvješćem od 29. VIII 1944. Izvj. br. 6676/Taj. U. R. Z. 2) Taj, izvješćuje, da je izdana zapovied svim dielovima naših oružanih snaga, da u buduće sve zarobljene partizane predaju redarstvenim oblastima odnosno sabirnom logoru u Šisku i Vinkovcima.

Sto se pak tiče onih odmetnika, koji budu zaroljeni sa strane njemačkih oružanih snaga priedlog nije provediv, jer njemačke vlasti partizanskim borcima priznaju prava ratnih zarobljenika a kao takove zadržavaju ih pod vlastitim nadzorom, jer se njemačke oružane snage na našem području smatraju ekstetorijalnom silom, čiji zarobljenici ostaju pod njemačkim nadzorom.

Konačno je Ministarstvo oružanih snaga izvještajni odjel okružnicom od 29. VIII. 1944. Izvj. br. 1734. izdalo okružnicu podređenim zapovjedničtvima a koja glasi:

„Na postavljeno pitanje sa strane jednog zapovjedništva kako se ima postupati sa osobama uhvaćenim u borbenim podhvatima protiv partizana, kao i na temelju zahtjeva Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost R. S. Br. 2231/44. Gl. r. te kao dopunu razpisa Izvj. br. 1629 od 28. VII. 1944. daje se sljedeće objašnjenje:

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 268, reg. br. 57/2-2.

Uhvaćeni partizanski i drugi odmetnički borci, koji se na našem državnom području suprostavljaju hrvatskim oružanim snagama, neće se smatrati ratnim zarobljenicima.

Ovo vrijedi i za vojne i građanske osobe stranog državljanstva, koje bi se borile na našem državnom području na strani partizana i drugih odmetničkih skupina, a pri tome budu uhvaćeni.

Sve takove osobe treba predati najbližim župskim redarstvenim oblastima ili izpostavama župskih redarstvenih oblasti, a ako se radi o većim skupinama zarobljenih partizana, koje odnosna redarstva ne bi mogla preuzeti usljed pomanjkanja prostora u svojim uzama, ove uputiti u najbliže logore (sabitni logori Sisak i Vinkovci) zajedno sa celim optuženim tvorivom.

Takove zarobljenike (uhićenike) neće se predavati njemačkim vlastima."

Gornje se dostavlja informacije radi. —

ZA DOM SPREMNI!
ZAMJENIK MINISTRA UNUTARNJIH POSLOVA
Državni tajnik:
(Dr VI. Sabolić)²

M. P.

Br. 354

IZVOD IZ KNJIGA PREDATIH DEPEŠA GLAVNOG ŠTABA NOV I PO HRVATSKE O BORBAMA I RADU JEDINICA OD 1. DO 31. OKTOBRA 1944. GODINE¹

Za VI. Korpus: Okružnim komisijama za ratne zločine: Prikupite smjesta sve podatke o logoru Jasenovac, Slav. Brod, Đakovo, Slav. Pože- ga i Feričanci. Obrazujte odmah anketnu komisiju za prikupljanje tih po- dataka. Pripremite sve za fotografiranje svih objekata, svih logora i svih sredstava za mučenje. Fotografiranje izvršite odmah, čim ova mjesta budu oslobođena. Sve prikupljene podatke preslušavanja, izjave i slike dostavljajte Zemaljskoj komisiji za utvrđivanje ratnih zločina. Za komi- siju Culinović. Br. 22—24. X. 1944. (133 gr.)

5020

² Dr Vladimir Sabolić, ustaški župan i državni tajnik NDH. Ubačen 16. grupi ustaških terorista 4. juna 1948. preko austrijske granice u Jugoslaviju i odmah uhvaćen. Osuđen je na kaznu smrti vešanjem u- Zagrebu 27.8.1948. godine.

¹ Arhiv VII, a. NOP-a, k. 119/1, 119/4, 119/7, 119/8, 119/9, reg. br. 2/1, k. 572, reg. br. 3/4.

Za VIII. Korpus: Oblasnom NOO-u Dalmacije, Okružni NOO Split, Šibenik, Zadar, Dubrovnik, Biokovo—Neretva, Srednje Dalm. otočje: Molimo odmah dostavite sav svršeni materijal o ratnim zločinima. Naknadno dovršene dostavljati postepeno. Važna dokumenta uputiti posebnim ku-rirom ili preslikati. Za komisiju Culinović. Br. 24—26. X. 1944. (87 gr.) (SI.) 5024

Za X. Korpus: Za okružnu -komisiju za ratne zločine Obi. NOO — Zagreb. Prikupite smjesta sve podatke o logoru Savska Cesta. Obrazujte odmah anketnu komisiju za prikupljanje tih podataka. Pripremite sve za fotografiranje svih objekata ovih logora i svih sredstava za mučenje. Fo-tografiranje izvršite odmah čim ova mjesta budu oslobođena. Sve prikup-ljene podatke, preslušanja, izjave i slike, odmah dostavite Zemaljskoj komisiji za utvrđivanje ratnih zločina. Za komisiju Culinović² Br. 22 — 24. X. 1944. (133 gr.) (SI)... 5020

G. S. H.

Br. 355

KARTON OSNOVNIH PODATAKA ZA HUSEINA JUSUFOVIĆA, IZ KONCENTRACIONOG LOGORA STARA GRADIŠKA 1944. GODINE¹

PREZIME I IME JUSUFOVIC HUSEIN

god. rođ. 1907. g.

ime oca Halid

ime majke Nafa rođ. Pletilić

mjesto rođenja B. Luka

općina...

ikatar...

zavičajan...

boravište Bunja Luka, S. Čengića 33

zanimanje gostioničar

vjera islam prije...

bračno stanje neoženjen

ime bračnog druga...

školska naobrazba...

1. U njegovoj gostioni sastajali se izključivo sumljivi tipovi, šver autonomisti itd. Uvijek — je bio u društvu onih kojih su otišli u šumu.

Označuje se kao najviši protivnik današnjeg pored/ka. Imenovani je odpremljen u logor na jednu godinu dana.

Vidi fascikl 2903, i spis V. T. 234 i 235/44.

¹ Dr Ferdo.

¹ Arhiv VII, a. NDH, k. 315, reg. t*r. 2/3.

POPIS ZATOČENIKA LOGORA JASENOVAC
(Prepisano iz indeksa paketarnice logora Jasenovac)

1. Abidović Mujo, Begin,	grupa	III.	
2. Abinun Albert, Salamona	„	I.	
3. Abinuin Haim, Alberta	„	II.	
4. Abinun Ješua, Izaka	„	IXa	
5. Abinun Leon, Salamona	„	I.	
6. Abinun Salamon, Izaka	„	IXb.	
7. Abinun Santo, Izaka	„	IV.	
8. Abramović Simo, Milana	„	V.	
9. Aćimović Lazar, Jovana	„	III.	
10. Aćimović Mirko, Đordin	„	IV.	
11. Adamović Milivoj, Novaka	„	I	
12. Adanja Rudi, Matijin	„	IV.	
13. Ahmedić Ahmed, Mujin	„		Otpušten
14. Ajdinović Bogoljub, Stojana	„	U.B.	
15. Albahari Albert, Rafaela	„	V.	Dubica
16. Albahari Avram, Jakoba	„	I.	
17. Albahari David, Izaka	„	E, J.	
18. Albahari David, Salamona	„	V.	
19. Albahari Salamom, Merkuša	„	II.	
20. Aleksić Arso, Mile	„	V.	
21. Alojzić Jovan, Romana	„	E.	
22. Aleksić Marko, Đurin	„	IV.	
23. Aleksić Mile, Milin	„	V.	
24. Aleksić Savo, Milana	„	IXb.	
25. Aleksić Stevo, Simin	„	IXa.	
26. Alkalaj Haim, Josefa	„	IXa.	
27. Alkalaj Silvijo, Leonov	„	IV.	
28. Alić Vojdm, Božin	„		Umro
29. Almozlino Samuel, Izraela	„	VI.	(likvidiran 5.XI.44.)
30. Altarac Albert, Leona	„	II.	
31. „ Albert, Morica	„	II.	
32. „ Albert, Santin	„	IX.	
33. „ Albert, Santin	„	VI.	(Likvidiran 5.XI.44.)
34. „ Albert, Jakoba	„	VI.	
35. „ Aron, Avrama	„	II.	
36. „ Danijel, Avrama	„	VIII.	
37. „ Danko, Avrama	„	II.	+ 3. VIII. 1944.
38. „ David, Zadika	„	IXa.	
39. „ Izrael, Morica	„	I.	
40. „ Izrael, Salamona	>	IXa.	
41. „ Jakob, Mordehajev	„	I.	
42. „ Jakob, Izidora	„	I.	
42. „ Jakob, Davida	„	i.	
43. „ Jakica, Aronov	„	I.	
44. „ Josip, Avrama	„	VI.	
45. „ Juda, Mordin	„	IXa.	
46. „ Leon, Salamona	„	B. S.	(Brzi sklop)
47. „ Leon, Avrama	„	VI.	+ 6.XI.44.
48. „ Miko, Izidorov	„	vi.	
49. „ Mordehaj, Jakoba	„	V.	(Likvidiran 5.XI.1944.)
50. „ Mordo, Aronov	„	II.	
51. „ Mordo, Jude	„	V.	+ Umro
52. „ Moric, Samuela	„	II.	
53. „ Moric, Izidora	„	I.	
54. „ Moric, Izidora, limar	„	I.	
55. „ Moric, Menahema	„	I.	
56. „ Moric, Sadika	„	V.	
57. „ Moric, Davida	„	III.	
58. „ Moric, Elijasa	„	IXa.	

59.	Altarac	Moric, Jakoba	grupa	IX.	
60.	„	Nisim, Avrama	„	IX.	
61.	„	Nisim, Aronov	„	IX.	
62.	„	Nisim, Bansiona	„	II.	
63.	„	Rafael, Sadika	„	I.	
64.	„	Rafael, Avrama	„	E.	
65.	„	Rafael, Davida	„	IXa.	
66.	„	Salamon, Avrama	„	I.B.S. (Brzi sklop)	
67.	„	Salamon, Avrama	„	I.	(remenar)
68.	„	Salamon, Leona	„	IXa.	
69.	„	Salamon, Avrama	„	IV.	
70.	„	Samuel, Izidora	„	E.	
71.	„	Samuel,	„	II.	
72.	Andrijić	Vaso, Jovin	„	E.	
73.	„	Milutin, Pave	„	E.	
74.	„	Pavao, Petrov	„	E.	
75.	Anić Milan»	Svetozara	„	VI.	
76.	„	Nikola, Josipa	„	II.	
77.	Aničić Milan,	Simin	„	III.	
78.	Aničić Nikola,	Lazarov	„	VIII.	
79.	Antić Dragan,	Lukin	„	E.	
80.	Anojčić Aco,	Đurin	„	II.	
81.	Arsić Dušan,	Milana			St. Gradiška
82.	Arsenić Žarko,	Nikole	„	E.	
83.	Atijas Zekić Albert,	Rafaela	„	IV.	
84.	„	Avram, Morica	„	I.	+ 2.7.44.
85.	„	Avram, Izidora	„	IX.	
86.	„	Avram, Davida	„	IV.	
88.	„	Cevi, Samuela	„	VII.	
89.	„	Cevi, Jakoba	„	IV.	
90.	„	David, Avrama	„	IXa.	
91.	„	David, Salamona	„	IV.	
92.	„	Duško, Samuela	„	VII.	
93.	„	Jakob, Eliše	»	I.	
94.	„	Moric, Davida	„	IX.	
95.	„	Salamon, Samuela	„	VII.	
96.	„	Salamon, Rafaela	„	IXa.	
97.	„	ing. Samuel, Cevia	»	VII.	
98.	Aurebach Leon,	Markusa	>	IXb.	
99.	Augenstein Jozef,	Morica	„	I.	
100.	Auffarber Miro,	Aleksandra	„	IV.	
101.	Avdić Halil,	Osmana	„	V.	
102.	Avramović Stevan,	Obrada	„	IX.	
103.	Avramović Simo,	Marka	„	V.	
104.	Albahari Jakob,	Arona	»	III.	
105.	Altarac Izidor,	Jakoba	„	IV.	
106.	Altarac Salamon,	Avrama	„	IV.	
107.	Alhalel Jakob.	Santin	„	IV.	
108.	Agotić Marko,	Markov	„	V.	
109.	Andi Vladimir,	Vladimira	„	I.	+ 2. II. 1944.
110.	Abramović Ferdo,	Ignaca	„	II.	
111.	Adamović Mijo,	Antuna	„	X.	
112.	Albahari Lean,	Avrama	„	IX.	
113.	Alilović Smail,	Selima			
114.	Alikovaković Abdulah,	Edhema	„	IX.	
115.	Alhalel Avram,	Jakoba	„	IX.	
116.	„	Izak, Santin	„	IX.	
117.	Alabanda Juraj,	Ivana	„	X.	
118.	Alkalaj Elijas,	Jakoba	„	IX.	
119.	Altarac Jakica,	Davidov	»	IX.	
120.	„	Moric, Jakoba	„	IX.	
121.	„	Moško, Salamona	„	IX.	
123.	„	Nisim, Izraela	„	IX.	

124. Altarac Rafael, Izraela	grupa IX.
125. „ Samuel, Bohora U	„ IX.
126. Ambrosien Pietro, Calistro	„ II.
127. Andaršek Mijo^ Franjin	„ II.
128. Anić Milan, Markov	„ X.
129. „ Josip, Ivana	„ I.
130. Ankon Boris ¹ , Aleksa	„ II.
131. Amperio Anuziato, Vincenca	„ X.
132. Anić Franjo, Matijin	„ IX.
133. Atlas Albert, Moskov	„ IX.
134. „ Salamon, Eliša	„ I.
135. „ David, Azrijela	„ E.
136. Antolić Ladislav, Stevin	„ II.
137. „ Ivan, Josipa	„ V.
138. Antonić Ivan, Ivana	„ V.
139. Alić Salko, Rustema	„ X.
140. Auspitz Julijo, Matije	
141. Avdibegović Hajro, Bahrijin	„ X.
142. Arh Franjo,	» V.
143. Agić Konstantin, Aleksandra	„ I.
144. Aničić Ivan, Ivana	„ II.
145. Antolčić Dragutin,	„ I.
146. Antališ Ivan, Josipa	„ V.
147. Altarac Maric, Sadika	„ IX.
148. Ausperger Franjo, Stevin	„ E.
149. Antunčić Ivan, Ivana	„ E.
150. Azaševac Josip, Vinkov	„ X. (Poginuo od bombardiranja)
151. Arslanović Hasan, Alije	„ X.
152. Babić Branko, Dušana	„ I.
153. „ Đuro, Pavlov	„ E.
154. „ Mirko, Lazin	„ III.
155. „ Miloš, Mile	„ V.
156. Babunović dr. Vukašin, Jovin	„ IXb.
157. Bahun Tomo, Mijin	„ U.B. (Ustaška bolnica, likvidiran 21.IX.1944.)
158. Bajić Desimir, Markov	„ X.
159. Bakiš Uroš, Simin	„ X.
160. Balogaj Kemal, Ibrahima	Otpušten
161. Balaš Vendelin, Ivana	„ I.
162. Balinović Milan, Lazara	„ II.
163. Bandur Vidoje, Spasoje	„ I.
164. Banjanac Miladin, Josipov	„ IX.
165. Banović Milan, Đordev	„ II.
166. Barač Vid, Petra	„ V.
167. Barač Jovo Stojanov	„ II.
168. Bararon Albert, Avrama	„ IV.
169. Baroron Aron, Avrama	„ V.
170. Baroron Santo, Avrama	„ I.
171. Barbarić Petar, Marina	Otpušten
172. Barila Andrija, Jakova	„
173. Barudija Ibrahim, Mehmeda	„ I. ,
174. „ Miloš, Jovana	„ E.
175. „ Miloš, Stanka	„ V.
176. Barüh Izidor, Zadika	„ V. (U bjekstvu)
177. „ Jozef, Elijasa	„ V.
178. „ Salamon, Jožefa	„ III. (Likvidiran 5.XI. 1944.)
179. Basić Dušan, Damjana	„ V.
180. Basić Lazo, Vasin	„ E.
181. Basrak Svetozar, Teodora	„ V.
182. Basta Mitar, Pavla	„ II. (Likvidiran 5. XI. 1944.)
183. Bäsch Arnold, Jakoba	„ IV.
184. Bäsch Salamon, Jakoba	„ IV.
185. Batić Miloš, Stanojla	„ I.

186. Batić Stevo, Stojana •	grupa V.	
187. Bauer David, Mavrin	„ IV.	
188. Bauer Emil, Markov	„ VII.	
189. Bauer Oskar, Morica	„ II.	(Likvidiran 5.XI.44.)
190. Bauer Mirko, Mijin	„ VI.	
191. Bauer Simon, Salamona	„ II.	
192. Baum Branko, Samuela	„ IV.	
193. Beherano Vitalis, Benjamina	„ V.	
194. Beck Branko, Lavoslava	„ VI.	
195. „ Ing. Ignjat, Ljudevita	„ VII.	
196. „ Julije, Lavoslava	„ VII.	
197. „ Marko, Aleksandra	„ E.	
198. „ Mirko, Lavoslava	„ E.	
199. „ Miroslav, Ljudevita	„ I.	
200. „ Paul, Ljudevita	„ I.	
201. Beganović Adem, Osmana	„ V.	
202. Beganović Ašim,	„ V .	
203. Benjamin Izak, Jakoba	„ E.	
204. Berek Ivan, Matin		Otpušten
205. Berger Ernest, Dragutina	„ E.	
206. Berger Egon, Leopolda	„ IV.	
207. Berger Hugo, Leopolda	„ V.	
208. Bearer Simon, Filipa	„ III.	
209. Berner Ladislav, Eugena	„ IXb.	Likvidiran 5.XI.44.
210. Bichler Dragutin, Julija	„ E.	
211. Bichler Zdenko, Dragutina	„ VII.	
212. Bujiković Jovo, Miloša	„ V.	
213. Bikicki Zoran, Svetislava	„ E.	
214. Bikić Rade, Tome	„ II.	
215. Bink Julio, Samuela	„ I.	
216. Bittel Simon, Adolfa	„ IV.	
217. Bijelić Drago, Josipa	„ E—	Otpušten 26.7.44.
218. Bijelić Franjo, Josipa ?	„ E—	
219. Bijelotanić Dušan, Miloša	„ V.	
220. Bijelovuk Dragomir	„ I.	
221. Blagojević Ljubam, Stanka	„ X.	
222. Blagojević Mitar, Petrov	„ U.B.	
223. Blaha Leo, Leopolda	„ I.	
224. Blas Marijan, Bernarda	„ I.	
225. Blas Vlado, Leona	„ II.	
226. Blatnik Leopold, Josipa		Odpušten
227. Blauhorn Ing. Bela, Marka	„ I.	
228. Blauhorn Nikola, Marka	„ I.	
229. Blažević Lisije, Jovin	„ III.	Likvidiran 5.XI.44.
230. Bobanac Miljenko, Mirkov	„ U.B.	— Otpušten 28.VIII.1944.
231. Bogdanić Franjo, Markov	„ I.	
232. Bogdanić Steva, Kostin	„ IV.	
233. Bojić Milan, Rade	„ E.	
234. Bogićević Rade, Vojin	„ III.	
235. Bokan Božo, Stevin	„ III. —	Likvidiran 5.XI.44.
236. Biljević Dorde, Nikolin	„ E.	
237. Boltužić Ivan	„ III.	
238. Borjanić Mijo, Vladimira ;	„ I.	
239. Barković Miloš, Jovana	„ X.	
240. Bornemisa Vlado, Vladimira	„ IX-b	
241. Boroš Josip Bene	„ I.	
242. Borošić Mato, Stjepana	„ V.	— Otpušten 28.VIII.1944.
243. Borović Petar	„ V.	
244. Bosanac Blagoje	„ III.	
245. Bosanac Đuro», Rade	„ V.	
246. Bosanac Đuro, Vidoja	„ II.	
247. Bosanac Milan, Mitra	„ E.	
248. Bosanac Stojan, Adama		Otpušten

249.	Bošković Dr. Mile, Ivin	grupa IX-b.	Streljan 21.IX.44.
250.	Bošković Ing. Mitar, Milutina	„ VII.	— Obješen 21.IX.44.
251.	Bošković Savo, Andrijin	„ II.	
252.	Bošnjak Nikola, Đurin	„ E.	
253.	Bošnjak Savo, Blagojev	„ E.	
254.	Bošnja, Stevo, Davida	„ E.	
255.	Božičković Đuro, Marka	„ V.	
256.	Božičković Savo, Nedeljka	„ E.	
257.	Bračun Josip, Jure	„ I.	
258.	Branežac Boško, Trivin	„ X.	
259.	Branežac Trivun, Božin	„ IX-b	
260.	Braun Vilko, Žigin	„ VII.	
261.	Brajner Držislav, Filipa	„ II.	
262.	Brajner Teodor, Držislava	„ II.	
263.	Breyer Otto, Hugin	„ E.	— U bjekstvu
264.	Brezak Rudolf, Florijana	„ V.	
265.	Bričić Vojislav, Stevana	„ II.	
266.	Brill Hugo, Josipa	„ V.	— Likvidiran 5.IX.1944.
267.	Brkić Milan, Đurin	„ V.	
268.	Brković Milan, Vase	„ E.	
269.	Brković Vaso, Ilijin	„ E.	
270.	Brod Zdenko, Edin	„ II.	
271.	Brusić Nikola	„ V.	
272.	Bubonja Rade, Simin	„ V.	
273.	Buchalter Hain, Jakoba	„ E.	
274.	Bujinac Miloš, Rade	„ IX-b	Likvidiran 5.IX.1944.
275.	Bujinac Milutin, Rade	„ IX-b	
276.	Bulat Mihajlo, Pavle	„ I.	B.S. Ubijen
277.	Bulat Stevan, Jovana	„ IV.	
278.	Bulka Josip, Martina	„ I.	
279.	Bunčić Milan, Srdana	„ IX-b	
280.	Bunčić Milan, Jovana	„ III.	
281.	Bunčić Srdan, Laze	„ III.	
282.	Bunjevac Dragutin, Jove	„ I.	— Otpušten 23.V.1944.
293.	Bunjevac Mile, Milin	„ II.	
284.	Burazer Aleksa, Ilije	„ E.	
285.	Buzdum Petar, Mitrov	„ VIII.	
286.	Bekšić Nikola, Đuro	„ IV.	
287.	Balen Franjo, Jela	„ III.	
288.	Begović Đuro, Štefin	„ V.	
289.	Brleković Stjepan, Janka	„ V.	
300.	Budor Franjo, Imbrin	„ V.	
301.	Biličić Mijo	„ V.	
302.	Bužek Josip, Josipa	„ V.	
303.	Bedek Mato, Josipa	„ V.	
304.	Bolić Blagoja, Stankov	„ V.	— Otpušten 27.VIII.1944.
305.	Babić Stjepan, Florijan		
306.	Babić Petrov, Markov	„ II.	
307.	Babić Ljudevit, Josipa	„ V.	
308.	Bašak Božo, Markov	„ II.	
309.	Badurina Radoslav, Josipa	„ III.	
310.	Bajić Mašo, Salka	„ X.	
311.	Bašić Miroslav, Marijana	„ I.	
312.	Bakonji Franjo, Stjepana	„ II.	
313.	Balagija Sulejman, Hasija	„ II.	
314.	Baltić Josip, Antuna	„	
315.	Balešić Ivan, Franje		
316.	Ban Janko, Franje	„ V.	
317.	Banisen Mirko, Ivana	„ II.	
318.	Barta Josipa Ferde	„ E.	
319.	Barilović Ladislav	„ V.	
320.	Barić Branimir, Luke		
321.	Barić Jerko, Matin	„ X.	

322. Baričević Mijo, Božin	grupa X.
323. Bastašić Ivan, Tome	» X _{IX}
324. Bartolić Đuro, Viktora	..
325. Bartolin Ivan, Mije	» V.
326. Bašić Stjepan, Josipov	» x ₋
327. Batinović Josip, Ivana	» E ₋
328. Batigeli Emil, Josipa	» IX ₋
329. Bednjanec Dragutin, Stjepana	» x
330. Bednjanec Slavko, Andrije	»
331. Beinhacker Filip, Maksa	» *x ₋
332. Bednjović Stjepan, Đure	»
333. Beloglavec Vilim, Stjepana	»
334. Benčec Josip, Tome	» j ¹ -
335. Beke Josip, Alberta	»
336. Beusan Pero, Ive	»
337. Benažić Viktor, Antuna	» VI ₋
338. Benčak Mato, Sime	» E ₋
339. Bene Dominik, Antuna	» IX ₋
340. Benčak Mato, Mate	
341. Bečić Stanko, Luke	..
342. Belužić Gabro, Gabre	
343. Benić Ivan, Mije	
344. Berina Andrija, Stjepana	
345. Belašić Miljenko, Franje	.. H-
346. Bezuh Đuro, Đure	>• Y-
347. Bekina Juraj, Franje	» i?-
348. Bizijak Josip, Mirka	•> x ₋
349. Bičak Mijo, Stjepana	» x ₋
350. Bišćević Sefik, Mustafe	»
351. Birs Tomislav, Stjepana	
352. Bilić Sabid, Mehmeda	» *x ₋
353. Birač Juraj, Jakoba	» if.
354. Blažević Franjo, Pavla	•> x ₋
355. Blažinčić, Mato, Tome	» X;
356. Blažičko Josip, Josipa	» x
357. Blašković Stjepan, Milana	» f?-
358. Borovac Josip, Vale	» x ₋
359. Bogović Josip, Stjepana	»
360. Borčević Marko, Jose	» Y ₋
361. Bodulić Boldo, Maše	.. x ₋
362. Boldović Petar, Simona	.. x ₋
363. Bošković Dragutin, Vilima	.. x ₋
364. Bošnjak Ivan, Markov	»
365. Bogović Vinko, Stjepana	
366. Bošnjak Stanko, Andrije	»
367. Bosanac Mirko, Josipa	..
368. Bosanac Marko, Petra	.. IL _{IX}
369. Bonić Stanko, Franje	» IX ₋
370. Božić Franjo, Imbre	» IX ₋
371. Botički Nikola, Nikole	
372. Bradac Zvonko, Antuna	„ V.
373. Brdovnik Mirko, Ivana	» x
374. Brenčić Franjo, Janka	» V.
375. Brkljačić Viktor, Roke	.. I-
376. Brataš Andro, Andre	„ x ₋
377. Bržić Ilija, Franje	
378. Brdovčak Marko, Mate	>, x ₋
379. Brzelj Stjepan, Ivana	» x ₋
380. Brucker Oskar, Julijusa	„ IX.
381. Brabenec Josip, Karla	„ H.
382. Brnad Mijo, Tome	„ V.
383. Brnad Zlatan, Mije	„ I-
384. Bunjevac Franjo, Vinka	»

~ r . . . -Tvi«m a
Likvidiran 5.IX.1944.

385. Busija Milan, Ive	grupa	II.	
386. Busija Ivan, Mije	„	II.	
387. Bukal Vinko, Franje	„	II.	
388. Butić Muharem, Mustafe	„	II.	
389. Burić Rudolf, Stjepana	„	X.	
390. Bubić Mustafa, Alijem	„	IX.	
391. Butić Đuro, Filipa	„	IX.	
392. Brdek Dr. Tomislav, Grge	„	X.	
393. Banić Ivan, Andro	„	II.	
394. Baljak Branko, Mije	„	E-	
394. Bakotić Ante, Luke	„	IX.	
395. Balagković Stjepan, Alojza	»	I-	
396. Baček Stjepan, Franje	„	V.	
397. Beznićak Valent, Blaža	„	II.	
398. Belošević Josip, Grge	„	II.	
399. Becik Pavao, Josipa	„	II.	
400. Bedek Vinko, Franje.	»	E.	
401. Bilić Božidar, Pavla	„	X.	
402. Boščak Đuro, Franje	„	II.	
403. Bodan Barnaba, Barnabe		I-	
404. Borota Mlado, Marka	»	I.	
405. Borak Franjo, Franje		I.	
406. Boltižan Vladislav, Martina		I-	
407. Brumović Vinko, Stjepana	„	X.	
408. Božičević Nikola, Mirko		I.	
409. Briški Franjo, Josipa	„	I.	
410. Brajković Božidar, Josipa	„	II.	
411. Brunović Rudolf, Mije	„	VI.	
412. Bražina Andrija, Benedikta	„	II.	
413. Bunjevčević Đuro, Petra	„	II.	
414. Bužak Đuro, Franje	„	V.	
415. Butković Nikola, Nikole	„	X.	
416. Balić Mate, Marina	„	I.	
417. Bukovac Zdravko, Ahmeda	„	X.	
418. Brezović Josip, Ivana	„	II.	
419. Beraković Josip, Andrije	»	I.	
420. Busija Josip	„	X.	
421. Bogdanović Vojislav, Stojana	„	I.	
422. Benčić Ivan, Antuna	„	I.	
423. Burnač Alojz, Marka	»	I.	
424. Bednarek Robert, Tenfila	„	II.	
425. Bosina Ferdo, Josipa	„	II.	
426. Bukurević Zahit, Emina	„	IV.	
427. Babić Ljudevit, Josipa	„	V.	
428. Božić Stjepan, Imbre	„	V.	
429. Brunović Rudolf, Mije	„	VI.	
430. Brand Stjepan, Đorđev	„	IX.	
431. Blašković Luka, Ivana	„	IX.	
432. Blagojević Ljuban, Stanka	»	X.	
433. Barac Andrija, Luke	„	E.	
434. Batić Hamdije, Age	„	X.	
435. Brusač Lovro, Jakoba	„	E.	
436. Berković Josip, Ivana	„	VIII.	
437. Bilig Ferdinand, Josipa	„	X.	
438. Babić Marko, Tome	„	X.	
439. Cerić Miralem, Muharema		Otpušten	
440. Čiča Milan, Mile	„	III-	
441. Crnić Mirko, Ivana	„	I-	
442. Crnomarković Bogdan, Radovana	„	X.	
443. Crnjanski Stevan, Pante	„	IX.	
444. Cukon Božo, Pavla	„	V.	
445. Culić Lazo, Stevana	„	E.	
446. Curić Ivo, Mate	„	E.	

447. Cvetić Miloš, Lazara	grupa	X.	
448. Cvetonović Stevan, Dikin	„	E.	
449. Cvetković Stevo, Đure	„	II.	
450. Cvetnić Imbro, Franje	„	V.	
451. Cvetojević Svetožar, Sime	„	IX-a	
452. Cvijanović Mihajlo, Nike	„	VIII.	
453. „ Milovan, Mladena	„	E.	
454. „ Radoljub, Steve	„	VII.	
455. „ Steve, Nikole	„	III.	
456. Cvijić Velimir, Milana	„	I.	
457. Cvingl, Vinko, Ivana	„	V.	
458. Cvetinović Tripo, Veljka	„	III.	
459. Cvetinović Srpko, Stevana	„	III.	Otpušten, 30.IV.44.
460. Cvetinović Cvjetan, Jefte	„	V.	Otpušten, 30.IV.44.
461. Cvijan Vladimir, Grge	„	IX-b	Otpušten,
462. Crnjek Franjo, Matin	„	III.	
463. Crljenica Miloš, Petra			
464. Cimerman Matija, Franje			
465. Capek Antun, Mate	„	E.	
466. Carin Martin, Imbre	„	V.	
467. Ceković Ivan, Stjepana	„	II.	
468. Cezarek Mihajlo, Kuzme	„	IX.	
469. Cević Josipa, Josip	„	I.	
470. Cifrek Marija, Blažov.	„	IX.	
471. Cigić Stjepan, Marijana	„	X.	
472. Cobovu Josip, Stjepana	„	V.	Umro, 25.X.1944.
473. Crnić Franjo, Nikole	„	V.	
474. Crljenković Hasan, Sulje	„	II.	
475. Orljen Ivan, Antuna			
476. Cnnek Mirko, Vjekoslava	„	E.	
477. Cmek Viktor, Josipa			
478. Crndeković Petar, Stjepana	„	IX.	
479. Cvjetko Petar, Josipa	„	II.	
480. Cvjetković Josip, Mirka	„	V.	
481. Cvjetković Mirko, Stjepana	„	II.	
482. Cviček Stjepan, Nikole	„	IX.	
483. Cvetnić Mato, Andre	„	V.	
484. Cvetić Stjepan, Antuna	„	X.	
485. Cvetnić Ivan, Franje	„	V.	
486. Cvetko Ivan, Petra	„	V.	
487. Cvetanović Ljudevit, Antuna	„	I.	
488. Ciglar Vladimir, Slavka	„	I.	
489. Car Jerko	„	X.	
490. Čvijić Ilija	„	X.	
491. Čajić Sava, Steve	„	E.	
492. Čakalo Dušan, Koste	„	I.	
493. Čebo Novica, Bogdana	„	VII.	
494. Čembić Dušan, Rade	„	IXb.	
495. Čepin Majnrad, Ivana	„	I.	
496. Černi ing. Jaroslav, Jakobov	„	VII.	Otpušten
497. Četković Đorđe, Nikole	„	E.	
498. Četverikov Vladimir, Gabrijela			Upućen u St. Gradišku
499. Čiča Dimitrije, Lukin	„	II.	
500. Čičeklić Đemal, Sulejmana	„	V.	
501. Čikić Cvetožar, Mile	„	IXb.	
502. Cipor Ivan, Mije			Otpušten
503. Čirić Rade, Milorada	„	V.	
504. Čišković Nikola, Nede	„	III.	Otpušten 30.IV.1944.
505. Čolaković Viktor, Veljka	„	E.	
506. Čolić Miloš, Bože	„	II.	
507. Čubrilović Nedeljko, Đure			Otpušten
508. Čučilović Ivan, Adama	„	E.	
509. Čulibrk Branko, Mihajla	„	V.	

510. Čulibrk Dušan, Pere	grupa V.	
511. Čulić Petar, Sime		Otpremljen u St. Gradišku
512. Čupurdija Ilija, Momira	„ II.	
513. Čupurdija Momir, Ilije	„ II.	
514. Čurčić Nikola, Danila	„ E.	
515. Čvrgić Jovan, Save	„ E.	
516. Čiča Milan, Mile	„ III.	(Likvidiran 5.XI.44.)
517. Cavić Stevo, Vladimira	„ V.	
518. Car Šaćir, Omera	„ V.	
519. Campa Ferdinand, Ferdinanda	„ II.	
520. Cavdić Avdo, Mehe	„ IX.	
521. Canić Luka, Petra	„ X.	
522. Cačić Mato, Marka		
523. Cavec Vlado, Franje	„ IX.	
524. Cajko Jankoi, Rudolfa	„ I.	
525. Candr Mijo, Mije	„ I.	
526. Caušžvić Pašan, Salke	„ E.	
527. Cesi Stjepan, Josipa	„ III.	
528. Cehić Ibrahim, Emina		
529. Cerimagić Džemal, Mujage	„ II.	
530. Cukunec Stjepan, Martina	„ I.	
531. Cosić Josip, Mate	„ V.	
532. Caušević Ismet, Ašima	„ X.	
533. Damjanović Đuro, Matije	„ E.	
534. „ Stanko, Koste	„ E.	
535. „ Stevo, Đure	„ VI.	
536. „ Svetozar, Zivka	„ I.	
537. Dandić Jovan, Franje	„ II.	
538. Dangubić Milan, Antona	„ E.	
539. Danilović Blagoje, Gliše	„ E.	
540. „ Savo, Tome	„ IX.	
541. „ Tomislav, Save	„ IX.	
542. Daniti Ašer, Benjamina	„ IV.	
543. „ David, Mojsije	„ V.	
544. „ Hajim, Benjamina	„ I.	
545. „ Izak, Moše	„ IX.	
546. „ Moric, Jakoba	„ IX.	
547. „ Rafael, Šaloma	„ I.	
548. „ ing. Mihajlo, Benjamina	„ I.	
549. Danon Avram, Davida	„ IV.	
550. „ Hajin, Majera	„ II.	
551. „ Heskaja, Izaka	„ IV.	
552. „ Izak, Davida	„ IXa.	
553. „ Jakob, Arona	„ V.	
554. „ Jakob, Izaka	„ II.	
555. „ Jakob, Šaloma	„ IXa.	
556. „ Jožef, Izaka	„ IX.	
557. „ Leon, Aron	„ iv.	
558. „ Majer, Izaka	„ VIII.	
559. „ Moritz, Davida	„ E.	
560. Danon Moritz, Jožefa	„ IV.	
561. „ Sadik, Jakoba	„ IX.B.	
562. „ Samoel, Šaloma	„ IX.A.	
563. „ Salom, Mojsijev	„ VI.	
564. „ Zadig, Agrarna	„ IX.	
565. „ Zadig, Davida	„ IV.	
566. Davidović Dušan, Vučana	„ V.	
567. „ Janko, Zivka	„ E.	
568. „ Marko, Nikole	„ III.	
569. „ Milan, Svetozara	„ E.	
570. „ Milan, Vučana	„ II.	
571. Dajanović Slavko, Ive		Otpušten
572. Delibašić Dušan, Stojana	„ V.	

573. Delibašić Ignjo, Cire	grupa	E.	
574. „ Mile, Cire	„	E.	
575. „ Savo, Petra	„	I.	
576. Delić Mile, Ilije	„	E.	
577. Demagić Nikola, Stevana			Otpušten
578. Demajo Avrarn, Menahema	„	IV.	
579. Denić Nikola, Gliše	„	IX.	
580. Dereta Mile, Đurin	„	V.	
581. Desančić Mihailo, Jove	„	I. —	B.S.
582. „ Rajko, Ostoje	„	IV.	
583. „ Slavko, Dejana	„	IV.	
584. Despot Miloš, Trifuna	„	VIII.	
585. „ Stevo, Stevo	„	II.	
586. Deutel-Baum Hugo, Josipa	„	V.	
587. Deutsch Adolf, Mavre	„	IV.	
588. „ Ing. Bruno, Simuna	„	VII.	
589. „ Fritz, Leona	„	II.	
590. „ Herman, Davida	„	VI.	
591. „ Leo, Hüge	„	V.	
592. „ Dr. Ljudevit, Makse	„	IX. B.	
593. „ Mavro, Adolfa	„	IV.	
594. „ Pavao, Josipa		I.	
595. „ Vlado, Davida	' '	III.	
596. Doutscher Nikola, Davida		IV.	
597. „ Đeno, Davida	„	IV.	
598. Deornja Stevan, Gruje	„	V.	
599. Dežma Josip, Rikarda	„	I.	
600. Dežma Rikard, Jakoba	„	VII.	
601. Dimić Žarko, Miloša	„	E.	
602. Dimitrijević Slavko, Dmitra	„	E.	
603. Dimitrović Milan, Rade	„	B.	
606. Divljak Vojin, Dane	„	E.	
607. Dimitrović Pajo, Nedeljka	„	E.	
608. Dobraš Ilija, Nikole	* >	E.	
609. Dobraš Savo, Ilije	„	E.	
610. Dobraš Savo, Vase	„	E.	
611. Dobrila Slavko,	„	I.	Otpušten 28.VIII.44.
612. Dobrosavljević Milan, Milana	„	V.	+ 24.V.44.
613. Dodoš Dušan, Nikole	„	V.	
614. Dokić Dragan, Dmitrov	„	E.	
615. Dokić Dragoljub, Mirka	„	E.	
616. Dolinić Mirko, Ilije	„	E.	
617. Donerkeil Oto, Hermana	„	I.	
618. Dopudž Božo, Nikole	„	E.	
619. Dopudž Jovan, Nikole	„	E.	
620. Doroški Stevan, Njegovana	„	V.	
621. Došen Ante, Mile	„	E.	
622. Dožulić Dmitar, Lazara	„	V.	
623. Dragaš Rajko, Mije	„	III-	Likvidiran 5.XI.1944.
624. Dragalj Nikola, Deko	„	E.	+ 30.VIII.44.
625. Dragić Milan, Nikolin	„	U.B.	+ 21.IX.44.
626. Dragić Pavao, Miloša	„	E.	
626. Dragić Petar, Marka	„	E.	+ 17.IV.44.
627. Dragić Teodor, Jovana	„	V.	
628. Dragičević Milorad, Nede	„	V.	Otpušten 30.IV.44.
629. Dragojević Dragoje, Riste	„	II.	
630. Dragojlović Ivan, Stevana	„	E.	
631. Dragosavljević Ljubo, Miloša		I.	
632. Dražić Pere, Mile			Umro
633. Drinić Slavko, Mihaila	„	V.	
634. Drljača Dušan, Đure	„	V.	
635. Drezdner Jakob, Jude			Odpr. u Staru Gradišku
636. Drobnjak Dušan, Đure	„	III.	

637. Drobnjak Marko, Mile	grupa	Otpušten
638. Druker Erih, Marka	» III.	
638. Dujković Ljubomir, Đure	» E.	
639. Duzemlić Emil,	» II.	
640. Džambić Jakob,	V.	
641. Dženić Košta	» III.	
642. Dumbović Franjo, Gabre	» I.	
643. Djedović Ilkja, Ive	» II.	
644. Dimović Savo, Dušana	» IX.A.	
645. Dragičević Jankoi, Laze	» V.	
646. Dobrinić Jure, Janka	» III.	
647. Deduš Slavko, Stjepana	> V.	
648. Dagelić Mirko, Jakova	» X.	
649. Dančević Josip, Jure	» I.	
650. Danon Mihail, Jožefa	» I.	
651. Danon Geza, Morica	» IX.	
652. Džalto Pero, Mate	» IX.	
653. Doljant Antun, Ivana	» III.	
654. Devčić Milan, Stjepana	» II.	
655. Deverić Toino, Tome	» I.	
656. Delinc Frano, Franin	» X.	
657. Daniti Salom, Avrama	» IX.	
658. Dekonić-Požeg Slavko, Mirka	» IX.	
659. Despod Đure, Mate	» IX.	
660. Devčić Ivan, Mate	» X.	
661. Damitrović Nikola, Luke	» II.	
662. Dodić Salih, Avde	» X.	
663. Dobrilović Josip, Tome	» II.	
664. Damitrović Josip, Stjepana	.. V.	
665. Dalo Alija, Agana	» V.	
666. Danković Ante, Ignaca	» X.	
667. Drobnjak Balto, Stjepana	» V.	
668. Drobnjak Josip, Tome	» V.	
669. Drašić Franjo, Đure	» V.	
670. Dragić Andrija, Stjepana	» II.	
671. Drašković Mijo, Antuna	» I.	
672. Drempetić Božidar, Jure	I.	
673. Drempetić Drago, Đure	» II.	
673. Dreznić Ing. Danijel, Milana	.. V.	
674. Drobnjak Dušan, Đure	» III.	
675. Dumbović Mile, Mije	» II.	
676. Dušić Emest, Ivana	I.	
677. Dubaček Petar, Stjepana	V.	
678. Dudak Ivan, Janka		
679. Dujmović Stipe, Cvijetka	» E.	
680. Dvaržak Maks, Antuna		
681. Damjanović Ilija, Gabre	I.	
682. Domazet Mile, Ivana		
683. Dajić Ante,	» X.	
684. Đekić Miloš, Deke	» II.	
685. Dogaš Josip,	» E.	
686. Đokić Desimir, Marka	» III.	
687. Đokić Milan, Zivana	» II.	
688. Đordević Aleksa, Arsena	» VI.	
689. Došan Branko, Vasilije	» I.	
690. Đujić Dušan, Novaka	» II.	
691. Đukić Boško, Steve	» III.	
692. Đukić Betar, Bože	» E.	
693. Đulanović Branko, Nike	» E.	
694. Đulanović Stanislav, Branka	» E.	
695. Đurašinović Branko, Stjepana	» E.	
696. Đurašinović Luka, Alekse		Otpušten
697. Đurdević Panto, Sime	.. V.	
	» VI.	

698.	Durdević Pera, Stevana	grupa	VI.	
699.	Đuri Stjepan,	„	III.	
700.	Đurić Cedomir, Laze	„	I.	
701.	„ Ilija, Laze	„	U.B.	
702.	„ Jovo, Bože	„	VIII.	
703.	„ Lazo, Cvijetin	„	III.	
704.	„ Marko, Todora	„	E.	
705.	„ Milan, Vukašina	»	III.	
706.	„ Miloš, Mile	„	E.	
707.	„ Miro, Pere	„	E.	
708.	Đuričić Aleksa, Serdana	„	V.	
709.	Đurkin Milenko, Steve	„	E.	
710.	Đajić Mate, Mate	„	IV.	
711.	Đaferagić Mustafa, Sulje	„	III.	
712.	Familić Stanoje,	„	IX.B.	
713.	Farčić Petar, Petrov	„	IX.B.	
714.	Faingold Dragan, Leopolda	„	III.	
715.	Feureizen Adolf, Ljudevita	„	II.	
716.	Felbauer Branko, Ote	„	II.	
717.	Fetman Bela, Emanuela	„	VIII.	
718.	Ferber Kazimir, Ladislava	„	VIII.	
719.	Ferber Zvonko, Ladislava	„	VIII.	
720.	Ferštek Ivan,	„	IX.B.	
721.	Filipović Milovan,	„	III.	
722.	Finci Agram, Leona	„	I.	
723.	„ David, Izraela	»i	V.	
724.	„ David, Alberta	„	VI.	
725.	„ Enver, Alberta	„	III.	
726.	„ Izidor, Daniela	„	I.	
727.	„ Jozef, Izidora	„	U.B.	
728.	„ Jozef, Morisa	„	V.	
729.	„ Ing. Moise, Avrama	„	VII.	
730.	„ Moremo, Saloma	„	Z.	
731.	„ Moritz, Menahema	„	II.	
732.	„ Moritz, Izidora	„	IV.	
733.	„ Moritz, Jožefa	„	VII.B.S.	
734.	„ Moritz,		Umro	
735.	„ Mosko, Samoela	„	VII.	
736.	„ Mošo, Ddde	„	V.	
737.	„ Rafael, Izidora	„	I.	
738.	„ Šalom, Salamona	„	2.	
740.	Fischer Ignac, Mavre	„	I.	
741.	„ Leo, Davida	„	IV.	
742.	„ Ljudevit, Pavla	„	IV.	
743.	„ Pavao, Salamona	„	II.	
744.	„ Vilko, Hinka	„	II.	
745.	Fišman Makso, Jakoba	„	IX.B.	
746.	Feischaker Marko, Bene	„	III.	
747.	Fleš Hugo, Davida	„	IX.	
748.	Frank Lujo, Majera	„	IX.	Likv. 5.XI.44.
749.	Fried David, Marka	„	VI.	
750.	Fried Edo, Maksa	„	I.	
751.	Fried Ljudevit, Ignaca	„	II.	
752.	Fridfeld Ladislav, Eduarda	„	V.	Likv. 5.IX.44.
753.	Fridlender Adolf, Hermana	„	IX.A.	Likv. 5.XI.44.
754.	Fridman Aleksandar, Mozesa	„	VI.	
756.	Fridman Branko, Adolfa	„	IV.	
757.	Fridman Ezera, Aleksandra	„	IX.B.	
758.	Friedrich Adolf, Samoela	„	I.	
759.	Friedrich Aladar, Samoela	„	IV.	
760.	Friedrich Julius, Samoela	„	IV.	
761.	Farman Marko, Davida	„	IV.	
762.	Frist Egon,	„	I.	

763. Frist Milivoj, Dragutina	grupa	III.	
764. Frist Velimir, Dragutina	„	III.	
765. Fögel David, Eugena	„	II-	
766. Fögel Eugen, Davida	„	E.	
767. Fögel Josip, Eugena	>>	VI.	
768. Fešing Stjepan, Antuna	„	VI.	
769. Filipčić Ivan, Josipa	„	V.	
770. Fajdetić Grga, Tome	..	X.	
771. Facek Franjo, Ivana	„	II.	
772. Fajdetić Petar, Dane	„	V .	
773. Ferenčak Ivan, Slavka	„	X.	
774. Fezević Jusiuf, Sulje	„	X.	
775. Ferderber Mijo, Dure	„	II.	
776. Fekeža Franje* Stjepana	„	II.	
777. Fraivald Emil, Leona	„	IX.	
778. Franković Leopold, Ivana	„	X.	
779. Funtek Franjo, Roka	»	U.	
780. Furač Ivan, Mijata		X.	
781. Finci Rafael, Salamona		IX.	
782. Finci Jakica, Sabetaja	›	IX.	
783. Filipović Stjepan, Mate	„	X.	
784. Gaboršek Josip, Josipa	„	V.	Otpušt. 30.VIII.44.
785. Gabor Ivan, Tome			Otpušten
786. Gaćeša Stanko, Stanka		IV.	
787. Gagić Dušan, Dušana	„	E.	
788. „ Dušan, Spasenije	„	E.	
789. „ Đura, Đure	»	E.	
790. „ Lazar, Petra	>	V.	
791. „ Ljubomir, Dušana	„	E.	
792. „ Petar, Spire	„	E.	Umro 6.V.44.
793. * „ Spasenije, Spasenije	„	E.	
794. „ Srdan, Miloša	„	I.	
795. Gajić Jovan, Petra	„	IX.B.	
796. Gajić Stevo, Laze	„	E.	
797. Galonja Boško, Sime	„	III.	
798. Gaon Banko, Jožefa	„	V.	
799. Gaon Jozef, Salamona	„	I.	
800. Gaon Salomoni Kaina	„	V.	
801. Gevrojević Jovo, Marka	„	E.	
802. Gašparac Julius, Ivana			Otpušten
803. Gavranović Mirko,	• „	IV.	Otpušt. 28.VIII.44.
804. Gavrić Lazar, Pavla	„	E.	
805. Gavrić Miloš, Milorada	„	IX.B.	
806. Gavrilović Ilija, Rade	„	V.	
807. Gavrilović Svetozar, Jovana	i,	E.	
808. Gec Mijo, Mije	„	E.	Otpušt. 28.VIII.44.
809. Geduldik Samoel, Adofla	„	I.	
810. Geinrenger Izidor, Mavre	„	IX.a.	
811. Geinrenger Zoltan, Mavre	„	VIII.	
812. Generalović Ljubo, Milića	„	II.	
813. Gidaković Boško, Mile	„	II.	
814. Gigović Živko, Mile	„	I.	
815. Glidić Jovan, Trivuna	„	E.	
816. Glumičić Stojan, Mije	„	E.	
817. Gmazal Ivan, Vinka	„	III.	Otpušt. 30.8.44.
818. Gojić Vojislav, Mirka	„	E.	
819. Gojković Jovo» Teše	„	V.	
820. Gojković Mijo, Jefta	„	E.	
821. Gojmarac Drago, Franje	„	E.	U bjekstvu
822. Golberger Aleksandar, Adolfa	„	I.	
823. Golberg Ilija, Josipa	„	IX.a.	
825. Goldgrüber Karlo, Marka	„	IV.	
826. Goldstein Ervin, Bertola	„	IV.	

827. Golachmidt Lion, Markusa	grupa I.
828. Golschmidt Slavko, Ise	„ VIII.
829. Gotosman Mavro, Abrahama	„ VI.
830. Grabar Hugo, Josipa	„ VI.
831. Grbović Dušan, Miće	„ IX.a.
832. Grbić Gojko, Pere	„ E.
833. Grbić Milan, Jovana	„ II. Obješen 21.IX.44.
834. Grčić Nikola, Steve	„ IX.a.
835. Gregurić Nikola, Stanka	„ V.
836. Grejaković Zivan, Bogoljuba	» VI.
836. Grković Jankoi, Jakoba	„ E.
837. Gross Mirko, Vatroslava	„ III.
838. Gross Teodor, Salamona	' „ IX.b.
839. Gross Zlatko, Vatroslava	„ III.
840. Grossepais Josip, Izaka	„ IV.
841. Gruber Izrael, Salamona	„ E.
842. Grubić Božidar, Nikole	„ III.
843. Grujičić Stevan, Gavre	„ E.
844. Grin Walter, Oskara	, VI.
845. Grinberger Bela, Bernarda	„ I.
846. Grinberger Wilko, Bernarda	„ I.
847. Grinwald Filip, Josipa	„ III.
848. Grinwald Julija, Ljudevita	„ IV.
849. Gudelj Ivan, Martina	„ Otpušten
850. Gudurić Dmitar, Damjana	' „ E.
851. Guter Emanuel, Nehemija	„ II.
852. Gins David, Mavre	„ IV.
853. Gvozdrenović Mihailo, Marka	„ IX.b. + 28.IX.44.
854. Gvozdrenović Tomo, Sale	„ V.
856. Gvozdić Dušan, Steve	„ II.
857. Gvozdić Stevan, Rade	„ E. U bjekstvu
858. Golub Branko, Save	„ V.
859. Gaon Iso, Jakoba	„ 2.
860. Gaon Zaki, Jožefa	„ 2.
861. Đajić Mato, Mate	„ IV.
862. Gašpdrović Filip, Franje	„ IX.
863. Gaon Jeruham, Avrama	„ IX.
864. Gabor Ivan, Tome	„ II.
865. Gašparović Ivan, Franje	„ IX.
866. Gašparac Ivan, Luke	„ V.
867. Galijanić Ivan, Nikole	„ II.
868. Galovec Tomo, Đure	„ X.
869. Gazica Milan, Ivana	„ X.
870. Gilg Josip, Stjepana	„ V.
871. Glas Dominik, Mirka	„ IX.
872. Glavač Đuro, Petra	
873. Glavaš Petar, Ivana	„ II-
874. Gomboš Ladislav, Andrije	„ IX.
875. Gojak Milan, Magdalena	
876. Golić Ragib, Huseina	„ X.
877. Galenko Franjo, Franje	„ X.
878. Gojak Mijo, Janka	„ II.
879. Gregov Zdenko, Roka	„ IX.
880. Grilec Slavko, Ljudevita	„ IX.
881. Grčević Josip, Mike	„ II.
882. Grbac Kuzman, Vinka	„ II.
883. Gabinić Josip, Pavla	
884. Grdić Đuro, Valenta	
885. Grünfeld Anton, Kolmana	„ II.
886. Grgić Stjepan, Jure	„ X.
887. Gregurek Tomo, Blaža	„ E.
888. Gregurec Stjepan, Mije	„ X.
889. Grgurić Mijo, Josipa	

890. Graho, Dragutin, Mije	grupa	V.	
891. Gregurec Mato, Vida	„	X.	
892. Grego Tomo, Tome	„	III.	
893. Grgurić Đure* Petra	„	II.	
894. Gračanin Mehmed, Osman	„	II.	
895. Granješ Pavao, Đure	„	H.	
896. Grčak Ivo, Grge	„	III.	
897. Grdenić Ivan, Stjepana	„	V.	
898. Gregurec Ivan, Luke	„	V.	
899. Gril Janko, Ivana	„	II.	
900. Gulić Stjepan, Josipa	„	IX.	
901. Gužvica Mirko, Ivanov	„	III.	
902. Golub Vid, Stjepana			
903. Grampaš Pavao, Đure	„	II.	
904. Golmajer Bogdan,	„	IX.	
905. Hadžić Zivko, Dmitra	„	III.	
906. Hahan Abraham, Marka	„	I.	
907. Hahan Izidor, Marka	„	I.	
908. Hahan Marko, Abrahama	„	I.	
909. Hadži-Stević Vlatko, Stevana	„	IX.b.	Obješen 22.IX.44.
910. Hadžić Milan, Adama	„	V.	
911. Haker Robert, Đule	„	E.	
912. Han Karlo, Ignaca	„	IX.b.	
913. Handler Vilko, Mije	„	E.	
914. Hary Teodor, Franje	„	IV.	
915. Haaš Emil, Oskara	„	IV.	+22.7.44.
916. Hauslinger Ernest, Gustava	„	VIII.	
917. Held Jakob, Ilije	„	IV.	
918. Hellering Izidor, Salamona	„	H-	
919. Heht Leopold, Hermana	„	IX.b.	
920. Hendler Herman, Leopolda	„	I.	+ 8.XI.44.
921. Herder Bernard, Josipa	„	IX.b.	
922. Hercog Bruno, Miroslava	„	V.	
923. Hercog Ljudevit, Geze	„	E.	
924. Herman Vladimir, Hinka	„	II.	
925. Hernfeld Husv Leopolda	„	VIII.	
926. Hinić Branko, Vuje	„	E.	
927. Hirsch Otto, Ignjata	„	IX.a.	
928. Hirschl Vilko, Emila	„	II.	
929. Hirschler Hinko, Sandora	„	VIII.	
930. Hirschler Hinko, Feliksa	„	VIII.	
931. Hirschenhauser Adalbert, Samoela	„	I.	
932. Holonder Geza, Eduarda		Otpremlj. u Staru Gradišku	
933. Holdser Ferdo, Samoela	„	IX.a.	
934. Hubert Josip, Emila	„	E.	
935. Husika Sead, Mehmeda	„	IX.B.	
936. Haan Branko, Mavre	„	II.	
937. Hirschweld Josip, Marka	„	IX.B.	
938. Horvatić Franjo, Đure	„	V.	
939. Herić Stanko, Antuna	„	V.	
940. Hadžiomerović Avdo, Saliha	„	IX.	
941. Hadžimustafić Muharem, Ase	„	IX.	Likv. 4.XI.44.
942. Hanzelić Ante, Ivana			
943. Hazajić Josip, Izidora			
944. Habel Dragutin, Ivana	„	IX.	
945. Halimovac Lujo, Đure			
946. Halinić Danijel, Latifa	„	IX.	
947. Halaš Josip, Josipa	„	II.	
948. Haužeković Boris, Marijana	„	II.	
949. Haralović Nikola» Nikole	„	X.	
950. Herman Antun, Blaža	„	IX.	
951. Herceg Gabrijel, Gabrijela	„	II.	
952. Herak Danko, Janka	„	X.	

953. Heber Erig, Izidora	grupa	E.	
954. Hengert Jožef, Josip	„	IX.	
955. Herceg Josip, Gustava	„	V.	
956. Hlad-Hahleković Mate, Franjin	„	II.	
957. Hladik Vinko, Alojza	„	V.	
958. Hlupić Slavko, Josipa	„	X.	
959. Horvatinić Ivan, Tome	„	IX.	
960. Horvatek Ivan, Simuna			
961. Horvat Ljudevit, Stjepana	„	II.	
962. Horvat Petar, Stjepana	„	X.	
963. Hočurščak Stjepan, Andrije	„	IX.	
964. Holubek Nikola, Albina	„	I.	
965. Hodžić Ibro, Omera	„	X.	
966. Hodžić Jusuf, Murka	„	II.	
967. Horge Josip, Gašpara	„	X.	
968. Hohsinger Slavko, Jakoba	„	III.	Likv. 5.XI.44.
969. Hohsinger Marko, Jakoba	„	III.	Likv. 5.XI.44.
970. Hren Pavao, Vladeta	>„	IX.	
971. Hrestak Ivan, Ivana	„	IX.	
972. Hrdelja Ivan, Tome	„	II.	
973. Hruškor Palko, Janka	„	X.	
973. Hranilović Marko, Stjepana	„	X.	
974. Hrženjak Josip, Ignjaca	„	E.	
975. Hrnjčević-Stefanić, Franjo, Nikole	„	X.	
976. Hrnjčević Josip, Josipa	„	V.	
977. Hrkalović Božo, Bože	„	II.	
988. Hujić Josip, Janka			
989. Hubert Cedomil, Vjekoslava	„	X.	
990. Hulenić Ivan, Josipa	„	X.	
991. Humski Zvonimir, Bleža	„	X.	
992. Horjan Stjepan, Tome	„	I.	
993. Hločevac Odmar, Jakoba	„	II.	
994. Hapač Imbroj Stjepana	„	I.	
995. Ignjatović Đorđe, Dragomira			Otpušten
996. Ivković Josip, Jefima	„	VII.	
997. Ilić Aleksa, Pere	„	E.	
998. Ilić Branko, Maksa	„	I.	
999. Ilić Dane, Miljenka	„	IX.B.	Otpuš. 9.V.44.
1000. Ilić Dragutin, Milivoja	„	II.	
1001. Ilić Marko, Riste	„	E.	
1002. Ilić Pero, Doke	„	E.	
1003. Ilić Todor, Toše	„	I.	
1004. Ilijić Milan, Stevana	„	E.	
1005. Ilinčić Đorđe, Momira	„	E.	
1006. Ilišević Vasilije, Vase	„	E.	
1007. Ilišković Ostoja, Sime	„	E.	
1008. Ivaz Petar, Nikole	„	IX.B.	
1009. Ivaniš Đuro, Vuje	„	V.	
1010. Ivanišević Jovo, Veselina	„	E.	
1011. Ivanković Milivoj, Gavre	„	II.	Otpušten
1012. Ivanović Ilija, Mile	„	IXa.	
1013. Ivanović Nikola, Jovana	„	E.	
1014. Ivetić Luka, Petra	„	IX.b.	
1015. Ivković Čedo, Obrada	„	V.	
1016. Ivković Jovan, Nikole	„	E.	
1017. Ivošević Nikola, Emanuela	„	VI.	
1018. Izrael Albert, Davida	„	IV.	
1019. Izrael Albert, Izaka	„	VI.	Obješen 44.
1020. Izrael Emil, Ziga	„	I.	
1021. Izrael Jakob, Jožefa	„	II.	
1021. Izrael Josip, Rudolfa	„	IV.	
1022. Ivanović Dimitrije, Petra	„	V.	
1023. Ivančić Janko, Janka			

1024.	Ivanković Nikola, Trivuna	„	II.	
1025.	Ivić Andrija, Luke	„	IX.	
1026.	Ištvanić Ivan, Josipa	„	X.	
1027.	Išek Pavao, Pavla	„	II.	
1028.	Ilić Dane, Milenka	„	V.	
1029.	Ilijević Dragutin, Ernesta			
1030.	Iveković Ivan,	„	I.	
1031.	Jagličić Nikola, Tome	„	III.	
1032.	Jagodić Jovan, Vukašina	„	IX.a.	
1033.	„ Nikola, Vukašina	„	E.	
1033.	„ Stevan, Vukašina	„	E.	
1034.	„ Stevo, Mile	„	E.	
1035.	Jakovljević Mića			Otpušten
1036.	Jančić Dušan, Rade	„	V.	
1037.	Jančić Velimir, Nikole	„	V.	
1038.	Jankov Lazar, Dušana	„	I.	
1039.	Janković Cvijetin, Trifkov	„	E.	
1040.	Janković Miloš, Ljubomira			Umro
1041.	Janković Pero, Jovana	„	»V.	U bjekstvu
1042.	Janković Savo, Mile	„	IV.	
1043.	Januš Ivan, Antunov	„	IV.	
1044.	Jaran Sulejman, Muharema	„	V.	
1045.	Jazić Svetozar, Zivana	„	V.	
1046.	Jelačić Rašid, Bejde	„	I.	
1047.	Jelisavac Ignjatije, Stevana	»	I.	
1048.	Jelesin Vlado, Lazara	„	E.	
1049.	Jeličić Jovo, Mile	„	III.	
1050.	Jelić Dušan, Jove	„	E.	
1051.	Jerić Mihajlo, Ostoje	„	III.	+ 24.VI.44.
1052.	Ješić Marko, Triše	„	III.	Otpušten 30.4.44.
1053.	Jettre Herman, Davida	„	E.	Ubijen
1054.	Jezdimirović Jovan, Pavla	„	IX.b.	
1055.	Jokić Dušan, Sime	„	VI.	
1056.	Jokić Đoko, Milana	„	V.	
1057.	Jokić Ilija, Vukašina	„	IX.b.	
1058.	Josipović Stanko, Jakoba	„	E.	
1059.	Jovanović Bogdan, Ilije	„	E.	
1060.	Jovanović Božo, Riste	„	I.	
1061.	„ Dragoslav, Marka	„	I.	
1062.	„ Dušan, Nikole	„	II.	
1063.	„ Dušan, Janka	„	V.	
1064.	„ Đoko, Dušana	„	V.	
1065.	„ Đoko, Pere	„	V.	
1066.	„ Đoko, Maksima	„	II.	
1067.	„ Ilija, Steve	„	E.	
1068.	„ Ivan, Zivana	„	V.	
1069.	„ Josip, Nestora	„	V.	+ 30.VIII. 44.
1070.	„ Jovan, Petra	„	III.	
1071.	„ JOVQ, Petra	„	V.	
1072.	„ Jovo, Damjana	„	V.	
1073.	„ Košta, Zivana	„	V.	
1074.	„ Krsto, Tanasije,	„	IX.b.	
1075.	Markc\ Stevana			Otpušten
1076.	„ Mija, Joška	„	II.	
1077.	„ Milan, Baje	„	II.	
1078.	„ Milan, Ilije	„	E.	
1079.	„ Milan, Vase	„	II.	
1080.	„ Mile, Dušana	„	IX.b.	
1081.	„ Miloje, Laze	„	II.	Umro 20.VI.1944.
1082.	„ Mitar, Laze	„	III.	Likvidiran 5.XI.44.
1083.	„ Nikola, Lazara	„	II.	
1084.	„ Nikola, Mihajla	„	IX.b.	
1085.	„ Nikola, Pavla	„	V.	

1086.	Jovanović	Ostoja, Jovana	grupa	II.	Otpušten 30.IV.1944.
1087.	„	Pajo, Todora	„	III.	Umro
1088.	„	Pero, Jove			
1089.	„	Pero, Laze	„	III.	
1090.	„	Rade, Stevana	„	V.	
1091.	„	Radislav, Dimitrije	„	II.	
1092.	„	Ranko, Jovana	„	V.	
1093.	„	Risto, Jovana	„	V.	
1094.	„	Savo, Koste	„	IV.	
1095.	„	Savo, Save	„	E.	
1096.	„	Slavko, Svetozara	„	I.	
1097.	„	Sreta, Save	„	III.	
1098.	„	Stevan, Dušana	„	II.	
1099.	„	Stevan, Dušana	„	V.	
1100.	„	Todor, Save	„	III.	
1101.	„	Zdravko, Paje	„	V.	
1102.	„	Žarko, Dušana	„	III.	
1103.	„	Žarko, Nikole	„	III.	
1104.	„	Zika, Dušana	„	V.	
1105.	„	Zika, Rade	„	V.	
1106.	„	Zivko, Dušana	„	V.	
1107.	„	Zivko, Mitra *	„	V.	
1108.	„	Zivko, Vase	„	E.	
1109.	Jović	Krsto, Jovana	„	V.	
1110.	Jovićić	Nikola, Stojana	»	E.	
1111.	Jovićić	Vladimir	„	VIII.	
1112.	Jovićić	Zivan, Mitra	„	E.	
1113.	Jovković	Cveto, Milana	„	V.	
1114.	„	Obrad, Milovana	„	V.	
1115.	„	Petar, Vase	„	III.	
1116.	„	Spasoje, Vladimira	„	V.	
1117.	„	Svetisiav, Mladena	»	V.	
1118.	„	Zdravko, Radivoja	»	E.	
1119.	Juhn	Milan, Jakoba	„	E.	
1120.	Jurošević	Božo, Sime	»	V.	
1121.	Juršić	Vladimir, Alojza			
1122.	Jovanović	Aleksandar, Obrada	»	V.	
1123.	Jakovljević	Vlado, Jovana	»	V.	
1124.	Jurkas	Dragutin, Josipa	»	X.	
1125.	Jurić	Košta, Spire	»	V.	
1126.	Jakić	Hamid, Hamdije			
1127.	Janković	Josip, Mirka			
1128.	Jaglić	Pepo, Lovre			
1129.	Jakšić	Stjepan, Ivana			
1130.	Jakovac	Ivan, Mihe			
1131.	Jagar	Karlo, Steve			Dubica
1132.	Janko	Antun, Sime	*	V.	
1133.	Janović	Josip, Josipa			
1134.	Jazvac	Vladimir, Filipa			
1135.	Jelaković	Franjo, Josipa			
1136.	Jerić	Josip, Sime			
1137.	Jelančić	Ivan, Mate			
1138.	Jelančić	Anto, Ivana			
1139.	Jovipović	Mato, Pavla			
1140.	Juratović	Franjo, Antona			
1141.	Jurjević	Zvonko, Luke			
1142.	Jurać	Franjo, Mihajla	„	V.	
1143.	Jurać	Vinko, Stjepana			
1144.	Jug	Gabrijel, Save	„	III.	
1145.	Judž	Ciril, Mate			
1146.	Juras	Valent, Stjepana	„	X.	
1147.	Jurinić	Ante, Sime	„	X.	
1148.	Juričić	Josip, Josipa	„	I.	

1149. Juričev Marko, Tome	grupa	X.	
1150. Jurkez Mijo, Đure			
1151. Jukić Stipe, Ivana	„	X.	
1152. Juran Stjepan, Josipa			
1153. Juzbašić Stjepan, Ferde	„	I.	
1154. Juran Stjepan, Josipa	„	III.	
1155. Janko ing. Marijan, Šime	„	V.	
1156. Jukić Stipe, Ivana	„	X.	
1157. Jukić Emil, Joce			
1158. Jusufović Husika, Halila	„	X.	
1159. Jabamik Leonard, Rudolfa			
1160. Kabiljo Albert, Benjamina	„	II.	
1161. „ Aron, Jude	„	V.	
1162. '„ Aron, Eliše	„	VIII.	
1163. „ Avram, Jožefa	„	III.	
1164. „ Benjamin, Salomona	„	III.	
1165. „ Danijel, Eliasa			Upućen u Gradišku
1166. „ David, Eliše	„	II.	
1167. „ Izidor, Arona	„	VII.	
1168. „ Jakob, Avrama	„	IV.	
1169. „ Jozef, Avrama	„	IV.	
1170. „ Jozef, Menahema	„	IX.	
1171. „ Leon, Benjamina	„	VI.	
1172. „ Mento, Jožefa	„	I.	Ubijen
1173. „ Moric, Avrama	„	IV.	
1174. „ Moric, Avrama	„	II.	
1175. „ Moric, Eliše	„	IV.	
1176. „ Moric, Haima	„	V.	
1177. „ Rafael, Arona	„	V.	
1178. „ Rafael, Jožefa	„	II.	Ubijen
1179. „ Sabo, Benjamina	„	II.	
1180. „ Salamon, Alberta	„	III.	
1181. Kajon Albert, Leona	„	I.	B.S.
1182. Kale Stanislav, Đure	„	I.	
1183. Kalember Đuro, Milana	„	VII.	Ubijen
1184. Kalfus Sigmund, Leona	„	IV.	
1185. Kambi Jahiel, Avrama	„	V.	
1186. Kambi Jahiel, Danijela	„	II.	
1187. Kambi Jahiel, Mošehaja	„	II.	
1188. Kambi Sabetaj, Rafaela	„	I. B.S. (spašen)	
1189. Kanazir Danjan, Andrije	„	VIII.	
1190. Kanciam Ivan, Ivana	„	III.	
1191. Kapon Jahiel, Abrahama	„	IV.	
1192. Kanorić Njegovan, Svetozara	„	X.	
1193. Kanorić Svetozar, Đure	„	E.	
1194. Karalić Rade,	„	V.	
1195. Karamarković Dušan, Petra	„	V.	
1196. Karan Mirko, Petra	„	E.	
1197. Karan Stevo, Jove	„	III.	
1198. Karan Stojan, Dmitra	„	IX.b.	
1199. Karapetrović Stevo, Ostoje	„	E.	
1200. Kardoš ing. Radislav, Ernesta	„	I.	
1201. Kasorla Meir, Ješue	„	IV.	
1202. Katan Izidor, Moise	„	IV.	
1203. Katan Moško, Salamona	„	Z.	
1204. Katanić Jelenko, Sime	„	IX.b.	Ubijen
1205. Katić Cvejo, Vase	„	E.	
1206. Katz dr Arnold, Mavre	„	IX.b.	Ubijen
1207. Kečan Budimir, Krste	„	E.	
1208. Keco Dušan, Petra	„	IX.b.	
1209. Kliše Stanko,	„	V.	Likvidiran 5.XI.44.
1210. Kende Jozef, Alberta	„	VII.	Likvidiran
1211. Keravica Stevo, Stanka	„	V.	

1212. Kernkast Franjo	grupa	E.	
1213. Kerpner Fritz, Makse	„	VIII.	Ubijen 5.XI.1944.
1214. Keršner Dane, Mavre	„	VIII.	Ubijefi 5.XI.1944.
1215. Kesić Dušan	„	V.	
1216. Kesić Jovo, Đure	„	U.B.	
1217. Kescé Rade, Mihajla	„	E.	
1218. Kiralj Šandor, Sandora	„	IV.	
1219. Klaksbluh dr Bruno, Ignaca	„	IX.b.	
1220. Klappholz Aleksander, Morica	„	IX.b.	
1221. Klein Bogdan, Branka	„	V.	
1222. Klein Milan, Miška	„	IV.	
1223. Klein Oto, Jožefa	„	II.	+ 28.VII.1944.
1224. Klein dr Vilko, Matije	„	U.B.	Likvidiran
1225. Klein Vladimir, Ferde	„	I.B.S.	(spašen)
1226. Klein Zdenko, Berharda	„	I.	
1228. Klajić Gojko, Mihajla	„	IX.b.	(umro)
1229. Knežević Ilija, Đure	„	E.	
1230. Knežević Dmitar, Teodora	„	E.	

Ustaše su prilikom povlačenja, aprila 1945, razorile sve objekte koncentracionog logora Jasenovac.

1231. Knežević Petar, Mile	„	IX.b.	
1232. Kohen Gabro, Jude	„	IV.	
1232. Kohen Josip, Samuela	„	VII.	
1233. Kohen Leon, Morica	„	I.	B.S.
1234. Kohen Nisim, Rafaela	„	V.	Likvidiran 5.XI.44.
1235. Koić Ranko, Stanka	„	E.	
1236. Kokanović Blagoje, Teodora	„	E.	
1237. Kokanović Milovan, Teodora	„	E.	
1238. Komlenović Dragan, Matije	„	VIII.	
1239. Komljenac Vasilije,	„	III.	Likvidiran 5.XI.44.
1240. Kompare Alojz, Franje	„	II.	
1241. Kohn dr Dragutin, Lavoslava	„	U.B.	(spašen)
1242. „ Suro, Ljudevita	„	VIII.	Likvidiran 5.XI.44.

1243.	Kohn Erwin, Salamona	grupa	II.	
1244.	„ Ilija, Adolfa	„	II.	
1245.	„ Josip, Jakoba	„	IX.b.	Likvidiran 5.XI.44.
1246.	„ Vilko, Jakoba	„	E.	
1247.	„ Vilim, Marka	„	IV.	
1248.	„ Vlado, Jakoba	„	IV.	
1249.	„ Vlatko, Josipa	„	II.	Likvidiran 5.XI.44.
1250.	„ Željko, Hermana	„	I.	
1251.	Konforti Abraham, Jakoba	„	IV.	
1252.	„ Jakob, Salamona	„	V.	
1253.	„ Jozef, Arona	„	II.	
1254.	„ Moric, Mordehaja	„	E.	
1255.	„ Samuel, Sadika	„	IV.	
1256.	„ Sime, Salamona	„	E.	
1257.	Konić Branko, Dušana	„	IX.b.	Obješen 21.IX.44.
1258.	Kopić Kraman, Đorđe	„	I.	
1259.	Koperman ing. Iso, Josipov	„	V.	

Ostaci tvornice lanaca u kojoj su jasenovački logoraši morali da iskivaju sami sebi okove.

1260.	Kordić Buda, Rade	„	I.	
1261.	Kordić dr Franjo, Ivana	„	U.B.	
1262.	Korlat Stevan, Dušana	„	V.	
1263.	Korn Ing. Oto,, Karla	„	VIII.	
1264.	Kos Slavko, Mirka	„	III.	
1265.	Košić Ilija, Jovana	„	V.	
1266.	Kostadinović Jovo, Marka	„	E.	
1267.	Kotarski Vladislav,	„	III.	
1268.	Kovač Stjepan, Karla	„	VI.	Likvidiran 21.9.44.
1269.	Kovačević Đuro, Jove	„	IX.b.	
1270.	„ Ljuban, Adama	„	E.	
1271.	„ Petar, Bože	„	E.	
1272.	„ Vaso, Jove	„	I.	

1273.	Kovačević Vaso, Miloša	grupa	E.	
1274.	„ Vaso, Petra	„	I.	
1275.	„ Zdravko, Cice	„	VI.	
1276.	König Hans, Maksa	„	VII.	
1277.	„ Vilko, Adolfa	„	V.	
1278.	„ Vilko\ Samuela	„	IX.a.	
1279.	Krajišnik Hajko, Mitra	„	E.	+ 16.IX.44.
1280.	Krajišniković Ivan, Pere	„	V.	
1281.	Krajnović Petar, Miladina	„	VII.	Obješen 22.IX.44.
1282.	Krakauer Ilija, Adolfa	„	E.	
1283.	Krakauer Salamon, Adolfa	»	E.	
1284.	Kramar Martin, Martina	»	V.	
1285.	Krašo Ing. Adolf, Josipa	„	I.	
1286.	Kramarić Stevo, Đure	»	I.	
1287.	Kraus Alfred, Pinkasa	>.	V.	
1288.	Kraus Bože, Jakoba	„	II.	
1289.	Kraus Egon, Jakoba	„	IV.	
1290.	Kraus Slavko, Mavre	»	IV.	
1291.	Kraus Valter, Josipa	» ,	VII.	
1292.	Kraut Oto, Emila	„	VII.	
1293.	Kreceo Ratko,			Umro
1294.	Krivokuća Mirko, Đure	„	II.	
1295.	Krlić Dane, Stevana	»	E.	
1296.	Krnić Petar,	»	V.	
1297.	Krstić Branko, Lazara	„	E.	
1298.	Krstić Đurađ, Mihajla	»	E.	
1299.	Krstić Panto, Vase	„	VIII.	
1300.	Krstović Jovo, Trifka			Umro
1301.	Krtinić Milan, Rade	„	V.	
1302.	Kraščić Luka, Teodor	„	IX.b.	
1303.	Krušedolac Radivoj, Bože	„	E.	
1304.	Kukolić Mate, Stjepana	„	E.	
1305.	Kulberg Branko, Nikole	„	V.	Likvidiran
1306.	Kulberg Izidor, Hinka	„	IV.	
1307.	Kulberg Samuel, Hinka	„	I.	Likvidiran
1308.	Kulić Leonard,			Otpušten
1309.	Kulundžić Vlado, Steve	„	E.	
1310.	Kumorti dr. Sadik, Sabetaja	„	IX.b.	Likvidiran
1311.	Kuprešanin Gojko, Jove	„	IX.b.	
1312.	Kuridža Miroslav, Save	„	VI.	
1313.	Kurtić Zivan, Milovana	„	E.	
1314.	Kuštreba Mijo,	„	V.	
1315.	Kuzmanović Aleksa, Nede	„	E.	
1316.	„ Pante, Stojana	„	II.	
1317.	„ Branko, Mike	„	III.	
1318.	„ Stojan, Uroša			Otpušten
1319.	Kuziminac Stevan, Koste	„	III.	Likvidiran 5.XI.44.
1320.	Kampos Maric, Abrahama	„	II-	Likvidiran
1321.	Kraus Julio, Jožefa	»	IX.	
1322.	Konforti Aren, Jožefa	„	VII.	
1323.	Kabiljo Avram, Salamona	»	II.	
1324.	Kabiljo Aron, Izaka	.	IV.	
1325.	Kabiljo Salamon, Abrama	„	IX.b.	
1326.	Kitajev Prokop, Vasilja	„	V.	
1327.	Kobiljar Josip, Josipa	„	V.	
1328.	Korak Zvonko, Josipa	„	V.	
1329.	Krmić Luka, Bolte	„	V.	
1330.	Kundrata Pero, Marije	„	V.	
1331.	Keleminić Ivan, Đure	„	II.	
1332.	Kovačević Svetozar, Petra	„	V.	
1333.	Klinko Đuro, Matije	„	V.	
1334.	Krašovac Zvonko, Anton	„	I.	
1335.	Kleine Zvonko, Josipa	„	IX.	

1336.	Korošec Pavle, Malijuša	grupa E.	
1337.	Kabiljo Eljas, Eliše	„ IX.	
1338.	„ Izidor, Menahema	„ IX.	
1339.	„ Josip, Arona	„ IX.	
1340.	„ Avram, Josipa	„ II.	
1341.	Kabler Branko, Rudolfa	„ X.	
1342.	Kadečka Ivan, Josipa	„ II.	
1343.	Kadović Antun, Martina	„ V.	
1344.	Kajon Salamon, Avrama	„ IX.	
1345.	Katan Moric, Eljasa	„ IX.	
1346.	Kalomijić Ramis, Muharema	„ V.	
1347.	Kamenica Junus, Sulejmana	„ X.	
1348.	Koliman Salko, Sejfe		
1349.	Kalčić Josip, Mihajla	„ X.	
1350.	Kaurić Stjepan, Pere	„ II.	
1351.	Katarintić Filip, Blaža	„ II.	
1352.	Kapetanović Ahmed, Adema	„ I.	
1353.	Karasman Milan, Juraja	„ I.	
1354.	Kalečak Ivan, Stjepana	„ X.	
1355.	Ketić Martin, Mije	„ I.	
1356.	Kireta Mato, Ivana	„ IX.	
1357.	Kivač Vladimir,., Franje	„ X.	
1358.	Kiš Vilim, Aleksa	„ IX.	
1359.	Klein Leo, Salamona	„ IX.	Spašen
1360.	Kljakić Jakov, Mate		
1361.	Klarić Mijo, Antuna		
1362.	Klišenić Slavko, Marka	„ I.	
1363.	Knežević Mato, Josipa	„ I.	+ 8.II.45.
1364.	Kojadinović Mirko, Đure	„ IX.	
1365.	Kovač Stjepan, Josipa	„ IX.	
1366.	Kohen David, Rafaela	„ IX.	
1367.	Kohen Cevi, Jožefa	„ IX.	
1368.	Kovačić Mirko, Mije	„ V.	
1369.	„ Borislav, Ivana	„ X.	
1370.	„ Mijo, Josipa	„ X.	
1371.	„ Slavko, Janka	„ II.	
1372.	„ Stjepan	„ II.	
1373.	Kovačević Stjepan, Vladimira	„ I.	
1374.	Kovačević Drago, Alojza	„ II.	
1375.	Kovačević Stjepan, Ivana	„ II.	
1376.	Korov Simo, Marijana	„ IX.	
1377.	Košir Franjo, Ivana	„ IX.	
1378.	Komačar Franjo, Ignaca	„ IX.	
1379.	Kostanjčar Miško, Pavla		
1380.	Kolar Franjo, Frane		
1381.	Koletić Ivan, Stjepana	„ E.	
1382.	Kos Janko, Mate		
1383.	Kotorac Nikola, Vida		
1384.	Koletić Stjepan, Franje	„ V.	
1385.	Koletić Mate, Simuna	„ V.	
1386.	Korošec Mihael, Mihovila	„ X.	
1387.	Kofranek Jozo, Ivana		
1388.	Kocijan Gustav, Mije		
1389.	Kožinac Zvonimir, Tome	„ V.	
1390.	Koščević Franjo, Nikole	„ II.	
1391.	Koletić Đuro, Steve	„ II.	
1392.	Kondrez Imbro, Mate	„ II.	
1393.	Kontino Nisim, Elazara	„ IX.	
1394.	Komadina Ivan, Leopolda	„ VII.	
1395.	Kos Franjo, Andrije	„ II.	
1396.	Kausek Josip, Josipa	„ V.	
1397.	Kordić Milan, Dane	„ V.	
1398.	Komušar Franjo, Nikole	„ IX.	

1399. Koselac Ivan, Mije	grupa	III.	
1400. Kokot Milan, Antuna	„	IX.	
1401. Komjenović Drago, Josipa			
1402. Kosec Luka, Franje			
1403. Križevcov Josip, Tihona	„	IX.	
1404. Krčelić Stjepan, Ivana			
1405. Krznarić Mile, Mate	„	X.	
1406. Krznarić Rikard, Božidara	„	V.	
1407. Kraus Božo, Jakoba	„	II.	
1408.. Kramarić Terko, Ivana			
1409. Kranjčević Ivo, Mate			
1410. Kristek Rok, Ivana	„	X.	
1411. Kranjčić Martin, Tome	„	X.	
1412. Križanić Tomo, Mate	„	X.	
1413. Krizi Dragutin, Ivana	„	V.	
1414. Križetić Dragutin, Andrije	„	IX.	
1415. Kralj Đuro, Josipa	„	V.	
1416. Kralj Stanko, Milka			
1417. Krizman Tomo, Katarine	„	II.	
1418. Krmpotić Zvonko, Mije	„	II.	
1419. Kruhek Vinko, Đure			
1420. Krhać Grga, Antuna	„	II.	
1421. Krpan Martin, Martina	„	X.	
1422. Kruljac Nikola, Jure	„	E.	
1423. Kramarić Josip, Mate	„	II.	
1424. Kraljić Pavao, Franje	„	II.	
1425. Kralj Ivan, Vida	„	II.	
1426. Kristić Krešimir, Stjepana	„	VII.	
1427. Kuhar Pavao, Josipa			
1428. Kusturin Marijan, Marina	„	IX.	
1429. Kuzman Stjepan, Stjepana	„	IX.	
1430. Kuzmić Luka, Ivana			
1431. Kudek Stjepan, Janka			
1432. Kukulja Josip, Josipa	„	V.	
1433. Kurbašić Esad, Hasana			
1434. Kućera Vladimir, Milana	„	VII.	
1435. Kučan Stjepan, Andela			
1436. Kučan Drago, Andela	„	E.	
1437. Kujek Franjo, Josipa	„	II.	
1438. Kulenić Asim, Ragiba	„	II.	
1439. Kvaček Josip, Ivana	„	E.	
1440. Kučan Franjo, Stjepana			
1441. Kukurić Nikola, Tome			
1442. Kranjc Jakob, Antuna	„	III.	
1443. Knežević Miroslav, Tome	„	II.	
1444. Knežević Maniša, Dane	„	V.	
1445. Klismančić Ivan, Mije	„	X.	
1446. Kauceljak Vilim, Ivana	„	II.	
1447. Kunštek Ivan, Janka	„	IX.	
1448. Kuzman Janko, Valenta	„	II.	
1449. Kodak Nikola,	„	I.	
1450. Lačan Vjekoslav, Josipa	„	IV.	Otpušten 28.8.44.
1451. Laić Boško, Đure	„	IV.	
1452. Lakić Jovo, Milana	„	II.	
1453. Lakić Savo, Steve	„	IX.b.	
1454. Langfelder Oto, Mije	„	II.	
1455. Langfelder Ignjo, Gavre	„	I.	
1456. Lapčević Stojan, Petra	„	IV.	
1457. Latinčić Janko, Ilije	„	U.B.	
1458. Laufer Ignac, Franje	„	E.	
1459. „ Leo, Jožefa	„	IV.	
1459. „ Maks, Jožefa	„	IV.	
1460. „ Zvonimir, Julija	„	II.	

1461.	Laüä Vlatko, Samuela	grupa	V.	
1462.	Lazić Gojko, Nede	„	E.	
1463.	Lazić Ivan, Sretena	„	E.	
1464.	Lazić Simo, Naste	„	I.	
1465.	Lazić Stevo, Đoke	„	V.	
1466.	Lederer Gavro, Simeona	„	II.	
1467.	Legac Mijo, Andrije	„	U.B.	Otpušten 28.VIII.44.
1468.	Leindorfer dr Gustav, Vladimira	„	U.B.	Likvidiran
1469.	Leinter Milan, Vjekoslava	„	VII.	Likvidiran
1470.	Leker Salamon, Maksa	„	I.	
1471.	Lemajić Milan, Jove	„	II.	
1472.	Lemajić Slavko, Obrada	„	III.	
1473.	Lemajić Spasoje, Dimitrija	„	IX.a.	
1474.	Lemo Kubo, Resin	„	IX.b.	
1475.	Levi Albert, Jakova	„	IV.	(Tokar)
1476.	„ Albert, Jakova	„	IV.	(Krojač)
1477.	„ Alfred, Kadmona	„	V.	Likvidiran 5.XI.44.
1478.	„ Aran, Salamona	„	VI.	Likvidiran 5.XI.44.
1479.	„ Boro, Avrama	„	IX.a.	Likvidiran
1480.	„ David, Morica	„	I.	
1481.	„ David, Sadika	„	IX.	
1482.	„ Ezra, Jakoba	„	VI.	U bjekstvu 29.8.44.
1483.	„ Haim, Morica	„	I.	(Strojbravar)
1484.	„ Haim, Moše	„	IV.	
1485.	„ Haim, Salamona	„	E.	
1486.	„ Izak, Eliazera	„	IV.	
1487.	„ Izak, Jakoba			Umro
1488.	„ Iso, Josipa	„	V.	
1489.	„ Izidor, Avrama (spašen)	„	I.B.S.	(automehaničar)
1490.	„ Izidor, Avrama	„	IV.	
1491.	„ Izidor, Moše	„	IX.a.	
1492.	„ Izidor, Salamona	„	VI.	Likvidiran 5.XI.1944.
1493.	„ Izidor, Jakoba	„	IV.	
1494.	„ Karlo, Sigmunda •	„	IX.b.	
1495.	„ Krešimir, Josipa	„	V.	
1496.	„ Jakob, Haima	„	VIII.	Likvidiran 5.XI.44.
1497.	„ Juda, Sadika	„	IV.	
1498.	„ Jakob, Moše	„	IV.	-
1499.	„ Leon, Haima	„	IV.	
1500.	„ Leon, Izaka	„	VI.	
1501.	„ Majer, Izaka	„	II.	
1502.	„ ing. Mojse, Majera	„	I.	Likvidiran
1503.	„ Moric, Davida	„	II.	
1504.	„ Moric, Eliasa	„	II.	
1505.	„ Moric, Jakoba	„	II.	
1506.	„ Mošo, Jude	„	E.	
1507.	„ Oto, Lavoslava	„	E.	
1508.	„ Rafael, Eliasa,	„	E.	
1509.	„ Rafael, Mojse	„	V.	
1510.	„ Rafael, Sadika	„	E.	
1511.	„ Rikard, Emila	„	UB	
1512.	„ Sadik, Rafaela	„	IV.	
1513.	„ Salamon, Hastije	„	IX.	
1514.	„ Salamon, Jakova	„	II.	
1515.	„ Salamon, Kadmona	„	V.	
1516.	„ Salamon, Izaka	„	V.	
1517.	„ Samuel, Jakoba	„	v!	
1518.	„ Silvio, Humberta	„	2.	
1519.	„ Simšo, Morica	„	III.	
1520.	„ Vilim, Josipa	„	E.	
1521.	„ Zvonimir, Mirka	„	III	Likvidiran 5.XI.44.
1522.	Lichxtenstein Franjo, Eduarda	„	VI.	Likvidiran
1523.	„ Izakar, Franjin	„	IX.	

1524.	Lichtner (Ivan) Aleksander, Leopoldov	grupa	E.	
1525.	Lilić Radivoj, Paje	„	II.	
1526.	Lilien Isak,	„	IX.b.	
1527.	Lindenfeld dr Alfons, Sigmunda	„	IX.b.	
1528.	Linta Milić, Jovana	„	E.	
1529.	Linta Mirko, Milošev	„	IX.b.	
1530.	Lion Dragutin, Franjin	„	IV.	Umro
1531.	„ Franjo, Ignjov	„	IV.	Umro
1532.	„ Herman, Franjin	*	IV.	Umro
1533.	„ Josip, Šandorov	„	E.	
1534.	„ Ladislav, Sandora	„	E.	
1535.	„ Leopold, Sandora	„	E.	
1536.	„ Slavko, Franje	„	IV.	Umro
1537.	„ Sandor, Ignaca	„	E.	
1538.	Lipšić Ladislav, Juliusa	„	V.	
1539.	Lončarević Mojo, Andrije	„	IX.b.	Umro 21.IX.1944.
1540.	Lošić Vlado, Sime	„	V.	
1541.	Lovčanić Boško, Gliša	„	II.	
1542.	Lovreković Mijo	„	V.	
1543.	Lovrenčić Tibor, Miroslava	„	VII.	Spašen
1544.	Lovrić Mirko, Maksa	„	IV.	
1545.	Lovrić Miroslav, Vjekoslava	„	U.B.	
1546.	Lazanov Drago, Save	„	II.	
1547.	Lazanov Pero, Mitra	„	U.B.	
1548.	Lobi Josip, Samuela	„	V.	
1549.	Löbl Tibor, Adolfa	„	IV.	
1550.	Lubura Jovo, Ilije	„	V.	Umro 22.IX.44.
1551.	Luccali Aleksandar, Josipa	„	VI.	
1552.	Lukić Bogdan, Luke	„	V.	
1553.	Luistig David, Moška	„	V.	Likvidiran 5.XI.1944.
1554.	Lustig Hermann, Bernarda	„	II.	
1555.	Laloš Đoko, Steve	„	V.	
1556.	Lazić Joca, Vase	„	V.	
1557.	Lorand Alfred, Ivana	„	V.	Likvidiran 5.XI.44.
1558.	Lemić Mitar, Mile	„	V.	
1559.	Labud Janko, Ilije	„	V.	
1560.	Ladašić Mijo, Janka	„	IX.	
1561.	Lasić Đuro, Imbre	„	X.	
1562.	Latinčić Zvonko, Mije	„	V.	
1563.	Lazarin Mato, Petra			
1564.	Latković Andrija, Nikole	„	II.	
1565.	Landa Anton, Josipa			
1566.	Lapuh Franjo, Franje			
1567.	Lazin Vinko, Tome	„	II.	
1568.	Laktašić Ivo, Tome	„	II.	
1569.	Ladović Tomo, Tome	„	I.	
1570.	Ladiš Antun, Đure	„	I.	
1571.	Lelić Ahmed, Alije			
1572.	Lebec Mato, Ive	„	X.	
1573.	Ledić Ivica, Antona	„	X.	
1574.	Lešković Mijo, Sofije			
1575.	Leskovar Leonard, Milana	„	V.	
1576.	Lemić Pavo, Mate	„	II.	
1577.	Leuštak Anton, Imbre	„	I.	
1578.	Lise Robert, Antona	„	X.	
1579.	Lilek Stjepan, Ive	„	V.	
1580.	Lipaj Josip, Franje	„	X.	
1581.	Lisak Stjepan, Ivana	„	X.	
1582.	Lipovčak Miko, Mije			
1583.	Lipovčak Nikola, Mike			
1584.	Levi Haim, Salamona	„	II.	
1585.	„ Heskijam, Izaka	„	IX.	
1586.	„ Samuel, Izaka	„	IX.	

1587.	Levi Rafael, Haima	grupa	IX.	
1588.	„ Izak, Salamona	„	IX.	
1589.	„ Majer, Jakoba	„	IX.	
1590.	„ Rafael, Salamona	„	IX.	
1591.	„ Jakob, Samuela	„	IX.	
1592.	„ Jakob, Avrama	„	IX.	
1593.	Lončar Sime, Milana	„	E.	
1594.	Lovrenčić Franjo, Franje	„	X.	
1595.	Lovreček Vlado, Stjepana	„	X.	
1596.	Loraić Ešref, Jusufa	„	E.	
1597.	Lonja Valent, Dore	„	E.	
1598.	Lončar Stjepan, Mirka	„	I.	
1599.	Lulik Anton, Ferdinanda			
1600.	Lukinić Marijan, Andrije			
1601.	Luški Ivan, Mate			
1602.	Lukanović Petar, Josipa	„	II.	
1603.	Lukanić Albert^ Roke	„	II.	
1604.	Ljubičić Ostoja, Vase	„	E.	
1605.	Maček Đuro, Mihajla	„	I.	
1606.	Mačešić Milan, Mije	„	II.	Likvidiran 5.XI.1944.
1607.	Mačoro Avram, Morica	„	I.	
1608.	Mačoro Moric, Jakoba	„	VI.	Likvidiran 5.XI.1944.
1609.	Mačoro Samuel, Jakoba	„	I.	
1610.	Maestro Albert, Morica	„	IX.a.	Poginuo 22.IV.1945.
1611.	„ David, Eliše	„	I.	
1612.	„ Iso, Morica	„	VII.	Poginuo 31.III.1945.
1613.	„ Jakob', Isaka	„	V.	
1614.	„ Jozef, Izaka	„	IV.	
1615.	„ Leon, Morica	„	IV.	(Spašen)
1616.	„ Leo, Salamona	„	I.	
1617.	„ Moise, Izaka	„	U.B.	(Poginuo)
1618.	„ Rafael, Izaka	„	E.	(Poginuo)
1619.	Maglić Franjo, Ivana	„	I.	
1620.	Majić Mirko, Josipa	„	U.B.	(Otpušten 29.V.1944.)
1621.»	Majić Mitar, Save	„	III.	
1922.	Majić Stevan, Maksima	„	VIII.	
1923.	Majstorović Gavro, Nikole	„	IX.b.	
1924.	Makivić Miloš, Pere	„	I.	
1925.	Maksimović Blagoje, Mladena	„	IX.a.	
1926.	„ Dimitrije, Ignje	„	E.	
1927.	„ Gojko, Ilije	„	E.	
1928.	„ Ignjo, Mile	„	III.	+ 29. VII. 1944.
1929.	„ Marko, Mitra	„	II.	
1930.	„ Mladen, Sime	„	VI.	
1931.	Malenica Bogdan, Pere	„	I.	
1932.	Malić Milan, Jove	„	V.	
1933.	Malin Radovan, Dimitrije	„	E.	
1934.	Maljković Ilija, Nikole	„	III.	
1935.	Maljković Stevan, Ise	„	E.	
1936.	Maloseja Anton, Mirka	„	IV.	
1937.	Maltez Spasoje, Riste	„	IX.b.	
1938.	Malz Jakob, Avrama	„	E.	
1939.	Mamula Gojko, Stjepana	„	V.	
1940.	Managić Bogdan, Riste	„	VI.	
1941.	Mandić Ilija, Ignjata	„	E.	+ 19.VII.1944.
1942.	Mandić Nikola, Štipana	„	E.	
1943.	Mandl Izidor, Hermana	„	IX.b.	
1944.	Mandl Leopold, Jožefa	„	II.	
1945.	Mandlović Boris, Albina	„	I.	
1946.	Mandlović Ivo, Izidora	„	IV.	

® Napomena: sa rednog broja 1621. nastavlja se redni broj 1922, verovatno omaškom prilikom kucanja umesto šest stotina otkucano je devet stotina.

1947. Manjić Branko, Ljube	grupa E.
1948. Manojlović Stevo, Pantelije	„ IX.b.
1949. Marcikić Pavao,	„ V.
1950. Margo Stjepan, Aleksandra	„ II.
1951. Marić Mihajlo, Nikola	„ I. (Spašen 22.IV.1945.)
1952. Marić Mijo, Marka	„ IX.b.
1953. „ Mišo, Ljubomira	„ V.
1954. „ Pero, Stevana	„ IX.b.
1955. „ Petar, Marka	„ V.
1956. „ Savo, Sodana	„ IX.b. + 11.VIII.1944.
1957. „ Tomislav, Stjepana	„ VII. (Obješen 21.IX.1944.)
1958. „ Vaso, Mojo	„ IX.b. + 25.VII.1944.
1959. Maričić Milan, Stanka	„ V.
1960. Marinković Dušan	„ V.
1961. Marinković Stevo, Petra	„ E. + 25.VII.1944.
1962. Marišević Petar, Ivana	„ U.B.
1963. Marjanović Florijan, Vinka	(Otpušten)
1964. Marjanović Milorad, Miloša	„ E.
1965. Marković Jovo, Joce	„ IX.b.
1966. Marković Krsto, Mihajla	„ II.
1967. „ Mladen, Mitra	„ E.
1968. „ Nedeljko, Save	„ IX.b.
1969. „ Nikola, Radovana	„ E.
1970. Markus Josip, Samuela	„ E.
1971. Markus Sandor, Samuela	„ I.
1972. Maslarić Savo, Dušana	„ V.
1973. Martinović Andrija, Mile	„ I.
1974. „ Milan, Nikole	„ V.
1975. ⁴ „ Petar, Marka	„ VII.
1956. Maartõn Aleksander, Hermana	„ VI.
1957. Maslarić Savo, Dušana	„ V.
1958. Mašić Ivan, Nikole	„ E.
1959. Mašić Milan, Mane	„ VI.
1960. Matas Stanko, Pavla	„ V.
1961. Mathe dr. Ladislav, Rafaela	„ E. (Obješen 21.IX.1944.)
1962. Malić Milan', Pere	„ IX.
1963. Matić Savo,	„ III. (Otpušten 30.IV.44.)
1964. Matiješević Stjepan	„ V.
1965. Matijević Nikola, Ilije	„ IX.a.
1966. Mataušek Alojz, Antona	„ VI.
1967. Mautner Josip, Samuela	„ V.
1968. Mazinjanin Živorad, Doke	„ IV.
1969. Medić Dragutin	(Otpušten)
1970. Medić Ilija, Petra	„ E.
1971. Medić Miloš, Stevana	„ IX.b.
1972. Medić Rifad, Saliha	„ II.
1973. Medvešček Ignac, Ignaca	„ VI.
1974. Mehičić Uzeir, Osmana	» VIII.
1975. Melier Samuel, Abrahama	„ II.
1976. Meisel ing. Lavoslav, Hinka	„ X. (Likvidiran 1944.)
1977. Meieskopf Aron, Abrahama	„ VIII. Likvidiran 7.XI.1944.
1978. Mensch Bernard, Josefa	„ IV.
1979. Mensch Izidor, Bernarda	„ IV.
1980. Mensch Jozef, Bernarda	„ IV.
1981. Mesner Anton, Nikole	„ U.B. (Likvidiran)

⁴ Napomena: sa rednog broja 1975. prelazi se na broj 1956, dakle za 54 broja manje, pa do poslednjeg broja 3.502. Prema tome ovaj spisak logoraša ima umesto 3.502 logoraša, ukupno 3.205 logoraša. Izvesne nadopune, kao „spašen“, „obešen“, „likvidiran“ i neki datumi su naknadno upisani. To je verovatno, učinila komi-sija za utvrđivanje ratnih zločina ili bivši logoraši. Zemaljska komlisija Hrvatske imala je na raspolaganju originalni spisak vođen rukopisom gde ispred imena nema rednih brojeva.

1982. Micić Gojko, Marka	grupa	V.	
1983. Micki Slavko, Arnolda	„	II	Likvidiran 8.IV.1945.
1984. Mihajlović Jovan, Stanka	„	V.	
1985. „ Ljubo, Mihajla	„	I.	
1986. „ Stanislav, Obrada	»	IX.a.	
1987. „ Stanko	„	III.	
1988. „ Vasilije, Sime	„	III.	
1989. „ Zdravko, Steve	„	V.	
1990. Mijić Franjo,	„	III.	
1991. Miholjčić Savo, Riste	„	I.	
1992. Mihovilović Stevo, Stevana	„	V.	
1993. Mijatov Nevenko, Vojina	„	E.	
1994. Mijatović Milivoj, Mije	„	III.	Likvidiran 5.11.44.
1995. „ Nikola,	„	V.	
1996. „ Ostoja, Mihajla	„	IX.b.	
1997. Mijić Ostoja, Dušana	„	B.S.	
1998. Mijić Petar, Ilije	„	IX.b.	
1999. Mikulić Vlado, Miloša	„	I.	
2000. Milaković Jovo, Mihajla	„	IV.	
2001. Milanović-Spicer Drago, Lavoslava	„	IV.	
2002. Milanović Milan, Leopolda		U.B.	(Obješen 21.IX.44.)
2003. Milašinović Stevo, Radovana	„	IX.b.	
2004. Miler Emil, Josipa	„	I.	
2005. Milešević Milivoj, Petra	„	U.B.	
2006. Miletić Branko, Jakova	„	III.	
2007. „ Rade, Jovana	„	E.	
2008. „ Stojan, Milutina	„	E.	
2009. Miletić Uroš, Riste	„	I.	(Zamijenjen)
2010. Milić Čedomir, Teodora	„	E.	
2011. Milić Ljuban, Teše	„	VIII.	
2012. „ Milan, Đure	„	IX.b.	
2013. „ Miloš, Vase"	„	E.	
2014. „ Tošo, Proka	„	V.	
2015. Miličević Đuro, Cire	„	V.	
2016. „ Mile, Tome	„	E.	
2017. „ Stevo, Jove	„	III.	
2018. „ Tomo, Srđana	„	IX.b.	Likvidiran 5.XI.44.
2019. „ Vaskrsije, Marka	„	II.	
2020. Miličić Simo, Nikole	„	III.	
2021. Milinković Luka, Save	„	V.	
2022. Milinković Lazar, Jovana	„	I.	
2023. Milivojević Gojko, Petra	„	E.	
2024. Miljenović Milivoj, Dušana	„	V.	
2025. Miljević Nikola, Mojana	„	E.	
2026. Miljuš Đuro, Pere	„	V.	
2027. Milković Nikola, Petra	„	E.	
2028. Miloradić Ljubiša, Đuro	„	VII.	
2029. Milosavljević Petar, Jove	„	V.	(U bjekstvu)
2030. Milošević Gojko, Novaka	„	E.	
2031. „ Spasoja, Petra	„	E.	
2032. „ Stojan, Stojana	„	IV.	
2033. Milovanović Diko, Milorada	„	VII.	
2034. „ Jovo, Stevana	„	II.	(Otpušten)
2035. „ Obrad, Stevana	„	E.	
2036. „ Pero, Milivoja	„	E.	
2037. Milobuhović Stevo, Time	„	E.	+ 28.VII.1944.
2038. Milutinović Branko, Riste	„	E.	
2039. Milutinović Milan, Jove	„	E.	
2040. Minić Branko, Bogoljuba	„	IX.a.	
2041. Mirčetić Dušan, Stanka	„	IX.b.	U bjekstvu 30.8.44.
2042. Mirić Milutin, Steve	„	E.	
2043. Mirković Drago, Mihajla	„	II.	
2044. Mirković Radomir, Riste	„		Otpremljen u St. Gradišku

at rt

2045.	Mirković	Stevo,	Laze	grupa	II.	
2046.	Mirosav	Stanko,	Nikole	„	V.	
2047.	Miščević	Dragan,	Maksima	„	VI.	U bjekstvu 29.VIII.44.
2048.	Miščević	Petar,	Stanka	„	E.	
2049.	Mitrović	Aleksa,	Steve	„	IX.a.	
2050.	„	Branko,	Jovana	„	V.	Otpušten 30.4.44.
2051.	„	Jovo,	Koste	„	V.	
2052.	„	Milan,	Steve	„	E.	
2053.	„	Milivoj,	Marinka	„	E.	t
2054.	„	Mitar,	Mitra	„	V.	
2055.	„	Novak,	Đorda	„	III.	
2056.	„	Petar,	Vlatka	„	V.	
2057.	„	Savo,	Pavla	„	E.	
2058.	„	Slavko,	Đorda	„	E.	
2059.	Mlečni	Alojz,	Andreja	„	V.	
2060.	Mlečni	Franc,	Alojza	„	V.	
2061.	Mlečni	Viktor,	Alojza	„	V.	
2062.	Mlinarić	Stjepan,	Ivana	„	E.	
2063.	Mokosek	Josip,	Vida	„	U.B.	
2064.	Molnar	Mirko,	Nikole	„	II.	(Otpušten)
2065.	Momić	Milan,	Mile	„	E.	
2066.	Montijas	Hajim,	Avrama	„	IX.b.	+ 26.VII.1944.
2067.	Montilijo	Avram,	Izaka	„	V.	Likvidiran 5.XI.1944.
2068.	„	Izak,	Avrama	„	I.	
2069.	„	Izidor,	Avrama	„	IX.	
2070.	„	Lezo,;	Salamona	„	I.	
2071.	„	Morić	Izaka	„	IV.	
2072.	„	Sado,	Jude	„	V.	
2073.	Morgenstern	Josip,	Petra	„	I.	
2074.	Morgenstern	Samuel,	Petra	„	E.	
2075.	Moses	Erich,	Hinka	„	II.	
2076.	Moster	Ervin,	Bernarda	„	IV.	
2077.	Moster	Otto,	Bernarda	„	IV.	
2078.	Mraović	Petar,	Nikole	„	E.	
2079.	Mraović	Simo,	Nikole	„	E.	
2080.	Mrda	Radoslav,	Stevana	„	IX.a.	
2081.	Mrkojević	Lazo,	Josipa	„	E.	
2082.	Mrsić	Mato,		„	V.	
2083.	Mrvić	Pavao,	Sime	„	VI.	
2084.	Munižaba	Ostoja,	Jove	„	II.	
2085.	Munjas	Stevo,	Đure	„	E.	
2086.	Musafija	Heinrich,	Jožefa	„	VII.	Obješen 21.IX.1944.
2087.	Musafija	Jakob,	Izaka	„	IV.	
2088.	„	Jozef	Rafaela	„	III.	Likvidiran 5.XI.1944.
2089.	„	Leon,	Avrama	„	II.	Likvidiran
2090.	„	Miko,	Leona	„	II.	Likvidiran
2091.	„	Rafael,	Jožefa	„	VII.	Likvidiran 5.11.1944.
2092.	„	Salamon,	Rafaela	„	I.	(Spašen)
2093.	Musić	Zeljko,	Rame	„	V.	
2094.	Müller	Ervin,	Ignaca	„	IV.	
2095.	Müller	Ignac,	Bernarda	„	IV.	
2096.	Müller	Oskar,	Marka	„	IV.	
2097.	Münz	Majer,	Mozesa	„	VIII.	
2098.	Montilijo	Moric,	Jakoba	„	V.	Likvidiran 5.XI.1944.
2099.	Mardić	Lazar,	Paje	„	V.	
2100.	Mraz	Kornelij,	Ivana	„	V.	
2101.	Matijašić	Đuro,	Petra	„	V.	
2102.	Mravunac	Franjo,	Pavla	„	V.	
2103.	Maljković	Vaso,	Rade	„	V.	
2104.	Maršanić	Ivan,	Josipa	„	X.	
2105.	Mandić	Sulejman,	Muharema	„	X.	
2106.	Madarac	Miloš,	Kate	„	IX.	
2107.	Macane	Renato,	Luigi	„	X.	

2108. Macanović Krunoslav, Petra	grupa	I.	
2109. Maček Franjo, Josipa	„	IX.	
2110. Maček Stefan, Josipa	„	II.	
2111. Madarić Josipa, Tome	„	V.	
2112. Maestro Menahem, Eliše	„	X.	
2113. Majer Adam, Petra	„	IX.	
2114. Majača Stjepan, Ivana	„	II.	
2115. Maksimović Pero, Josipa	„	IX.	
2116. Makić Franjo, Stjepana	„	V.	
2117. Malović Nairn, Josipa	„	X.	
2118. Maljak-Hubek Valent, Andre			
2119. Malnar Ivan, Antuna	„	V.	
2120. Manović Ilijas, Tahira	„	IX.	
2121. Mankas Ivan, Stjepana			
2122. Mandukić Mehmedalija, Mehe	„	III.	
2123. Markek Stanke* Franje	„	IX.	
2124. Martinov Branko, Karla	„	IX.	
2125. Martinov Karlo, Josipa	„	IX.	
2126. Markuš Mato, Janka	„	IX.	
2127. Marušić Vinko, Stanka	„	X.	
2128. Markan Mijo, Franje			
2129. Marković Ivan, Josipa	„	V.	
2130. Maršan Anton, Antona	„	II.	
2131. Marčec Ivan, Josipa	„	II.	
2132. Mareček Hugo, Josipa			
2133. Margalić Rudolf, Josipa	„	V.	
2134. Marinić Josip, Josipa			
2135. Matasić Drago, Luke	„	X.	
2136. Matasić Janko, Josipa	„	X.	
2137. Matačić Zvonko, Josipa	„	X.	
2138. Matijašec Stjepan, Imbre	„	V.	
2139. Matošević Stjepan, Ivana	„	V.	
2140. Matijašević Mato, Mije			
2141. Matanić Ivan, Josipa			
2142. Matošec Stjepan, Đure	„	II.	
2143. Matate Anton, Terezije	„	IX.	
2144. Matijaščić Đuro, Martina	„	II.	
2145. MatekO'vić Vilim, Franje	„	II.	
2146. Mavrović Milan, Mate	„	II.	
2147. Medenec Ivan, Franje	»	V.	
2148. Mesar Dragutin, Josipa			
2149. Meštrović Štipan, Sofije			(Dubica) ,
2150. Miheljčić Viktor, Jakoba	„	IX.	
2152. Mihalinec Nikola, Pavla			
2153. Mihalić Franjo, Franje	„	I.	
2154. Mihalić Milan, Tome			
2155. Mihalić Martin, Miška			
2156. Mihaljević Nikola, Petra	„	V.	
2157. Mikuleta Mijo, Martina	„	V.	
2158. Mikić Franjo, Davida			
2159. Mikulek Josip, Vida			
2160. Miholjčić Stjepan, Josipa			
2161. Mikulač Josip, Mirka			
2162. Mila Stefan, Stefana			
2163. Milošević Đuro, Đure	„	V.	
2164. Miler Ivan, Ivana			
2165. Miletić Stjepan, Stjepana			
2166. Milošević Nikola, Drage	„	II.	
2167. Miler Alfred, Adama	„	II.	
2168. Milić Branko, Trifka	„	X.	
2169. Milojević Nikola, Gliše			
2170. Miroš Mato, Mate	„	V.	
2171. Minčin Josip, Tome	„	V.	

2172. Misak Alojz, Konrada	grupa	X.	
2173. Mizdarić Stanko, Antuna	„	IX.	
2174. Mladineo Vinko, Ivana	„	X.	
2175. Mladiček Franjo, Tome	„	II.	
2176. Mladiček Rudolf, Tome	„	X.	
2177. Modorčin Ivan, Janka			
2178. Montiljo Sabetaj, Samuela	„	IX.	
2179. „ Josef, Mojse	„	IX.	
2180. „ Leon, Naftalina	„	IX.	
2181. „ Salamon, Samuela	„	IX.	
2182. „ Simun, Jakoba	„	IX.	
2183. Moreti Niko, Ilije	„	IX.	
2184. Marcela Božoi, Ante	„	IX.	
2185. Mrša Radislav, Ivanov	„	I.	
2186. Mušnjak Zvonko, Nikole	„	IX.	
2187. Mušić Mufko, Alije	„	X.	
2188. Mušić Alija, Hasana			
2189. Musić Redo, Huse	„	X.	
2190. Mudražija Mladen, Marka	„	X.	
2191. Mujić Ilija, Mije	„	II.	
2192. Mušić Mithat, Vehve	„	II.	
2193. Muškinja Petar, Jefte	„	V.	
2194. Mujić Alojz, Mije	„	IX.	
2195. Mikoća Ostoja, Stojana	„	V.	
2196. Mitić Branko, Trifka	„	X.	
2197. Majanoviie Mustafa	„	X.	
2198. Narandžić Bogdan, Voje	„	V.	+ 29.VII.1944. god
2199. Ničiporenko Boris, Viktora	„	II.	(Poginuo)
2200. Nenadić Mile, Pavla	„	E.	
2201. Nenadović Cvjetin, Ivan	„	V.	
2202. Nenadović Stojan, Paje	„	E.	
2203. Nešić Stanoije, Save	„	E.	
2204. Neuman Dragan, Emila	„	III.	
2205. Neuman Josip, Ignaca	„	I.	
2206. Neuman Dr. Julije, Lavoslava	„	IV.	
2207. Neurath Bruno, Maksa	„	V.	
2208. Nikolić Dušan, Paje	„	III.	(Likvidiran) 5.XI.1944.
2209. Nikolić Đorđe, Ilije	„	E.	
2210. Nikolić Koja, Petra	„	II.	
2211. „ Panto,, Sofre	„	E.	
2212. „ Petar	„	V.	
2213. „ Slobodan, Svetozara	„	V.	
2214. „ Stjepan, Đure	„	III.	Likvidiran 5.XI.1944.
2215. „ Živko, Nikole	„	V.	+ 15.IX.1944.
2216. „ Žarko, Ilije	„	IX.a.	
2217. Ninić Stevo, Laze	„	III.	Likvidiran 5.XI.1944.
2218. Vinković Mladen, Milete	„	II.	
2219. Novaković Drago, Teodora	„	E.	
2220. Novaković Dušan	„	V.	
2221. „ Jelisije, Riste	„	E.	
2222. „ Petar, Kuzman	„	VIII.	
2223. „ Slobodan, Svetozara	„	HI.	
2224. „ Stanko, Sime	>.	E.	
2225. Novaković Stevo, Jovana	».	V.	
2226. Novaković Stevo, Jove	„	E.	
2227. Nožinić Dušan,			Umro
2228. Naglić Rudolf, Jure	„	V.	
2229. Nanka Franjo, Franje	„	III.	
2230. Namet Ivan, Miška			
2231. Neuman Leonard, Abrahama	„	IX.	
2232. Novak Rudolf, Vaclava	„	IX.	
2233. Novak Ivan, Vida	„	E.	
2234. Novak Simo, Mije			

2235. Novak — Mudrost Mijo, Andre	grupa	V.	
2236. Novak Josip, Franje			
2237. Novajlija Mustafa, Saliha	„	IX.	
2238. Novačić Milan, Tome			
2239. Novosel Petar, Franje			
2240. Novosel Stjepan, Franje			
2241. Novak Milan, Steve	„	II.	
2242. Novaković Drago, Karla	„	E.	
2243. Noršić Đuroi, Mije	»	III.	
2244. Numanović Osman, Derviša			
2245. Ninić Mirko, Jakova			
2246. Ninić Ivan, Mirka	„	V.	
2247. Nježić Luka, Davida	„	E.	
2248. Nježić Mladen, Mile	„	E.	+ 22.IX.1944.
2249. Obradović Jovan, Vase	„	II.	
2250. „ Milan, Nikole	„	VI.	
2251. „ Nikola, Milana	„	E.	
2252. „ Ostoja, Mihajla	„	V.	
2253. Odžić Stojan, Jovana	„	E.	
2254. Ognjanović Nikola, Zivana	„	II.	
2255. Ogrizović Đuro, Proka	„	VII.	(Ubijen)
2256. Okanović Jovan, Gavre	„	E.	
2257. Okulić Nikola, Stojana	„	II.	
2258. Olić Bogoljub, Pere	„	II.	
2259. Olić Dragomir, Pere	„	E.	
2260. Olić Nikola, Milana	„	E.	
2261. Opačić Luka, Dane	„	V.	
2262. Opačić Zvonimir, Uroša	„	I.	
2263. Oparušić Savo, Dušana	„	IX.	
2264. Orač Franjo, Sime	„	VI.	(Obješen)
2265. Osrečki Vid, Pavla	„	II.	(Spašen)
2266. Ostojić Đoko, Zivka	„	II.	
2267. Ostojić Đuro, Jove	„	V.	
2268. Obad Stanko, Mate			
2269. Očko Božo, Dragutina			
2270. Odoljević Marko, Ivana			
2271. Ogrizović Milan, Jure			(Umro)
2272. Omerzo Vjekoslav, Pavla			
2273. Oplanić Josip, Matije	„	X.	
2274. Opala Đuro, Nikole			
2275. Omik Milan, Katice	„	X.	
2276. Orajić Josip, Josipa			
2277. Orulić Alojz Ivana			
2278. Orlić Simo, Sime			
2279. Osmić Ibro, Omera			
2280. Osmić Abdurahman, Bajre	„	X.	
2281. Osreški Vjekoslav, Viktora			
2282. Ostrogović Marijan, Josipa	„	IX.	
2283. Otrokarić Hinko, Rudolfa	„	IX.	
2284. Ožbolt Gabrijel, Gabrijela	„	X.	
2285. Padežanin Teodor, Marka	„	IX.b.	(Likvidiran)
2286. Paletić Đorđe, Riste	„	E.	
2287. Palfi Ljudevit, Arona	„	II.	Likvidiran
2288. Pandurović Rade, Gliša	„	E.	
2289. Panić Pero, Srete	„	II.	
2290. Pantelić Ilija, Tanasije	„	V.	
2291. Pantelić Jovo, Stojana	„	I.	
2292. Pantelić Lazar, Mitra	„	E.	
2293. Papo Albert Eliše	„	IX.	
2294. „ Albert, Jakoba	„	V.	
2295. „ Albert, Sante	„	IX.	
2296. „ Avram, Izaka	„	II.	
2297. „ Elizar	„	IV.	

2298.	Papo Izak, Jakoba	grupa	V.	
2299.	„ Jakob, Avrama	„	E.	
2330.	„ Jakob, Davida	„	I.	
2301.	„ Jakob, Mihajla	„	IV.	
2302.	„ Jakob, Mojse	„	I.	
2303.	„ Jakob, Salamona	„	IX.	
2304.	„ Josef, Avrama	„	II.	(Likvidiran)
2305.	„ Josef, Sante	„	II.	
2306.	„ Josip, Hajima			
2307.	„ Josip, Sante	„	VII.	
2308.	„ Leon, Izaka	„	VIII.	(Likvidiran)
2309.	„ Leon, Leze	„	E.	
2310.	„ Leon, Mojse	„	IV.	
2311.	„ Lezo, Moritza	„	IX.	
2312.	„ Moritz, Izaka	„	V.	
2313.	„ Moritz, Jakoba	„	E.	
2314.	„ Moritz, Sante	„	VIII.	
2315.	„ Nisim, Sante	„	U.B.	(Likvidiran 19.IV.45.)
2316.	„ Rafael, Sante	„	IX.a.	Likvidiran 5.XI.44.
2317.	„ Salamon, Avrama	„	III.	
2318.	„ Salamon, Izaka	„	VIII.	
2319.	„ Salamon, Sante			
2320.	„ Silvio, Leme	»	2.	
2321.	„ Salom, Izaka	„	I.	
2322.	Parčetić Zarko	„	E.	
2323.	Pardo Avram, Moše	„	V.	
2324.	Pardo David, Sabetaja	»	IX.	
2325.	Pariipović Ilija, Stanka	„	IX.	
2326.	Panković Marko, Mike	„	VI.	(U bjekstvu 29.VIII.44.)
2327.	Pavić Glišo, Kuzmana	„	E.	
2328.	Pavić Miloš, Miće	»	E.	
2329.	Pavković Đuro,			(Otpušten)
2330.	Pavković Ilija			(Otpušten)
2331.	Pavković Jovo			(Otpušten)
2332.	Pavlović Dušan, Spasoja	„	IX.b.	
2333.	Pavlović Mirko, Koste	„	V.	
2334.	Pavlović Nedeljko, Đorda	„	II.	
2335.	Pavlović Rajko, Rade	„	E.	
2336.	Pećanac Đuro, Đure	„	V.	
2337.	Pečenko Nikola, Mirka	„	II.	
2338.	Pečujlić Nikola, Petra	„	IX.b.	
2339.	Pejić Ilija, Vasilja	„	IV.	
2340.	Pejić Marijan, Jove	„	E.	
2341.	Pejić Jovan, Đurđa	„	III.	
2342.	Pejnović Božo	„	VIII.	
2343.	Pejnović Jure, Ivana	„	E.	
2344.	Pejnović Nikola, Jurice	„	II.	(Obješen 21.IX.1944.)
2345.	Pekez Milan, Ilije	„	E.	
2346.	Perduv Branko, Đorda	„	V.	
2347.	Perenčević Obrad, Stojana	„	II.	
2348.	Perenčević Rade, Stojana	»	II.	
2349.	Perenčević Stojan, Sime	„	II.	
2350.	Perenji ing. Bela, Ljudevita	„	I-	
2351.	Perera Albert, Izaka	„	IX.b.	Likvidiran 5.IV.44.
2352.	„ Iso, Josipa	„	IV.	
2353.	„ Leon, Avrama	„	V.	+ 4.VI.1944.
2354.	„ Moritz, Izaka	„	V.	(Likvidiran 5.XI.44.)
2355.	„ Mojsije, Salamona	„	I.	
2356.	„ Sadik, Salamona	„	V.	(Likvidiran)
2357.	Perić Cedo, Ilije	„	E.	
2358.	Perić Dušan, Vase	„	E.	
2359.	Perić Đuro, Timotije	„	E.	
2360.	Perić Vojin, Uroša	„	E.	

2361.	Perosavljević Gavro, Laze	grupa	E.
2362.	Perosavljević Milan, Tome	„	VIII.
2363.	Pesah Adolf, Josefa	„	IV.
2364.	Pesah Salamon, Davida	„	IV.
2365.	Peškir Gligo, Nikole	„	V.
2366.	Petković Ilija, Milana	„	V. (U bjekstvu)
2367.	Petković Zivan, Mirka	„	VIII.
2368.	Petrić Nikola, Gliše	„	E. (Ubijen 21.IX.44.)
2369.	Petrović Branko, Vladimira	„	IX.b. (Ubijen)
2370.	„ Ilija, Jove	„	V. (U bjekstvu)
2371.	„ Jefto, Proka	„	E.
2372.	„ Jovo, Sime	„	V. (U bjekstvu)
2373.	„ Milan, Gavre	„	E.
2374.	„ Momčilo, Nikole	„	E.
2375.	„ Nikola, Spasoje	„	E.
2376.	„ Pavle, Cedomira	„	U.B.
2377.	„ Pero, Spasoje	„	VIII.
2378.	„ Petar, Save	„	I.
2379.	„ Savo, Time	„	IX.a.
2380.	„ Spasoje, Mitra	„	V.
2381.	„ Sreto, Spasoje	„	E.
2382.	„ Sreto	„	V. (Otpušten 30.IV.44.)
2383.	„ Tripo,	„	V. (Otpušten 30.IV.44.)
2384.	„ Vojin, Pere	„	IX.b. (Likv. 5.XI.1944.)
2385.	Peukić Mladen, Đure	„	E. + 22.IX.1944.
2386.	Pfeferman Petar, Ervina	„	I.
2387.	Pfeifer Dragan, Marka	„	VIII. (Likvidiran)
2388.	Pfeifer Hinko, Alberta	„	I.
2389.	Pfeifer Ignac, Alberta	„	VIII.
2390.	Pfeifer Slavko, Maksa	„	III.
2391.	Piljagić Savo, Milana	„	II.
2392.	Pinto Awam, Davida	„	IX.b. Likv. 5.XI.1944.
2393.	Pinto Benjamin, Davida	„	VI. (Likv. 5.XI.1944.)
2392.	Pinto David, Bernarda	„	III.
2393.	Pinto Hajim, Avrama	„	II.
2394.	Pirović Savo, Paje	„	E.
2395.	Pisker Josip, Adolfa	„	I. + 3.VI.1944.
2396.	Plavljenić Janko, Laze	„	IX.A.
2397.	Plavšić Ilija, Ignaca	„	E.
2398.	Plej Anton, Josipa	„	U.B.
2399.	Potkonjak Miljenko, Vladimira	„	VI.
2400.	Podverac Zivko, Josipa	„	I. (Otpušten 28.VIII.44.)
2401.	Polak Eugen, Vilima	„	VIII. (Likv. 5.XI.1944.)
2402.	Polak Gustav, Ernesta	„	IV. (Poginuo 22.IV.45.)
2403.	„ Lavoslav, Vilima	„	IV. (Poginuo 22.IV.45.)
2404.	„ Marko, Samuela	„	V. (Likv. 5.XI.1944.)
2405.	„ Milan, Vilima	„	IV.
2406.	„ Rudolf, Oskara	„	IV.
2407.	„ Valent, Emesta	„	IV.
2408.	„ Dr. Vladimir, Žige	„	IX.B. (Poginuo)
2409.	Polgar Sandor, Vilima	„	II. (Likvidiran)
2410.	Poljaković Milan, Jove	„	IX.b.
2411.	Poljić Jovan, Trifuna	„	U.B. (Obješten 21.IX.44.)
2412.	Polugić Mihajlo, Sime	„	V.
2413.	Popadić Zika, Sime	„	E.
2414.	Popić Jovan, Đure	„	VIII.
2415.	Popić Stevo, Lazara	„	E.
2416.	Popić Andrija, Alekse (Popović)	„	IX.A.
2417.	Popović Dragan, Ivana	„	IX.
2418.	„ Dragomir, Mile	„	II.
2419.	„ Ljubo, Jovana	„	VIII.
2420.	„ Milan, Miše	„	IX.B.
2421.	„ Milivoj, Milića	„	I.

2422	Popović	Ostoja, Branka	grupa	VI.
2423.	„	Radovan, Milana	„	I.
2424.	„	Radovan, Nikole	„	IX.B.
2425.	„	Stevan, Koste	„	VI.
2426.	„	Vlajko, Sime	„	IX.B.
2427.	„	Vojislav, Steve	„	IX.B.
2428.	Poštić	Đoko, Ljubojev	„	VIII.
2429.	Poštić	Milan, Slavka	„	VIII.
2430.	Poturica	Stevo, Pavla	„	IX.B. (Umro 28.VI.44.)
2431.	Poznanić	Lazar, Ljubomira	„	IX.a.
2432.	Poznanić	Slavko, Željka	„	V.
2433.	Poznanović	Ljubinko, Vladoja	„	II.
2434.	Pražić	Aleksa, Žike	„	VIII.
2435.	Prelić	Boško, Mile	„	IX.b.
2436.	Prelić	Dušan, Miloša	„	IX.b.
2437.	Prene	Josip, Ivana	„	I.
2438.	Preradović	Milutin, Dušana	„	I.
2439.	Prezberger	Ladislav, Franje	„	IV.
2440.	Preučil	Antun, Antuna	„	I. (Otpušten)
2441.	Pribanić	Stjepan, Franje	„	II.
2442.	Prodanović	Stevo, Teše	„	IX.a.
2443.	Prodanović	Vojislav, Steve	„	I.
2444.	Prpoš	Dušan, Lazara	„	I.
2445.	Prtija	Trivun, Dušana	„	E.
2446.	Puljić	Ivan, Franje	„	E.
2447.	Purtić	Stevo, Nikole	„	V.
2448.	Puškar	Vojin, Đure	„	E.
2449.	Pirih	Stjepan, Stjepana	„	U.B.
2450.	Pinto	Benjamin, Hajima	„	IV.
2451.	Plašić	Stjepan, Đure	„	IV.
2452.	Pandurović	Božo, Milana	„	V. (Likvidiran 5.XI.1944.)
2453.	Pavlić	Antun, Josipa	„	V.
2454.	Pavlović	Milovan, Mladena	„	V.
2455.	Pelaiić	Dragutin, Roka	„	IX.
2456.	Perić	Petar, Petra	„	V.
2457.	Petković	Slavko, Mate	„	V.
2458.	Pušić	Branko, Stevana	„	V.
2459.	Prohić	Vojin, Sime	„	V.
2460.	Petras	Petar, Stanka	„	V.
2461.	Pancer	Boris, Eugenov	„	X.
2462.	Posojnik	Stanko, Karla		
2463.	Pandurović	Mirko, Bolte		
2464.	Palić	Mustafa, Đafera		
2465.	Pavičić	Ivan, Mike		
2466.	Papo	Jakob, Josefa		
2467.	Papić	Josef, Izaka		
2468.	Pavlaković	Ivan, Danka		
2469.	Pajić	Antun, Jakoba	».	X.
2470.	Pajurin	Mato, Alojza		
2471.	Palajić	Antun, Ivana	»	X.
2472.	Pacina	Stanko, Kruno	»	X.
2473.	Pavković	Ilija, Ivanov	„	IX.
2474.	Pakšec	Blaž, Stjepana		
2475.	Pečar	Josip, Josipa	„	X.
2476.	Pegan	Rikard, Jerneja		
2477.	Pejašinović	Rudolf, Paje		
2478.	Pekušić	Muharem, Saliha	„	III.
2479.	Pelegrin	Josip, Ivana		
2480.	Peršin	Đuro, Blaža	„	II.
2481.	Perović	Vlaho, Mate	„	X.
2482.	Perović	Đuro, Antuna		
2483.	Perčec	Tomo, Mate		
2484.	Peršin	Ivan, Đure		

2485. Perković Ante, Mate	grupa	
2486. Perlot Ivan, Martina		
2487. Perasović Tomislav, Duje		
2488. Petras Franjo, Ivana		
2489. Petković Nikola, Vasilja		
2490. Petin Đuro, Josipa	..	X.
2491. Petračić Konrad, Matije		
2492. Petrović Mihajlo, Laze		
2493. Petrović Bogdan, Mihajla		
2494. Petrešević Borivoj, Antuna	„	IX.
2495. Petričak Imbro, Đure		
2496. Petković Bogdan, Pavela		
2497. Pezelj Stjepan, Đure		X.
2498. Pizek Ivan, Rinka		
2499. Pintarić Slavko, Josipa		
2500. Pilović Petar, Marka		
2501. Pire Adolf, Juraja		
2502. Pleša Petar, Tome		
2503. Pletilić Fabil, Omera	„	IX.
2504. Pleško Josip, Mije	„	VIII.
2505. Pobrić Hamdija, Hasima		
2506. Potkrajšek Vilko, Valenta		
2507. Podnar Ivan, Jakoba		
2508. Pokaz Antun, Antuna		
2509. Pokaz Ivan, Andre		
2510. Pokaz-Kožanec Stjepan		
2511. Polanec Petar, Alojza		
2512. Poljanec Stanko, Antuna		
2513. Polovina Mane, Bože		
2514. Poljak Juraj, Josipa		
2515. Popčić Martin, Stjepana	„	X.
2516. Perča Meho, Muharema		
2517. Popović Josip, Grge		
2518. Pospišil Alojz, Alojza		
2519. Posavec Josip, Josipa		
2520. Posavec Petar, Josipa		
2521. Posavec Ciril, Ivana		
2522. Poturica Rok, Andre	„	X.
2523. Poturica Milan	„	X.
2524. Petrović Mato	„	II.
2525. Pentek Ivan, Josipa	„	II.
2526. Rabljenović Nikola, Ostoje	„	E.
2527. Račanović Pero, Uroša	„	E.
2528. Račić Božidar, Mile	„	IX.a.
2529. Radaković Bogdan, Nikole	„	VIII.
2530. Radaković Milan, Nikole	„	III.
2531. Radanac Vaso, Jove	„	III. (Likvidiran 5.XI.44.)
2532. Radeljević Glišo, Steve	„	E.
2533. Radinović Mijo, Marka	„	III.
2534. Radmanović Mijo, Marka	„	III.
2535. Radojević Dušan, Milana	„	I.
2536. Radonjić Luka, Josipa	„	E.
2538. Radosavljević Lazar, Obrada	„	E.
2537. Radonjić Dragoljub, Krste	„	IX.
2539. Radosavljtević Nikola, Borislava	„	V.
2540. Radosavljević Pero, Lazara	„	E.
2541. Radoš Franjo, Josipa	„	I.
2542. Radošević Aleksa, Đure	„	II.
2543. Radošević Janko, Pavla	„	VII.
2544. Radovanović Rade, Gavre	„	E.
2545. Radović Luka, Save	„	E.
2546. Raduka Marko, Jakoba	„	E.
2547. Radonić Miroslav, Marka	„	IX.a.

2548. Rajačić Milan, Velimira	grupa I.
2549. Rajić Sreten, Jovana	.. V. + 22.IX.1944.
2550. Rajković Borislav, Save	„ E.
2551. Rajković Pero, Đoke	» E-
2552. Rajšić Božo, Pere	.. I-B.s. (Spašen)
2553. Rajšić Dragutin, Stojanov	„ VI.
2554. Rajšić Dušan, Stevana	.. E.
2555. Rajšić Mile, Stevana	» E-
2557. Rakić Petar, Ljubomira	„ VI.
2558. Rakin Košta, Kumana	„ I-
2559. Raknić Stevan, Laze	.. IX.b.
2560. Raković Stevo, Josipa	.. II.
2561. Ranisavljević Joso, Đoke	» U-
2562. Rankov Svetozar, Ljubomira	.. VIII.
2563. Rapajić Milan, Ilije	
2564. Rapajić Uroš, Dane	.. IX.b. (Likvidiran 5.XI.44.) •
2565. Rašić Đorđe, Mike	» HI.
2566. Rausnić Dr. Tihomir, Eugena	.. E-
2567. Rebac Remzija, Muhamedov	„ VI. (Obješen 21.IX.1944.)
2568. Rechnitzer Branko, Josipa	» U-
2569. Reich Ing. Ignjat, Davidov	.. VII.
2570. Reichert Dragutin, Emila	.. VI. (Likvidiran)
2571. Reiss ing. Iso, Simona	.. VII. (Likvidiran)
2572. Relić Arsenija, Petrov	» E.
2573. Relić Branko* Mihajla	» E.
2574. Relić Cvjetin, Mije	.. V.
2575. Relić Mile, Jove	.. V.
2576. Repac Stanko, Rade	„ U.B. (Likvidiran 23.IV.1945.)
2577. Ribić Nikola, Đure	.. IH- ^B ...
2578. Richter Makso, Izaka	» E. (Likvidiran 5.XI.44.)
2579. Ribnik Gligorije, Lava	„ VIII. (Likv. 5.XI.44.)
2580. Rikić Milorad, Mladena	„ II.
2581. Risović Stjepan, Mate	„ III.
2582. Ristić Mile, Jovana	» E.
2583. Ristić Mitar, Steve	» E.
2584. Ristivojević Lazar, Mite	» V.
2585. Rodić Relja, Ilije	.. IX.b.
2586. Romanić Marko, Jule	„ E.
2587. Romanić Milan, Save	„ I.
2588. Romanić Pavao, Jove	„ E.
2589. Romanjek Dimitrije, Mije	„ III.
2590. Romano Hajim, Leona	„ II.
2591. Romano Nisim, Alberta	„ VI.
2592. Romano Rafael, Mojse	>, V. (Likvid. 5.XI.1944.)
2593. Romić Momčilo, Proka	„ IX.b.
2594. Rosenberg Ing. Alfred, Samuela	„ VII. (Likvidiran)
2595. Rosenberg Ervin, Lazara	„ I.
2596. Rosenberg Jakob, Ignaca	„ II.
2597. Rosenberg Leopold, Hinka	„ E.
2598. Rosenberg Šigmund, Ignaca	„ IV.
2599. Rosenberg Željko, Jakova	» H-
2600. Rosenzweig Alfons, Maksa	„ HI-
2601. Rosenzweig Ignac, Davida	„ IV.
2602. Rosenzweig Jakob, Davida	„ IV.
2603. Rosić Ilija, Koste	„ III.
2604. Rosner Branko, Maksa	„ E. (Likvidiran 5.XI.44.)
2605. Rosner Ivica, Ignaca	„ IV.
2606. Rotenberg Monjo, Arona	„ II.
2607. Roth Stjepan, Salamona	„ VI. (Likvidiran 5.XI.44.)
2608. Rothmüller Branko, J.	„ VI. (Likvidiran 5.VI.44.)
2609. Ručnov Đuro, Petra	„ IV.
2610. Rudan Mile, Vasilija	„ E.
2611. Rukavina Franjo, Mile	„ E. (Obješen 21.IX.44.)

2612. Rukenstein Roman, Karla	grupa	IV	->0rv4^
2613. Rusić Nedjeljko, Steve	«		M rv « i
2614. Rubin Dezider, Soltana	„	U.B.	Likvidiran 2^IV.45.)
2615. Resulović Abdulah, Nazifa	„	U.B.	(Obješen 21.IX.44.)
2616. Roman Mojse, Leona	..	III.	
2617. Roman Leon, Mojse	„	V.	(Likvidiran 5.XI.44.)
2618. Rajak Milovan, Bože	»	V.	
2619. Repaja Bogdan, Nikole		V.	
2620. Ristić Đuro, Pane	»	V.	
2621. Rupar Đorde, Jove	„	V.	
2622. Rupiće Marko, Ivana	„	V.	
2623. Rađenović Đuro,, Trivuna	„	V.	
2624. Radosavljević Nikola, Ivana -	„	V.	
2625. Ribić Mujo, Bege		V.	
2626. Rogić Dmitar, Petra	>.	V.	
2627. Rogić Đuro, Milana	»	IX.	
2628. Rogić Ivan, Mate	»	VIII.	
2629. Rajher Antun	»	H-	
2630. Ranogajec Valent, Antuna	„	V.	
2631. Rolich Franjo, Petra	„	V.	
2632. Rogić Milan, Đure	„	V.	
2633. Rukavina Nikola, Ivana	„	X.	
2634. Runjo Nikola, Stevana	„	II.	
2635. Redžić Huso, Ibri	„	VIII.	
2636. Rašić Karlo, Mije	„	X.	
2637. Rijavec Adolf, Josipa	»	X.	
2638. Rogić Marko, Vice	„	X.	(Ubijen 16.IV.45.)
2639. Ribarić Slavko, Antuna	„	X.	(Poginuo 22.IV.45.)
2640. Rimaj Milan, Viktora	„	VI.	
2641. Rašić Tomo, Ilije	„	X.	(Poginuo 22.IV.45.)
2642. Romanović Petar, Miloša	„	IX.	
2643. Ribčić Antun, Petra	„	X.	
2644. Rolih Ivan, Franje	„	IX.	
2645. Romano Josef, Benziona	„	IX.	
2646. Rupnik Bogumil, Frančiške	„	X.	
2647. Rajs Stjepan, Marije	„	IX.	
2648. Radanović Antun, Mate			
2649. Rajhel Anton, Alfreda			
2650. Rukavina Ilija, Ivana			
2651. Rajić Miloš, Janka			
2652. Rintaš Đuro, Josipa			(Umro)
2653. Rajtarević Andrija, Josipa	„	II.	
2654. Rubinščak Srećko, Ivana	„	X.	
2655. Roler Dragan, Dragutina	„	X.	
2656. Ružić Krešimir, Stjepana	„	II.	
2657. Radošević Ivan, Vinka	„	V.	
2658. Rudman Mirko, Alojza	„	V.	(Poginuo 22.4.45.)
2659. Ruvić Omer, Husejina	„	X.	
2660. Rilov Ante, Ivana	„	I.	(Poginuo 22.IV.45.)
2661. Rakić Antunov, Drago	„	X.	
2662. Rebelić Stjepan, Ivana	„	II.	
2663. Radinović Milan, Jove	„	E.	
2664. Raliček Alojz, Đure	„	II.	
2665. Rožić Stjepan, Petra			
2666. Ružić Ante, Antin	„	II.	
2667. Rožman Ivan, Antin	„	II.	
2668. Repša Zlatko, Maksa			
2669. Roganec Franjo, Stjepana			
2670. Ružak Ante, Franjin			
2671. Renko Viktor, Franje			
2672. Razdraz Vjekoslav, Josipa			
2673. Rebac Semzadin, Hasanov			
2674. Rosanda Ratko, Antunov			

2675. Rihtarić Vilim, Radislava	
2676. Rihtarić Ivana, Ivana	
2677. Radovan Petar, Bože	
2678. Sabljić Maksim, Petra	
2679. Sabojlović Branko, Ivana	
2680. Salom Danijel, Izidora	
2681. Salom Izak, Elijasa	
2682. Salom Jakica, Danijela	
2683. Salom (Buki) Ješua, Abrahama	
2684. Salopek Josip, Franje	
2685. Saltijel Jakob, Jakoba	
2686. Samac Đuro, Laze	
2687. Samac Trivun, Đure	
2689. Samlajić Erih, Emanuela	
2690. Samlajić Hugo, Emanuela	
2691. Samlajić Maks, Hinka	
2692. Samakovljija Juda, Mojse	
2693. Santrač Nikola, Pere	
2694. Santrač Zivko, Stevana	
2695. Sašić Omer, Mehe	
2696. Satler Radivoj, Dr. Mavrin	
2697. Savić Dušan, Spasoja	
2698. Savić Đuro, Luke	
2699. „ Đuro, Sime	
2700. „ Jovan, Pere	
2701. „ Košta, Laze	
2702. Savić Mirko, Ljubomira	
2703. „ Pavle, Petra	
2704. „ Slavko, Sime	
2705. „ Sreten, Jovana	
2706. „ Stevo	
2707. „ Stevo. Stanka	
2708. Soeman Franjo, Salamona	
2709. Sekler Aleksander, Ignje	
2710. Sekulić Borislav, Mihajla	
2711. Selaković Ninko, Rade	
2712. Semnitz Marko, Ignaca	
2713. Senderović Avram, Majera	
2714. Serjanović Ljuboi, Đoke	
2715. Sertić Đuro, Ivana	
2716. Sever Franjo, Vinka	
2717. Sič Maksim, Josipa	
2718. Silberberg Sime, Jakoba	
2719. Simeunović Ignjat, Ilije	
2720. Simeunović Jovan, Stojana	
2721. Simić Đorđe, Spasoja	
2722. „ Gavro, Damjana	
2723. „ Izak, Petra	
2724. „ Milan, Jove	
2725. „ Milovan, Mladena	
2726. „ Pero, Ilije	
2727. „ Petar, Sime	
2728. „ Rajko, Boška	
2729. „ Spasoje, Blagoja	
2730. Singer Ing. Ernest, Jakoba	
2731. Singer Makso, Marka	
2732. Sipić Risto, Pavla	
2733. Skok August, Valentina	
2734. Skomrak Ivan,	
2735. Sladojčević Božo, Blagoja	
2736. Slavojević Pane, Nikole	
2737. Sladojević Stevo, Nikole	
2738. Slepčević Rade, Mirka	
	grupa
	» X.
	» II.
	» E.
	» I-
	» II.
..	IV.
„	U.B. (Likvidiran 23.IV.45.)
	E. (Otpušten 30.V.44.)
„	V. (Likvidiran)
»	V.
»	VIII.
»	E. (Likvidiran 6.VI.44.)
»	II. (Likvidiran 6.VI.44.)
„	I. B.S. (Spašen)
»	IV.
».	IV.
»	II.
»	V.
„	U.B. (Likvidiran XI.44.)
»	V.
..	E.
»	E.
»	H.
»	IX.a.
•>	IX.a.
..	V.
..	E.
	VI. (Poginuo 1944)
	» VIII.
„	VIII.
»	II.
>.	III. (Obješen 21.IX.44.)
„	V.
»	IX.a.
„	IX.a.
»	E.
»	III.
»	V. (Otpušten 10.VIII.44.)
..	X. (Likvidiran 8.IV.45.)
»	IV.
„	E.
„	E.
»	III.
»	V.
»	E.
»	HI.
„	V. (U bjekstvu)
„	+ 16.IX.1944.
„	II.
„	III.
„	VI. (Likvidiran 17.IV.45.)
„	E. + 20.VIII.1944.
„	I.
„	V. (Umro III.1945.)
„	I. (Otpušten 28.VIII.44.)
„	IX.b. (Likvidiran 5.XI.44.)
„	II. + 20.VI.44.
„	II. + 8.XI.1944.
„	E.

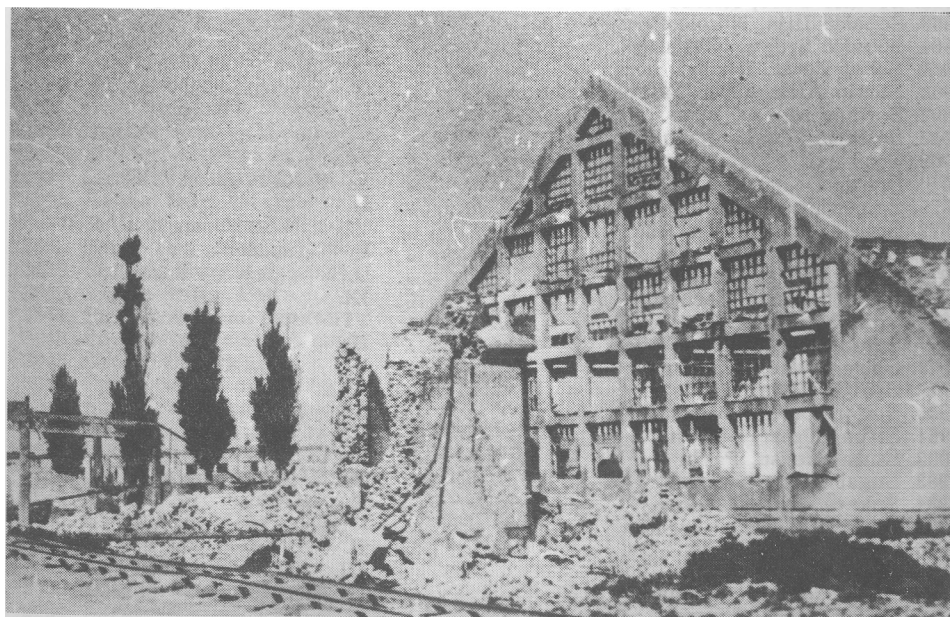
2739.	Slovaković Slavko, Gliše	grupa	II.	
2740.	Slunjski Josip, Blaža	„	E.	
2741.	Smiljanić Đuro, Pavla	„	E.	
2742.	Smolčić Pavao, Stjepana	„	V.	
2743.	Shor Leo, Izidora	„	V.	(U bjekstvu)
2744.	Shor Oto, Leona	„	II.	(Likvidiran 5.XI.44.)
2745.	Sojak Ignac, Antuna	„	U.B.	(Obješen 21.IX.44.)
2746.	Sokolović Milan, Pavla	„	E.	
2747.	Sokolović Pero, Pavla	„	E.	
2748.	Sonnenberg Vlado, Bernharda	„	IV.	
2749.	Sonennfeld Nikola, Ignaca	„	VI.	(Likvidiran)
2750.	Sonenschein Filip, Bernarda	„	II.	(Likvidiran)
2751.	Sonenschein Hugo, Bernarda	„	II.	(Likvidiran 5.XI.44.)
2752.	Sonenschein Mirko, Sandora	„	E.	
2753.	Sorger Ruben, Alberta	„	I.	
2754.	Sovulj Mijo, Ivana	„	E.	
2755.	Sparavalo Danilo, Dušana	„	II.	(Likvidiran)
2756.	Spasojević Mirko, Adama	„	II.	
2757.	Spasojević Pero, Sime	„	IX.b.	
2758.	Srdić Spasoje, Nikole	„	E.	
2759.	Stakić Zarko, Joče	„	E.	
2760.	Stanić Ilija, Milana	„	E.	
2761.	Stanisavljević Dušan, Steve	„	IX.b.	
2762.	Stanišić Ilija, Boška	„	IX.b.	
2763.	Stanišić Josip, Janka	„	U.B.	
2764.	Stanišić Mitar, Marka	„	E.	+ 14.VII.44.
2765.	Stanišić Slavko, Marka	„	V.	
2766.	Stanković Božo, Jovana	„	U.B.	
2767.	Stanković Jefto, Laze	„	E.	
2768.	Stanković Pero, Stanka	„	III.	
2769.	„ Risto, Spasoja	„	V.	(U bjekstvu)
2770.	„ Savo, Laze	„	E.	
2771.	„ Stevan, Vase	„	I.	
2772.	„ Stojan, Pere	„	E.	
2773.	„ Vaso, Alekse	„	V.	
2774.	Stanojlov Đbko, Petra	„	E.	
2775.	Stanojlov Milovan, Steve	„	E.	
2776.	Starčević Borislav, Milovana	„	IV.	
2777.	Starčević Miloš, Obrena	„	E.	
2778.	Stefanović Milan, Vase	„	V.	(U bjekstvu)
2779.	„ Milorad, Mihajla	„	VIII.	
2780.	„ Stevan, Pavla	„	IX.a.	
2781.	Stević Sava, Đure	„	II.	+ 13.VII.1944
2782.	Stić Janko, Petra	„	E.	
2783.	Stefanović Pero, Steve	„	V.	(U bjekstvu)
2784.	Stjepanović Aćim, Zivana	„	III.	
2785.	„ Joso, Ivana	„	III.	
2786.	„ Mirko, Ilije	„	V.	
2787.	„ Risto, Dike	„	IX.B.	
2788.	„ Spasoje, Dimitrija	„	E.	
2789.	„ Stojimir, Trenka	„	V.	
2790.	„ Tomo, Marka	„	E.	
2791.	Stojaković Jovo, Mihajla	„	V.	
2792.	„ Milorad, Nikole	„	V.	
2793.	„ Milutin, Steve	„	IX.a.	
2794.	„ Ostoja, Petra	„	I.	
2795.	„ Rajko, Ostoje	„	I.	
2796.	„ Slavko, Marka	„	I.	
2797.	Stojanović Bogoljub, Dimitrija	„	E.	
2798.	Stojanović Božo, Paje	„	E.	
2799.	Stojanović (Stojnović) Božo, P.	„	VI.	
2800.	Stojanović Dušan, Mihajla	„	E.	+ 30.VI.1944.
2801.	„ Grujo, Paje	„	E.	

2802.	Stojanović	Joco, Dane	grupa	VIII.
2803.	„	Luka, Davida	„	E.
2804.	„	Todor, Đoke	„	V.
2805.	„	Todor, Jovana	„	E.
2806.	„	Trifko, Jovana	»	E.
2807.	„	Uroš, Ivana	„	V. (Otpušten)
2808.	„	Zivko, Luke	„	I.
2809.	Stojčević	Jovo, Mihajla	„	VI.
2810.	Stojić	Gligor, Simeona	»	I.
2811.	Stokić	Dušan, Milana	»	I.
2812.	Stubljar	Janko, Dike	„	V. (Otpušten 28.VIII.44.)
2813.	Stupar	Ilija, Mitra	„	VIII.
2814.	Stupar	Mikan, Save	„	E.
2815.	Stuparević	Vaso, Sime	„	III. (Otpušten 30.IV.44.)
2816.	Subić	Marko, Marka	„	E.
2817.	Subotić	Mića, Vase	„	II. +8.XI.44.
2818.	Subotić	Ljubo, Jovice	„	II.
2819.	Sudžuković	Mahmut, Hamdije	„	I.
2820.	Suknajić	Ivan, Ivana	„	V.
2821.	Susman	Siegfried, Aleksandra	„	II.
2822.	Svilar	Milan, Bude	„	III. (Likvidiran 5.XI.44.)
2823.	Svilarić	Aleksander, Mihajla	„	I.
2824.	Svrdlin	Petar, Luke	„	E.
2825.	Skeleđić	Jozo, Ivana		
2826.	Subić	Đoko, Andrije	„	V.
2827.	Segulin	Anton, Andrije	„	V.
2828.	Sušić	Sreten, Vladimira	„	I.
2829.	Stipetić	Ing. Julije, Mate	„	IX.a.
2830.	Sarač	Derviš, Saliha	„	IX.
2831.	Sirovica	Lazo, Jandre	„	V.
2832.	Stanić	Lazar, Vida	„	V.
2833.	Stojaković	Lazo, Nikole	„	V.
2834.	Subašić	Emin, Saćira	„	V. (Otpušten 30.VIII.1944.)
2835.	Sokač	Zvonimir, Antuna	„	X.
2836.	Šeidl	Karlo, Franje	„	V.
2837.	Štipan	Stevo, Filipa	„	IX.b.
2838.	Štorjak	Mirko, Milana	„	IX.
2839.	Škarpa	Dinko, Etora	„	III.
2840.	Saiko	Alojz, Alojza	„	IX.
2841.	Sabo	Đuro,	„	IX.
2842.	Sorić	Božo, Marka	„	V.
2843.	Svoboda	Franjo, Vaclava	„	V.
2844.	Sajt	Feri, Uniš	„	X.
2845.	Svrtan	Mijo, Josipa	„	III.
2846.	Sporiš	Vilim, Antuna	„	V.
2847.	Sirec	Mirko, Franje	„	IX.
2848.	Seljan	Janko, Eduarda	„	VII.
2849.	Starak	Vladimir, Dragutina	„	I.
2850.	Studen	Mirko, Milana	„	I.
2851.	Sladačak	Miroslav, Ludviga	„	X.
2852.	Smaić	Čazim, Avde	»	X.
2853.	Sorko	Ivan, Dragutina	„	I.
2854.	Samardija	Cvitko, Paške	„	X.
2855.	Solenički	Stjepan, Stjepana	„	X.
2856.	Selec	Franjo, Josipa	„	X.
2857.	Sajfert	Stanko, Venceslava	„	IX.
2858.	Sarašević	Remzija, Mustafe	„	IX.
2859.	Slinski	Stjepan, Ivana	„	IX.
2860.	Svetko	Adolf, Ivana	„	IX.
2861.	Sitnica	Ahmet, Muharema	„	IX.
2862.	Srkulj	Josip, Juraša	„	IX.
2863.	Sajfer	Izrael, Josipa	„	IX.
2864.	Starešina	Stjepan, Filipa	„	IX.

2865.	Stublić Josip, Stjepana	grupa	V.
2866.	Stankulek Stefan, Tome	„	X.
2867.	Saša Ivan, Mate		
2868.	Samec Martin, Imbre	„	V.
2869.	Sokolski Branko, Petra	„	X.
2870.	Sumanović Jasim, Tufika	„	II.
2871.	Starčević Mato, Bože	„	X.
2872.	Sedlati Vjekoslav, Franje		
2873.	Stančić Marko, Luke	„	X.
2874.	Sekulić Franjo, Antuna	„	X.
2875.	Starčević Josip, Blaža	„	X.
2876.	Sarić Alija, Sačira	»	X.
2877.	Skoković Vilim, Jure	„	E.
2878.	Srdolić Ivan, Jure	>	V.
2880.	Stubljanec Stjepan, Mije	„	X.
2881.	Sinković Ladislav, Mirka	„	V.
2882.	Stankić Ivan, Nikole	„	X.
2883.	Stančić Mato, Mate	„	II.
2884.	Sajler Ivan, Matije	„	X.
2885.	Struhar Petar, Mate		
2886.	Suhodelski Košta, Teofila	„	X.
2887.	Skrbeta, Ljudevit, Janka	„	X.
2888.	Sadak Luka, Đure	„	X.
2889.	Sadak Vid, Tome		
2890.	Skorup Nikola, Nikole		
2891.	Soršak Ivan, Ivana	„	II.
2892.	Stič Janko, Ive	„	II.
2893.	Stepančić Florijan, Marka	„	II.
2894.	Sušec Josip, Ivana	„	II.
2895.	Stublić Ivan, Ivana	„	V.
2896.	Svob Jakob, Sebastijana	„	IX.
2897.	Svetić Pavao, Pavla	„	V.
2898.	Slivka Đuro, Geze		
2899.	Sokal Smajil, Abdulaha	„	X.
2900.	Sublika Julio, Jure	„	III.
2901.	Sikać Slavko» Andre		
2902.	Suša Slavko		
2903.	Stipanović Zvonko, Josipa		
2904.	Svoboda Vlado, Bogdana		
2905.	Šekula Andrija, Milana		
2906.	Štapić Mate, Petra		
2907.	Sabadžiia Ferdo, Đure		
2908.	Stanić Matija, Josipa		
2909.	Serbak Mućan, Ivana		
2910.	Salaj Vitomir, Zvonka	„	I.
2911.	Stark Ferdinand, Adolfa	„	IX.b. (Likvidiran)
2912.	Stein Bela, Ljudevita	„	I. (Poginuo 22.IV.45.)
2913.	Stein Filip, Ljudevita	„	I. (Poginuo 22.IV.45.)
2914.	Stein Herman, Bernharda	„	III.
2915.	Steiner Eugen, Simona	„	IV.
2916.	„ Ladislav, Josipa	„	IX.b. (Poginuo 22.IV.45.)
2917.	„ Vilko, Adolfa	„	II.
2918.	Steinitz Josip, Vilima	„	I.
2919.	Stern Abraham, Izraela	„	II. (Poginuo 8.XI.44.)
2920.	„ Aleksandar, Eduarda		
2921.	„ Emanuel, Jakoba	„	U.B. (Likvidiran)
2922.	„ Ervin, Izidora	„	VIII.
2923.	„ Dr. Hinko, Jakoba	„	E. (Likvidiran)
2924.	„ Mladen, Izidora	„	I (Likvidiran)
2925.	„ Pero, Izraela	„	II.
2926.	„ Ing. Rudolf	„	VII. (Likvidiran 21.1.45.)
2927.	Sternberg Karlo, Moritza	„	IV. (Poginuo 22.IV.45.)
2928.	„ Jakob, Moritza	„	IV. (Poginuo 22.IV.45.)

Ustaše su porušile ciglanu, koju je inženjer Hinko Pičili pretvorio u jasenovački krematorijum.

I električna centrala u Jasenovcu minirana je aprila 1945. godine.

2929.	Sternberg Oskar, Dragutina	grupa	VI.	(Likvidiran)
2930.	Sajin Drago, Sime	„	E.	
2931.	Sajković Andrija, Mate	„	V.	
2932.	Sarašković Borislav, Blagoja	„	E.	
2933.	Sašić Đuro, Ilije	„	IX.a.	
2934.	„ Ilija, Stevana	„	VIII.	
2935.	„ Jovan, Marka	„	III.	+ 26.7.44.
2936.	Saula Dane, Teodora	„	III.	+ 14.VI.44.
2937.	Seatović Milan, Đure	„	II.	
2938.	Seatović Mitar, Avakuma	„	IX.b.	
2939.	Segotić Dragan	„	II.	
2940.	Sekerac Dragutin, Ostoje	„	II.	
2941.	Semen Ivan, Ivana	„	II.	
2942.	Sepić Mladen, Stojana	„	I.	
2943.	Sertović Mehmed, Omera	„	I.	
2944.	Sestan Mustafa, Husejina	„	I.	
2945.	Sestić Alija, Vehima	„	II.	
2946.	Sević Ilija, Koste	„	E.	
2947.	Sibalić Srboslav, Ilije	„	E.	
2948.	Sijak Stevan, Lazara	„	VII.	
2949.	Sijaković Milovan, Radivoja	„	E.	
2950.	Sijan Nikola, Steve	„	V.	
2951.	Siljkut Aleksandar, Jove	„	IX.B.	
2952.	Šinik Milan, Steve	„	I.	
2953.	Šiško Ivan, Ivana	„	IX.a.	(Otpušten 28.8.44.)
2954.	Sarić Božo, Jove	„	E.	
2955.	Sarić Milan, Tode	„	I.	
2956.	Skarić Niko, Jovana	„	E.	
2957.	Skreblin Stjepan, Mirka	„	IX.a.	
2958.	Skrljac Martin, Antunov	„	II.	
2959.	Škulec Ivan, Josipa	„	V.	(Otpušten 28.VIII.44.)
2960.	Šljuka Milutin, Zire	„	II.	(Ubijen IV.1945.)
2961.	Snjegolinac Simeon	„	III.	
2962.	Sobašić Đuro, Alekse	„	E.	
2963.	Sobašić Ilija, Nikole	„	E.	
2964.	Sobašić Srdan, Nikole	„	E.	
2965.	Sobat Petar, Nikole	„	I	(Umro 28.VI.44.)
2966.	Somlo Aleksander, Samuela	„	II.	(Poginuo)
2967.	Sormaz Marko, Bože	„	II.	
2968.	Soštarić Josipa, Josip	„	V.	
2969.	Spanović Pavao, Mihajla	„	III.	
2970.	Spicer Dragutin, Eugena	„	V.	(Likvidiran 5.XI.44.)
2971.	Spicer Franjo, Izidora	„	II.	
2972.	Spicer Lavoslav, Alberta	„	VII.	(Likvidiran 21.IV.45.)
2973.	Spicer Oto, Lavoslava	„	I.	(Spašen)
2974.	Spicer Dr. Pavao, Maksa	„	U.B.	(Spašen)
2975.	Spiler Rikard, Baruha	„	IX.	
2976.	Spindl Ing. Albert, Ise	„	VII.	
2977.	Spindl Herman, Ise	„	II.	
2978.	Spirer Julio, Ljudevita	„	I.	+ 6.IX.44.
2979.	Spoljar Mijo, Miška	„	IX.a.	
2980.	Štefan Đorđe, Petra	„	I.	
2981.	Štrbac Petar, Stevana	„	VI.	
2982.	Štula Aleksa, Pavla	„	I.	
2983.	Sugar Geza, Maksa	„	V.	(Likvidiran 5.XI.44.)
2984.	Sukara Lazar, Todora	„	E.	
2985.	Sulekić Stipo,	„	III.	
2986.	Sulina Mato, Mate	„	II.	
2987.	Sunjka Nikola, Rade	„	III.	(Likvidiran 5.XI.44.)
2988.	Suput Milan, Stevana	„	III.	(Likvidiran 5.XI.44.)
2989.	Sušak Petar, Stevana	„	II.	
2990.	Sušković Josip, Stjepana	„	I.	
2991.	Suvak Dušan, Ilije	,	VI.	

2992. Suvak Rade, Ilije	grupa	IX.b.	
2993. Svagonja Nikola, Pere	„	II.	
2994. Ščurić Bolto, Valenta	„	V.	
2995. Svajger Ivan, Stjepana	„	V.	
2996. Soštarić Nikola, Mate	„	V.	
2997. Sarec Tomo, Miškina	»	X.	
2998. Sobota Dragan, Pavla	»	V.	
2999. Švagelj Stanislav, Petra	»	X.	
3000. Šljivar Meho, Omera	».	V.	
3001. Skvorc Vjekoslav, Ivana	»	V.	
3002. Spekonja Mijo, Otilije	»	H.	
3003. Snidaršić Ivan, Ivana	„	II.	
3004. Sarić Petar, Tanasija	„	II.	(Ubijen)
3005. Štupar Alojz, Josipa	„	II.	
3006. Šupljina Dominik, Blaža	»	IX.	
3007. Simunić August, Ignaca	„	V.	
3008. Sestak Josip, Ivana	„	V.	
3009. Simatović Mirko, Nikole	„	X.	(Poginuo)
3010. Stefunjak Rudolf, Mirka	„	II.	
3011. Skrgatić Drago, Matroslava	„	X.	(Spašen)
3012. Simić Nikola, Davora	„	X.	
3013. Skof Karlo, Karla	„	X.	(Spašen)
3014. Sveb Jakov, Stjepana	„	X.	
3015. Sarkić Stjepan, Ivana	„	X.	
3016. Solić Franjo, Luke	„	X.	
3017. Segović Zvonko, Stjepana	„	IX.	(Ubijen 15.IV.45.)
3018. Spicer Perica, Milana	„	IX.	
3019. Sprajs Antun, Mije	„	IX.	
3020. Svarcenberg Mijo, Alberta	„	IX..	
3021. Svalek Slavko, Rudolfa	„	X.	
3022. Sparing Valter, Kolomana	„	X.	
3023. Stengl Milan, Eduarda	„	X.	
3024. Stelcl Leopold, Blaža	„	V.	
3025. Slesinger Anton, Mavre			
3026. Sterc Ivan, Marka	„	X.	
3027. Sterc Josip, Marka	„	V.	
3028. Stimac Vinko, Diure	„	X.	
3029. Sarkić Stjepan, Mate			
3030. Sibalić Marko, Marka			
3031. Sulc Vjekoslav, Franje	„	II.	
3032. Santak Anton, Miška			
3033. Sandor Engekberg, Josipa	„	VI.	(Poginuo X.44.)
3034. Soštarić Ivan, Viktora	„	V.	
3035. Sajber Đuro, Mavre	„	X.	
3037. Sutulović Janko, Mije	„	II.	
3038. Sepec Dragutin, Stjepana	„	V.	
3039. Spoljar Marko, Petaša	„	V.	
3040. Skalfa Josip, Petra	„	V.	
3041. Siraković Ivan, Ignaca	„	E.	
3042. Sandor Miroslav, Andrije	„	X.	(Spašen)
3043. Skulić Đuran, Ibre	„	V.	
3044. Španović Anton, Antona	„	X.	
3045. Sparublek Antun, Rudolfa	„	X.	
3046. Svoger Jakob, Jakoba	„	I.	
3047. Susković Franjo, Breka	„	X.	
3048. Sumatović Nikola, Nikole	„	II.	
3049. Solak Filip, Antuna			
3050. Sašić Đuro, Joze			
3051. Salić Ivan, Blaža			
3052. Šašek Vilim, Jure			
3053. Šnajder Alojz, Franje	„	E.	
3054. Saruer Rudolf, Franje	„	E.	
3055. Simić Marko, Antuna	„	IX.	

3056. žvigir Josip, Vilima	grupa	IX.
3057. Sertović Jusuf, Ibre	„	IX.
3058. Sahić Adem, Bege	„	IX.
3059. Spoljarić Ljubo, Pere	„	II.
3060. Sarić Ivan, Petra	„	V.
3061. Sperha Nikola, Antona	„	II.
3062. Sišak Florijan, Fabijana		
3063. Stefan Vladinceo, Vilima		
3064. Sulhof Hugo, Mavre		
3065. Spiljar Vilim, Martina		
3066. Separović Ivo, Stjepana		
3067. Skember Ante, Ivana		
3068. Steher Alojz, Ferde		
3069. Sikić Drago, Ilije		
3070. Sandor Marko, Franje	„	X.
3071. Slothauer Ivan, Josipa	„	VII.
3072. Svare Vilim, Ljudevita		
3073. Scheer Adolf, Samuela	„	VIII.
3074. Scheer Marko, Samuela	„	V.
3075. Scherf Avram, Jakoba	„	VIII. (Likvidiran 5.XI.44.)
3076. Scheyer Edo, Adolfa	„	VI. (Spašen)
3077. Scheyer Moritz, Adolfa	„	VIII. (Poginuo 22.IV.45.)
3078. Schleifer Filip, Davida	„	IV. (Spašen u prodoru)
3079. Schleifer Izidor, Davida	„	IV. (Poginuo)
3080. Slesinger Herman, Adolfa	„	I.
3081. Slesinger Josip, Benjamina	„	VII. (Poginuo 21.IV.45.)
3082. Slesinger Natan, Vilima	„	V. (Likvidiran 5.XI.44.)
3083. Schmidt Stjepan, Hüge	„	IX. (Ubijen IV.1945.)
3084. Schnetrepl David, Mojsija	„	II. (Likvidiran)
3085. Schossberger Mirko, Hermana	„	E.
3086. Schön Teodor, Hermana	„	IX.b. (Likv. 5.XI.44.)
3087. Schönauder Josip, Ljudevita	„	U.B. (Likv. 23.IV.45.)
3088. Schönauder Julio, Jakoba	„	VI. (Likv. 21.IV.45.)
3089. Schöntag Ing. Ljudevita, Hinka	„	VI.
3090. Schuster Siegfried, Hermana	„	U.B. (Likv. XI.1944.)
3091. Schwabenitz Julius,	„	VI. (Likv. XI. 44.)
3092. Schwarz Aleksandar, Jakoba	„	VIII. (Likvidiran)
3093. „ Alfred, Maksa	„	III.
3094. „ Heinrich, Luviš	„	IV.
3095. „ Ivan, Vilima	„	VIII.
3096. „ Izidor, Heinriha	„	I.
3097. „ Jakob, Mavre	„	II. (Likv. 5.XI.44.)
3098. „ Josip, Jakoba	„	I.
3099. „ Leopold, Jakoba	„	I.
3100. „ Vilko, Ljudevita	„	III.
3101. „ Ing. Zdenka, Jakoba	„	(Pobjegao iz Lepoglave 16.IV.45.)
3102. Schwakenberg Adolf, Ljudevita	„	IV. (Otpušten 31.VIII.1944.)
3103. Schwertberg Josip, Gabrijela	„	E. (Likvidiran 5.XI.44.)
3104. Schrenger Miro, Alfreda	„	III.
3105. Schrenger Hinko, Mauera	„	V. (Likv. 5.XI.1944.)
3106. Tadić Stojan, Tome	„	II.
3107. Tagleicht David, Emila		
3108. Talić Miloš, Jove	„	II. + 24.V.1944.
3109. Tanasić Vojin, Marka	„	II.
3110. Tarbuk Miloš, Jovana	„	E.
3111. Tarbuk Mirko, Remzije	„	V.
3112. Taubman Maks, Hermana	„	V. (Likvidiran)
3113. Teodorović Kosta, Stanka	„	II.
3114. Terzić Cedo, Drage	„	V. (Likvidiran 5.XI.44.)
3115. Tesla Lazar, Rade	„	V.
3116. Teslić Đuro, Alekse	„	E.
3117. Teslić Ilija, Alekse	„	II.
3118. „ Nikola, Stevana	„	IX.b.

3119. Teslić Petar, Mije	grupa IX.b.
3120. „ Simo, Vase	„ V.
3121. Timarac Jovan, Zeljka	„ V.
3122. Tintor Stevo, Laze	„ VIII.
3123. Todorčić Mile, Dmitra	„ E.
3124. Todorovčić Đorđe, Jovana "	„ E. + 16.IX.44.
3125. „ Dušan, Stojana	„ III.
3126. „ Mile, Stojana	„ E.
3127. „ Mitar, Dragutina	„ E.
3128. „ Uroš, Stojana	„ E.
3129. „ Vaso, Stanka	„ E.
3130. Tomašević Petar, Đoke	„ E.
3131. Tomić Milan, Jove	„ E.
3132. „ Milan, Todora	„ E.
3133. „ Milorad, Pere	„ III.
3134. „ Zivko, Steve	„ IX.b.
3135. Tomšić Martin, Martina	„ I.
3136. Tomšić Ivan, Ivana	„ III.
3137. Tonković Andrija, Stjepana	„ VII. (Likv. 21.IX.1944.)
3138. Topalović Nikola, Riste	„ IX.b.
3139. Topalović Stjepan, Spasoja	„ E.
3140. Topić Mitar, Pere	„ V.
3141. Toprek Stojan, Steve	„ III.
3142. Tošić Mirko, Jove	„ IX.b.
3143. Trakilović Jovo, Steve	„ E.
3144. Tratnik Juraj, Stjepana	„ V.
3145. Trautman Eugen, Bernarda	„ VII. (Likvidiran)
3146. „ Franjo, Bernarda	„ IX.a. (Likvidiran)
3147. „ Miroslav, Franje	„ I-
3148. Trbuk Jovo, Dušana	„ E.
3149. Trnčić Mladen, Spasoja	„ E.
3150. Trputec Mijo, Andrije	„ IX.a.
3151. Tubica Dušan, Marka	„ I.
3152. Tubica Stevo, Todora	„ " H-
3153. Tubić Čedo, Petra	„ E.
3154. Tubić Nikola, Laze	„ E.
3155. Tubin Bogdan, Stevana	„ E.
3156. Tudorović Milan, Joze	„ III. + 28.VII.44.
3157. Topajić Miloš, Vase	„ I.
3158. Turoman Milivoj, Gavre	„ IX.b.
3159. Turudija Milan, Milana	„ III.
3160. Turudija Vaso, Jove	„ IX.b.
3161. Tušek Krešimir, Slavka	„ U.B. (Ubijen X.1944.)
3162. Tvrdorjeka Petar, Bogdana	„ V.
3163. Tolentino Rafael, Jakoba	„ II. (Likvidiran)
3164. Tiži Vladimir, Mihajla	„ V.
3165. Tomljenović Luka, Stjepana	„ V.
3166. Trifunović Milivoj, Baje	„ V.
3167. Teški Gustav, Josipa	„ V.
3168. Tatić Dušan, Todora	„ V.
3169. Tonković Antun, Franje	„ V.
3170. Trbuka Josip, Dinka	„ II.
3171. Težak Josip, Franje	„ V.
3172. Terčić Marko, Đure	„ IX.
3173. Tompeljak Ignac, Franje	„ IX.
3174. Teskač Blaž, Jakoba	„ V.
3175. Toplak Eduard, Luke,	„ IX. (Poginuo) 22.IV.45.
3176. Trisić Franjo, Mate	„ V-
3177. Turčin Ljudevit, Josipa	„ L
3178. Trautman Franjo, Marka	„ IV.
3179. Tomičević Franjo, Stjepana	„ VIII.
3180. Trautman Branko, Franje	„ I.
3181. Trnova Edo, Matije	„ X.

3182. Todorović Ilija, Mitra	grupa	E.	
3183. Tramšek Melhior, Ignje	„	IX.	
3184. Cervić Pesah, Izraela	„	IX.	
3185. Tomac Franjo, Josipa	„	IX.	
3186. Terzić Muharem, Ahmeda	„	IX.	
3187. Tišljar Nikola, Juraja	„	X.	
3188. Tvetman Nikola, Martina			
3189. Tocauer Emil, Adolfa	„	II.	(Likvidiran IV.45.)
3190. Trbić Ruždija, Efed			
3191. Trgovčević Stjepan, Nikole	„	X.	(Spašen)
3192. Trumpić Nikola, Josipa	„	E.	
3193. Tratnik Franjo, Antuna			
3194. Teglar Aleksa, Alekse			
3195. Teparić Austei;, Mije	, „	X.	
3196. Tonković Imbro, Josipa			
3197. Topalbegović Zajim, Sembre	„	IX.	
3198. Toplak Hugo, Hüge	„	X.	
3199. Tomšić Blaž, Blaža			
3200. Troje Franjo, Ivana	„	IX.	
3201. Tufekšić Joso, Ilije		II.	
3202. Tresk Franjo, Franje	..	II.	
3203. Topalović Antun, Karla	..	III.	
3204. Trdenšak Ivan, Alojza			
3205. Tuka Jakob, Ante			
3206. Tudžman Stjepan, Mate			
3207. Tarčak Ivan, Josipa			
3208. Tučan Franjo, Josipa	„	III.	(Spašen)
3209. Tomić Ilija, Petrov	„	X.	
3210. Tonković Dr. Ivo, Tome	„	X.	(Likvidiran 19.IV.45.)
3211. Tetatko Marijan, Ivana			
3212. Tandarić Janko, Zvonka	„	V.	
3213. Turković Franjo, Mije	»	X.	
3214. Uglješić Stevo, Petra	„	IV.	
3215. Ugrenović Ljubomir, Stojana	„	I.	
3216. Ugrešić Đuro, Save	„	IX.b.	
3217. Ugrešić Marko, Mate	„	IX.b.	
3218. Ugrešić Mile, Save	„	IX.b.	
3219. Ugrešić Srdan, Trivuna	„	IX.b. +	15.V.44.
3220. Ungar Bela, Jakoba	„	I.	(Poginuo 22.IV.45.)
3221. Urukalo Andrija, Andrije	„	IX.a.	(Likvidiran 5.XI.44.)
3222. Urunović Drago, Trifka	„	III	(Otpušten 30.IV.44.)
3223. Utvić Stjepan, Petra	„	U.B.	(Likvidiran)
3224. Uzelac Jozo, Maksima	„	IX.b.	
3225. Ugrinov Duško, Mirka	„	X.	
3226. Urbanovski Jolbe, Josipa	„	X.	
3227. Udorović Marko, Steve	„	II.	
3228. Udorović Mile, Milana	„	II.	
3229. Unijat Andrija,	„	I.	
3230. Varcelija Jovan, Nikole	„	VI.	
3231. Varešić Đoko, Pere	• „	E.	
3232. Vasić Milan, Lazara	„	IX.b.	(Likvidiran 5.XI.44.)
3233. Vasić Nikola, Petra	„	V.	
3234. Vasić Slavko, Radovana	„	IV.	
3235. Vasilčić Savo, Zivana	„	IX.b.	
3236. Vasiljević Nikola, Stojana	„	III.	
3237. Vasiljević Petar, Jovana	„	E.	
3238. Vasiljković Johan, Lazara	„	V.	+ 29.VII.44.
3239. Večić Nikola, Timotija	„	E.	(Otpušten)
3240. Vojnović Mirko, Petra	„	E.	
3241. Vojnović Nikola, Petra	„	IX.	
3242. Vekić Jovan, Sime	„	E.	
3243. Vekić Milivoj, Sime	„	E.	(Otpušten)
3244. Velikić Lazar, Kuzrnana	„	E.	

3245. Velisavljević Lazo, Stevana	grupa	E.	
3246. Veljković Veljko, Jovana	„	III.	+ 6.IX.1944.
3247. Veljović Janko, Mile	„	V.	
3248. Veselinović Savo, Milivoja	»	IX.	
3249. Veselinović Milan, Laze		U.B.	(Obješen 21.IX.1944.)
3250. Vidaković Cvitan, Vidaka	„	E.	
3251. Vidaković Dragoljub, Ilije	„	HL	+ 29.VII.1944.
3252. Vidaković Milovan, Mitra	„	E.	
3253. Vidić Mile, Ostoje	„	E.	
3254. Vidmar Franjo, Andrije	„»	U.B.	
3255. Vidović Aleksa, Gavre	»	V.	
3256. Vidović Momir, Ljubomira	„	IX.b.	
3257. Vidović Radomir, Rade	>,	IX.b.	
3258. Vitasović Mirko, Joce	»	V.	
3259. Vitor Marko, Pere	„	II.	
3260. Vještica Luka, Rade	„	IX.a.	
3261. Vladetić Marko, Nikole	„	V.	
3262. Vladetić Stevan, Nikole	„	V.	
3263. Vlah Romeo, Josipa	„	IX.b.	(Likvidiran 16.IV.1945.)
3264. Vlasisavljević Ljubo^ Kuzmana	„	II.	+ 3.VI.44.
3265. Vlasisavljević Pavle, Marka	»	E.	
3266. Vlainić Milić, Marka	»	E.	
3267. Vlainić Rade, Nikole	»	III.	
3268. Vlaketić Savo, Jovana	„	E.	
3269. Vlaović Nikola, Kuzmana	»	IX.a.	
3270. Vlaščić Slavko, Mihajla	..	L	
3271. Vlatković Luka, Miloša	..	I.	
3272. Vlatković Milan, Petra	»	II. •	
3273. Vojnović Branko, Petra	»	II.	(Obješen 22.IX.44.)
3274. Vojnović Đuro, Laze	>•	E.	
3275. Vojnović Geno, Jove	»	VIII.	
3276. Vojnović Savo, Đorđe	»	V.	
3277. Vojvodić Dušan, Marka	..	V.	
3278. Vojvodić Milan, Riste	„	IV.	(Otpušten)
3279. Vorkapić Dušan, Marka	„	IX.b.	
3280. Vračar Ilija, Petra	„	I.	
3281. Vračarić Rade, Stevana	„	V.	
3882. Vraneš Radovan, Luke	»	VI.	
3283. Vranić Đuro, Franje	» «	E.	
3284. Vranješ Ljubo, Ostoje	»	E.	
3285. Vrapčak Ivan, Nedjeljka	»	E.	
3286. Vrbanić Stevan, Ivana	„	VIII.	
3287. Vrbnjak Ivan, Đure	„	V.	(Otpušten 28.VIII.1944.)
3288. Vrga Slavko» Adama	„	IX.b.	(Otpušten 16.IV.44.)
3289. Vrhovnik Ignac, Milana	»	IX.a.	
3290. Vrhovski Vinko, Stjepana	»	I.	(Otpušten 16.IV.44.)
3291. Vučnjak Ivan, Ivana	»	V.	
3292. Vučetić Drago, Jovana	»	V.	
3293. Vučetić Ilija, Jevrema	..	IX.b.	+ 18.V.44.
3294. Vučetić Petar, Alekse	..	IX.b.	
3295. Vučetić Simo, Mije	..	IX.b.	
3296. Vučićević Đoko, Njegovana	»	V.	
3297. Vučićević Krsto, Velimira	» I -		
3298. Vujaklija Milan, Damjana	„	V.	(U bjekstvu 20.VI.44.)
3299. Vujaklija Milan, Steve	„	V.	
3300. Vujaković Rade, Petra	„	IV.	
3301. Vujanić Marko, Đure	„	V.	
3302. Vujanović Ratko, Mile	„	II.	
3303. Vujasinović Emil, Vase	„	IX.b.	
3304. Vujić Marko, Jefte	„	E.	
3305. Vujić Petar, Pantelije	„	V.	
3306. Vujičić Čedomir, Steve	„	E.	
3307. Vujičić Mile,	„	V. •	

3308.	Vujnović Milan, Jovana	grupa	V.
3309.	Vukadin Blagoje, Pere	„	E.
3310.	Vukelić Maksim, Mitra	„	III. (Likvidiran 5.XI.44.)
3311.	Vukelić Nikola, Nikole	„	VIII.
3312.	Vukelić Stanko, Pere	„	V.
3313.	Vukelja Mile, Nikole	„	E. + 16.VIII.1944.
3314.	Vukin Nebojša, Živana	„	IX.b.
3315.	Vukmanović Mile, Jovana	„	IX.a.
3316.	Vukmanović Savo, Milana	„	E.
3317.	Vukmirović Ilija, Savin	„	E.
3318.	Vukolić Petar, Jovice	„	IX.b. (Likvidiran)
3319.	Vukomanović Milan, Maksima	„	V.
3320.	Vukosavljević Dušan, Nikole	„	IX.b.
3321.	Vukotić Cvijo» Vasilija	„	E.
3322.	Vuković Dragan, Mirka	»	II.
3323.	„ Ilija, Vase		II.
3324.	„ Miloš, Ilije	>	II.
3325.	„ Niko, Jove	„	V. (U bjekstvu 20.VI.44.)
3326.	„ Ratko, Vase	»	II.
3327.	„ Sreto, Trivuna	„	E.
3328.	Vuksan Milan, Teše	„	VII.
3329.	Vuksanović Jovo, Cvjete	»	II.
3330.	Vularić Josip, Stjepana		II.
3331.	Vuruna Dušan, Mile	„	IV. + 12.VIII.1944.
3332.	Vunjek Josip, Franje	„	V.
3333.	Vučković Mijo, Stjepana	„	V.
3334.	Vuković Ivan, Franje	„	V.
3335.	Vračević Milan, Ivana	„	V.
3336.	Vručina Viktor, Stefe	„	V.
3337.	Vugrinec Hinko, Vida	„	V.
3338.	Vazdar Đuro, Đure	»	III.
3339.	Vučković Jakov, Antuna	„	I.
3340.	Vujić Mile, Franje	„	II.
3341.	Vražić Stjepan, Alojza	„	IX.
3342.	Valenčak Franjo, Ivana	„	IX.
3343.	Vučinić Žarko, Đoke	„	I.
3344.	Vukoja Ivan, Mate	„	X. (Poginuo 22.IV.45.)
3345.	Vojvodić Andrija, Josipa	„	V.
3346.	Vražić Mirko, Alojza	„	IX.
3347.	Vidović Milan, Bolte	„	X.
3348.	Valjačić Rudolf, Vjekoslava	„	X.
3349.	Vidović Bolto, Martina	„	X.
3350.	Vahčić Dragutin, Marija	„	IX.
3351.	Venkhart Sigmund, Bernharda	„	IX.
3352.	Vešić Ivan, Dušana	„	IX.
3353.	Vezegić Adem, Hasana	„	X.
3354.	Vešligaj Vilim, Izidora	„	X.
3355.	Valjak Milan, Tome		
3356.	Vezmar Mato, Stjepana	„	X.
3357.	Vranić Adam, Steve		X.
3358.	Vanjek Zvonko, Franje		
3359.	Vugrinčić Pavao, Pavla		
3360.	Vučković Ilija, Vasilija	„	V.
3361.	Vodopija Petar, Gabre		
3362.	Vargaš Franjo, Stjepana	..	X.
3363.	Vukosav Mile, Mije		
3364.	Vidović Rudolf, Andrije	„	V.
3365.	Vrebac Ivan, Josipa	„	E.
3366.	Vorel Josip, Vencla	„	V.
3367.	Vuković Nikola, Petra	„	V.
3368.	Vargeg Mato, Ivana	»	X.
3370.	Vlahov Sime, Nikole		V.
3371.	Volf Izidor, Izidora	„	V.

3372. Vrabec Josip, Jure	grupa	
3373. Vedriš Stjepan, Simona	„	E.
3374. Veljača Andrija, Jure	»	X.
3375. Vlahović Drago, Jure	»	X.
3376. Vigato Zdenko, Ivana	„	X. (Spašen)
3377. Vujić Branko, Josipa	•>	U-
3378. Vaneček Ivan, Alojza	..	X. (Spašen)
3379. Vimer Đuro, Ivana	..	U.
3380. Vranić Mato, Stjepana	»	II.
3381. Valković Mato, Blaža		U-
3382. Valenčak Matija, Stjepana	•>	U-
3383. Vilić Ivo, Stjepana	»	II.
3384. Vrabec Vinko, Mije		
3385. Vojvoda Ivan, Karla	„	II. (Otpušten)
3386. Vogel Johan, Johana		(Ubijen 1945.)
3387. Vajdić Ivan, Karla		
3388. Vidović Mato, Lovre		
3389. Vurušić Josip, Mate		
3390. Vurušić Rudolf, Mate		
3391. Vujičić Franjo, Marka		
3392. Vičić Ivan, Ludviga		
3393. Vlaškić Predrag, Ivana	„	X.
3394. Vlašić Adam	„	X.
3395. Wales Jakob, Rudolfa	„	V. (Likvidiran 5.XI.44.)
3396. Walis Ante, Maksima	„	I.
3297. Vučićević Krsto, Velimira	„	IV.
3398. Weiller Dane, Ljudevita	„	V. (Likvidiran 5.XI.44.)
3399. Weiller Hinko, Leopolda	„	IX.b.
3400. Weiller Josip, Ludviga	„	II.
3401. Weinberger Josip, Ignaca	„	E.
3402. Weinberger Milan, Sigmunda	„	I.
3403. Weiner Gezo, Salamona	„	IV.
3404. Weiss Adolf, Moritza	„	IX.b.
3405. „ Adolf, Hinka	„	VIII.
3406. „ Arpad, Adolfa	„	I.
3407. „ Danijel, Ignjata	..	II- [^]
3408. „ Eugen, Ignje	„	VII. (U bjekstvu spašen)
3409. „ Jakob, Aleksandra	»	II. (Poginuo IV.1945.)
3410. „ Karlo, Josipa	„	I.
3411. „ Maksim, Aleksandra	„	II. (Poginuo IV.1945.)
3412. „ Mirko, Bernarda	»	I.
3413. „ Tito, Miše	..	U.B. (Likvidiran ^{TT} XI.1944.)
3414. „ Vladimir, Maksa	>•	E.
3415. Weisblat Hyl, Josefa	>.	IX.
3416. Weisglas Salamom, Melaha	»	IV.
3417. Werdisschein Dr. Julius, Jakoba	„	IX.b.
3418. Wilhelm Ing. Friedrich, Jaguesa	»	E.
3419. Willer Andor, Lavoslava	„	II- (Likvidiran)
3420. Willer Mirko» Lavoslava	>.	E. (Likvidiran)
3421. Wolf Đuro, Andrije	„	I- (Ustreljen 31.III.45.)
3422. Wolf Ernest, Adolfa	„	V.
3423. Wolf Valter, Moritza	»	I .
3424. Wollner Ivo, Gustava	>.	V. (Ubijen 3.VI.44.)
3425. Würsbürger Zeljko, Eugena	„	II.
3426. Weinberger Leo, Davida	„	V. (Likvidiran 5.XI.44.)
3427. Weis Josip, Marijana	„	X.
3428. Zabrdac Mile, Petra	„	II.
3429. Zachler Herman, Davida	„	VI. (Likvidiran)
3430. Zakić Savo, Jove	„	VI.
3431. Zakovšek Nedjeljko	„	V.
3432. Zarić Kojica, Vojina	„	IV.
3433. Zarić Savo, Steve	„	E.
3434. Zdjelar Nebojša, Tome	„	I.
3435. Zdjelar Ostoja, Mile	„	II.

3436. Zec Dušan, Ilije	grupa V.
3437. Zečević Branko, Zike	„ E.
3438. Zečević Slobodan, Jovana	„ III.
3439. Zelić Nikola, Vase	„ VIII.
3440. Zebić Mihajlo, Blagoja	„ II.
3447. Zeinić Marko, Eduarda	„ U.B. (Otpušten 28.VII.44.)
3448. Zgurić Stjepan, Joze	„ V.
3449. Zlatić Stevan, Jovana	„ E.
3450. Zlojutro Rade, Dragutina	„ IX.
3451. Zorica Miloš, Mirka	» II.
3452. Zoro Stjepan, Stjepana	„ V. (Spašen)
3453. Zrilić Košta, Luke	„ IX.a.
3454. Zrimšek Antun, Jerneja	„ IV.
3455. Zuber Nikola, Đure	„ III. (Likvidiran 5.XI.44.)
3456. Zupković Milan, Mihajla	„ IV.
3457. Zuzija Vlado, Ivana	„ III.
3458. Zirndorf Jakob, Pinkasa	„ IV.
3459. Zuber Milan, Marka	>, V.
3460. Zorić Mijo, Stjepan	„ X.
3461. Zubac Dane, Jerko	» X.
3462. Zubanović Mijo, Mato	„ X.
3463. Zdelarec Ivan, Tome	„ X.
3464. Zorić Jakov, Antuna	» X.
3465. Zbura Ivan, Simuna	» X.
3466. Zupan Albert, Josipov	» X.
3467. Zanačić Hasan, Sulje	» V.
3468. Zadravec Janko, Petra	„ V.
3469. Zaharija Vjekoslav, Silvestra	» X.
3470. Zovkić Ante, Mate	» X.
3471. Zetica Franjo, Franje	» U-
3472. Zatečki Josip, Vladislava	» I.
3473. Zadravec Vinko, Ivana	
3474. Zadravec Ciril, Petra	
3475. Zarković Mitar, Josipa	HI. + 29.VII.1944.
3476. Zarković Stevo	I.
3477. Zivanović Nikola, Save	» VIII.
3478. Zivanović Velimir, Riste	» E.
3479. Zivković Borislav, Adama	.. E.
3480. Zivković Dragan, Ilije	„ VIII
3481. „ Jovan, Uroša	» E.
3482. „ Jovo, Petra	„ IX.a. (Spašen 22.IV.45.)
3483. „ Stevan, Damjana	„ VIII. (Obješen 21.IX.44.)
3485. Zivković Teša, Maksima	„ V.
3486. Zufić Matko, Antona	„ V.
3487. Zupanić Vlado, Stjepana	„ I. (Spašen)
3488. Zuža Jovan, Lazara	„ E.
3489. Zuža Teodor, Lazara	» E.
3490. Zeželj Stanko, Stanka	„ V.
3491. Zeger Slavko, Pavla	„ V.
3492. Zugac Valentin, Juraja	„ V.
3493. Židak Totno, Franje	„ X.
3494. Živoder Ivan, Steve	„ V.
3495. Živković Nikola, Martina	„ I.
3496. Žustra Salko, Hasana	„ II
3497. Živković Drago, Stjepana	
3498. Žitković Stjepan, Josipa	
3499. Zabčić Milan, Jure	„ IX.
3500. Žiljak Vjekoslav, Mirka	„ IX.
3501. Zigante Metod, Metoda	X.
3502. Žiger Dragutin, Julija ⁵	

⁵ U Glasilu spomen-područja „Poruke" od 1970. do 1984. pominju se brojni logoraši Jasenovca i Stare Gradiške, kao na primer: Nedo Zec, Boris Hadžeković,

Faksimil dokumenta br. 356

CMC